

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMEDE
TERS YÜZ ÖĞRENME:
BİR KARMA YÖNTEM ÇALIŞMASI**

Abdullah GÖKDEMİR

Doktora Tezi

Danışman: Prof. Dr. Ahmet Ali GAZEL

Eylül, 2018

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
DOKTORA TEZİ

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMEDE
TERS YÜZ ÖĞRENME: BİR KARMA YÖNTEM
ÇALIŞMASI

Hazırlayan
Abdullah GÖKDEMİR

Danışman
Prof. Dr. Ahmet Ali GAZEL

AFYONKARAHİSAR 2018

YEMİN METNİ

Doktora tezi olarak sunduğum “Sosyal Bilgiler Öğretmeni Yetiştirmede Ters Yüz Öğrenme: Bir Karma Yöntem Çalışması” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

04.09.2018

Abdullah GÖKDEMİR

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Ahmet Ali GAZEL

Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY

: Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ

: Doç. Dr. Halil TOKCAN

: Dr. Öğr. Üyesi Koray KASAPOĞLU

İmza

İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı Doktora Programı öğrencisi Abdullah GÖKDEMİR' in "**Sosyal Bilgiler Öğretmeni Yetiştirmede Ters Yüz Öğrenme: Bir Karma Yöntem Çalışması**" başlıklı tezini değerlendirmek üzere 04.09.2018 günü saat 14:00' da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir

Prof. Dr. Celal DEMİR
MÜDÜR

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMEDE TERS YÜZ ÖĞRENME: BİR KARMA YÖNTEM ÇALIŞMASI

Abdullah GÖKDEMİR

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

Eylül, 2018

Danışman: Prof. Dr. Ahmet Ali GAZEL

Bu çalışmanın genel amacı, ters yüz öğrenmenin Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışlarına, yapılandırmacılığa yönelik tutumlarına, yapılandırmacı ortam hazırlama becerilerine etkisinin incelenmesidir. Bunun yanı sıra Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye uygun biçimde geliştirilen uygulamalara ve ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi de amaç edinilmiştir. Araştırmada karma yöntem desenlerinden iç içe desen kullanılmıştır.

Araştırma için gerekli olan verilerin toplanabilmesi için Chan ve Elliot (2004) tarafından geliştirilen ve Aypay (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği”, Evrekli, İnel, Balım ve Kesercioğlu (2009) tarafından

geliştirilen “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği”, Özden (2012) tarafından geliştirilen “Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Gözlem Formu” kullanılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye uygun biçimde gerçekleştirilen uygulamalara ve ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerinin alınabilmesi için araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış odak grup görüşme formu ve web sitesinde yer alan sanal günlükler kullanılmıştır. Veri toplama süreci sonunda elde edilen nicel veriler dijital ortamda analiz edilmiştir. Normal dağılım sergileyen nicel veriler üzerinde parametrik; normal dağılım sergilemeyen nicel veriler üzerinde ise parametrik olmayan testler uygulanmıştır. Elde edilen nitel veriler üzerinde ise içerik analizi yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda ters yüz öğrenmenin Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları üzerinde etkili olduğu ancak anlamlı derecede farklılık oluşturamadığı ortaya çıkmıştır. Ters yüz öğrenmenin yapılandırmacılığa yönelik tutum üzerindeki etkisine bakıldığında deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin deneysel süreç öncesinde yapılandırmacı yaklaşıma yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık yok iken; deneysel süreç sonunda deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Ters yüz öğrenmenin yapılandırmacı öğrenme ortamı gözlem formu üzerindeki etkisine bakıldığında öğretmen adaylarının tamamının uygulanan ters yüz öğrenme etkinlikleri sonrasında öğrenme etkinlikleri hazırlama boyutunda, öğrenme-öğretme süreci boyutunda ve gözlem formundan elde ettikleri toplam puanda anlamlı düzeyde artış görüldüğü belirlenmiştir. Araştırmanın nitel sonuçları incelendiğinde ters yüz öğrenmeye uygun biçimde hazırlanan uygulamaların öğretmen adaylarının beklentilerini genel olarak karşıladığı; öğretmen adaylarına mesleki ve akademik açıdan katkıda bulunduğu belirlenmiştir. Nitel sonuçlar bağlamında ters yüz öğrenmenin sınırlılıkları boyutunda alt yapı yetersizlikleri, sınıf ortamındaki fiziksel olumsuzluklar, ön hazırlık sürecinin uzun olması ve çok zaman alması, aile desteği sağlamada güçlük çekilmesi gibi durumların ifade edildiği belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Ters yüz öğrenme, Sosyal Bilgiler, öğrenme öğretme anlayışları, yapılandırmacılığa yönelik tutum, karma yöntem.

ABSTRACT

FLIPPED LEARNING IN PRE-SERVICE SOCIAL STUDIES TEACHER EDUCATION: A MIXED-METHOD STUDY

Abdullah GÖKDEMİR

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF SOCIAL STUDIES TEACHING**

September, 2018

Advisor: Prof. Dr. Ahmet Ali GAZEL

The general purpose of this study is to investigate the effect of flipped learning on teaching - learning approaches, attitudes toward the constructivist approach and skills for preparing the constructivist classroom of pre-service social studies teachers. In addition, it is aimed to evaluate the view of pre-service social studies teachers on implementations developed with regard to flipped learning and flipped learning itself. Embedded mixed methods research design was used in the study.

To gather necessary data, ‘The Teaching and Learning Conceptions Questionnaire’ which is developed by Chan and Elliot (2004) and later adapted in Turkish by Aypay (2011), ‘Constructivist Approach Attitude Scale’ developed by Evrekli, İnel, Balım and Kesercioğlu (2009) and ‘Constructivist Learning Environment Observation Form’ developed by Özden (2012) are used. In order to obtain views of pre-service social studies teachers about applications driven according to flipped learning and about flipped learning, semi structured focus group interview developed by the researcher and virtual diaries found in the web site were

used. Data gathered from those processes were analyzed by using software. Parametric tests were conducted for quantitative data showing normal distribution. On the other hand, nonparametric tests were conducted for quantitative data not showing normal distribution. Content analysis was performed for the qualitative data.

As a result of the study, flipped learning has an effect on learning and teaching conceptions of the pre-service social studies teachers however there was no significant difference. Results of the investigation of the effect of flipped learning on the attitude toward constructivism show that there is a meaningful difference in favor of experimental group at the end of the experimental process while there is no meaningful difference between experimental and control group before starting the study. Having evaluated the effect of flipped learning on constructivist learning environment observation form, at the end of the flipped learning activities applied to pre-service teachers; there was a meaningful increase on the total points which were obtained from preparation of learning activities, learning-teaching process and observation form. After evaluation of the qualitative results, it is determined that activities prepared according to flipped learning rules meet the expectations of the pre-service teachers and it is concluded that those activities contribute pre-service teachers in terms of professional and academic life. According to the qualitative results, it can be said that there are some limitations about the application of flipped learning such as poor infrastructure, physical problems in classrooms, too long preparation time, and low support from students' families.

Keywords: Flipped learning, social studies, learning and teaching, attitude toward constructivism, mixed method

ÖNSÖZ

Teknoloji günümüzde hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Teknolojinin hızla gelişimi, her alanda olduğu gibi, eğitim alanında da kendini göstermektedir. Teknolojik gelişmelerin eğitim alanına yansımaları sonucunda yeni arayışların başladığı söylenebilir. Eğitim alanındaki bu arayışların sonucunda ortaya çıkmış olan en etkili fikirlerden birinin de ters yüz öğrenme olduğunu söylemek mümkündür. Eğitim alanında yenilikçi olarak kabul edilecek bir yaklaşım olan ters yüz öğrenme temel olarak sınıf içi etkinliklerin sınıf dışına, sınıf dışı etkinliklerin ise sınıf içine aktarılması olarak tanımlanabilmektedir. İçinde teknoloji barındıran ters yüz öğrenme günümüz eğitim sisteminin tam tersine çevrildiği, sınıf içinde ödev ve etkinliklerin yapıldığı, sınıf dışında ise öğretimin yapıldığı yapılandırmacılığa temel alan bir yaklaşımdır. Bu çalışmada ters yüz öğrenmenin, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışlarına, yapılandırmacılığa yönelik tutumlarına, yapılandırmacı ortam hazırlama becerilerine etkisi ve öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye göre geliştirilen uygulamalara ilişkin görüşleri incelenmiştir.

Tezin her aşamasında desteğini ve yardımlarını esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Ahmet Ali Gazel'e, bilgileriyle tez sürecinde destek olan ve çalışmama yön veren hocalarım Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY, Doç. Dr. Sabri SiDEKLİ, Doç. Dr. Halil TOKCAN, Dr. Öğr. Üyesi Koray KASAPOĞLU' na, doktora sürecinde desteklerini esirgemeyen Prof. Dr. Hakkı YAZICI, Doç. Dr. Nusret KOCA, Doç. Dr. Şaban ORTAK' a, tez sürecinde çeşitli katkılarından dolayı Arş Gör. Dr. Y. Emre YÜKSEL, Arş. Gör. Dr. Alper YORULMAZ, Arş. Gör. M. Tamer KAYA, Arş. Gör. Evren EKİZ, Arş. Gör. Sertaç ARABACIOĞLU, Arş. Gör. Sedat ALTINTAŞ'a, ayrıca maddi ve manevi destekleriyle çok şey borçlu olduğum eşim Fatma'ya, kızım Almıla Sultan'a, babama, anneme, ablama ve kardeşime gönülden teşekkür ederim.

Abdullah GÖKDEMİR

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xv
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. SOSYAL BİLGİLER.....	7
1.1.SOSYAL BİLGİLERİN TANIMI.....	7
1.1.1. Dünyada Sosyal Bilgiler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	9
1.1.2. Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	10
1.2.SOSYAL BİLGİLER PROGRAMININ VİZYONU	13
1.3.SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI.....	13
1.4.SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI’NIN TEMEL YAKLAŞIMI	15
2. TERS YÜZ ÖĞRENME	18
2.1.TERS YÜZ ÖĞRENME TANIMI	18
2.2.TERS YÜZ ÖĞRENME ORTAMININ ÖZELLİKLERİ	23

2.3. TERS YÜZ ÖĞRENME SÜRECİNDE ÖĞRETMEN ROLÜ	28
2.4. TERS YÜZ ÖĞRENME VE BLOOM TAKSONOMİSİ	29
2.5. TERS YÜZ ÖĞRENMENİN ÜSTÜNLÜKLERİ VE SINIRLILIKLARI.....	31
3. YAPILANDIRMACILIK	34
4. TERS YÜZ ÖĞRENME İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	39
1. ARAŞTIRMANIN DESENİ.....	47
2. ARAŞTIRMANIN KATILIMCILARI.....	51
3. BAĞLAM	52
4. ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ II DERSİ.....	57
5. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	59
5.1. ÖĞRENME VE ÖĞRETME ANLAYIŞLARI ÖLÇEĞİ.....	59
5.2. YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM TUTUM ÖLÇEĞİ.....	59
5.3. YAPILANDIRMACI ORTAM GÖZLEM FORMU	60
5.4. YARI YAPILANDIRILMIŞ ODAK GRUP GÖRÜŞME FORMU	60
5.5. SANAL GÜNLÜKLER VE FORUM	61
6. VERİLERİN TOPLANMASI.....	61
7. UYGULAMA SÜRECİ	62
7.1. DENEY GRUBUNDAKİ ÖĞRETİM SÜRECİ.....	62
7.2. KONTROL GRUBUNDAKİ ÖĞRETİM SÜRECİ.....	110
8. ARAŞTIRMACININ ROLÜ	110
9. VERİLERİN ANALİZİ.....	111
1. ARAŞTIRMANIN NİCEL BÖLÜMÜNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR	115
2. ARAŞTIRMANIN NİTEL BÖLÜMÜNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR	122
2.1. ODAK GRUP GÖRÜŞMELERİNDEN ELDE EDİLEN BULGULAR	217
1. SONUÇ VE TARTIŞMA	252
2. ÖNERİLER	284
2.1. ARAŞTIRMACILARA İLİŞKİN ÖNERİLER.....	284
2.2. UYGULAYICILARA İLİŞKİN ÖNERİLER	284

KAYNAKLAR.....	285
EKLER DİZİNİ.....	307

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Geleneksel yöntem ile ters yüz öğrenme sınıf içi karşılaştırması.....	21
Tablo 2. Ters yüz öğrenme ortamının teorik çerçevesi.....	25
Tablo 3. İç içe desenin uygulanmasına ilişkin aşamalar	49
Tablo 4. Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Desen	50
Tablo 5. Tek Grup Öntest-Sontest Desen	51
Tablo 6. Deney ve Kontrol Gruplarında Yer Alan Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Özellikleri.....	52
Tablo 7. Özel Öğretim Yöntemleri II Dersinin İzlenesi.....	58
Tablo 8. Deney ve kontrol grupları öğrenme ve öğretme anlayışları öntest puanları t-testi sonuçları	115
Tablo 9. Deney ve kontrol grupları öğrenme ve öğretme anlayışları sontest puanları t-testi sonuçları	116
Tablo 10. Deney grubu öğrenme ve öğretme anlayışları öntest-sontest puanları t-testi sonuçları.....	117
Tablo 11. Kontrol grubu öğrenme ve öğretme anlayışları öntest-sontest puanları t-testi sonuçları	118
Tablo 12. Deney grubu ve kontrol grubu yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği öntest puanları t-testi sonuçları.....	118
Tablo 13. Deney grubu ve kontrol grubu yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği sontest puanları t-testi sonuçları.....	119
Tablo 14. Deney grubu yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği öntest-sontest puanları t-testi sonuçları	119
Tablo 15. Kontrol grubu yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği öntest-sontest puanları t-testi sonuçları.....	120
Tablo 16. Deney grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenme ortamı hazırlama gözlem formu ön test- son test puanları Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları	121
Tablo 17. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ modeline uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “görsel materyal ve doküman kullanımı” boyutuna ilişkin beklentileri	122

Tablo 18. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal ve doküman kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri	124
Tablo 19. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri.....	131
Tablo 20. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin önerileri.....	134
Tablo 21. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının katkılarına ilişkin görüşleri	135
Tablo 22. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri	142
Tablo 23. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin önerileri	143
Tablo 24. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Sözlü tarih çalışmaları” boyutuna yönelik beklentileri.....	144
Tablo 25. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sözlü Tarih Çalışmaları” kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri	148
Tablo 26. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sözlü Tarih Çalışmaları” kullanımında yaşanan sorunlara yönelik görüşleri.....	153
Tablo 27. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sözlü Tarih Çalışmaları” kullanımında yaşanan sorunlara yönelik önerileri	154
Tablo 28. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” (ÇDU) boyutuna yönelik beklentileri	156
Tablo 29. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri	158
Tablo 30. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri.....	163
Tablo 31. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin önerileri.....	165
Tablo 32. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Güncel olayların kullanımı” boyutuna ilişkin beklentileri	166

Tablo 33. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Güncel olayların kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri	168
Tablo 34. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri.....	174
Tablo 35. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileri.....	175
Tablo 36. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ' ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Çevre incelemelerinin planlanması” boyutuna ilişkin beklentileri.	176
Tablo 37. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çevre incelemelerinin planlamasının” katkılarına ilişkin görüşleri	179
Tablo 38. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ' ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Müze eğitimi” boyutuna ilişkin beklentileri	185
Tablo 39. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin katkılarına ilişkin görüşleri	188
Tablo 40. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri.....	195
Tablo 41. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ' ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Soru sorma teknikleri” boyutuna ilişkin beklentileri.....	198
Tablo 42. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “soru sorma teknikleri” kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri	200
Tablo 43. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “soru sorma teknikleri” kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri.....	204
Tablo 44. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ' ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Belirli günler ve haftalardan yararlanma” boyutuna ilişkin beklentileri	206
Tablo 45. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının belirli günler ve haftalardan yararlanmanın katkılarına ilişkin görüşleri	208
Tablo 46. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ' ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı” boyutuna ilişkin beklentileri.....	212
Tablo 47. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı”nın katkılarına ilişkin görüşleri	214

Tablo 48. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nin katkılarına ilişkin görüşleri	217
Tablo 49. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nün üstünlükleri ve sınırlılıklarına ilişkin görüşleri	227
Tablo 50. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının etkili TYÖ uygulamalarına yönelik önerileri	230
Tablo 51. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına göre TYÖ ve Yapılandırmacılık..	231
Tablo 52. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nün öğretmen eğitiminde kullanılmasına ilişkin görüşleri	236
Tablo 53. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nün okullarda uygulanmasının yaratabileceği olası sorunlara ilişkin görüşleri	239
Tablo 54. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nün öğretmen eğitiminde uygulanmasının yaratabileceği olası sorunlara ilişkin görüşleri	242
Tablo 55. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nün hangi eğitim düzeyinde kullanılabileceğine yönelik görüşleri	246
Tablo 56. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'yü gelecekte mesleki yaşamlarında kullanıp kullanmamaya yönelik planları ve gerekçeleri	249

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Geleneksel yöntem ve ters yüz öğrenme	19
Şekil 2: Evde ve okulda ters yüz öğrenme	20
Şekil 3: Ters yüz öğrenme ve öğrenme alanlarının kavramsal çerçevesi	22
Şekil 4: Geleneksel yöntem ve ters yüz öğrenme	24
Şekil 5: Ters yüz öğrenmenin 4 temel ayağı.....	26
Şekil 6: Öğretmen ve öğrencinin ters yüz öğrenmedeki rolleri	28
Şekil 7: Ters yüz öğrenme ve Bloom taksonomisi	29
Şekil 8: Bilgiyi oluşturma sürecini etkileyen faktörler	34
Şekil 9: İç İçte Desende İzlenen Prosedürlere İlişkin Akış Şeması.	48
Şekil 10. Ana sayfanın ekran görüntüsü (üst kısım).	54
Şekil 11. Ana sayfanın ekran görüntüsü (alt kısım).	54
Şekil 12. Ters yüz öğrenme ile ilgili bilgilendirici metin, resim ve videoların bulunduğu sayfa.	55
Şekil 13. Öğretmen adaylarının sanal günlükler yazabilecekleri sayfa.	55
Şekil 14. Haftalık ders akışının yer aldığı sayfa.	56
Şekil 15. Haftalık konularla ilgili etkinliklerin, videoların, resimlerin yer aldığı örnek sayfa.	56
Şekil 16. Haftalık konularla ilgili etkinliklere, videolara, resimlere öğretmen adaylarının yorumlarını yazdıkları örnek sayfa.	57
Şekil 17: “Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü.....	66
Şekil 18: “Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar.....	69
Şekil 19: “Cumhuriyet ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü.....	72
Şekil 20: “Cumhuriyet ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar.....	74
Şekil 21: “Sözlü Tarih Çalışmaları” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü.....	76
Şekil 22: “Sözlü Tarih Çalışmaları” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar.....	78
Şekil 23: “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü.....	80

Şekil 24: “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar.....	82
Şekil 25: “Güncel Olayların Kullanımı ve Katkıları” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü.....	84
Şekil 26: “Güncel Olayların Kullanımı ve Katkıları” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar.....	87
Şekil 27: “Çevre İncelemelerinin Planlanması” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü...	89
Şekil 28: “Çevre İncelemelerinin Planlanması” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar.....	91
Şekil 29: “Müze Eğitimi” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü.....	93
Şekil 30: “Müze Eğitimi” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar.....	95
Şekil 31: “Soru Sorma Teknikleri” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü	97
Şekil 32 “Soru Sorma Teknikleri” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar.....	100
Şekil 33: “Belirli Günler ve Haftalardan Yararlanma” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü.....	101
Şekil 34: “Belirli Günler ve Haftalardan Yararlanma” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar.....	104
Şekil 35: “Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilgisayar ve Teknoloji Kullanımı” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü.....	106
Şekil 36: “Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilgisayar ve Teknoloji Kullanımı” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar	109
Şekil 37: Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Öğretmen Eğitiminde TYÖ kullanımı” değerlendirme puanları	244
Şekil 38: Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’nün hangi eğitim düzeyinde kullanılabileceğine yönelik yüzde (%) ve frekans (f) dağılımları.....	248

GİRİŞ

Dünyada meydana gelen teknolojik gelişmeler küreselleşmenin de etkisiyle toplumları sürekli değişim ve gelişime zorlamaktadır. Çünkü dünyadaki gelişmelere ayak uyduramayan toplumlar her alanda geri kalmakta ve gelişmekte zorluk yaşamaktadır. Toplumlar için her alanda kaçınılmaz olan bu değişimler eğitim alanında da kendini göstermektedir. Aksoy (2003)'a göre eğitimde değişmeye zorlayan nedenlerden biri de teknolojik gelişmelerdir. Bu gelişmelerin eğitim üzerindeki etkisi her kademe için farklı boyutlarda ortaya çıkmakta ve teknolojinin yansımaları öğretimin içeriğinde, öğretim yöntemlerinde ve öğretmenlere ilişkin süreçlerde kendini göstermektedir.

Bilgiye ulaşmada okul ve öğretmen önceden tek yol olarak görülmekteydi. Ancak teknolojinin gelişmesiyle bilgi aktaran rolüne sahip öğretmenin etkisinin azaldığı ve yeni rollerin ortaya çıktığı görülmektedir. Artık öğretmenlerin görevi yalnız bilgi aktarmak değil, aynı zamanda rehberlik etmek ve öğrencinin kendi öğrenme sorumluluğunu ele alması için gerekli olan süreçleri uygun bir şekilde yürütmektir (Özdemir, 2016).

Özellikle bilgiye ulaşma noktasında büyük kolaylık sağlayan teknolojik gelişmelerin aynı zamanda eğitim öğretim sürecinde yeni arayışları karşılamaya çalıştığı söylenebilir. Turan (2015)'a göre teknolojik gelişmeler eğitimde yeni öğretim yöntemleri arayışını ortaya çıkarmakla birlikte artık sadece bilginin aktarılması değil bilginin oluşturularak yapılandırılması noktasında çözümler sunmaktadır. Çünkü teknolojinin gelişerek yaygınlaşması ders dışı öğretim olanaklarını artırmış, öğrencilere zamandan ve mekândan bağımsız olarak bilgiye ulaşma olanağı sağlamıştır.

Bilgiye ulaşmadaki kolaylığın yanı sıra kendi kendine öğrenme olanağı da sağlayan teknolojinin, sınıf içi etkinlikleri ve bazı becerileri destekleyen yeni yaklaşımları ortaya çıkardığı görülmektedir. Bütün bu değişimler ve gelişmelerle birlikte bazı yaklaşımları temel alan ve öğretme-öğrenmeye yönelik yeni bir strateji olan ters yüz öğrenmenin eğitimde kullanılabilir olduğunu söylemek mümkündür (Gençer, 2015).

Aydın (2016) 'a göre eğitimde zorunluluklar sonucunda gerçekleştirilecek olan değişimler için ortaya çıkmış olan en etkili fikirlerden biri de ters yüz öğrenmedir. Geleneksel öğrenmeden farklı olarak öğrencilerin bilgi edinmeyi sınıfa gelmeden yaptıkları ters yüz öğrenmede, teknoloji yardımı ile sınıf içi süreyi en etkili şekilde kullanmak amaçlanmaktadır. Yavuz (2016)'a göre yeni uygulanmaya başlanan ters yüz öğrenme 21. yüzyılın başlarından itibaren farklı bir öğrenme öğretme sürecini ortaya çıkarmış ve teknolojinin eğitime yansımalarını etkili bir şekilde kullanarak uygulama yapmaya olanak sağlamıştır.

Son yıllarda öğrencilerin teknolojiyi kullanarak uzun zaman geçirdiği bilinmektedir. Bu durum eğitimde yansımış ve çeşitli yöntemlerin geliştirilmesine neden olmuştur. Teknoloji ve öğrenci odaklı olarak öğrenmeyi amaçlayan bu yöntemlerden bir tanesi de ters yüz öğrenmedir. Ters yüz öğrenme sınıf içi ve dışı verimliliği göz önüne alan, sınıfta anlatım ve ödev yapma sürecini tam tersine çeviren, konunun öğretimini dışarıda yaparak sınıfta birçok etkinliklerin yapıldığı bir öğretim modelidir. Ayrıca sınıf içi yapılan etkinlikler ile ters yüz öğrenme, öğrencilerin etkileşimini artırarak aktif öğrenme yöntemlerini kullanmalarına olanak sağlayan yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına dayanmaktadır (Sağlam, 2016). Bunun yanı sıra ters yüz öğrenmenin temelinde öğrenmenin dışarıda gerçekleşmesi ve öğretmenin rehber olarak görev alması söz konusudur. Bu süreç öğrencilerin bilgiyi yapılandırmasına katkı sağlayabilir.

Yapılandırmacı yaklaşımı temel alan ters yüz öğrenme öğrencilerin; bilgiye istedikleri zaman ulaşmalarına; öğretmen ve diğer öğrenciler ile etkileşime geçmelerine; araştırma yapmalarına; derse gelmeden konuları öğrenmelerine; çekingen öğrencilerin iletişim becerilerini artırmalarına; öğrenme sürecinde daha aktif olmaların; sınıf içinde daha fazla uygulama yapmaya zaman ayırmalarına; grup çalışmalarına daha sık katılmaya; yaratıcılık, problem çözme becerilerini kullanarak bilgiyi yapılandırmalarına uygun ortam sağlar (Aydın, 2016; Öztürk, 2016).

Bu araştırmanın amacı, ters yüz öğrenmenin, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışlarına, yapılandırmacılığa yönelik tutumlarına, yapılandırmacı ortam hazırlama becerilerine etkisini incelemektir. Bunun yanı sıra nitel boyutta araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler öğretmen

adaylarının ters yüz öğrenmeye uygun biçimde geliştirilen uygulamalara ilişkin görüşlerinin incelenmesidir.

Araştırmanın nicel boyutta problem cümlesi, “Sosyal Bilgiler öğretmeni yetiştirmede ters yüz öğrenme kullanılmasının Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışlarına, yapılandırmacılığa yönelik tutumlarına, yapılandırmacı ortam hazırlama becerilerine etkisi var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri şöyledir:

1. Deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Deney grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları öntest - sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Kontrol grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları öntest - sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
7. Deney grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
8. Kontrol grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
9. Deney grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenme ortamı hazırlama gözlem formu ön test son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
10. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye uygun biçimde geliştirilen uygulamalara ve ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşleri nelerdir? (Öğrenci günlükleri, odak görüşmeler, forum)

Sosyal Bilgiler dersi, bireyi sosyal hayata hazırlamak amacıyla dünyadaki ve toplumdaki gelişmeleri yakından takip etmeye olanak tanıyan bir yapıya sahiptir.

Bireyi hayata hazırlama ve toplumsallaştırma noktasında büyük bir öneme sahip olan Sosyal Bilgiler dersi kapsamında konuların öğretiminde birçok sorunun yaşandığı çeşitli araştırmalarla (Akdeniz, 2008; Alataş, 2008; Arslantaş, 2006; Ayten, 2006; Akgül, 2006; Gönenç ve Açıkalın 2017; Kuş ve Çelikkaya, 2013; Tahiroğlu, 2006; Polat, 2006; Yazıcı, 2001; Yeşiltaş, 2010; Yeşiltaş, 2011; Yeşiltaş ve Sönmez, 2009; Yılmaz ve Tepebaş, 2011) ortaya konmuştur. Bundan dolayı gerek ilkokul ve ortaokul gerek lisans düzeyinde bireyler yetiştirilirken yeni yaklaşımlar, yöntem-teknikler, materyaller ve teknoloji kullanımı gereksinimi Sosyal Bilgiler öğretiminin her kademesinde kendini göstermektedir. Ters yüz öğrenme yaklaşımı içinde teknoloji barındıran yeni yaklaşımlardan olduğu için Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilecek en iyi örneklerden olduğu söylenebilir. Bu konuda Sosyal Bilgiler öğretmeni yetiştirmede ters yüz öğrenmeye yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmaması nedeniyle araştırmanın alan yazındaki eksikliği gidereceği umulmaktadır.

Ters yüz öğrenmeye yönelik alanyazın incelendiğinde genellikle eğitim, sağlık ve dil öğretimine yönelik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Sosyal Bilgiler alanında ters yüz öğrenmeye yönelik çalışma (Nayci, 2017) yapıldığı ancak sınırlı sayıda olduğu anlaşılmıştır. Bu araştırma, Sosyal Bilgiler öğretimi ve öğretmen yetiştirmede ters yüz öğrenme konusundaki çalışmaların sınırlı sayıda olması ve özgün olması nedeniyle önemlidir.

Ters yüz öğrenmenin yapılandırmacılığın özüne uygun yaklaşımlardan biri olduğu düşünüldüğünde; yapılandırmacılığı bilen, uygulayan öğretmenlerin yetiştirilmesi açısından bu araştırmanın önemli katkılar sağlayacağı düşünülmüştür. Aynı zamanda yapılandırmacılığı temel alan ters yüz öğrenme sınıf içi uygulamalara daha fazla zaman ayırma olanağı sağladığı için öğretmen adaylarının yapılandırmacı ortama yönelik deneyim kazanmalarını sağlayacağı düşünülmüştür.

Araştırma, Sosyal Bilgiler öğretmeni yetiştirmede bir öğretim modeli olarak önerilebileceği için önemlidir. Araştırmayı önemli kılan bir diğer sebep ise ters yüz öğrenme uygulamalarının Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak değerlendirme yoluyla katkılar, sınırlılıklar ve öğretmen eğitiminde ters yüz öğrenme kullanımına ilişkin veriler elde etmektir.

Araştırmanın varsayımı şu şekildedir:

- Öğretmen adayları öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğini ve yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeğini samimi ve gerçek bir şekilde okuyup yanıtlamışlardır.

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekildedir:

- Araştırma, katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

Araştırmanın çalışma grubu, Türkiye’de bir devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan tüm Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırmanın katılımcılarını ise Türkiye’de bir devlet üniversitesinde 4. Sınıfa devam etmekte olan Sosyal Bilgiler öğretmen adayları oluşturmaktadır.

Araştırma, 2016-2017 güz yarıyılında bir devlet üniversitesinde Özel Öğretim Yöntemleri II dersini almakta olan Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile ve ters yüz öğrenme yaklaşımına uygun biçimde geliştirilen uygulamalar ile sınırlıdır.

Araştırmada yer alan temel kavramların tanımları aşağıda yer almaktadır:

Ters Yüz Öğrenme: Temel olarak, geleneksel eğitim sürecinde okulda gerçekleştirilen öğrenme süreci ve onun tamamlayıcısı olan öğrencinin evlerde gerçekleştirdiği çalışmaların yer değiştirdiği, diğer bir deyişle sürecin tersine çevrilerek okulda yapılan işlerin evde; evde yapılan işlerin ise okulda yapıldığı bir sistemi ifade etmektedir (Aydın ve Demirer 2016; Görü Doğan 2005; Kara 2016; Lage vd. 2000).

Öğrenme ve Öğretme Anlayışı: Öğretme-öğrenme anlayışı kavramı, bireylerin öğretme ve öğrenme yollarını ele alma tercihlerini ifade etmektedir (Chan ve Elliot, 2004).

Tutum: Bireyin, belli durumlar sırasında, davranış şeklini önceden seçtiği zihinsel durum ve belli koşullar altında özel tercih ve kararları seçme eğilimi (Şimşek, 2000) olarak tanımlanabilir.

Yapılandırmacı Ortam Hazırlama: Öğrencilerin çeşitli etkinlikler ile düşüncelerini diğer öğrencilerle paylaştığı ve öğretmenin çeşitli materyaller, etkinlikler kullanarak öğrencileri aktif hale getiren yapılandırmacılığa uygun öğrenme ortamı (Özden, 2012).

Öğretmen Adayları: Üniversitede eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerdir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. SOSYAL BİLGİLER

1.1. SOSYAL BİLGİLERİN TANIMI

Bireylerin yaşamlarının şekillenmesinde ve bireylere istenilen davranışların kazandırılmasında eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitim bireyin doğuştan sahip olduğu yeteneklerini keşfedip geliştirerek, toplum tarafından kabul edilen değerleri bireye aktararak kimlik kazandırma ve bireyi geleceğe hazırlama sürecidir (Çağlayan, 2006). Bireyin toplumsal yaşama uyum sağlama süreci okullarımızda uygulanan programlar ile bireye kazandırılmaya çalışılmaktadır (Erden, tarihsiz). Okullarımızda yürütülen eğitim faaliyetleri kapsamında etkili vatandaş yetiştirme ve toplumla uyum sağlama için gerekli olan bilgi, beceri ve değerlerin özellikle Sosyal Bilgiler derslerinde kazandırılmaya çalışıldığı söylenebilir (Kılıçoğlu, 2012).

Bireyi hayata hazırlayan Sosyal Bilgiler ile ilgili çeşitli tanımlar yapıldığı görülmektedir. Sosyal Bilgiler içinde birçok disiplin ve bilim dalı barındıran bir yapıya sahip olduğu için Sosyal Bilgiler tanımıyla ilgili ülkemizde ve dünyada alanyazına girmiş farklı tanımlar bulunmaktadır (Öztürk, 2012).

Sosyal Bilgiler ile ilgili en kapsamlı tanım 2005 yılında Sosyal Bilgiler programını hazırlayan komisyon tarafından yapılmıştır (Tay, 2013). MEB (2005) Sosyal Bilgileri;

“Bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir” şeklinde tanımlamıştır.

Safran (2008)’ a göre bu tanımda sosyal bilgiler; bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirmek amacıyla olması, sosyal bilimler ve vatandaşlık konularını

yansıtması, insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşimini ele alması, toplu öğretim anlayışıyla oluşturulmuş ders olması gibi dört boyuttan oluşmaktadır.

Sözer (2008) Sosyal bilgileri; bireylere toplumsal yaşamla ilgili kazanımlar sağlayan ve yaşamsal değeri yüksek olan bir ders olarak tanımlamıştır. Sönmez (1994) ise Sosyal Bilgileri “bireyin sosyalleşerek içinde yaşadığı toplumun dinamiklerine uyum sağlamayı öğrenmesidir” şeklinde tanımlamıştır. Ülkemizde kabul gören bir diğer tanım ise “Bir arada yaşayan insanların demokratik vatandaş olarak yetişebilmeleriyle ilgili bilgi, beceri ve tutum veren bir derstir (Öztürk, 2012)” biçimindedir. İnan (2014)’a göre Sosyal Bilgiler, bireylerin gelişimleri göz önüne alınarak bireylere toplumla ilgili faydalı konuların aktarıldığı bir derstir. Sosyal Bilgilerin diğer bir tanımı Doğanay (2003) tarafından şu şekilde yapılmıştır:

“Sosyal ve insanla ilgili diğer bilimlerin içerik ve yöntemlerinden yararlanarak, insanın fiziksel ve sosyal çevresiyle etkileşimini zaman boyutu içinde disiplinler arası bir yaklaşımla ele alan ve küreselleşen bir dünyada yaşamla ilgili temel demokratik değerlerle donatılmış, düşünen ve becerili demokratik vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir çalışma alanıdır”

Erden (tarihsiz)’e göre Sosyal Bilgiler:

“İlköğretim okullarında iyi ve sorumlu bireyler yetiştirme üzere sosyal bilimlerden seçilmiş bilgilerin toplumsal yaşamla desteklenmiş, bilgi, beceri, tutum ve değerlerle kazandırılmaya çalışıldığı bir çalışma alanıdır”

Sosyal Bilgilerin tanımıyla ilgili yurt dışı alanyazına bakıldığında; Barth (1991)’a göre “Sosyal Bilgiler, toplumu bir arada tutan dinamiklerin kilit noktalarında orta paydaşlar oluşturarak, topluma uyum sağlayabilen vatandaşlık becerilerine sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bir sosyal yaklaşımdır”. Zarrillo (2016)’ya göre Sosyal Bilgiler insan üzerine bir çalışma olmakla beraber; geçmiş, bugün ve geleceği içinde barındırarak, sosyal bilimlerin içinde yer alan çeşitli bilgilerden faydalanmayı gerektirir. Barr, Barth ve Shermis (2013)’ e göre Sosyal Bilgiler toplumun bir arada yaşaması ve bireylerin içinde yaşadığı topluma ilişkin vatandaşlık bağlarını güçlendirmek amacıyla bireysel ve toplumsal bilimleri bir araya getirmektir.

Sosyal Bilgiler teriminin bugünkü şekliyle ortaya çıktığı yer olan Amerika Birleşik Devletleri'ne bakıldığında, birden fazla Sosyal Bilgiler tanımının yapıldığı görülmektedir. Sosyal Bilgilerin çok geniş bir yapıya sahip olması ve içinde birçok bilim barındırması bu konuda önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Amerika Birleşik Devletlerinde Sosyal Bilgiler tanımı ile ilgili herkesin üzerinde uzlaşacağı ve çok boyutlu yeni bir tanım yerine Savage ve Armstrong, (2007), Michaelis(1985), Shug ve Berry (1987) gibi eğitimciler tarafından yapılmış olan Sosyal Bilgiler tanımlarını kullanarak çok yönlü bir Sosyal Bilgiler tanımı yapmanın daha uygun olduğuna karar vermişlerdir (Öztürk, 2012). Amerika Birleşik Devletlerinde Sosyal Bilgiler eğitimi üzerine çalışan eğitimcilerin kurduğu ve diğer ülkelerin de Sosyal Bilgiler eğitimi çalışanların da üyesi olduğu Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS, 1992) Sosyal Bilgilerin tanım problemini ortadan kaldırmak için Amerika Birleşik Devletlerinde ve dünyada yapılmış Sosyal Bilgiler tanımlarından yola çıkıp Sosyal Bilgilerin çok boyutlu bir tanımını yapmıştır.

Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS, 1992) Sosyal Bilgileri şu şekilde tanımlamıştır:

“Sosyal Bilgiler, sosyal ve beşeri bilimlerin disiplinlerarası bir yaklaşımla birleştirilmesiyle, vatandaşlık yeterlilikleri kazandırmak için oluşturulan bir çalışma alanıdır. Sosyal Bilgilerin öncelikli amacı, karşılıklı olarak birbirine bağımlı dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır” (Akt. Yıldırım, 2017).

SOSYAL BİLGİLERİN TARİHSEL GELİŞİMİ

1.1.1. Dünyada Sosyal Bilgiler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Sosyal bilgiler eğitiminin ne zaman ve nerede başladığı kesin olarak bilinmemektedir. Ancak tarihte sosyal bilimlerin ve fen bilimlerinin yer aldığını söylemek mümkündür (Safran, 2008). Bir öğretim programı olarak Sosyal Bilgilerin sistemli hale getirilmesi ve okullarda okutulmasının uzun zaman aldığı söylenebilir. Sosyal Bilgiler terim olarak ilk defa 1913 yılında Amerika’ da kullanılmıştır (Aslan, 2016). Sosyal Bilgiler bir ders adı olarak ilk defa XX. Yüzyıl başlarında 1916 yılında Amerika Birleşik Devletlerinde kabul edilmiştir (Sözer, 1998). Bu zamana kadar

dünyada ve ülkemizde Sosyal Bilgiler adı altında olmasa da bu derse konu olan sosyal bilimlerin ve dersin içeriğine uygun sürecin varolduğu söylenebilir.

Dünyada aynı isimle olmasa da Sosyal Bilgilere konu olabilecek öğretilerin ilk olarak Eski Yunan, Roma ve Çin kaynaklarında rastlandığını söyleyebiliriz (Kılıçoğlu, 2012). Ancak dünyada Sosyal Bilgiler adıyla bir ders verilmesi fikri Fransız İhtilâli döneminde aydınlanma çağı düşünürlerinden Marquis de Condorcet tarafından ortaya atılmıştır (Bilgili, 2015; Kara, Topkaya, Şimşek, 2013). Modern anlamda Sosyal Bilgiler eğitiminin ortaya çıkmasında Avrupa'daki aydınlatma sürecinin ve sosyal bilimler alanında büyük gelişmelerin olması önemli katkı sağlamıştır. Bu iki sürece bağlı olarak ortaya çıkan toplumsal yapı ve bu toplumsal yapının etkilediği siyasal ve kültürel değişim ile 19. yüzyılda sosyal bilimlerde yaşanan gelişmeler Sosyal Bilgiler eğitiminin programlarda yer almasını sağlamıştır (Aslan, 2016).

Sosyal Bilgilerin bir eğitim programı olarak ilk kez oluşturulma süreci 19. Yüzyılda ABD'de olmuştur. O döneme kadar tarih ve coğrafya eğitimi gibi tek disiplinli program anlayışına göre yapılandırılmış olan Sosyal Bilgiler öğretimi, ABD'nin yaşadığı göç, sanayileşme ve bunun sonucunda ortaya çıkan karmaşık modernleşme olgusu sonucu eğitimde ve doğal olarak yurttaş yetiştirme sürecinde ABD yöneticilerini reforma zorluyordu (Öztürk, 2012). Bu durum karşısında yurttaş yetiştirme sürecinde eğitim kullanılmıştır. Başka deyişle Amerikan vatandaşı bilinci oluşturabilmek için eğitimi bir araç olarak kullanmışlardır. Bu amaçla 1892 yılında toplanan Ulusal Eğitim Konseyi, Anglo-sakson kültür temelli bir toplum oluşturmak amacıyla Sosyal Bilgiler dersi programını oluşturmuştur. 1916 yılında resmen kabul edilen “Sosyal Bilgiler” programı, tarih ve coğrafya bilimlerin içeriğinden faydalanılarak oluşturulmuş ve zamanın koşullarına göre içeriğinde değişiklikler yapılarak “Sosyal Bilgiler” terimiyle günümüze kadar kullanılagelmiştir (Bilgili, 2015).

1.1.2. Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de Sosyal Bilgilerin tarihsel sürecine bakıldığında zaman 1968’e kadar aynı isimde bir dersin programlarda olmadığını görürüz. Ancak Sosyal Bilgileri oluşturan sosyal bilimlerin öğretilmesi uzun bir geçmişe dayanmaktadır (Aslan,

2016). Türk eğitim tarihinde Sosyal Bilgilerden önce sosyal bilimler geleneğine bakıldığında; temeli Selçuklulardan başlayan Nizamiye Medreseleri, devamında Osmanlı medreselerinde dini bilimlerin yanında pozitif bilimlerin içinde uzun yıllar tarih ve coğrafya derslerinin verildiğini söylemek mümkündür. Örneğin Fatih zamanında Sahn-ı Seman medreselerinde ve devamında Süleymaniye medresesinde tarih ve coğrafya derslerine yer verilmiştir (Bilgili, 2015). Osmanlı döneminde eğitim kurumlarında ve işleyişte gerçekleşen esas düzenlemeler Tanzimat'tan sonra gerçekleşmiştir. 1839'dan sonra sıbyan mektepleri ve açılan rüştiyeler de muhtasar tarih ve coğrafya dersleri verilmeye başlanmıştır. Eğitim alanında ilk ve en önemli yasal düzenleme olan 1869 tarihli Maarifi Umumiye Nizamnamesiyle de bu dersler idadilerde de zorunlu hale getirilmiştir. Sultan Abdülaziz döneminde ortaokul ve liselerde Sosyal Bilgilere kaynak olan tarih ve coğrafya dersleri Tarih-i Osmani ve Coğrafya adıyla ayrı ayrı verilmeye başlanmıştır. II. Abdülhamit döneminde ise ilkokul düzeyinde açılan iptidailerle birlikte programa Muhtasar Tarihi Osmani dersi konulmuştur (İnan, 2014; Bilgili, 2015).

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte ülkemizde Sosyal Bilgiler anlayışında değişiklikler olmuştur (Safran, 2008). Bu süreçte çok uluslu imparatorluk yapısından ulus devlet sürecine geçiş sağlanmış ve buna uygun olan vatandaş tipini yetiştirmek için eğitim ve kültür konusu temel devlet politikası haline gelmiştir. Cumhuriyetin ilk yılında oluşturan ilk programımız olan 1924 programında Malumat-ı Vataniye ve Musahabat-ı Ahlakiye dersleri Sosyal Bilgiler temel oluşturulması bakımından verilmeye başlanmış; sonrasında oluşturulan 1926 programıyla bu dersler *Yurt Bilgisi* adıyla birleştirilmiştir. 1962'de hazırlanan ilkokul program taslağında Tarih, Coğrafya ve Vatandaşlık dersleri "*Toplum ve Ülke İncelemeleri*" adıyla birleştirilmiştir (İnan, 2014). Ülkemizde Sosyal Bilgiler'in aynı adla programa bir ders olarak konulması 1968 yılında olmuştur. 1968'den itibaren bütün ilkokullarda, 1975'den itibaren ise tüm ortaokullarda Sosyal Bilgiler adıyla bu dersin okutulduğu söylenebilir (Tay, 2017). 1985-1986 eğitim ve öğretim yılından itibaren ise tekrar Sosyal Bilgiler adından vazgeçilerek, dersler Milli Tarih, Milli Coğrafya ve Vatandaşlık şeklinde bölünerek verilmeye başlanmıştır. 1998 yılında ise Türk Milli Eğitim sisteminde önemli bir yenilik olan sekiz yıllık kesintisiz eğitim dönemine

geçilmiş 4-7. sınıfları kapsayacak şekilde dersler birleştirilerek tekrar Sosyal Bilgiler geleneği benimsenmiştir.

1998 yılından itibaren dünyadaki gelişmeler göz önünde bulundurularak Sosyal Bilgiler programını geliştirme çabaları başlatılmıştır (Öztürk, 2012). 2005 yılında programda yapılan değişiklikler ile 8 yıllık eğitimin bütünlüğü, Avrupa Birliği normları göz önünde bulundurularak, öğrenen merkezli, bilişsel yapılandırmacı anlayış ve disiplinler arası tematik yaklaşımdan yararlanılmıştır (Çatak, 2016). 2005 Sosyal Bilgiler öğretim programının geliştirilmesinde eğitim paydaşları olan sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, öğrenci, veli, öğretmen ve müfettişlerin katılımı sağlanmıştır. Ayrıca on bir farklı ülkenin programları incelenmiş, yabancı akademisyenlerin görüşleri alınmış ve AB vizyonu ile örtüşen geniş yelpazede çalışılmıştır (Mala, 2011). 2005 yılında ilköğretim programlarıyla hem Sosyal Bilgiler programı hemde diğer programlar çeşitli değişiklikler yaşamıştır. Yeni programla birlikte yapılandırmacı öğretim anlayışını esas alan bir program geliştirilmiştir. 2005 Sosyal Bilgiler programıyla sosyal bilim disiplinlerinden yararlanan, sosyal bilimlerin özüne ve mantığına uygun, disiplinler arası bir alan haline gelen Sosyal bilgiler dersi ilköğretim 4,5, 6 ve 7. sınıfı bir bütün olarak kapsayacak şekilde sarmal ve eşzamanlı bakış açısına uygun olarak yapılandırılmıştır. Bunun yanı sıra kavram, beceri, değer, kazanım ve öğrenme alanı gibi birçok terimin programda yer aldığı görülmektedir. Ayrıca Atatürkçülük konuları; konu, öğrenci ve sınıf seviyesi göz önüne alınarak program içerisine dağıtılmıştır (Kaymakçı, 2009). Çatak (2016)'a göre 2005 programı incelendiğinde özellikle yapılandırmacı yaklaşımla beraber ölçme değerlendirme'nin önceki programlara göre çok daha kapsamlı ve uygulamaya yönelik olduğu görülmektedir.

Sosyal Bilgiler programında en son değişiklik ise 2017-2018 yıllarında yapılmıştır. Yeni 2018 Sosyal Bilgiler programında kazanımların azaltıldığı, öğrenme alanlarının 9'dan 7'ye indirildiği ve programa "Türkiye Yeterlilikleri Çerçevesi" ile birey için hayat boyu öğrenmeyi ve gelişmeyi kolaylaştıracak yeni becerilerin eklendiği görülmektedir. Programların yenilenmesinin temellerini; farklı ülkelerde son yıllarda yaşanan program değişiklikleri, yurtiçi ve dışı program üzerine yapılan akademik çalışmalar, çeşitli kurum ve kuruluşların raporları, öğretmen ve yöneticilerden toplanan anket verileri, zümre öğretmenlerin her eğitim-öğretim

döneminde oluşturduğu raporlar ve eğitim fakültelerinde hazırlanan raporların incelenmesi sonucunda elde edilen görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler oluşturmaktadır (MEB, 2018).

1.2. SOSYAL BİLGİLER PROGRAMININ VİZYONU

2005 Sosyal Bilgiler programının vizyonu incelendiğinde eski programın vizyonu ile büyük oranda benzerlik göstermektedir. 2005 programının en önemli farkı ise; programın vizyonuna ait temel öğelerin, uygulanan etkinlikler içerisinde öğrenenlere beceri ve değer olarak kazandırılmasının amaçlanmış olmasıdır (Yazıcı ve Koca, 2011). 2005 yılı Sosyal Bilgiler programı incelendiğinde, programda vizyonun açıkça belirtildiği görülmektedir. Programda, Sosyal Bilgiler dersinin vizyonu, aşağıdaki ifadelerle belirtilmiştir;

“21. yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektedir” (MEB, 2005).

2005 yılından sonra yenilenen 2018 Sosyal Bilgiler öğretim programında MEB (2018) yeni programın amacını ve gerekçesini;

“Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır” şeklinde özetlemiştir.

1.3. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN AMAÇLARI

2005 Sosyal Bilgiler programının amaçlarının genel olarak programın temel yaklaşımı olan yapılandırmacılık çerçevesinde belirlendiği ve daha çok bilişsel,

duyuşsal alanlarla ilgili olduğu gör÷lmektedir (Özdemir, 2012). Bunun yanı sıra Sosyal Bilgiler programı öğrencilere gerçek deneyimler sunan, onları hayata hazırlayan, insanlarla iletişim kurmalarına yardım ederek demokrasi, saygı, hoşgörü gibi değerleri benimsemelerine yardımcı olan, etkin vatandaş olmayı öğretmeye çalışan, sosyal bilimlerin ürettiğı bilgileri kullanan, mutlu bireyler yetiştirmeyi, ulusal ve kültürel değerlerin yanı sıra evrensel, demokratik değerleri kazandırmayı amaçlayan disiplinler arası bir derstir (Kuzucu, 2018; Özdemir, 2012). Aslan (2016)'a göre Sosyal Bilgiler programlarında belirlenmiş olan amaçlar doğrultusunda uygun temalar ile yapılandırılmıştır. Bunun yanı sıra amaçların gerçekleştirilmesini sağlayacak ünitelerin her birinde yer alan konular kazanımlar ile ilişkilendirilmiştir. 2005 Sosyal Bilgiler programı 2018 yılında yenilenmiştir.

Yenilenen Sosyal Bilgiler programı ile öğrencilerin;

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip birer vatandaş olarak yetişmeleri,
2. Atatürk ilke ve inkılaplarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayıp demokratik, laik, millî ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmaları,
3. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilmeleri,
4. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri,
5. Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıyarak insan ile çevre arasındaki etkileşimi açıklamaları ve mekânı algılama becerilerini geliştirmeleri,
6. Doğal çevrenin ve kaynakların sınırlılığının farkına varıp çevre duyarlılığı içerisinde doğal kaynakları korumaya çalışmaları ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olmaları,
7. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları,
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde millî ekonominin yerini kavramaları,
9. Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları,

10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesneler, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları,
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları,
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlaki gözetmeleri,
13. Toplumsal ilişkileri düzenlemek ve karşılaştığı sorunları çözmek için temel iletişim becerileri ile sosyal bilimlerin temel kavram ve yöntemlerini kullanabilmeleri,
14. Katılımın önemine inanmaları, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için görüşler belirtmeleri,
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçlerini ve günümüz Türkiye'si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenlemeleri,
16. Millî, manevi değerleri ile evrensel değerleri benimseyerek erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmeleri,
17. Ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,
18. Özgür birer birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması amaçlanmaktadır (MEB, 2018).

1.4. SOSYAL BİLGİLER PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI

2005 Sosyal Bilgiler programı, bilgiyi ve bireyin deneyimlerini dikkate alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini destekleyici ve geliştirici bir anlayışla yapılandırmacılığı temel alan bir yaklaşıma sahiptir (Bilgili, 2015). Ayrıca Yazıcı ve Koca (2011)' ya göre programda bilgiyi üretme ve kullanma konusuna özel vurgu yapılarak, program ile bütüncül ve öğrenci merkezli bir bakış açısıyla bilginin kazanılmasında ve kullanılmasında aktif olan bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmekte, bu da programda yapılandırmacı yaklaşımın ağırlık kazandığını göstermektedir. Tay (2013)'a göre etkili vatandaş yetiştirmek Sosyal bilgiler dersi ile bireylerin deneyimlerinin bir sonraki kuşağa aktarılmasıyla mümkün olmaktadır. Bu aktarım bilimsel düşünme yöntemleri ve zamana bağlı olarak gerçekleşmektedir. Bundan dolayı Sosyal Bilgiler, geçmişten günümüze farklı anlayışlar ve yaklaşımlar temel alınarak öğretilmeye çalışılmıştır.

Aslan (2016)' a göre Sosyal Bilgilerin tarihi incelendiğinde 20. yüzyıldan itibaren farklı yaklaşım ve anlayışların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu yaklaşım ve anlayışlar da ülkelere, ülkelerin eğitim sistemine, siyasi yapısına, ekonomik toplumsal ve kültürel durumlarına, bilimsellik ve gelişmişlik durumlarına göre değişiklik göstermektedir. Ancak 1900'lerin başlarından itibaren günümüze dek yazılmış olan eserlerde üç temel yaklaşım dikkat çekmektedir. Bunlar:

- Sosyal bilim olarak Sosyal Bilgiler
- Vatandaşlık aktarımı olarak Sosyal Bilgiler
- Yansıtıcı inceleme olarak Sosyal Bilgilerdir (Aslan, 2016; Dönmez, 2003).

Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi:

Aslan (2016)'a göre bu yaklaşım öğrencilerin, sosyal bilimcileri gözleyerek, eleştirel düşünmeyi öğrenecekleri ve böylelikle daha etkin vatandaş olacakları varsayımını temel almaktadır. Bu yaklaşımın arkasında yapılandırmacı eğitim felsefesini savunan araştırmacıların olduğu görülmektedir. Bu yaklaşıma göre öğrenciler, sosyal bilimlerin yapısı (onların temel kavramları, genellemeleri ve kuramları) ile ilgili bilgi toplama ve yorumlama süreçlerini öğrenmelidir. Vatandaşlığın en iyi sosyal bilimler ile öğrenileceğini savunur. Böylelikle içeriği de sosyal bilimlerin ürettikleri kuram ve problemler oluşturmaktadır (Öztürk, 2012). Bu yaklaşımla bireylerin olayları farklı disiplinler açısından değerlendirerek başarılı bir vatandaşta bulunması gereken nitelikleri olması öncelikli amaçtır (Ross, Mathison ve Vinson, 2014).

Vatandaşlık Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi:

Safran (2008)'a göre Sosyal Bilgiler öğretiminde en eski yaklaşımdır. Bunun yanı sıra içerik egemen güç tarafından oluşturularak, bireylerin ne tür bilgi, değer ve tutumlarla donatılacağı yetişkinlerin daha iyi bildiği sayılıştısından hareket edilerek sağlanır. Bu yaklaşımla öğrencilerin şu kazanımlara ulaşması hedeflenir:

- Geçmiş öğrenme
- Geçmiş ve gelecek ile gurur duyma
- Sorumluluk alma
- Uygun davranışlar sergileme

- Otoriteye bağıllık(Safran, 2008).

Davranışçı kuramı savunan araştırmacıların arkasında durduğu bir görüştür. Öğretmen tarafından yorumlanan içeriğin geleneksel yani öğretmen merkezli öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak iyi vatandaş yetiştirmek amacıyla işe koşulmuştur (Öztürk, 2012).

Yansıtıcı İnceleme Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi:

Öğrencilerin bireysel, toplumsal problemleri tanımlama, analiz etme ve karar verme becerilerini geliştirmeyi amaçlar (Barr, Barth ve Shermis, 2013). Bunu gerçekleştirirken içerik olarak, öğrencileri kişisel olarak etkileyen konular ve sorunlar ele alınır. Bu yaklaşıma göre iyi vatandaş, iyi vatandaş olabilmenin yollarını araştırarak öğrenmelidir. Bireylere problem çözme, karar verme ve araştırma-inceleme gibi becerileri kazandırmaya çalışır (Safran, 2008). Yansıtıcı inceleme yaklaşımının temel yöntemi araştırma-inceleme olup konular öğrencilerin ilgisini çeken, onları etkileyen ve onların kaygılanmalarına neden olan güncel içeriklerden oluşur (Öztürk ve Deveci, 2011).

Sosyal Bilgiler programının yukarıda belirtilen yaklaşımlarla birlikte şu anlayışlara da sahip olduğu belirtilmektedir (MEB, 2005):

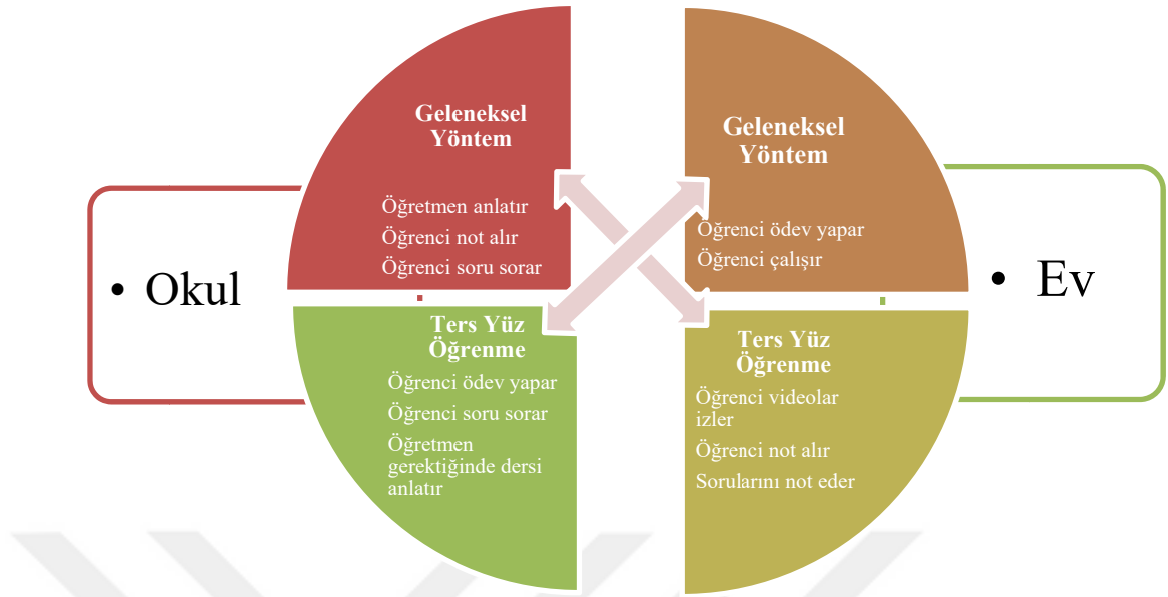
1. Her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
2. Öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına ışık tutarak, bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine duyarlılık gösterir.
3. Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak, öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.
4. Öğrencileri düşünmeye, soru sormaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirir.
5. Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar.
6. Millî kimliği merkeze alarak, evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir.
7. Öğrencilerin kendi örf ve âdetleri çerçevesinde ruhsal, ahlâkî, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesini hedefler.
8. Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bireyler olarak yetişmesini önemser.
9. Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlar.

10. Öğrencilerin öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına olanak sağlar.
11. Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır.
12. Periyodik olarak, öğrenci çalışma dosyalarına bakılarak öğrenme ve öğretme süreçlerinin akışı içerisinde değerlendirmeye olanak sağlar.

2. TERS YÜZ ÖĞRENME

2.1. TERS YÜZ ÖĞRENME TANIMI

Günümüzde hızla gelişen teknoloji hayatın pek çok noktasında olduğu gibi eğitim alanında da etkilerini göstermektedir. Kara (2016)'ya göre son dönemde teknolojinin en önemli simgelerinden olan internet ve bilgisayarlar büyük ölçüde eğitimin içerisine girmiş, anaokulundan üniversiteye kadar öğrenme-öğretme sürecinde kullanılmaya ve hayat boyu öğrenme sürecinin vazgeçilmez bir parçası olmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra eğitimcilerin bu süreçte teknolojinin eğitime entegrasyonunu hızlandırmak ve teknolojinin katkılarından daha etkili biçimde yararlanmak adına birtakım arayışlara girdiği ve yaklaşımlar geliştirdiği söylenebilir (Kara, 2016; Turan, 2015; Genç, 2015). Bu yaklaşımlar arasında uzaktan eğitim ve harmanlanmış öğrenme sistemini temel alan, öğretme-öğrenmeye yönelik yeni bir strateji olan “Flipped Learning” modeli de öne çıkmaktadır (Şahin ve Şahin, 2016; Ünsal, 2010; Geçer, 2013; Genç, 2015). Flipped Learning kavramı kelime anlamı olarak “Flip” “Ters Dönmüş” Learning ise “Öğrenme” terimlerine karşılık gelmektedir (Cambridge Dictionary, 2018). Bu doğrultuda en basit haliyle Türk diline “Ters Dönmüş Öğrenme” olarak aktarılabilir. Ülkemizdeki pek çok araştırmada ve alan yazında “Ters Yüz Öğrenme” olarak ifade edildiği görülmektedir. İsminden de çağrışım yapılacağı üzere “Ters Yüz Öğrenme” geleneksel eğitim sürecinde okulda gerçekleştirilen öğrenme süreci ve onun tamamlayıcısı olan öğrencinin evlerde gerçekleştirdiği çalışmaların yer değiştirdiği, diğer bir deyişle sürecin tersine çevrilerek okulda yapılan işlerin evde; evde yapılan işlerin ise okulda yapıldığı bir sistemi ifade etmektedir. Ters yüz öğrenme ve geleneksel yöntemde öğretmen ve öğrenci rolü Şekil 1’de şu şekilde özetlenmiştir:

Şekil 1: Geleneksel yöntem ve ters yüz öğrenme (Christiansen, 2014; Moraros vd. 2015)

Şekil 1’de de görüldüğü gibi geleneksel yöntemde bilgi edinme sürecinde öğretmen merkezli ve sınıf sınırları içinde gerçekleşen bir süreçten bahsetmek mümkündür.

Bergmann ve Sams (2012) ters yüz öğrenmeyi çoğunlukla bir eğitmen tarafından gerçekleştirilen yüz yüze öğretimin topluluk veya grup öğrenme alanından bireysel öğrenme alanına taşındığı, eğitimcinin öğrencilerin kavram uygulamalarında onlara yol gösterdiği ve bunun sonucunda grup alanının dinamik ve etkileşimli bir öğrenme ortamına dönüştürüldüğü, yaratıcılığı teşvik eden bir pedagojik yaklaşım olarak tanımlamaktadır. Ters yüz öğrenme ortamlarının günümüzde popülerleşmesinin en önemli nedeni tanımda yer alan grup öğrenme alanı olan sınıflar için yenilikçi bir anlayış sunmasıdır. Öğrenciler geleneksel anlayışta kavramları öğrenmek için sınıflarda zaman harcarken, bu modelde teknolojinin yardımıyla sınıf içine ayrılan bu zaman evlere aktarılmış, sınıf içerisinde gerçekleştirilecek faaliyetlerden kalan zaman ise kavram öğretiminden çok, dinamik ve etkileşimli çalışmaların yapılabilirdiği, evlerdeki öğrenmeyi pekiştiren ortamlara dönüştürülmektedir. Benzer anlayışta Görü Doğan (2005) ters yüz öğrenme yaklaşımını, öğretmen merkezli ve dört duvarla sınırlandırılmış geleneksel eğitim anlayışının tersine döndürüldüğü, harmanlanmış bir öğrenme süreci olarak ifade etmiştir. Aydın ve Demirer (2016) ise

ters yüz öğrenmeyi, teknoloji desteğiyle sınıf içi süreyi en verimli şekilde geçirmek için tasarlanmış pedagojik bir model olarak tanımlamaktadır. Öğrenme- öğretme sürecinde okul dışında ve okulda ters yüz öğrenme bağlamında hangi noktaların öne çıktığı Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2: Evde ve okulda ters yüz öğrenme (Blau ve Shamir-Inbal, 2017)

Şekil 2’de de görüldüğü gibi geleneksel öğrenme anlayışlarının aksine ters yüz öğrenmede okul içi ve dışında yapılanlar farklılık göstermektedir. Geleneksel öğrenme anlayışında okulda gerçekleşen bilgi edinme süreci ve bilgi aktaran öğretmen rolünün ters yüz öğrenmede okul dışında gerçekleştiği görülmektedir. Ayrıca okulda öğretmenin rehber görevi gördüğü, bilginin öğrenciler tarafından yapılandırıldığı ve aktif öğrenmenin gerçekleştiği söylenebilir. Sonuç olarak tanımlarda geleneksel sınıf anlayışını ve uygulamalarının farklı zeminlere oturtulduğu, teknolojinin desteği ve öğrenen merkezli bir yaklaşımın çerçevesinin çizildiği görülmektedir.

Yıldız, Kıyıcı ve Altıntaş (2016) ters yüz öğrenme hakkında yapılan çalışmaların dünya genelinde 2000’li yılların başlarından itibaren, Türkiye’de ise son yıllarda başladığını belirtmişlerdir. İlk ters yüz öğrenme uygulaması ise Miami Üniversitesi öğretim üyeleri tarafından hukuk, sosyoloji, psikoloji ve felsefe gibi alanlarında verilen okuma ödevlerinin fazlalığı dolayısıyla yapılmıştır (Şahin ve Şahin, 2016). İlk uygulamalara bakıldığında ters yüz öğrenmenin en temel amacı sınıf içerisindeki etkinliklerde zaman alan iş yüklerini hafifletmektir.

Filiz ve Kurt (2015)'a göre ters yüz öğrenmenin asıl amacı, ders saatini sınıf içi etkinlikler için kullanılabilir hale getirmektir. Böylece öğrencilerle zaman bulunmamasından dolayı ihmal edilen, yeterli zaman ayrılamayan etkinliklere ve uygulamalara daha çok ağırlık verilebilir, öğrencinin pasif katılımcı olarak yer aldığı konu ve kavram öğretimi sınıf dışında, öğrencinin kişisel programına uygun, öğrenme hızına göre ilerleyebileceği bir ortama taşınmaktadır.

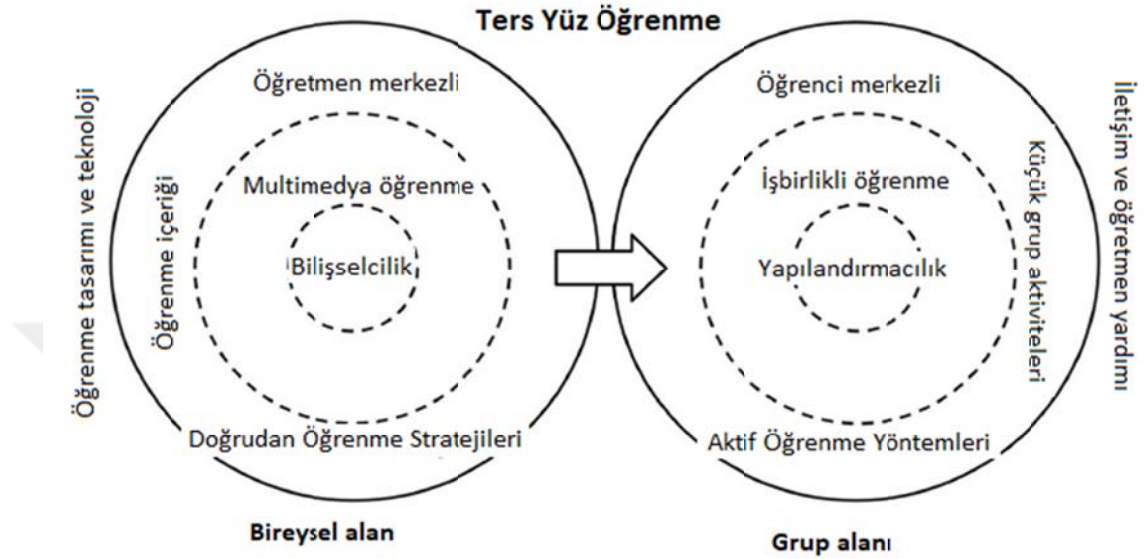
Tablo 1. Geleneksel yöntem ile ters yüz öğrenme sınıf içi karşılaştırması (Filiz ve Kurt, 2015; Bergmann ve Sams, 2012).

Tablo 1' de de görüldüğü gibi geleneksel yöntemde zamanın büyük kısmı yeni konuların öğretimi ve verilen ev ödevlerinin kontrol edilmesi ile geçerken; sınıf içi etkinliklere ve soru cevap etkinliklerine çok az zaman verilmektedir. Ters yüz öğrenme de ise ders saatinin büyük kısmı sınıf içi etkinliklere ayrılmaktadır. Bununla birlikte ders saatinin bir bölümü de video ve konular ile ilgili soru ve cevaplandırmalarla geçmektedir.

Ters yüz öğrenme, öğrenmenin geleneksel anlamdaki okul ortamından öğrencinin yaşam alanına aktarıldığı; okul ortamının yeniden yorumlandığı ve bunu gerçekleştirirken teknoloji desteğinden en üst düzeyde yararlanıldığı süreçtir. John Dewey'in öğrenci merkezli fikrini temel alan ters yüz öğrenme doğrudan öğrenme ve yapılandırmacılığın bir karışımıdır (Jensen, 2015). Ters yüz öğrenme bireysel ve

grup alanı bağlamında ele alındığında pek çok kuram, yöntem ve beceri ile ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda ters yüz öğrenmenin kavramsal çerçevesine Şekil 3'te yer verilmiştir.

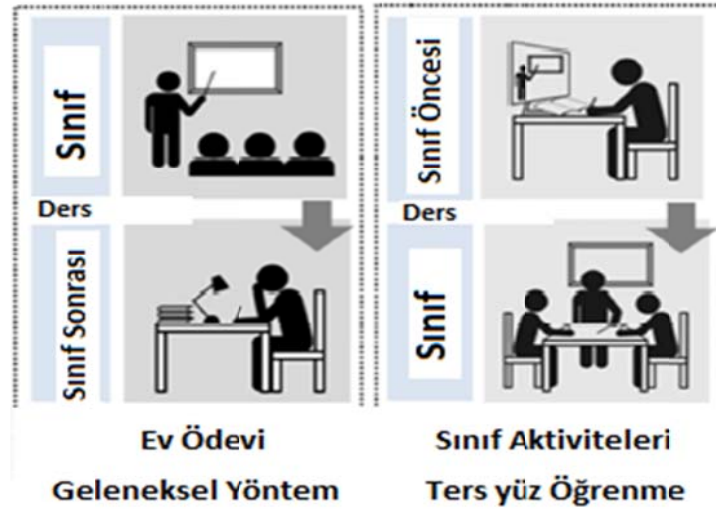
Şekil 3: Ters yüz öğrenme ve öğrenme alanlarının kavramsal çerçevesi (Flipped Learning Network, 2014).

Şekil 3 ters yüz öğrenme açısından (Flipped Learning Network, 2014) elde edilen terminoloji kullanılarak ters yüz öğrenme ile ilgili bir çerçeve sunmaktadır. Ters yüz öğrenme iki parçadan oluşmaktadır. Bunlar doğası gereği farklı öğrenme ortamlarıdır: ilki teknoloji ile geliştirilmiş öğrenme materyalini barındıran bireysel öğrenme alanı; ikincisi de grup öğrenme alanı veya işbirlikçi ortamdır. Her bir ortam farklı öğretici üsluba sahip olmakla birlikte kökenleri de ayrı öğrenme teorilerine dayanmaktadır. Şekil 3 her bir öğrenme alanına ait önemli özelliklerini temsil ederken; aynı zamanda her bir öğrenme alanının merkezlerini birbirleriyle ilişkilendirmektedir. Bireysel alan teknoloji sayesinde doğrudan öğrenmeyi desteklemektedir. Öğretmen merkezli bir ortamda öğrenciler hazırlanmış içeriklere (ekran görüntüsü, öğretici videolar) web siteleri ve diğer çevrimiçi ortamlar üzerinden erişebilmektedirler. Psikolojik etkinlik ve 'görerek öğrenme yerine yaparak öğrenmeye' (Clark ve Mayer, 2008) vurgu yapan bilişsel teorilerle desteklenmiş, bireysel alan öğrencilerin temel bilgilerini grup alanda uygulayarak

üzerine geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Çünkü anlamlı öğrenme bilişsel etkinlikleri tetikleyecek uygun tasarıma bağlıdır. Bireysel alanın multimedya öğrenme ilkeleri ile sıralanmış olması gerektiği önerilmektedir (Day ve Foley, 2006). Öğrenci merkezli ortamda, grup alanındaki aktif öğrenme oldukça kritik bir yapıya sahiptir (Baepler, 2014). Yapılandırmacı teoriler grup alanlarını desteklemekte, akran bilgi yapılandırmasını ve ‘katılımcı olarak öğrenmeyi’ vurgulamaktadır (Sfard, 2009). Şeklin ortasındaki ok ise bireysel alan öğrenmesinden grup alanı öğrenmesine geçişi temsil etmektedir.

2.2. TERS YÜZ ÖĞRENME ORTAMININ ÖZELLİKLERİ

Kara (2016)’ya göre ters yüz öğrenme en basit haliyle kavram öğretimi veya ders anlatımlarının internet ve video ortamı ile okul dışına taşınması, öğrencilere ev ödevi için ayrılan sürelerin bu amaçla kullanılması, sınıflarda ise öğrencilerin bireysel olarak yaptığı ev ödevlerinin yerine sınıf içi uygulamalı etkinliklerin gerçekleştirilmesidir. Buradaki temel dayanak ders dinlemenin pasif bir işlem olarak görülüp, öğrencinin videolar ile dersi kendi kendine izleyerek öğrenebileceğinin düşünülmesidir. Böylece öğretmen öğrenmenin sorumluluğunu öğrenciye bırakmakta, ancak sınıf içi uygulamalar sırasında öğrenmenin de gerçekteşip gerçekteşmediğini görme fırsatı yakalamaktadır. Öğrenilen bilgilerin uygulaması olan ev ödevi ve benzeri etkinliklerde ise öğrenci öğretmene daha çok gereksinim duyacağı için, bu etkinliklerin sınıfta bir öğretmen rehberliğinde yapılmasının daha etkili öğrenmeye katkı sağlayacağı düşünölmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde geleneksel yöntem ve ters yüz öğrenmenin sınıf içi ve dışı ortamları Şekil 4’te verilmiştir.

Şekil 4. Geleneksel yöntem ve ters yüz öğrenme (Elrayies, 2017).

Şekil 4’te de görüldüğü gibi geleneksel yöntemde sınıf ortamında öğretmen merkezli bilgi edinme süreci gerçekleşirken; ters yüz öğrenmede sınıf dışında bu sürecin gerçekleştiği görülmektedir. Ters yüz öğrenme ile dışarıda bilgi edinme süreci gerçekleşirken birçok materyalden yararlanılmaktadır.

Ters yüz öğrenmede sınıf dışına çıkan görsel materyaller; ders videoları, sesli sunumları ve yazdırılabilir sunumları olarak göze çarpmaktadır. Ders videolarına öğretmenin hazırlayıp Web 2.0 gibi platformlarda yayınladığı ortamlardan erişilebileceği gibi, aynı zamanda çevrimiçi derslerin yer aldığı ortamlardan da erişilmektedir. Evde video izlemenin; öğrencilerin izlediği video üzerine kontrol sahibi olmaları, anlamadığı yerleri tekrar edebilmeleri ve ilgilerini çeken yerleri not alabilmeleri gibi olanak sağlamaktadır (Elrayies, 2017).

Abeysekera ve Dawson (2015)’a göre, ters yüz edilmiş öğrenmede geleneksel yüz yüze bir dersin bilgi aktarım bileşenleri sınıfın dışına çıkarılır. Onun yerine sınıfta aktif ve işbirlikçi görevler ve etkinlikler gerçekleştirilir. Öğrenciler, geleneksel ders içeriklerini kullanarak sınıf etkinliklerine hazırlanırlar. Sınıfta ise bilgilerini takip eder ve birleştirirler. Ters yüz öğrenme ortamlarının sahip olması gereken nitelikler alan yazında tanımlanmıştır. Bunlar:

- Derslik kullanımında değişiklik
- Sınıf dışı zaman kullanımında değişiklik
- Sınıfta geleneksel olarak 'ödev' olarak düşünülen etkinlikler yapma

- Geleneksel olarak sınıf içi çalışmalar olarak değerlendirilen etkinlikler yapma
- Aktif öğrenmeyi, akran öğrenmeyi, problem çözmeyi vurgulayan sınıf içi etkinlikler
- Sınıf öncesi etkinlikler
- Sınıf sonrası etkinlikler
- Teknoloji kullanımı, özellikle de video kullanımıdır (Abeysekera ve Dawson, 2015).

Aynı zamanda Elrayies (2017) ters yüz öğrenme ortamının eğitim, fiziksel ortam ve teknoloji boyutunda teorik çerçevesini oluşturmuştur.

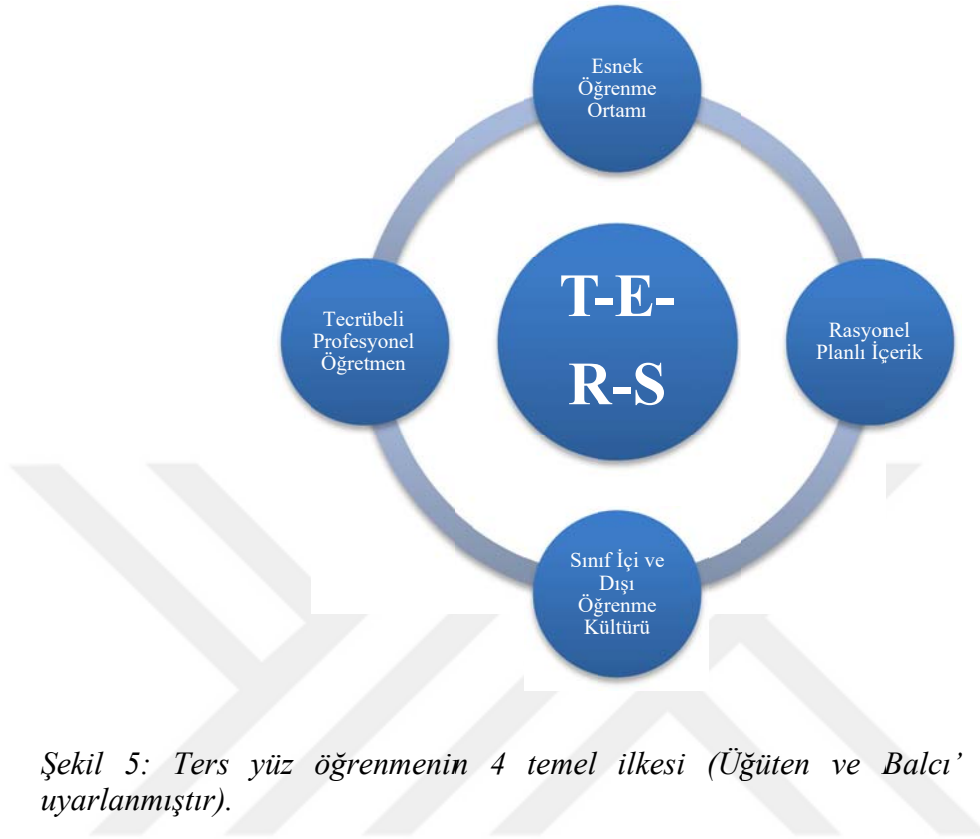
Tablo 2. Ters yüz öğrenme ortamının teorik çerçevesi (Elrayies, 2017).

Eğitim	Fiziksel Ortam	Teknoloji
• Ters yüz öğrenme için uygun öğretim yöntemi akran öğretimi ile ilişkili olan problem temelli öğrenmedir. • Böyle bir eğitim yöntemi işbirlikçi öğrenme, bireysellik ve ders verme gibi farklı yöntemler arasında geçiş yapabilmeyi gerektirmektedir. • Sınıf içi öğrenme yöntemi problem temelli öğrenme ile ilişkilidir. Çünkü problem temelli öğrenme öğrenciyi derse gelmeden önce hazır tutmaktadır. • Problem temelli öğrenme sıklıkla proje tabanlı öğrenme ile desteklenmektedir.	• Ters yüz öğrenme ortamı; öğrenci, öğretmen ve içerik arasındaki ilişkiyi desteklemelidir. • Sınıf içi düzen esnek ve dönüştürülebilir olmalıdır. • Sınıf düzeni öğrencilerin görüşünü ve bilgiye erişmesini engellememelidir. • Dönüştürülebilir sınıflar maliyetli olmalarına rağmen daha az alana ihtiyaç duyarlar. • Modüler mobilyalar farklı yöntemleri arasında geçiş yapmaya olanak sağlarlar.	• Ters yüz öğrenme dijital ve analog kaynaklarla desteklenmelidir. • Sabit ve etkileşimli tahtalarla desteklenen sınıflarda görülebilirlik ve işbirliği artmaktadır. • Teknolojik ekipmanlarla ilgili altyapılar esnek mobilya tasarımları ile uyumlu olmalıdır. • İnternet bağlantısı ve kesintisiz güç kaynakları gerekmektedir.

Tablo 2’de de görüldüğü gibi ters yüz öğrenme farklı yöntemler arasında geçiş yapabilmeye olanak sağlamaktadır. Ancak ters yüz öğrenmenin etkili kullanımı için uygun fiziksel ortam ve teknoloji desteği sağlanmalıdır.

Çoğu öğretmen ters yüz öğrenmeyi öğrencilerin sınıf dışında metin okuması, destekleyici videolar izlemesi ya da ek sorunları çözmesi olarak yanlış yorumlamaktadır. Flipped Learning Network (2014) tarafından Ters yüz edilmiş öğrenme için öğretmenlerin uygulamalarına dâhil etmesi gereken dört temel destek mekanizması tanımlanmıştır. Ters yüz öğrenmenin etkin bir biçimde planlanması

için gerekli dört temel ilke (Flipped Learning Network, 2014; Üğüten ve Balcı, 2017);

Şekil 5: Ters yüz öğrenmenin 4 temel ilkesi (Üğüten ve Balcı' dan (2017) uyarlanmıştır).

A) Tecrübeli (profesyonel) öğretmen

Ters yüz öğrenme sınıflarında öğretmenin rolü geleneksel sınıflara göre farklıdır. Bilgi verici olmanın yanı sıra, öğretmen ödevleri ve sınıfı organize eden bir durumdadır. Tecrübeli öğretmenler öğrenci ile fikir alışverişi yapabilen, meslektaşları ile kendilerini geliştirmek için iletişimde bulunabilen ve sınıf içinde eleştiriye kabul edebilen ve hoşgörü ile karşılayabilmelidir. Öğrenciler evde videoları izledikten sonra sınıfa geldiklerinde, öğretmen onları gözlemler ve ihtiyaç duyulması halinde sorularına cevap vererek rehberlik eder. Tecrübeli öğretmenin rolü, ters yüz öğrenmede geleneksel eğitime göre daha çok önemlidir. Sınıfta öğrencileri sürekli gözleyerek onlarla ilgili geribildirim verir ve çalışmalarını değerlendirirler. Tecrübeli öğretmenler öğretimlerini iyileştirmek için yapıcı eleştirileri kabul eder ve sınıflarında kontrollü kaosu hoş karşılarlar. Tecrübeli öğretmenler, ters yüz öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayan temel unsurdur.

B) Esnek Öğrenme Ortamı

Sınıf içi esneklik hem öğretmen hem de öğrenci için önemli bir noktadır. Öğretmenler dersi istedikleri zaman ve yerde kaydedebilirler. Öğrenciler için de durum benzerdir. Öğrenciler de istedikleri dersi istedikleri zamanda kısıtlama olmaksızın izleyebilirler. Öğrenciler ders izleme konusunda zaman seçmede özgürdürler. Ters yüz öğrenme, çeşitli öğrenme stratejilerine ve stillerine olanak sağlar. Eğitimciler genellikle, bir dersi gerçekleştirmek için kendi öğrenme mekânlarını fiziksel olarak yeniden düzenleyebilir, grup çalışmasını ya da bağımsız çalışmayı destekleyebilir. Bu sayede öğrenciler için esnek alanlar yaratabilir.

C) Rasyonel planlı içerik

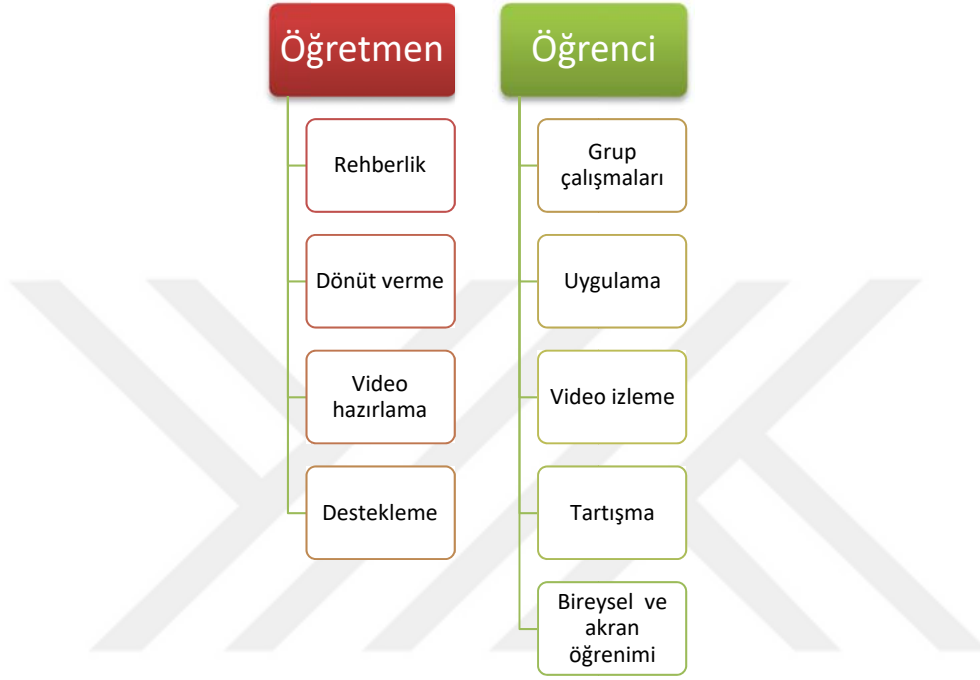
Video ve diğer materyallerin içerikleri öğrencilerin gereksinimlerine ve ilgilerine göre öğretmen tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla planlı içerik sayesinde öğrencilere öğretmenin hangi konudan bahsedeceği bilgisi gönderilmektedir. Burada kastedilen sınıf içinde pasif bir öğretmen değil aksine dersin içeriğine, zamanına ve yerine karar veren rehber konumunda öğretmendir. Ters yüz öğrenmede eğitimciler, öğrencilerin kavramsal anlayışın yanı sıra süreci geliştirmelerine yardımcı olmak için ters yüz öğrenmeyi nasıl kullanabileceklerini düşünürler. Öğretmek için nelere gereksinimleri olduğunu ve öğrencilerin kendi başına keşfetmeleri gereken materyalleri belirlerler. Eğitimciler, sınıf düzeyine ve konuyla ilgili öğrenci merkezli, aktif öğrenme stratejilerini benimsemek için, sınıf zamanını en üst düzeye çıkarmak için kasıtlı içeriği kullanır.

D) Sınıf içi ve dışı öğrenme kültürü

Geleneksel öğretimde, öğretmen sınıfta öğrencilerin önünde ayakta durmakta ve bilginin asıl kaynağı olmaktadır. Öğrencilerin rolü ise sadece oturmak, öğretmeni pasif olarak dinlemek ve bir katılım olmadan bilgiyi toplamaktır. Fakat ters yüz öğrenmede, öğretmen merkezli ortamdan öğrencilerin daha aktif oldukları öğrenci merkezli ortama bir geçiş vardır. Bu yöntemde öğrenciler öğrenme sürecinde aktif rol alarak bilgiyi yapılandırmaktadır. Geleneksel, öğretmen odaklı modelde öğretmen birincil bilgi kaynağıdır. Buna karşın ters yüz öğrenme, sınıf içi zamanı konuları derinlemesine araştırmaya ve zengin öğrenme fırsatları yaratmaya adanmış bir öğrenci merkezli modeldir. Sonuç olarak öğrenciler derslerde katılımcı ve aktif olarak yer alırlar.

2.3. TERS YÜZ ÖĞRENME SÜRECİNDE ÖĞRETMEN ROLÜ

Eğitim ve öğretim alanında öne çıkan her yenilikçi yaklaşım beraberinde hem öğretmenler için belirli sorumluluklar ve yapılması gereken belirli görevler hem de öğrenciler için çeşitli görev ve sorumluluklar getirmektedir. Şekil 6'da öğretmen ve öğrencinin ters yüz öğrenmedeki rolleri verilmiştir.

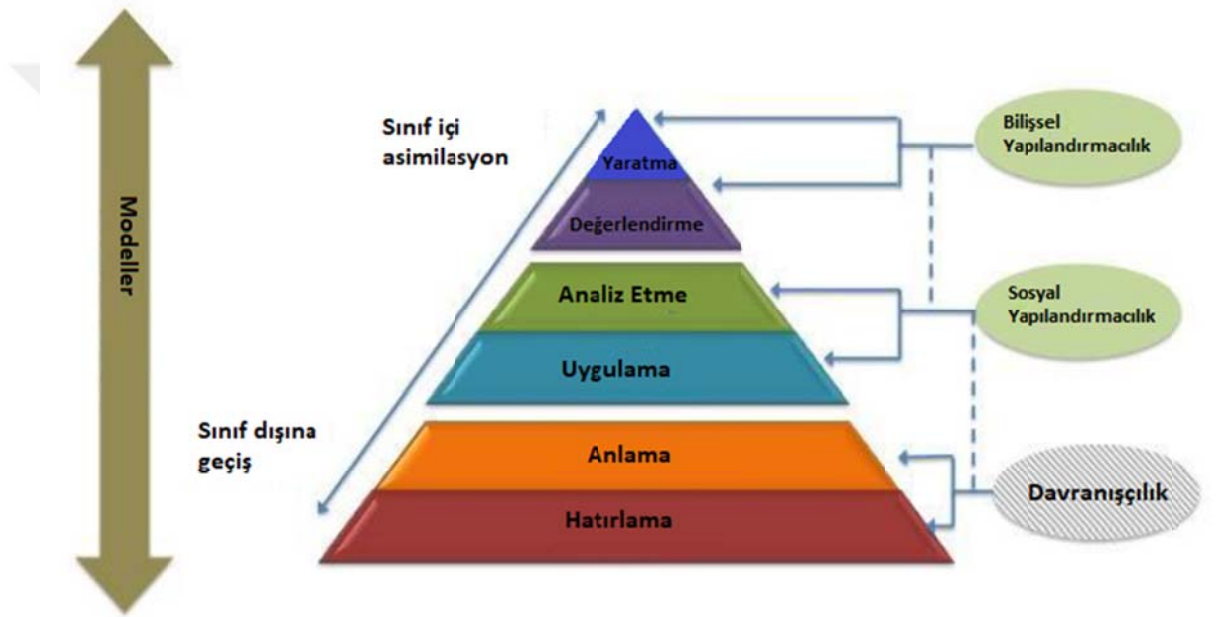
Şekil 6: Öğretmen ve öğrencinin ters yüz öğrenmedeki rolleri (Çakıroğlu, ve Öztürk, 2017)

Şekil 6' da da görüldüğü gibi ters yüz öğrenmede öğretmen rehberlik eden, video ve ders içeriklerini hazırlayan ve öğrencilere dönüt veren rolünü üstlenmektedir. Öğrenciler ise derse ilişkin süreci uygun bir şekilde takip ederek, bireysel çalışmalarını ve grup çalışmalarını gerçekleştirmektedir.

Bazen sınıf ortamları için köklü bir anlayış değişikliği önemlidir. Ters yüz öğrenme ortamları öğretmen rolü için benzer bir değişikliği gerektirmektedir. Ters yüz öğrenmenin uygulandığı bir sınıfta derslere ilk olarak, öğrencilerin o ders için web ortamından verilen videoları izleyip izlemediği, kendilerine ulaştırılan içeriğe hazırlanıp hazırlanmadıklarının belirlenmesiyle başlanmalıdır. Bununla birlikte öğrencilerin konu hakkında görüşleri alınmalı, soru ve zihinlerindeki soru işaretleri cevaplanmalıdır. Burada öğrenene kendi öğrenmesinin sorumluluğu verilmelidir. Unutulmamalıdır ki ters yüz öğrenme ortamlarında öğrenci asenkron (zamansız)

olarak dersi tekrar edebilecektir. Bu nedenle önemli olan sınıf içi etkinlikler için gereken zaman ve ortamın yaratılmasıdır. Bu nedenle dersin uygulama kısmında öğrencilerin içerikle ilgili uygulayabileceği etkileşim, aktif katılım ve yaparak yaşayarak oluşturabilecekleri etkinlikler gerçekleştirilebilir. Bu aşamada öğrencilere yeni şeyler öğretmeye yönelik grup çalışmaları yapılabilir (Brown, 2012; Kocabatmaz, 2016).

2.4. TERS YÜZ ÖĞRENME VE BLOOM TAKSONOMİSİ

Şekil 7: Ters yüz öğrenme ve Bloom taksonomisi (Anderson vd., 2001)

Şekil 7’de de görüldüğü gibi Anderson vd. (2001) tarafından güncellenen Bloom taksonomisinin basamaklar şu anlama gelmektedir:

1. Hatırlama: uzun süreli bellekten ilgili bilgiyi geri getirme, tanıma ve anımsama,
2. Anlama: yorumlama, örnek verme, sınıflandırma, özetleme, kıyaslama ve açıklama üzerinden sözlü, yazılı veya görsel mesajı anlamlandırma
3. Uygulama: analiz etme, bütünü parçalama ve parçalar arasında ilişki kurma, organize etme ve atfetme

4. Değerlendirme: kontrol ederek ve eleştirerek standartlar ve ilkeler üzerinden yargıda bulunma,
5. Yaratma: üretmek, planlayarak ve önemli noktaları ortaya koyarak elde edilen parçalarla yeni bir şekil ya da yapı oluşturma.

Ters yüz öğrenme Bloom taksonomisi ile ilişkilendirilecek olunursa; üçgenin altında bulunan hatırlama ve anlama basamaklarının sınıf dışında öğretmen gözetimi olmaksızın gerçekleştiği söylenebilir. Öğrenciler istedikleri bir konuyu öğrenmek ve hatırlamak için defalarca videoyu izleyebilirler. Sınıf içinde uygun bir şekilde işlenmesi gereken bilgi, öğrencinin bilgiyi öğrenme ortamında katılarak ve öğrencilerin yaklaşımını yeni bir öğrenme ortamına uyarlanarak elde edilmektedir (Skinner, akt: Anderson vd., 2001). Bu ters yüz öğrenme ortamının uygulanmasında oldukça önemlidir. Piramidin orta basamakları (analiz etme ve uygulama) sınıf ortamında öğretmen ya da akran yardımı ile gerçekleşmektedir. Piramidin üst basamakları (değerlendirme ve yaratma) ise hala işbirlikçi olsa da daha çok öğrencinin özerkliği söz konusu olmaktadır. Piramidin üst basamağı sınıf ortamında gerçekleşebilse de öğrenciler teorik olarak bu kısmı bireysel bir şekilde tamamlamalıdır. Öğrenciler ilk basamağı tekrar etmek için sunumları ya da videoları bireysel olarak tekrar izleyebilirler. Piramidin üst dört basamağına ise öğretmen ya da akran yardımı ile ulaşılabilmektedir. Ters yüz öğrenmenin Bloom Taksonomisinin özellikle üç basamağına yoğunlaştığını söyleyebiliriz. Kara (2016)'ya göre, öğrenciler için daha kolay görünen ve ilk basamakları içeren bölümü yani dersi takip etme ve dinleme kısmı web desteği ile evlerde gerçekleştirilir. Zor ve karmaşık olan üst basamaklara ait uygulamalar ise sınıf içinde öğretmen rehberliğinde gerçekleştirilir. Sınıfta, uygulama, analiz etme ve değerlendirme gibi yüksek bilişsel öğrenme seviyeleri geliştirilir. Hwang, Lai ve Wang (2015)'e göre öğretmenin sınıf içindeki rolü eğitici olmaktan öğrenmeyi kolaylaştıran ve problem çözmeye rehberlik eden rollerine kaymaktadır. Öğrencilerin, uygulamak, analiz etmek ve değerlendirmek gibi daha yüksek düzeylerde bilişsel öğrenme davranışları kazanmalarına yardımcı olmak, kendini yansıtırma becerilerini artırmak için sınıf içi tartışma, işbirlikçi öğrenme faaliyetleri, bireysel rehberlik ve diğer stratejilerini kullanabilirler.

2.5. TERS YÜZ ÖĞRENMENİN ÜSTÜNLÜKLERİ VE SINIRLILIKLARI

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte çevrimiçi ortamlar, dijital araçlara erişebilirlik eğitimcilerin farklı yaklaşımlarla öğretimi gerçekleştirebilmek için fırsatlar sunmaktadır. Her bir yenilik öğrenciler için sıradışı öğrenme ortamlarına dönüştürülebilmekte ve öğrenmeyi destekleyici birer araca dönüşebilmektedir. Ancak teknoloji her geçen gün daha iyi ortamları kullanıcılara sunarken, beraberindeki bu hızlı değişimin de birtakım sınırlılıkları da beraberinde getirebilmektedir. Ters yüz öğrenme ortamları içinde bazı üstünlükler ve sınırlılıklar dikkate alınmalı ve uygulamalarda bu sınırlılıkları bilerek işe başlanmalıdır. Ters yüz öğrenme ortamlarının sunduğu üstünlükler şunlardır:

- Sınıf içi uygulamalar için eğitimcilere zaman yaratır. Bu sayede bireysel ve grup çalışmaları aracılığıyla etkili düzeyde öğretmen-öğrenci etkileşimi gerçekleştirilir. Günümüz programlarında içeriğin azaltılmasına karşın, öğretmenin öğrencilerle yapacağı uygulamalı, öğrenciyi merkeze alan etkinliklerin süresi uzamaktadır. Bunun kaçınılmaz sonucu olarak da sınıf içindeki zamanı daha etkin ve verimli kılmak için öğretmenlerden daha fazla sorumluluk almaları beklenmektedir. Ters yüz edilmiş sınıflarda öğrenciler zamanlarının büyük bölümünü pasif olarak katılacakları derslerde değil, öğretmen ve akranları ile uygulamalar için harcayarak en iyi şekilde okul ortamından yararlanabilirler (Cole & Kritzer 2009).
- Videolar zamansız “a-senkron” bir öğretim aracıdır. Dolayısıyla öğrenen istediği yer ve zamanda ve kendi öğrenme hızına uygun olarak ders içeriklerini izleyebilir, kaçırdığı noktaları tekrar geri dönerek takip edebilir. Bazı araştırmalar öğretmenin ek kaynak kullanmadan sadece video ile bile öğrencilerin daha aktif katılabilecekleri bir sistem oluşturabileceklerini ileri sürmektedir (Schullery, Reck, & Schullery, 2011). Böylece sınıf içinde öğretmenin liderliği ve yönlendirmesiyle gerçekleştirilen dersler, yerini sınıf içinde tamamlanması gereken etkinliklere bırakmıştır (Pierce & Fox, 2012).
- Öğrenciler kaçırdıkları derslere tekrar ve istedikleri zaman çevrimiçi olarak ulaşabilir (Aydın ve Demirer, 2017).

- Öğrencileri sınıf içinde ve dışında daha fazla düşünmeye ve yaratıcı olmaya iter. Sınıf içinde öğretmen-öğrenci etkileşimine daha fazla zaman ayırır, kavramları derinlemesine keşfetmek için zaman yaratılır, amaçlar, aktif katılımı uygulama ve ek etkinlikler için zaman kalır (Boucher, Robertson, Wainner & Sanders, 2013). Bu nedenle öğrenciler tek bir konu üzerinde farklı öğrenme durumları ile fikirlerini pekiştirme fırsatı bulmaktadır. Bu model öğrencileri öğrenmeleri için daha aktif bir katılımcı rolüne ve kendi öğrenmesinin sorumluluğunu almaya iter (Gallagher, 2009). Çünkü videolar kendi elinde ve kendi denetimindedir.
- Öğrencilerin daha çok soru sormalarına olanak tanır. Derslerde tartışılabilir zamanların olması ve konunun önceden öğrenilmesi soru sormaya teşvik edebilir (Bolat, 2016).
- Öğrencinin yorum yapma becerileri gelişir.
- Öğretmen sınıfta rehber rolü alır. Öğrenciler bazı uygulamalarda küçük gruplar halinde veya bireysel olarak çalışabilirler, öğretmenler ise bu süreçte öğrencilerin karşılaştıkları problemleri çözmede rehberlik edebilir. Öğrenciler gruplarla çalışırken onların çalışmalarını kontrol edebilir (Lage ve diğ., 2000).
- Grup çalışmaları ile iletişim becerileri gelişir.

Yukarıda alan yazın doğrultusunda birtakım üstünlükleri sıraladığımız ters yüz öğrenme ortamlarının sınırlılıkları da söz konusudur. Her öğretim yaklaşımında teknolojinin getirdiği yenilik ya da yenilikçi bir fikrin beraberinde getirdiği bir takım sınırlılıklar mevcuttur. Dolayısıyla bu konuda yapılacak bir araştırma için bu sınırlılıkları göz önünde bulundurarak araştırmaya başlanması, bu konuda alınabilecek birtakım önlemlerin ve kolaylaştırıcı unsurların önünü açabilmektedir. Dolayısıyla aşağıda ters yüz öğrenme ortamlarının getirmiş olduğu bir takım sınırlılıklar sunulmuştur.

- Öncelikle bütün öğrencilerin ve öğretmenin teknolojiden yararlanmaya yatkın ve istekli olması gerekir. Teknoloji ile yeni neslin özellikle Z kuşağı olarak adlandırdığımız günümüz kuşağının pek sorun yaşamadığı düşünülse de,

teknolojiye erişim, öğrencilerin kaldıkları veya konakladıkları ortamlardaki teknolojiye erişimleri her zaman bir sınırlılıktır.

- Öğrenme ortamını oluşturan bir eğitimci açısından video derslerinin izlenip izlenmediğinin kontrolünü yapmak zor olabilir. Okulda derslere olan ilgi azalabilir ve devamsızlık gibi sorunlar ortaya çıkabilir. Öğrencilerin dijital ortamlara olan yatkınlıkları onların kısa sürede videolardan sıkılmalarına, dikkatlerinin dağılmasına, bilgisayar ile olan etkileşimlerinin artmasına ve öğretmenin öğrencinin dikkatini bu süreçte toplayabilmesinin giderek zorlaşmasına sebep olabilir (Duerden, 2013).
- Ders dinlerken soru sormamak öğrencilerin konuları kavramasını güçleştirebilir. Uzunca bir süre geleneksel ders anlayışından gelen bir öğrencinin bu sistem içerisinde gereksinimi olan ya da arzu ettiği eğitimi bulamayabilir. Asenkron olarak videolar üzerinden takip edilecek bir ortamda öğrenen her istediğinde eğitimciye ulaşamayabilir, bazı sorularını sormayı sonraya bırakabilir, soruları anında yöneltememek nitelikli bir öğrenme için engel oluşturabilir (Talbert, 2012).
- Yanlış anlaşılan noktaları düzeltmek zor olabilir.
- Öğrencilerin yeni sisteme uyum sağlamasında güçlükler yaşanabilir. Bunun yanı sıra kurumsal olarak gerçekleştirilecek derslerde kurum yöneticilerini ikna edebilmek güç olabilir. Geleneksel anlamda derslerin videolara aktarılması, planlarda ders anlatımı olarak görülen saatlerde etkinliklerin yapılması sisteme ön yargı ile yaklaşılmasına sebep olabilir (Ash, 2012).
- Diğer taraftan öğretmenin dijital içeriği oluşturması birtakım sınırlılıklara sebep olabilir. Öğretmenler içerikleri oluştururken sorunlar ve zaman kaybı yaşayabilir (Bolat, 2016). Bunun yanında içeriği etkin bir biçimde oluşturabilmek, videoların kaliteli bir biçimde kayda alınması, bilgilerin dikkati dağıtmayacak şekilde kısa ve öz anlatılması, öğrencilerin öğrenme stillerine uygun hazırlanması önemli bir noktadır (Miller, 2012).
- Ters yüz öğrenmede derse ilişkin plan hazırlama ve uygulama süreci çok zaman almaktadır (Lage ve diğ., 2000).

3. YAPILANDIRMACILIK

Yapılandırmacı (oluşturmacı, constructivist) yaklaşımın bilginin birey tarafından yapılandırılması sürecini içeren; bireyi merkeze alan ve bireyin aktif olmasını kurgulayan; rehber rolündeki öğretmenle birlikte araştırma ve inceleme yapmayı öneren, bireyin sorgulamasını ve sorgulayarak var olan problemleri çözmesini sağlamayı amaçlayan bir yaklaşım olduğu söylenebilir. Bu yaklaşımda en önemli noktalardan biri de bireyin bireysel farklılıklarının bilinmesi ve bu farklılıklara göre öğretmenin rehberlik etmesidir.

Bireyin bilgiye ulaşmasıyla başlayıp bilginin oluşturulması süreciyle devam eden sonrasında ise bilginin sunulmasını inceleyen bu süreç, bilginin birey tarafından nasıl öğrenildiğini araştıran John Dewey, Lev Vygotsky, Jean Piaget, Jerome Bruner ve Howard Gardner gibi araştırmacıların araştırma ve incelemelerine dayanmaktadır. Bu araştırmacıların ortak noktalarına bakıldığında bilgiyi oluşturma sürecinde bireyin etkisi noktasında ortak bir söylem içinde oldukları görülmektedir. Bireyin bilgiyi kendi deneyim ve yaklaşımları ile öznel yollarla oluşturduğu temel sayılıştısından hareket etmektedir (Fosnot, 1996). Yapılandırmacı yaklaşıma göre her bireyin deneyimi ve yaşantısı farklı olduğu için her bireyin bilgiyi oluşturma süreci de doğal olarak farklı olacaktır. Bireylerin farklılaşan öğrenme sürecini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır (Açıkalin, 2017). Bilgiyi oluşturma sürecini etkileyen faktörler Şekil 8’de şu şekilde verilmiştir:

Şekil 8: Bilgiyi oluşturma sürecini etkileyen faktörler (Doolittle & Hicks, 2003)

Şekil 8’ de de görüldüğü gibi bilgiyi oluşturma sürecini etkileyen deneyim, yaşantı, sosyal çevre ve ön bilgi gibi faktörler bulunmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşıma göre bilgi oluşturan birey, kendisinde var olan ön bilgileriyle, deneyimleriyle (hazırbulunuşluğu) öğrenme sürecine başlar. Süreç içinde geçirmiş olduğu deneyimlerini kullanarak sosyal bir çevreye girer. Başta sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel düzeyler olmakla birlikte birçok değişken bu sosyal çevresini etkiler. Girmiş olduğu bu sosyal çevrede kendisine uygun olan yaşantılar geçirerek bu yaşantıları çeşitlendirir ve en sonunda da bu yaşantılar sonucunda edindiği deneyimler bireyin öznel bilgisi haline gelir. Bu sürecin tamamen bireye özgü olması sebebiyle her bireyin bilgi edinme süreci de öznel olmaktadır. Bu öznel bilgi edinme sürecini etkileyen ve bilgiyi ulaşmayı bireye özgü yapan süreç, bireyin “kendine özgü gerçekler” yarattığı süreçtir ki bu kişiye özgü süreçler yapılandırmacı yaklaşımın temellerinin atıldığı temel sayıltıdır. Bu sayıltıya göre birey, bilgiyi edinme sürecinde içinde yaşadığı toplumdan ve yetiştiği kültürden etkilenerek bilgiyi oluşturur. Her birey içinde yaşadığı topluma aynı oranda uyum sağlamadığı ve toplumsal olayları ve eylemleri farklı yorumladığı için her bir bireyin toplumsal deneyimi, yaşantıları da farklı olacaktır ki bu da bilgiyi öznelleştirir (Doolittle & Hicks, 2003).

Yapılandırmacı yaklaşım okullarda uygulanan eğitim anlayışlarını temelden değiştirmek adına bazı radikal söylemlerde bulunmaktadır. Geleneksel anlayışı reddederek öğrenme sürecinde öğretmenin merkezde ve aktaran rolünü kabul etmeyip yerine öğrenciyi merkeze alan ve süreci öğrencinin ilgisi, istekleri, yetenek ve gereksinimleri, kısacası bireysel farklılıkları, doğrultusunda öğrenmenin gerçekleşmesini kabul etmektedir. Eğitim-öğretim sürecinin merkezine öğrenciyi alıp süreci planlamada öğrencilerin bilgiyi oluşturmadaki farklılıkları göz önünde bulundurmaktadır. Bu farklılıklar yapılandırmacılığı bilişsel yapılandırmacılık, sosyal yapılandırmacılık ve radikal yapılandırmacılık olmak üzere temelde üç farklı türe ayırmıştır (Richard Prawat, 1994). Diğer bir ifade ile yapılandırmacılığı farklı pencerelerden ele alan görüşler neticesinde yapılandırmacılık yaklaşımları ortaya çıkmıştır.

Bilişsel yapılandırmacılık:

Bilişsel yapılandırmacılık başta Piaget'in bilişsel gelişim kuramına dayanmakla birlikte Bruner, John Dewey, Gestalt ekolü gibi eğitimsel görüşlerden de etkilenmiştir. Bilişsel yapılandırmacılık; öğrenmeyi bireysel temelde ele almaktadır ve bilgi oluşturma sürecinde bireyin tek başına zihinsel işlemlerini kullanarak bilgiyi oluşturduğu görüşü üzerinde temellenmektedir. Bilişsel yapılandırmacılık, öğrenme sürecini bireyde var olan ön bilgi ve hazır bulunuşluklarını kullanarak sosyal bir çevreye girmesi ve sosyal çevrede yaşantılar geçirerek, kazandığı yaşantılarda zihinsel işlemler yapmasıyla bilgiyi oluşturduğunu ileri sürer. Birey zihinde var olan bilişsel şemaları yaşantılarında kullanır, karşılaştığı veya yapılandırmaya çalıştığı bilgileri zihninde var olan bilişsel yapıyla açıklamaya çalışır. Özümseme ve uyumsama süreçleriyle zihinsel bir dengesizlik yaşayabilir ve daha sonra tekrar zihnini denge durumuna sokacak zihinsel işlemler yapabilir. Tüm bu süreçler, bireyin bilgiyi oluşturma sürecinde zihnini aktif bir şekilde kullandığını gösterir. Bu bağlamda düşünüldüğünde birey, öğrenme sürecini zihninde deneyim, ön bilgi, yaşantı ve zihinsel işlemlerle yaptığından dolayı bu şekilde oluşan öznel bilgi ise bilişsel yapılandırmacılıktır (Gabler & Schroeder, 2002).

Piaget, bireyin öğrenme sürecini bilişsel şema kullanarak denge ve dengesizlik süreçleriyle açıklamıştır. Bu süreçler durağan bir yapı göstermemekle beraber bireyin önce dengesizlik yaşayıp daha sonra yeni bilgiyi oluşturarak denge durumuna geçmesini içerir. Dengeleme süreci bireyde aktif ve değişkenlik gösteren dinamik bir süreçtir. Bireyin zihninde yaşanan bu süreç bireyin aktif olarak yeni bilgi oluşturma sürecinde olduğuna işaret etmektedir (Senemoğlu, 2009). Birey, yeni bir bilgi öğrenme sürecine girmeden zihninde var olan bilişsel şemayı kullanmış olmaz. Bireyin bilişsel şemasını yeni bir bilgiyle karşılaştırıp kullanması için aktif olarak öğrenme sürecinde olması gerekir. Daha sonra eğer karşılaştırılan bilgi var olan bilişsel şemaya uymazsa bireyde zihinsel dengesizlik yaşanır ve birey bu bilişsel dengesizlikten kurtulmak için yeni bir bilişsel şema oluşturur. Zihnini tekrar denge durumuna sokacak bilişsel şema kurar ve kurulan bu yeni bilişsel şema bireyin oluşturduğu yeni ve özgün bilgidir (Herne, Jessel, & Griffiths, 1999).

Sosyal Yapılandırmacılık:

Lev Semenovitch Vygotsky, bireyin öznel bilgisini oluşturma sürecinde yalnız olmadığını ve sosyal bağlamda yapılan etkinliklerin ve yaşantıların bireyin bilgiyi oluşturma sürecinde etkili olduğu sayılıştısından yola çıkarak öznel bilgi edinme sürecinde sosyo-kültürel çevrenin etkisi üzerinde durmuştur. (Doolittle & Hicks, 2003). Gabler ve Schroeder, (2002) 'e göre bilgi bireye bir başkası tarafından verildiğinde, edinilen bilgi bireyin öznel bilgisi olmamaktadır. Bilgi edinme sürecinde birey sosyal bir çevreye girer ve edinilen yaşantı ve deneyim ile bilgiyi öznelleştirir. Her bireyin sosyal çevresi ve bu sosyal çevrede geçirdiği yaşantılar ve deneyim farklı olduğu için oluşturulan bilgi şemaları da farklı ve öznelir.

Sosyal yapılandırmacılığa göre bireyin bilgi oluşturma sürecinde sosyal etkileşimlere girmesi bilginin yapılandırılması açısından oldukça önemlidir. Birey sosyal olarak öğrenme sürecinde ektilediği ve etkileyebildiği alanı yani “yakınsak gelişim alanı” olmadan bilgiyi öznelleştirmez. Öğrenme bireyin yakınsak gelişim alanı içinde üç önemli aşamadan geçer ve birey tarafından öznelleştirilir. Bu aşamalar şöyle açıklanabilir:

1. Aşama: Öğrenen, bilgiyi edinme sürecinde edineceği bilgiye ilişkin tek başına bir anlam oluşturma sürecine girer. Bu anlam oluşturma sürecinde bireyde var olan bilişsel yapılar ve bu bilişsel yapılarla bireyin deneyimleri aktif rol oynar.
2. Aşama: Birey sosyal bir çevreye girer ve bu sosyal çevrede yaşantılar geçirir. Böylece sosyal bir etkileşim içine girerek daha önceden anlamlandırdığı bilgiyi test eder. Sosyal çevresinde yaşantılarda bilginin doğru olup olmadığını anlayabileceği yaşantılar, deneyimler ve tecrübeler geçirir. Anlamlandırdığı bilgi, bu aşamaları geçerse bilgiyi yapılandırmış olur.
3. Aşama: Birey ilk önce kendi anlamlandırdığı daha sonra sosyal çevrede test ederek yapılandırdığı bilgilerini daha geniş ve farklı sosyal çevrelerde deneyimleyerek anlamı genişletir ve ortak anlamlar oluşturur (Arends, 2012).

Radikal yapılandırmacılık:

Radikal yapılandırmacılık Erns Von Glassselfeld tarafından savunulmuştur. Bu yapılandırmacılıkta da birey bilgiyi edinme sürecinde aktif ve merkezdedir. Bireyin öznel bilgi oluşturma sürecinde bilgiye uyumu, bilişsel özelliklerinin bilgi oluşturmada etkisi ve sosyal dünyada edinilen deneyimin bilginin örgütlenmesine yardım etmektedir. Radikal yapılandırmacılığa göre; bilgi bireyin yaşadığı dünyadan anlamsal olarak kopuk olmamalıdır. Birey bilgiyi oluştururken çevresini mutlaka kullanır. Çevresiyle girdiği etkileşimleri zihninde anlamlandırır. Zihninde anlamlandığı bilgi ile sosyal çevresinde kullandığı bilgi anlamsal olarak örtüşmelidir. Dünya gerçekliğiyle örtüşmeyen bilgi yapılandırılmaz (Arslan, 2007).

Radikal yapılandırmacılıkta birey bilgiyi oluştururken ön bilgilerini kullanarak yeni öğreneceği bilgiye bir dayanak oluşturur. Bireyin yeni öğreneceği bilgiyi daha önceki bilişsel yapılara dayandırması bilgiyi yapılandırma ve anlamlandırma sürecinde birey için doğru bir kaynaktır. Öğretmenin eğitim öğretim sürecinde bireylere bilgileri doğrultusunda tek başına aktarmaması gerekmektedir. Öğrencilerin bilgiyi oluşturabilecekleri yaşantı ve deneyimlere sokulması sürecinde birey daha önce var olan eski bilgileri ile ilişkilendirme yaparak yeni bilgiyi daha kalıcı, daha etkili ve daha doğru bir şekilde oluşturur. Bu süreç yapılan bir matematiksel işlemin birkaç farklı şekilde sağlamanın yapılması sürecine de benzetilebilir. Bireyde var olan bilişsel yapılar, oluşturulan yeni bilgilerin anlamlandırılma sürecinin birer sağlamasıdır (Murphy, 1997).

4. TERS YÜZ ÖĞRENME İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Yavuz ve Coşkun (2008) yaptığı çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşüncelerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Sınıf öğretmenliği 3. sınıfından 30 öğrenciye teknoloji tutum ölçeği uygulanmış ve seçilen 5 öğrenci ile yapılandırılmış görüşmeler uygulanmıştır. Öğrencilerin öğretimde teknoloji kullanımının öğrencilerin tutumlarını olumlu ölçüde etkilediği ve öğrencilerin teknoloji kullanımını yararlı buldukları sonuçları çıkarılmıştır.

Aksoy (2003) çalışmasında eğitimde teknoloji kullanımının olumlu etkilerinin yanında olumsuz etkilerine de odaklanarak çözüm önerilerinde bulunmuştur. Aksoy'a göre eğitimde teknoloji kullanımının eğitimde eşitsizliğe yol açma ve kaynak sorunlarını ortaya çıkarma, eğitmenlerde yetersizliğe neden olma, eğitimi teknoloji kullanımı nedeniyle piyasaya bağımlı kılma ve eğitimin ticarileşmesi gibi olumsuz yanları da bulunmaktadır. Üniversitelerde teknolojiye bağımlılığının giderek artması düşük teknoloji okuryazarı olan akademisyenlerde kaygılar ortaya çıkarmakta aynı zamanda üniversitelerin teknolojiyi takip etmesi, elektronik yayınlara abone olması fazladan mali külfetler doğurmaktadır.

Güllüpınar vd. (2013) Milli Eğitimde teknoloji kullanımı ve sonuçları üzerine yaptıkları çalışmalarında velilerin bakış açıları ile Fatih projesinin pilot uygulamasını değerlendirmişlerdir. Dört farklı ilde 4 okuldan toplam 44 öğrenci velisi ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler ve odak görüşmeler sonucunda Fatih projesinin pilot uygulamasının üstünlüklerini ve sınırlılıklarını velilerin bakış açısı ile ortaya koymuşlardır. Sonuçlara göre velilerin çoğunluğunun Fatih projesinin önemli bir paydaşı olarak katılmadıklarını buna rağmen eğitsel, bireysel ve sosyal sonuçları hakkında ayrıntılı bilgi verdikleri görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında veliler Fatih projesi hakkında bazen olumlu tutum göstermişlerdir.

Sletten (2017) 76 öğrenci ile biyoloji dersinde yürüttüğü çalışmasında ters yüz öğrenme modeline öğrencilerin algısı ile öz yönlendirmeli öğrenme davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek istemiştir. Ayrıca çalışmanın bir diğer amacı da bu değişkenlerin ters yüz edilmiş sınıflardaki başarıya etkisini incelemektir. Öğrencilere öz yönlendirmeli öğrenme stratejileri ve ters yüz model hakkındaki algıları sorulmuştur. Öz yönlendirmeli öğrenmeyi ölçmek için, öğrenme için motivasyon

stratejileri anketi (Wolters, Pintrich ve Karabenick, 2005) değiştirilerek kullanılmıştır. Öğrencilerin harf notları başarı değerlendirilmesinde kullanılmıştır. Regresyon analizi sonucunda, ters yüz modeli için öğrencilerin algısı çeşitli türlerde öz yönlendirmeli öğrenme stratejileri kullanma açısından pozitif yönde olumlu bulunmuştur. Ancak veriler öğrencilerin algısı ve başarısı arasında olumlu ya da olumsuz bir ilişki göstermemiştir. Sonuçlar yapılandırmacı öğretim yöntemleri üzerinden ters yüz sınıfların aktif öğrenmede başarısını göstermiştir. Video dersleri ters yüz sınıflarda önemli bir yer edinmiş; ancak öğrencilerin öz yönlendirmeli öğrenme becerilerini daha hedefe yönelik ve verimli kullanmaları için daha fazla uygulamaya gereksinim duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Winter (2017) Hawai’de 6. Sınıf öğrencilerine Sosyal Bilgiler dersinde ters yüz öğrenme kullanarak öğrenci motivasyonu ve performansı arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. 8 haftalık çalışma sonunda veriler likert tipi ölçekle toplanmıştır. Performans düzeyleri arasındaki araştırma sorularındaki önemli farklılıklar ters yüz öğrenmedeki teknoloji temelli içeriğin motivasyon ve performans artışı sağladığını göstermiştir.

Hew ve Lo (2018) geleneksel sınıf ve ters yüz edilmiş sınıflardaki öğrenci öğrenmesi üzerine bir meta analiz gerçekleştirmişlerdir. Çalışmalarında, ters yüz öğrenme modeli ile öğretimin tüm etkilerini özetlemek için meta analiz üzerinden farklı çalışmaların bulgularını karşılaştırmışlardır. Yüz yüze eğitim başlamadan önce hazır videoların öğrencilere sunulduğu çalışmalar üzerine yoğunlaşmıştır. Çalışma kapsamında seçilen makaleler tıp öğrencileri, doktorlar, hemşireler ve diğer sağlık çalışanları üzerine yapılan çalışmaları kapsamaktadır. Seçilen 28 çalışmanın meta analiz sonuçları ters yüz sınıflar lehine önemli bir etki göstermiştir. Çalışmalarda standartlaştırılmış ortalama farkı 0.33, %95 güven aralığı, GA=0.21-0.46, $p<0.001$ olarak bulunmuştur. Ayrıca, her bir ders başlamadan önce kısa sınavlar yapmak ters yüz edilmiş sınıf modelini daha verimli hale getirmiştir.

Eppeard ve Rochdi (2017) Web 2.0 internet sitelerinin artışı ve sosyal medyanın yaygınlaşması ile birlikte sınıflarda teknoloji kullanımı hızlı bir şekilde artmaktadır. Eppard ve Rochdi’nin (2017) ters yüz edilmiş sınıflar ile ilgili ters yüz öğrenme kavramına ilişkin tanımların bir sentezini yapmak, ters yüz edilmiş sınıfların teorik

dayanaklarını açıklayan eşitli model ve teorilerin değerlendirmesini gerçekleştirmeyi, literatür temelli bir çerçeve oluşturmayı amaçladıkları bir araştırma yapmışlardır.

Altemueller ve Lindquist (2017) kapsamlı öğrenme için ters yüz edilmiş sınıf eğitimi adlı çalışmalarında ters yüz öğrenmeyi: Geleneksel öğrenme yöntemini değiştiren öğrenmeyi sınıf dışına aktarıp, sınıfta öğretmenin daha çok problem çözmeye zaman ayırdığı bir yöntem olarak tanımlamışlardır. Yaptıkları çalışmada, ters yüz öğrenmeye ilişkin dünya genelinde karşılaşılan sorunlardan bahsetmiş ve ters yüz öğrenme modelini kullanmayı düşünenler için strateji ve kaynaklar sunmuşlardır.

Brewer ve Movahedazarhouligh 2018’de yayınlanan literatür değerlendirmelerinde ters yüz öğrenmenin olumlu yanlarının dışında olumsuz yanlarına yer vermişlerdir. “Başarılı Hikayeler” ve “Çelişkiler” adlı makalelerinde, ters yüz öğrenmenin öğrencilere etkinlikler için daha fazla zaman vermek adına gerçek öğrenmeye yeterli zaman ayrılmadığından bahsedilmiştir. Ters yüz öğrenmenin ders ve ödevlere çok fazla vurgu yaptığını ileri sürmüşlerdir. Benzer şekilde, Bergman ve Sams (2012) özellikle ilkökul düzeylerinde ters yüz öğrenmenin bazı konular için uygulanabileceğini, fakat tüm bir dönem için uygulanmaması gerektiğini öne sürmüşlerdir.

Shyr ve Chen 2017 yılında yayınladıkları çalışmalarında öğrencilerin öz düzenlemelerini ve performanslarını artıran teknoloji destekli ters yüz dil öğrenimi üzerine incelemeler yapmışlardır. Öğrencilerin öz düzenleme becerilerinin gelişip gelişmediğini ve daha sonra ters yüz sınıflardaki öğrenme performansına etkisini incelemek amacıyla yarı deneysel bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada öğrenciler iki gruba ayrılıp bir grup geleneksel yöntemle eğitime devam etmiş, diğer grup da ters yüz sınıf ortamında devam etmiştir. Değişiklikleri gözlemlemek için ön test ve son test uygulanmıştır. Sonuçlara göre, teknoloji destekli ters yüz sınıflarda eğitim alan öğrencilerin performansı geleneksel sınıf ortamında eğitim alan öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Ters yüz sınıflardaki öğrencilerin öz düzenleme becerilerindeki artış da daha yüksek olarak bulunmuştur.

Fisher vd. (2017) Avustralya’da üniversite öğrenimi gören 3. sınıf öğrencilerine temel derslerde (İngilizce, Matematik ve Fen Bilimleri) ters yüz öğrenme modelini uygulamışlardır. Çalışmanın amacı öğrencilerin ters yüz öğrenme modeline karşı öğrenme çıktıları, hazırbulunuşluk ve beklentilerini karşılama düzeyini ölçmektir. Çalışmanın bulgularına göre öğrenciler geleneksel yaklaşım yerine ters yüz öğrenmeyi tercih etmişlerdir. Aynı zamanda teknoloji destekli konu aktarımını olumlu bulmuşlardır. Fakat sonuçlara göre, öğrenciler dönem başında ters yüz öğrenme modelinden daha az tatmin olmuşlar ve bazı kaygılar yaşamışlardır. Öğrencilerin cevaplarına göre, ters yüz öğrenme modelinin ilk başlarında ek desteğe ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Elrayies (2017) ise yaptığı çalışmasında, mimarlık eğitiminde ters yüz öğrenme modelini ele almıştır. Mimarlık eğitiminde son yıllarda yenilik ve yaratıcı düşünme becerilerini programa yerleştirmede zorluk yaşanmaktadır. 21.yüzyıl gerekliliklerini karşılamak adına mimarlık eğitimi alanında bazı değişiklikler yapılarak küresel rekabet ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Geleneksel eğitim modelleri çoğunlukla öğretmen merkezli olduklarından dolayı öğrencilerin yeteneklerini tam olarak ortaya çıkarmalarına olanak vermemektedir. Bu nedenle öğrenci merkezli, problem çözme yeteneklerini artıracak bir yaklaşım olan ters yüz yaklaşımı mimarlık eğitimi açısından incelenmiştir.

Üğüten ve Balcı (2017) ters yüz öğrenme ile ilgili yapılan çalışmaları tarayarak, ters yüz öğrenmenin tanımını, üstünlükleri ve sınırlılıklarını ortaya koymuşlardır. Ayrıca ters yüz öğrenmenin yabancı dil sınıflarındaki etkisi konusunda yapılan çalışmalar incelenmiştir. Sonuç olarak, ters yüz öğrenmenin etkisini tam olarak ortaya koymak için daha fazla çalışmanın yapılması gerektiği ve değerlendirme yöntemleri olarak geleneksel değerlendirme yöntemleri kullanıldığı vurgulanmıştır. Ters yüz öğrenme ile ilgili bazı kısıtlamalar bulunsa da yine de katkıları nedeniyle dil eğitiminde tercih edildiği sonuç olarak belirtilmiştir.

Santosa (2017) ters yüz öğrenme modeli ile Z jenerasyonu Endonezyalı öğrencilerin İngilizce eğitimleri üzerine bir araştırma yapmıştır. Ters yüz öğrenmenin uygulama aşaması dört temel başlık altında toplanmıştır: esnek çevre, öğrenme kültürü, amaçlı içerik ve öğretmenler. Araştırmada anket, test ve görüşme olmak üzere üç tür veri toplanmıştır. Çalışma bulguları öğrencilerin ilerlemesinde umut verici sonuçlar göstermiştir. Ayrıca çalışmanın sonunda, Santosa kültürel farklılıkların dikkate alınarak öğrenme ortamında değişiklik yapılmasını önermiştir. Öğrencilerin üst bilişsel süreçleri ön plana alınarak yapılan bu çalışmada, öğrenciler mezuniyet sonrası da öğrenmenin devam etmesi için gerekli donanıma sahip olduklarını kanıtlamışlardır.

Öğrencilerin katılım, öz yeterlik ve öz yönlendirmeli öğrenme gelişimlerinde çevrimiçi akademik yardım arama ve ters yüz öğrenmenin etkisini belirlemek için yapılan çalışmada, yarı deneysel araştırma gerçekleştirilmiştir (Chyr vd., 2017). Bu deneysel çalışma için, üniversite birinci sınıf öğrencilerinden 3 grup ilk dönem için seçilmiştir. 102 öğrencinin 3 gruba ayrıldığı çalışmada, ilk grup öğrencilere çevrimiçi akademik yardım arama ve ters yüz öğrenme, ikinci grup öğrencilere sadece ters yüz öğrenme ve üçüncü grup öğrencilere ise geleneksel yöntemler uygulanmıştır. Çalışma sonuçları birinci gruptaki öğrencilerin katılım, öz yeterlik ve öz yönlendirmeli öğrenme noktalarında diğer gruplardan daha çok gelişim gösterdiğini vurgulamıştır. Çalışmada en az gelişim gösteren grup ise geleneksel yöntemlerle eğitimine devam eden grup olmuştur.

Blau ve Shamir-Inbal (2017) ters yüz edilmiş sınıflara yeni bir boyut ekleyerek bir model geliştirmiş ve öğrencilere uygulayarak nicel analiz yöntemi ile değerlendirmiştir. Blau ve Shamir-Inbal geleneksel ters yüz sınıfları öğrencilerin derse gelmeden önce videolar izleyerek ve öğretmenin birtakım bilgileri teknolojik aletler aracılığıyla öğrencilere aktardığı yöntem olarak tanımlamıştır. Önerdikleri geliştirilmiş ters yüz sınıf modelinde ise; öğretmenin, öğrencinin, akran değerlendirmesinin ve iliştilirilmiş değerlendirmenin rolünü kabul eden bazı ek bileşenler yer almaktadır. Çalışma 36 yüksek lisans öğrencisi ile yapılmıştır. Çalışmanın amacı bu yöntemin öğrencilerin öğrenme deneyimleri ve yorumları üzerine etkilerini incelemektir. Bulgular yeni yöntemin geleneksel ters yüz sınıflara

göre öğrencilerin hem sınıf içi hem de sınıf dışında aktif öğrenmelerini artırdığını; öğrenmenin dersten önce, ders sırasında ve sonrasında devam ettiğini göstermiştir.

Xiu vd. (2018) ters yüz öğrenmede ders öncesi hazırlık yapmaya yönelik öğrencilerin algısını ölçmek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Çalışmada lisans düzeyinde fen dersi alan öğrencilere hem likert tipi hem de açık uçlu sorular içeren çevrimiçi anket uygulanarak veri toplanmıştır. Sonuçlar ders öncesi video derslerine karşı kısmen olumlu tutumlar gösterse de çoğu öğrencinin olumsuz tutumlara sahip olduğu belirlenmiştir.

Yoon vd. ters yüz öğrenme üzerine yaptıkları çalışmalarında, öğrenme ve öğretme süreçlerini inceleyerek ters yüz öğrenme kullanacaklar için bir rehber hazırlamayı amaçlamışlardır. Çalışmada 3P (presage (önsezi), process (süreç), product (ürün)) modeli kullanılarak cesaret, özerkliği teşvik için öğretim üyesi desteği, öğrenmeye katılım ve algılanan başarı gibi değişkenler arasındaki ilişki incelenmiştir. 121 öğrenci ile yapılan araştırmada, sonuçlar, özerkliği teşvik etmek için öğretim üyesinin yardım etmesinin başarı üzerinde en büyük etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Karaca ve Ocak (2017) ters yüz öğrenmenin öğrencilerin bilişsel yüklerine olan etkisini incelemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Çalışmanın örneklemini Makine mühendisliği bölümünde algoritmalar ve programlama dersi alan 160 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma 8 hafta boyunca süren yarı deneysel desen ile tasarlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, ters yüz öğrenme modelinin kullanıldığı deneysel grubun bilişsel yükü geleneksel eğitimin uygulandığı kontrol grubuna göre daha düşük düzeyde çıkmıştır. Sonuç olarak, iyi kurgulanmış bir ters yüz öğrenmenin öğrencilerin bilişsel yüklerini azaltacağı belirtilmiştir.

Lee ve Choi (2018) ters yüz öğrenmeye farklı bir açıdan yaklaşarak, ters yüz öğrenmenin yararları bağlamında ders öncesi hazırlığın önemini incelemişlerdir. Aynı zamanda ters yüz öğrenmenin başarısını etkileyen diğer faktörleri de ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Çalışma için diş hekimliği bölümünde öğrenim gören öğrencilere temel bilimler dersi seçilerek bir dönem boyunca uygulanmıştır. Sonuçlar sınıf öncesi hazırlığın ters yüz öğrenmenin başarısına önemli ve güçlü bir şekilde

etkilediğini göstermiştir. Ders öncesi hazırlık aşamasında ise, öğrencilerin video izlediklerinde okuma materyallerine göre daha başarılı olduklarını belirlemişlerdir. Birçok değişkenin arasında, öz yönlendirmenin ders öncesi hazırlığı en fazla etkileyen faktör olduğu ortaya çıkmıştır.

Son yıllarda tıp ve diş hekimliği fakültelerinde ters yüz öğrenme modelinin kullanımı hızla artmaktadır. Pettit vd. (2017) göre, bu modelin uygulanmasına dair ters yüz öğrenme modelinin uygulanacağı “en uygun program nedir ve ters yüz öğrenme modeli zorunlu olmalı mıdır” sorularına yanıt aramıştır. Bu çalışmada hem ters yüz hem de geleneksel modelle eğitim alan tıp fakültesi 1. sınıf öğrencilerinin iki model hakkındaki görüşleri toplanmıştır. Katılımcılar ters yüz öğrenme modelinde teknoloji kullanmalarının onları daha aktif tuttuğunu ve geleneksel öğrenme yöntemlerinde olduğu gibi sıkılmadıklarını belirtmişlerdir.

Gonzalez-Gomez vd. (2016) öğrencilerin ters yüz öğrenme modeline karşı tutumlarını ve ters yüz öğrenmenin performanslarına etkisini gözlemlemek amacıyla bir çalışma yürütmüşlerdir. Çalışma İspanya’da Extremadura Üniversitesinde 2014-2015 öğrenim yılında öğrenim gören sınıf öğretmenliği ikinci sınıf öğrencilerine fen bilimleri dersinde uygulanmıştır. Ters yüz öğrenme modelinin etkilerini karşılaştırmak için, öğrenciler deney ve kontrol grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Öğrencilerin ders öncesi gelişimlerini değerlendirmek adına çevrimiçi anket uygulanmıştır. Sonuçlar öğrenci başarısını karşılaştırarak ve tutumlarını ölçerek elde edilmiştir. Öğrenci başarısında ters yüz öğrenme lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Öğrenciler özellikle ters yüz öğrenme modelinde dersleri istedikleri zaman durdurabilmelerinin, geri sarabilmelerinin ve tekrar dinleyebilmelerinin önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Ters yüz öğrenme modelinin geleneksel öğrenme modellerine göre üstünlükleri göz önüne alındığında öğrencilerin ters yüz öğrenme modelinde daha iyi gelişim gösterdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ters yüz öğrenme modelinde ders içeriğinin daha önceden çevrimiçi ortamlar vasıtasıyla aktarılması nedeniyle, Torun ve Dargut (2015) ters yüz öğrenme modelini mobil öğrenme ile kaynaştırılması önerisinde bulunmuştur. Çalışmalarında ayrıca Edmodo platformunun mobil desteği ile beraber sağladığı diğer katkılardan da bahsedilmiştir.

Will (2017) ters yüz öğrenme modeline farklı bir açıdan yaklaşarak ters yüz öğrenme modeline ilişkin sınırlılıklardan da ayrıntılı bir şekilde bahsetmiştir. ‘Öğretmenlerin neden ters yüz öğrenmeye atlamadan önce durmaları gerekir?’ adlı makalesinde, 24 adet okulda matematik dersi üzerine yapılan bir çalışmanın sonuçları paylaşılmıştır. 12 okulun kontrol grubu, 12 okulun deney grubu olduğu çalışmada ters yüz öğrenmenin geleneksel öğrenmeye göre daha üstün olduğu fakat deney grubu öğrencilerinin %10-15’lik diliminin evde hiçbir şey yapmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca ters yüz öğrenmenin kullanılan donanımlar hariç, öğrenci başına 147 pound gibi bir gideri olduğu donanımlar için de okul başına 5667 pound civarında bir harcama yapıldığı vurgulanmıştır. Sonuç olarak bu başarı artışı için giderin fazla olduğuna vurgu yapılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve uygulama süreci, verilerin analizi ve araştırmacı rolüne ilişkin bilgiler yer almaktadır.

1. ARAŞTIRMANIN DESENİ

Ters yüz öğrenmenin, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışlarına, yapılandırmacılığa yönelik tutumlarına ve yapılandırmacı ortam hazırlama becerilerine etkisi ile Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmada karma yöntemin tercih edilmesinin nedeni, araştırmaya konu olan problemleri çok boyutlu ve kapsamlı ele almaktır. Çünkü karşılaştığımız olay ve olgular, tekil düşünülebilecek kadar basit ve tek boyutlu olmayabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Karma araştırma yöntemi, “araştırmacının, araştırma problemlerini anlamak için hem nicel veriler (kapalı uçlu) hem de nitel veriler (açık uçlu) topladığı iki veri setini birbiriyle bütünleştirdiği ve daha sonra bu iki veri setini bütünleştirmenin avantajlarını kullanarak sonuçlar çıkardığı, sağlık, sosyal ve davranış bilimleri alanında kullanılan bir araştırma yaklaşımı” olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 2017: 2).

Karma araştırma yöntemine sahip bu araştırmanın deseni, iç içe desendir (Creswell ve Plano-Clark, 2014). İlk olarak Caracelli ve Greene (1997) tarafından açıklanan gömülü tasarım, baskın bir yöntem ile karakterize edilirken, diğer veri kümesi ikincil veya destekleyici bir rol sağlar (akt. Doyle, Brady ve Byrne, 2009). Bu çalışmada iç içe desenin kullanılmasının nedeni, araştırmacının deneysel çalışma gibi nicel bir aşama içerisine, tek bir veri seti yeterli olmayacağından ve farklı soruların farklı veri setleri ile cevaplanması gerektiğinden dolayı nitel bir

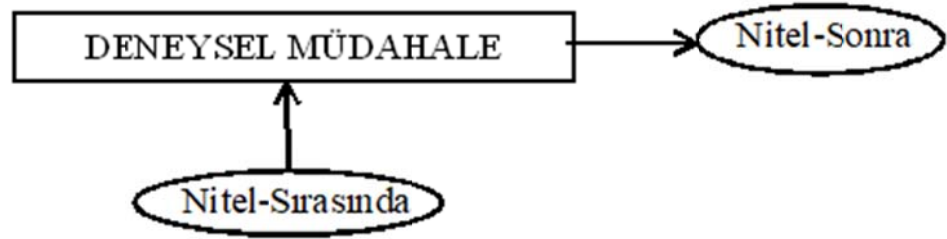
aşama eklemesidir (Creswell ve Plano-Clark, 2014). Ayrıca, nitel verilerin deneysel desenlere gömülmesi ile ortaya çıkan desen tipi alanyazında en yaygın olarak kullanıldığı (Creswell ve Plano-Clark, 2014) için de tercih edilmiştir.

İç içe desende başlıca şu adımlar izlenebilir (Creswell ve Plano-Clark, 2014):

- 1) Baskın olan deneysel aşama planlanır ve nitel verilerin neden toplanması gerektiğine karar verilir.
- 2) Deneysel aşamaya destek sağlaması için nitel veriler toplanır ve analiz edilir.
- 3) Deneysel aşamada nicel veriler toplanır ve analiz edilir.
- 4) Nitel bulguların nicel bulguları nasıl desteklediği açıklanır.

Şekil 9’da iç içe desende izlenen prosedürlere ilişkin akış şeması verilmiştir:

NİCEL DENEY

Şekil 9: İç İçe Desende İzlenen Prosedürlere İlişkin Akış Şeması (Creswell ve Plano-Clark, 2014: 101’den uyarlanmıştır).

Şekil 9’da görüldüğü gibi bu araştırmada nitel veriler deneysel aşama sırasında ve sonrasında toplanmıştır. Bu araştırma kapsamında bir ölçme aracı geliştirmek, katılımcılara uygun uygulamalar geliştirmek, katılımcıları, içeriği ve bağlamı anlamak, deneysel araştırma için gerekli dokümanlara ulaşmak, temel bilgileri kapsamlı değerlendirmek amaçlanmadığından (Creswell ve Plano-Clark, 2014) nitel veriler, deneysel aşama öncesinde toplanmamıştır.

Tablo 3. İç içe desenin uygulanmasına ilişkin aşamalar (Creswell ve Plano-Clark, 2014: 78-101’den uyarlanmıştır).

NİCEL DESEN		
Nicel verilerin toplanması ve çözümleme		
Nitel veri toplama ve çözümleme	Aşama 1	Deney Sırasında Nitel Aşamanın Uygulanması • Nitel aşama için gerekçeye karar verilir. • Nitel araştırma soruları ifade edilir ve nitel yaklaşıma karar verilir • İzinler alınır. • Nitel örneklem tespit edilir • Açık uçlu veri toplanır
	Aşama 2	Deneyi Anlamak İçin Nitel Aşama Kullanılması • Katılımcılar müdahale ile ilgili izlenir • Süreç tarif edilir. • Müdahalenin aslına uygunluğu anlatılır
	Aşama 3	Deney Sonrasında Nitel Aşamanın Uygulanması • Nitel aşama için gerekçeye karar verilir • Nitel araştırma soruları belirlenir ve nitel yaklaşıma karar verilir • İzinler alınır • Açık uçlu veriler toplanır • Tema geliştirme ve nitel araştırmaya özgü prosedürler kullanılarak nitel veri analiz edilir.
	Aşama 4	Deneyi Açıklamak İçin Nitel Aşama Kullanılması • Çıktıları açıklamak için kullanılır • Katılımcıların sonuçlara nasıl karşılık verdiği açıklanır
Yorumlama		

Tablo 3’de de görüldüğü gibi iç içe desenin uygulanmasına ilişkin aşamalar kısaca açıklanacak olunursa araştırmada kullanılan iç içe desende araştırmanın baskın olan nicel boyutunun, nitel boyut ile desteklendiği söylenebilir. Desen, deney sırasında nitel aşamanın uygulanması, deneyi anlamak için nitel aşama kullanılması, deney

sonrasında nitel aşamanın uygulanması, deneyi açıklamak için nitel aşama kullanılması olmak üzere dört aşamadan oluşmaktadır. Araştırmanın hem nicel hem nitel boyutunda kullanılan araştırma desenleri ile ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

Araştırmanın nicel boyutunda, ters yüz öğrenmenin, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışlarına ve yapılandırmacılığa yönelik tutumlarına becerilerine etkisinin araştırılması amacıyla öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Bu çalışmada seçkisiz atama ile örneklem belirlenmediğinden tam deneysel desen yerine yarı deneysel desen tercih edilmiştir. Deneysel desen, değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkilerini açıklayan bir araştırma desendir (Büyüköztürk, 2012). Yarı deneysel desende, kontrol ve deney grupları deneysel desende olduğu gibi seçkisiz değil, ölçümlerle belirlenir (Ekiz, 2003; Karasar, 2006). 2016-2017 öğretim yılında bir devlet üniversitesinde Sosyal Bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören dördüncü sınıf A şubesi kontrol grubu, B şubesi ise deney grubu olarak belirlenmiştir. Her iki grubun da deneysel müdahaleden önce ve sonra öğrenme ve öğretme anlayışları ve yapılandırmacılığa yönelik tutumları ölçülmüştür. Öntest-sontest kontrol gruplu desen Tablo 4'deki gibidir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012).

Tablo 4. Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Desen

Grup	Öntest	İşlem	Sontest
Deney Grubu	Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği	Ters yüz öğrenme	Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği
Kontrol Grubu	Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği	Geleneksel öğretim	Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği

Ters yüz öğrenmenin Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının yapılandırmacı ortam hazırlama becerilerine etkisini araştırmak amacıyla tek grup öntest-sontest desen tercih edilmiştir. Tek grup öntest-sontest desenlerde bağımlı değişken,

deneysel işlemin öncesi ve sonrasında ölçülür (Creswell, 2003; Gall, Gall, ve Borg, 2003; Salkind, 2008). Bu nedenle sadece deney grubu olarak belirlenen 2016-2017 öğretim yılında bir devlet üniversitesinde Sosyal Bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören dördüncü sınıf B şubesinden “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği”nden yüksek, orta ve düşük öntest puanları alan üçer öğrenci olmak üzere seçilen toplam dokuz odak öğrencinin deneysel uygulamalardan önce ve sonra “Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu” uygulanmıştır. Tek grup öntest-sontest desen ise Tablo 5’teki gibidir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012).

Tablo 5. Tek Grup Öntest-Sontest Desen

Grup	Öntest	İşlem	Sontest
Deney Grubu	Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu	Ters yüz öğrenme	Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu

Nicel boyuta ilişkin verileri desteklemek için Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerini de incelemeyi amaçlayan bu araştırmanın nitel boyutunda durum çalışması deseni kullanılmıştır. Bir durumu veya bir durumu etkileyen etkenlerin bütüncül bir yaklaşımla araştırılmasını amaçlayan çalışmalar için durum çalışması uygun bir araştırma desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmanın nitel boyutunda deney grubunda yer alan Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile yürütülen odak grup görüşmelerinin yanı sıra öğretmen adaylarının tuttıkları sanal günlükler yoluyla veri toplanmıştır.

2. ARAŞTIRMANIN KATILIMCILARI

Araştırmanın nicel boyutu için katılımcıları, uygun örnekleme yöntemi ile belirlenen Türkiye’deki bir devlet üniversitesinde Sosyal Bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencileridir. Sosyal bilimlerde en yaygın kullanılan örnekleme yöntemlerinden biri olan uygun örneklemede araştırmacı katılımcılara kolay ulaşır, araştırma için uygun ve gönüllü bireyleri seçer (Gravetter ve Forzano, 2012 akt. Koç Başaran, 2017). Başka bir deyişle, araştırmacı kendisi için uygun örnekleme seçer (Koç Başaran, 2017). Araştırmanın nicel boyutu

için 2016-2017 öğretim yılında bir devlet üniversitesinde Sosyal Bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören 37 dördüncü sınıf öğrencisi (A şubesi) kontrol grubu, 37 dördüncü sınıf öğrencisi (B şubesi) ise deney grubu olarak belirlenmiştir. Deney ve kontrol gruplarına ait bilgiler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Deney ve Kontrol Gruplarında Yer Alan Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Özellikleri

Gruplar	Cinsiyet	<i>f</i>	%
Deney	Kadın	20	54.05
	Erkek	17	45.95
Kontrol	Kadın	15	40.54
	Erkek	22	59.46

Tablo 6’da görüldüğü gibi, deney grubunun %54.05’i kadın, %45.95’i erkek Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından oluşurken kontrol grubunun %59.46’sı erkek, %40.54’ü kadın Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından oluşmaktadır.

Araştırmanın nitel boyutu için katılımcıları, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiş, sadece deney grubu olarak belirlenen 2016-2017 öğretim yılında bir devlet üniversitesinde Sosyal Bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören dördüncü sınıf B şubesinden “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği”nden yüksek, orta ve düşük öntest puanları alan üçer öğrenci olmak üzere seçilen toplam dokuz odak öğrenci seçilmiştir. Ölçüt örnekleme yönteminde, önceden belirlenen bir dizi ölçütü karşılayacak durumlar seçilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

3. BAĞLAM

Bu başlık altında uygulamanın yapıldığı fakülte ve derslikler ile ters yüz öğrenmenin gerçekleşmesi için geliştirilen sanal ortama ilişkin çeşitli bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma, Türkiye’de bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde yürütülmüştür. Fakülte binasında 35 derslik, bir uygulama dersliği, bir Fen Bilgisi laboratuvarı, iki bilgisayar laboratuvarı, bir konferans salonu ve öğrenci kantini

bulunmaktadır. İnternete sorunsuz erişilebilen dersliklerin tamamında projeksiyon cihazı mevcut olup birçok derslikte de etkileşimli tahta bulunmaktadır. Fakülte binasına öğrenciler şehir merkezinden toplu taşıma araçlarıyla kolaylıkla ulaşabilmektedirler. Araştırmanın yürütüldüğü eğitim fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Temel Eğitim Bölümü, Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü olmak üzere 6 bölümle hizmet vermektedir. Fakültede öğretim üyesi başına 75 öğrenci düşmektedir. 2016-2017 öğretim yılında bu devlet üniversitesinde eğitim fakültesinde Sosyal Bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören 37 dördüncü sınıf öğrencisi (A şubesi) kontrol grubu, 37 dördüncü sınıf öğrencisi (B şubesi) ise deney grubu olarak belirlenmiştir.

Deney grubunda araştırma, fakültede bulunan uygulama dersliğinde yürütülmüştür. Uygulama dersliğinde bir etkileşimli tahta, projeksiyon cihazı, iki masa, öğretim materyallerinin saklanabileceği büyük dolaplar, kolçaklı sandalyeler, koyu renkli perdeler ve sınıfın ortasında öğrencilerin rahat hareket edebilecekleri geniş bir alan bulunmaktadır. Öğrenciler hareket ettirebildikleri kolçaklı sandalyeler sayesinde bazen U düzeninde, bazen de grup çalışmalarına uygun olacak şekilde oturabilmektedirler. Uygulama dersliğinin zemini laminant parke ile kaplıdır.

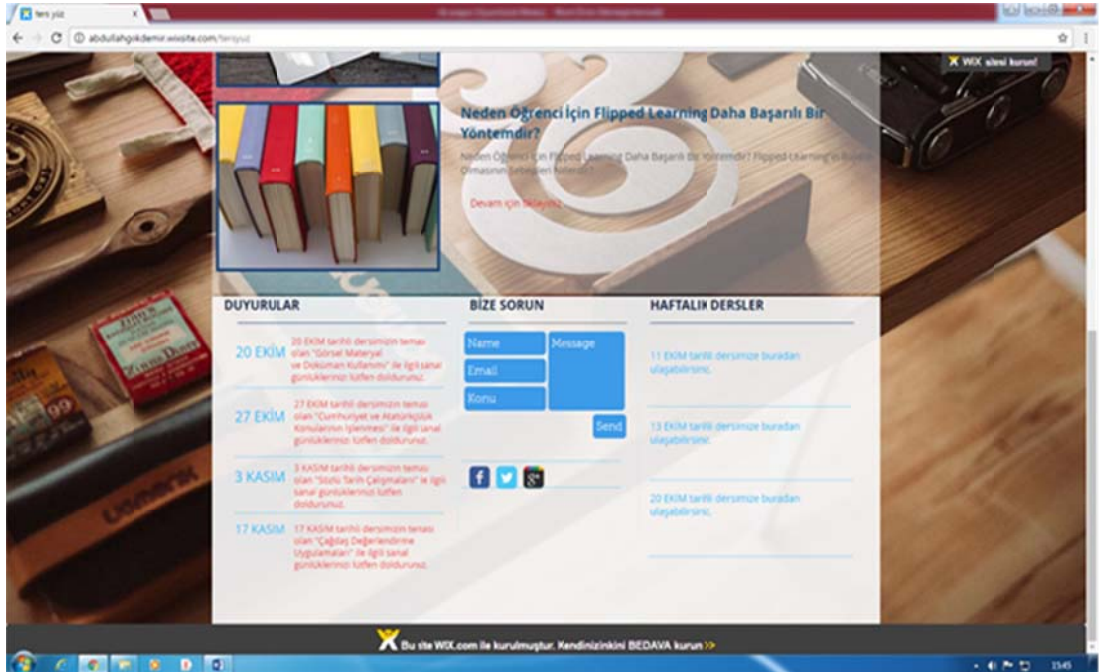
Deney grubunda araştırma fiziksel ortamın yanı sıra sanal ortamda da yürütülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programında 7. yarıyıl da yer alan Özel Öğretim Yöntemleri II dersinin Yükseköğretim Kurulu'na belirlenen içeriğine uygun olarak geliştirilen Web sayfası (<http://abdullahgokdemir.wixsite.com/tersyuz>), 27 Eylül 2016 tarihinde deney grubunda yer alan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının kullanımına açılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, Web sayfasına giriş panelinde yer alan “Kaydol” linkini tıklayarak üye olmuşlardır. Öğrenciler, Web sayfasından ters yüz öğrenmenin sınıf dışı boyutunda yararlanmışlardır. Geliştirilen Web sayfasının ekran resimleri aşağıda paylaşılmıştır (Bkz. Şekil 10-16).

Kontrol grubu ile araştırmanın yürütüldüğü derslikte ise öğretmen masası ve sandalyesi, yere sabitlenmiş sıralar, perde, projeksiyon cihazı ve etkileşimli tahta yer almaktadır. Yere sabitlenmiş sıralar, öğrencilere rahat hareket edebilecekleri bir alan bırakmamakta, öğrencilerin grup çalışması yapmalarını zorlaştırmaktadır. Bu

derslikte sıralar arasındaki mesafe az olduğu için sıralar arasında rahat hareket edilememektedir. Kontrol grubu ile araştırmanın yürütüldüğü dersliğin zemini ise betondur.

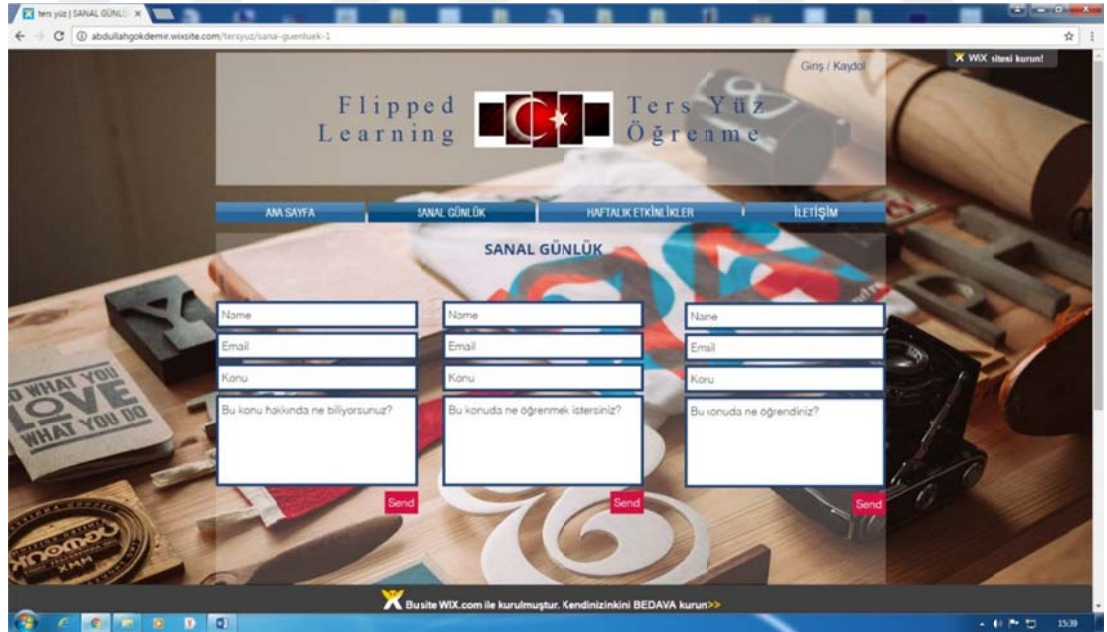
Şekil 10. Ana sayfa görünümü (üst kısım).

Şekil 11. Ana sayfa görünümü (alt kısım).

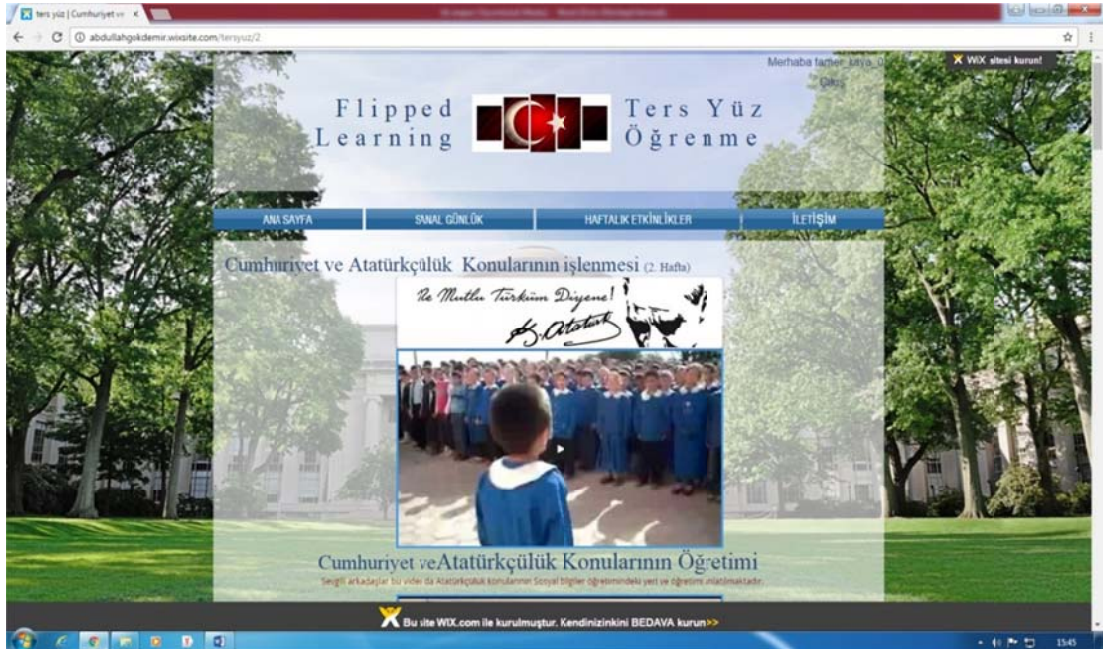
Şekil 12. Ters yüz öğrenme ile ilgili bilgilendirici metin, resim ve videoların bulunduğu sayfa örneği.

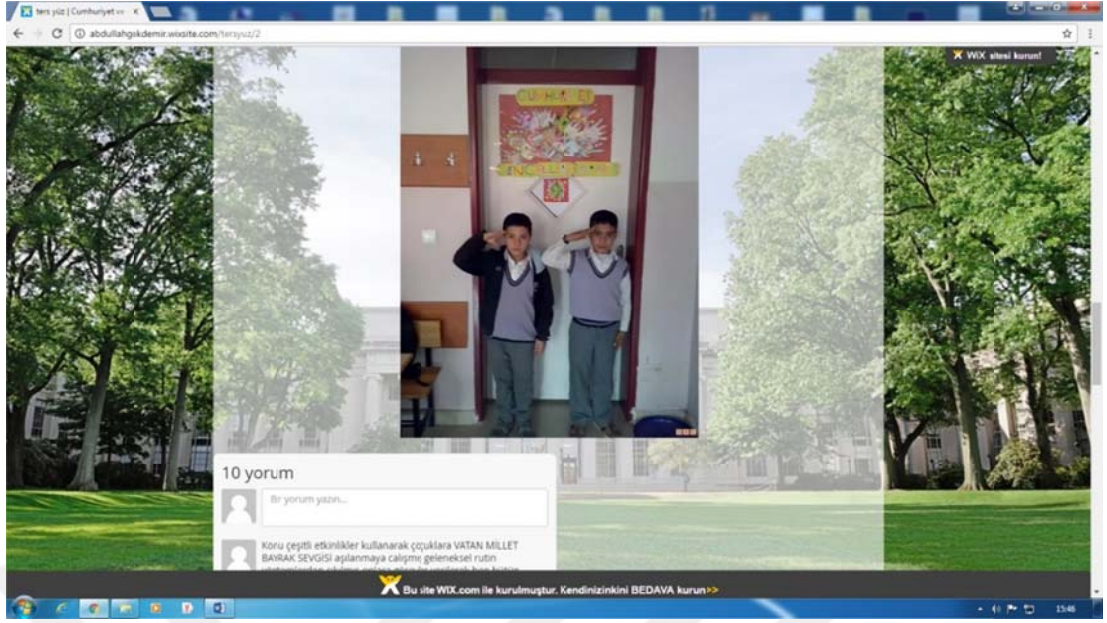
Şekil 13. Öğretmen adaylarının sanal günlükler yazabilecekleri sayfa örneği.

Şekil 14. Haftalık ders akışının yer aldığı sayfa.

Şekil 15. Haftalık konularla ilgili etkinliklerin, videoların, resimlerin yer aldığı örnek sayfa.

Şekil 16. Haftalık konularla ilgili etkinliklere, videolara, resimlere öğretmen adaylarının yorumlarını yazdıkları forum bölümü örneği.

4. ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ II DERSİ

Özel Öğretim Yöntemleri II dersi, Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans programında 7. yarıyılıda okutulması zorunlu alan ve alan eğitimi derslerinden biridir. İki saati teorik, iki saati pratik olmak üzere toplam üç kredilik bir ders olan Özel Öğretim Yöntemleri II dersinin içeriği, şu konu başlıklarından oluşmaktadır: “Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı, grafik ve tablo okuma becerilerinin geliştirilmesi, görsel materyal ve doküman kullanımı, Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının işlenmesi, sözlü tarih çalışmaları, belirli gün ve haftalardan yararlanma, güncel olayların kullanımı ve katkıları, çevre incelemelerinin planlanması, müze eğitimi, soru sorma ve teknikleri, çağdaş değerlendirme uygulamaları.” (Yükseköğretim Kurulu, t.y.).

Özel Öğretim Yöntemleri II dersinin izlencesi aşağıda Tablo 7’de verilmiştir:

Tablo 7. Özel Öğretim Yöntemleri II Dersinin İzlencesi

Dersin Kodu ve Adı	SBÖ 407 ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ II		
Öğretim Elemanı	ARŞ. GÖR. ABDULLAH GÖKDEMİR		
Dersin Amaç ve Hedefleri	Bu dersin sonunda öğretmen adayları, 1. Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilecek olan aktif öğrenmeye dayalı temel öğretim yaklaşımlarını tanıır. 2. Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilecek olan aktif öğrenmeye dayalı temel öğretim yaklaşımlarını anlar. 3. Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilecek olan aktif öğrenmeye dayalı temel öğretim yaklaşımlarını uygular.		
Teori	Uyg.	ECTS	Zorunlu/Seçmeli
2	2	5	Z
Ders İçerikleri			
Hafta	Konular		
1	Dersin tanıtımı, tanışma		
2	Uygulama sürecinin başlaması		
3	Görsel materyal ve doküman kullanımı		
4	Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının öğretimi		
5	Sözlü tarih çalışmaları		
6	Çağdaş değerlendirme uygulamaları		
7	Güncel olayların kullanımı ve katkıları		
8	Çevre incelemelerinin planlanması		
9	Müze eğitimi		
10	ARA SINAV - GENEL DEĞERLENDİRME		
11	Soru sorma teknikleri		
12	Belirli günler ve haftalardan yararlanma		
13	Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı		
14	FİNAL SINAVI		

Özel Öğretim Yöntemleri II dersi, 10 hafta boyunca hem deney hem de kontrol grubunda işlenmiştir. Deney grubunda ters yüz öğrenmeden yararlanılırken kontrol grubunda geleneksel öğretim süreci izlenmiştir. Deney grubunda süreç değerlendirilirken kontrol grubunda ise ürün değerlendirilmiştir.

5. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma için gerekli olan nicel veriler “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği”, “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu” kullanılarak toplanmıştır. Nicel verileri desteklemek için yarı yapılandırılmış odak grup görüşme formu ve sanal günlükler ile nitel veriler toplanmıştır. Veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler aşağıda başlıklar halinde verilmiştir.

5.1. ÖĞRENME VE ÖĞRETME ANLAYIŞLARI ÖLÇEĞİ

Araştırmada, öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışlarını belirlemek amacıyla Chan ve Elliot (2004) tarafından geliştirilen Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği (EK-1), Aypay (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. 30 maddeden oluşan 5’li Likert tipi ölçek, “geleneksel yaklaşım (18 madde)” ve “yapılandırmacı yaklaşım (12 madde)” olmak üzere iki faktörlüdür. Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 150 iken en düşük puan 30’dur. Cronbach Alpha katsayısı, ölçeğin geneli için .71, alt boyutları için .88 ve .83 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada güvenirlik katsayısı, “yapılandırmacı yaklaşım” boyutu için .78 ve “geleneksel yaklaşım” için .88 olarak bulunmuştur. Alfa güvenirlik katsayılarının değerlendirilmesinde kullanılan ölçütlere göre ölçeğin “yapılandırmacı yaklaşım” boyutundan alınan puanların oldukça güvenilir, “geleneksel yaklaşım” boyutundan alınan puanların ise yüksek derecede güvenilir olduğu ifade edilebilir (Özdamar, 1999: 522 akt. Tavşancıl, 2010: 29).

5.2. YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM TUTUM ÖLÇEĞİ

Araştırmada, öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşıma yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Evrekli, İnel, Balım ve Kesercioğlu (2009) tarafından geliştirilen Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği (EK-2), 19 maddeden oluşan 5’li Likert tipi bir ölçektir. “Olumlu tutum (11 madde)” ve “olumsuz tutum (8 madde)” olmak üzere iki faktörlüdür. Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 95 iken en düşük puan 19’dur. Cronbach Alpha katsayısı, ölçeğin geneli için .93, alt boyutları için sırasıyla .90 ve .87 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada güvenirlik katsayısı, ölçeğin geneli için .95 olarak bulunmuştur. Ölçeğin genelinden alınan puanların yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir (Özdamar, 1999: 522 akt. Tavşancıl, 2010: 29).

5.3. YAPILANDIRMACI ORTAM GÖZLEM FORMU

Araştırmada, öğretmen adaylarının yapılandırımcı öğrenme ortamı hazırlama durumlarını gözlemlemek amacıyla Özden (2012) tarafından geliştirilen Yapılandırımcı Öğrenme Ortamı Gözlem Formu (EK-3), 42 maddeden oluşmaktadır. “Öğrenme etkinliklerini hazırlama (15 madde)” ve “öğrenme-öğretme süreci (27 madde)” olmak üzere iki bölümden oluşan bu gözlem formunda “Gözlendi” ve “Gözlenmedi” kategorileri kullanılmıştır. Gözlem formunu geliştiren araştırmacı ve üç yardımcı gözlemci tarafından gerçekleştirilen üç farklı gözlemle elde edilen verilerin analizi sonucunda Phi (Dörtlü) korelasyon katsayılarının .52 ile .86 arasında değiştiği, McNemar fark testine göre araştırmacı ve yardımcı gözlemcilerin gözlem puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı rapor edilmiştir (Özden, 2012).

Bu araştırmada Yapılandırımcı Öğrenme Ortamı Gözlem Formu hem araştırmacı hem de (biri Sosyal Bilgiler eğitimi, diğeri eğitim bilimleri alanında uzman) iki gözlemci tarafından kullanılmıştır. Araştırmacı ve yardımcı gözlemciler tarafından değerlendirilen verilerin analizi sonucunda gözlemciler arasındaki uyum katsayıları .94 ile .99 arasında değişmektedir. Elde edilen uyum katsayıları incelendiğinde alan uzmanı olan araştırmacı ve yardımcı gözlemcilerin değerlendirmeleri arasında uyum olduğu belirlenmiştir. Bu durum değerlendirme sonuçlarının puanlama güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

5.4. YARI YAPILANDIRILMIŞ ODAK GRUP GÖRÜŞME FORMU

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla yapılan odak grup görüşmeleri 9 odak Sosyal Bilgiler öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler 12 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu (EK-4) gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmesi, geniş bir katılımcı grubundan nitel verilerin toplanmasını sağlayan hızlı, etkili ve ucuz bir veri toplama tekniğidir (Krueger ve Casey, 2000). Görüşme formuna ikisi Sosyal Bilgiler eğitimi, biri eğitim bilimleri alanından üç uzmanın görüşü alındıktan sonra son şekli verilmiştir.

5.5. SANAL GÜNLÜKLER VE FORUM

Deney grubunda yer alan Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, her hafta ters yüz öğrenme ile işlenecek dersten önce ve sonra araştırmacı tarafından geliştirilen Web sayfasında yer alan (<http://abdullahgokdemir.wixsite.com/tersyuz/sanal-guenluek-1>) “Sanal Günlük” linkini tıklayarak sanal günlükler tutmuşlardır. Bunun yanı sıra öğretmen adayları haftalık konularla ilgili paylaşılan materyallere ilişkin yorumlarını forum bölümünde paylaşmışlardır.

6. VERİLERİN TOPLANMASI

Bu başlık altında veri toplama araçları ile nicel verilerin ve nicel verileri destekleyici bir rol oynayan nitel verilerin nasıl toplandığı açıklanmıştır.

Araştırma için gerekli olan nicel verileri “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği”, “Yapılandırıcı Yaklaşım Tutum Ölçeği” ve “Yapılandırıcı Ortam Gözlem Formu” ile toplamak için önce ölçekleri geliştiren/uyarlayan araştırmacılardan izinler (Ek-5) e-posta aracılığıyla alınmıştır. Daha sonra 2016-2017 öğretim yılında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde araştırmanın yürütülebilmesi için gerekli olan izinler alındıktan sonra deney ve kontrol gruplarına “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ile “Yapılandırıcı Yaklaşım Tutum Ölçeği” öntest olarak uygulanmıştır. Öntest bizzat araştırmacı tarafından uygulanmış olup ortalama 25 dakika sürmüştür. 10 hafta boyunca deney grubunda yer alan Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, dersten önce sanal günlükler tutmuşlardır. Öğretmen adayları görüşlerini araştırmacı tarafından geliştirilen Web sayfasında “Sanal Günlük” linkini tıklayarak uygun yerlere yazmışlardır. Deney grubundaki öğretmen adaylarından “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ve “Yapılandırıcı Yaklaşım Tutum Ölçeği”nden yüksek, orta ve düşük öntest puanları alan üçer öğrenci olmak üzere toplam 9 odak öğrenci belirlenmiştir. 9 odak öğrenciden Özel Öğretim Yöntemleri II dersinin ilk haftasında Sosyal Bilgiler dersi öğretim programından belirleyecekleri bir kazanıma ilişkin bir ders işlemleri istenmiştir. Öğretmen adayları dersi işlerken araştırmacı, dersi video kamera ile kayıt altına almış, “Yapılandırıcı Ortam Gözlem Formu” nu doldurarak ön gözlem yapmıştır. Video kamera ile kayıt altına alınan dersler, iki yardımcı gözlemci tarafından da izlenerek “Yapılandırıcı Ortam Gözlem Formu” doldurulmuştur. İlk

haftadan son haftaya kadar 9 odak öğretmen adayı dışındaki diğer öğretmen adayları da her hafta ders desenleyerek anlatım yapmışlardır. Daha önce seçilen 9 odak öğrenciden 10 hafta sonunda daha önce Sosyal Bilgiler dersi öğretim programından belirledikleri kazanıma ilişkin bir ders daha desenlemeleri ve işlemleri istenmiştir. Öğretmen adayları dersi işlerken araştırmacı, dersi video kamera ile kayıt altına almış, “Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu” nu doldurarak son gözlem yapmıştır. Video kamera ile kayıt altına alınan dersler, iki yardımcı gözlemci tarafından izlenerek “Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu” doldurulmuştur. 10 hafta sonunda deney ve kontrol gruplarına “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ile “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği” son test olarak uygulanmıştır. Son test bizzat araştırmacı tarafından uygulanmış olup ortalama 23 dakika sürmüştür. Son olarak deney grubundaki Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla 9 odak öğretmen adayına 12 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu (EK-4) uygulanarak odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınan görüşmeler ortalama 90 dakika sürmüştür. Odak grup görüşmelerinin başında öğretmen adayları araştırmanın amacı ve önemi hakkında bilgilendirilmiş, katılımcılardan toplanan verilerin gizli kalacağı ifade edilmiş, görüşmelerin ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınması için öğretmen adaylarından izin alınmıştır. Görüşmeler sırasında her bir öğretmen adayına ismi ile hitap edilmiştir. Öğretmen adayları konuşmalarını bitirinceye kadar beklenmiş ve dinlenmiştir. Görüşme sonunda tüm öğretmen adaylarına teşekkür edilmiştir.

7. UYGULAMA SÜRECİ

Bu başlık altında deney ve kontrol gruplarında uygulanan öğretim sürecine ve araştırmacının rolüne ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

7.1. DENEY GRUBUNDAKİ ÖĞRETİM SÜRECİ

Deney grubunda izlenen işlem süreci aşağıdaki gibidir:

- ✓ Uygulama sürecinde ilk hafta (19-23 Eylül 2016), tanışma ve ters yüz öğrenmeye ilişkin ön bilgilendirmeye yer verilmiştir. Araştırma kapsamında okul dışında da öğretmen adaylarının sürece dâhil olmasını

sağlayacak biçimde geliştirilen web sitesinin tanıtımı yapılmıştır. Haftalık ders akışı hakkında bilgilendirilen Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına, “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği” öntest olarak uygulanmıştır. Öntest araştırmacı tarafından uygulanmış öğretmen adaylarının ön testi ortalama 25 dakikada tamamladıkları görülmüştür.

- ✓ Öntestten elde edilen veriler, bilgisayar ortamına aktarılıp analiz edilmiştir. Odak öğrencilerin belirlenmesinde “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği”nden alınan puanlar temel alınmıştır. Bu bağlamda ilgili ölçeklerden yüksek, orta ve düşük puan alan 3'er öğrenci odak öğrenci olarak belirlenmiştir.
- ✓ İkinci hafta (26-30 Eylül 2016) 9 odak öğrenciden Özel Öğretim Yöntemleri II dersinin ilk haftasında Sosyal Bilgiler dersi öğretim programından belirleyecekleri bir kazanıma ilişkin bir ders işlemleri istenmiştir. Öğretmen adayları dersi işlerken araştırmacı, dersi video kamera ile kayıt altına almış, “Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu”nu doldurarak ön gözlem yapmıştır. Video kamera ile kayıt altına alınan dersler, iki yardımcı gözlemci tarafından da izlenerek “Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu” doldurulmuştur.
- ✓ Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının tümü, ikinci haftadan itibaren ters yüz öğrenme ile işlenecek dersten önce ve sonra araştırmacı tarafından geliştirilen Web sayfasında yer alan “Sanal Günlük” linkini tıklayarak sanal günlükler tutmuşlardır.
- ✓ Üçüncü haftadan son haftaya kadar (3 Ekim 2016- 13 Ocak 2017) işlenecek konulara ilişkin uygulama süreci için öğretmen adayları 3-4 kişiden oluşan gruplara ayrılmıştır. Her hafta bir grubun ders planlarını hazırlayarak sınıfta mikro öğretimlerini yapmaları sağlanmıştır. Ters yüz öğrenmeye dayalı olarak etkinlikler ve ödevlerin sınıf içinde tamamlanması istenmiştir. Bu etkinlikler kapsamında her hafta sırası gelen grupların etkinlikler/materyaller tasarlayıp bir ders işlemleri istenmiştir. Öğretmen adayları dersi işlerken araştırmacı, dersi video

kamera ile kayıt altına almıştır İşlenecek olan konulara ilişkin uygulama süreci şu şekildedir:

“Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı” Konusu Uygulama Süreci

Bu başlık altında “Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı”na ilişkin olarak TYÖ bağlamında gerçekleştirilen uygulamalar okul dışı ve sınıf içi uygulamalar başlıkları altında ele alınarak sunulmuştur:

“Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı” boyutunda gerçekleştirilen okul dışı uygulamalar:

Araştırmada “Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı”na ilişkin olarak okul dışında geliştirilen web sitesi aracılığı ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile konuya ilişkin slayt, bir materyalin nasıl geliştirilebileceğine ilişkin videolar ve bilgilendirme metni paylaşılmıştır. Yapılan bu uygulamaların temel amacı TYÖ bağlamında öğretmen adaylarının konunun kuramsal boyutunu okul dışında öğrenmelerini sağlamaktır. Hazırlanan bilgilendirme metni ve slayt “Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı”nın önemi, dikkat edilmesi gereken unsurlar... vb yer almıştır. Web sitesinde yer verilen slayt, video ve bilgilendirme metninin ekran görüntüsü şu şekildedir:

Okullarda Kullanılan Materyaller
Gerçek araçlar, modeller, numuneler, Kuklalar, sergiler, geziler, Tahta, pano, Kitap, poster, afiş, harita, Tıpegöz, Radyo, teyp-ses bandı, CD, Televizyon, Film makinesi, Bilgisayar.

teknolojik gençleri ve bu kırılma boyut kazanımının öğrenme sürecinde birleşik özelliklerin yanı sıra duyuşsal özelliklerinde ön planda çıkarılmasında materyaller etkili olmuştur. (Ergen ve Bilen, 2010). Materyaller böylelikle algılamayı ve öğrenmeyi kolaylaştırarak kalıcı öğrenmeyi sağlayan bir faktördür. (Fidan 2008, Tezer 2008).

Ne için Kullanılır?
Materyalin eğitim öğretim ortamındaki önemi çok büyüktür. Materyaller bazı öğretim ortamlarında öğrenmeyi destekleyici amaçla kullanıldığı halde bazı ortamlarda ise tamamen öğretme rolü üstlenerek içeriği doğrudan öğrencilere aktarmaktadır. Öğrenme ile yapılan araştırmalar öğrencilerin gerçekleştirmesinde görselliğin önemi paya sahip olduğunu göstermektedir. Eğitimde görsel ve işitsel araçlar öğrenmenin kalıcı izli olmasını sağlaması açısından çok önemlidir. Yapılan araştırmalara göre öğrenci okuduklarının %10, duyduklarının %20, gördüklerinin %30, hem görüp hem duyduklarının %50, görüp işitiş ve dokunup ve söylediklerinin %90'ını öğrenir ve unutmaz. Bu sebeple derste materyal kullanılmak oldukça önemlidir. Eğitimde materyal kullanımı çoklu öğrenme ortamını sağlar. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlar, hatırlamayı kolaylaştırır, soyut şeyleri somutlaştırır, zamandan tasarruf sağlar, içeriği basitleştirerek öğrenmeyi kolaylaştırır, dersleri sıkıcılıktan kurtarır. Sosyal bilgilerde bilgilerin aktarılmasında pek çok araç gereç kullanılmaktadır. Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin yeni gelen bilgileri kavramaları ve uygulayabilmeleri için çeşitli öğretim araç ve materyallerinde yararlanılabilir. Bu aktarım sürecinde ilk evre görsel araçlardan yararlanılmaktadır. İçerik kullanılırken somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora, yakından uzağa doğru düzenlenmiş olmalıdır. Günümüzde ülkemizde sosyal bilgiler öğretimi olumsuz yönde etkileyen faktörlerden biri de okullarda yeterli çeşit ve miktarda öğretim araç gereci bulunmamasıdır. Bulunan okullarda yeterince kullanılmamıştır. Sosyal bilgiler öğretiminde materyal kullanımının önemli az olması öğretim ortamını yavaşlatmaktadır ve dolayısıyla öğrencilerin dersle yönelik motivasyon düzeyleri düşmektedir. Sosyal bilgiler derslerinde kullanılan temel materyaller; ders kitabı, harita, slayt, videolar vb. Sosyal bilgiler alan olarak da çok geniş olduğu ve genellikle soyut konular içerdiği için materyal kullanımı çok önemlidir.

Okullarda Kullanılan Materyaller
Gerçek araçlar, modeller, numuneler, Kuklalar, sergiler, geziler, Tahta, pano, Kitap, poster, afiş, harita, Tıpegöz, Radyo, teyp-ses bandı, CD, Televizyon, Film makinesi, Bilgisayar.

Okullarda Karşılıklı Materyaller Sorunları
Materyallerin Eğitim-Öğretim Ortamındaki İşlevleri Materyaller, bazı öğretim ortamlarında öğrenmeyi destekleyici amaçla kullanıldığı halde, bazı ortamlarda ise tamamen öğretme rolü üstlenerek içeriği doğrudan öğrencilere aktarmaktadır. Farklı öğretim materyallerinin, öğretim ortamındaki işlevleri ve önemini Amerikalı bilim adamı Edgar Dale tarafından oluşturulan yaşantı konusunda gösterilmektedir. Bu kavramın dayandığı ilkeler şu şekilde açıklanmaktadır. Öğrenme işlemine katılan duyu organlarımızın sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenir ve öğrenmelerimiz o kadar kalıcı olur. En iyi öğrendiğimiz şeyler, kendi kendimize yaparız öğrendiğimiz şeylerdir. En iyi öğrenim soyuttan somuta ve basitten karmaşığa doğru gidilendir.

Materyallerin Öğrenme İle İlişkisi
Zaman sabit tutulmuş üzere insanlar okuduklarından %10'u, işittiklerinden %20'si, gördüklerinin %30'u, hem görüp hem işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70'ini, yapip söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadırlar. Bir eğitimci, öğretim materyallerini bu bulguları göz önüne alarak hazırlamalı ve öğretim ortamında öğrencinin kullanımına sunmalıdır.

Materyal öğrenme ortamlarının ana bileşenlerinden olup öğrenmeyi etkili ve kalıcı kılmak amacıyla kullanılan, dersi aktif hale getiren dersin öğeleri arasında yer almaktadır. Materyalin kullanımı aşamasında kesin sınırlar çizmek zordur; çünkü materyal kullanımında bu durum materyalin cinsine öğretmenin tutumuna ve öğrencilerin öğrenme düzeylerine göre farklılık gösterir. Öğretim materyali kullanılmadan önce içerik ve teknik açıdan mutlaka kontrol edilmelidir. (Yavuz Çelik, Seyma Çelik)

Materyal kullanım alanlarına bakacak olursak; dersin giriş aşamasında kullanılır. Bu aşama çok önemli olup öğrencinin derse ilgisini çekmede ve güdülenmede önemli rol oynamaktadır. Dersin ilk birkaç dakikasında dikkat çekilebilirse öğrencilerin motive olma düzeyleri de o derece olumlu olacaktır.

Dersin sunuş kısmında materyal kullanılır; bu kısımda kullanılan materyal dersin sunulan içeriği ile uyumlu olması gerekir aksi takdirde konunun bütünlüğü bozulur ve öğrencinin dikkati dağılır. Yine bir başka konu ise ders esnasında konuyla ilgili bir materyal kullanılabileceği gibi konunun içeriğine göre birden fazla materyalde kullanılabilir. İçeriğin zengin olması ve materyalle desteklenmesi öğrencide kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesine zemin hazırlar.

Ağırlama aşamasında materyal kullanılır.

Öğrencilerin öğrenme sürecine katıldığı ağırlama süreci, dersin sonuna bırakılmadan yeni bilginin sunuluşundan sonra yapılmalıdır. Böylece öğrencilerin eksik ya da yanlış öğrenmeleri görülüp düzeltilebilir. Ayrıca ağırlama yapılan bilginin kalıcılığının arttığı bilinmektedir. (Modül 4 Öğretim Sürecinde Materyallerin Kullanımı)

Öğretim Materyallerinin Eğitim-Öğretime Sağladığı Yararlar
Öğrenmeyi kalıcı hale getirir. Öğrencilerin ilgisini çeker. Öğrenmeyi güçlendirir. Anlamlı gelişmesi ve anlatım kolaylığı sağlar. Öğretimde zaman kazandırır. Öğrenmede uyarıcı etki yapar. Düşüncenin devamlılığını sağlar. Öğretim süreçlerini güçlendirir ve etkin kılar. Sözcük gelişimine katkı sağlar.

Materyal Eksikliğinin Sonuçları
Öğrenme tam anlamıyla gerçekleşemez. Bilinçsiz uygulamalar. Öğrenci derse dikkatini tam olarak veremez. Öğrencilerin kafasında tam anlamıyla obje oluşmaz.

Sonuç olarak;
Öğretim araç gereçlerini öğretme-öğrenme sürecini oluşturan diğer unsurlardan bağımsız olarak düşünmek mümkün değildir. Bütün öğretme-öğrenme durumlarında kullanılabilecek tek bir araçtan bahsedemeyiz. İyi bir öğretmen, anlatacağı konuyu anlatırken kullanacağı tekniğe göre uygun araç seçimini yapabilmelidir. Etkili bir öğrenme ancak bu şekilde gerçekleşebilir.

Böylece konuların öğretiminde görsel, görsel ve işitsel materyallerden beklenen ve istenilen faydaları temin edilebilmesi için sözü edilen materyallerin dersin hedef davranışlarını dikkate alarak seçilmesi, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olması ve gerçek hayatı düşün olmaları gerekmektedir. Bu nedenle araçlarla araçlar arasındaki ilişki iyi kurularak farklı hedefler için farklı görsel materyaller kullanılmalıdır. Okul idareleri de imkânlarını zorlayarak her türlü görsel ve işitsel araçları öğretmenlerin hizmetine sunmalı ve bu araçların kolayca kullanılabileceği teknoloji sınıfları oluşturulmalıdır. (Millî Eğitim Dergisi Sayı No: 163 MEB yayınları)

Okullarda Kullanılan Materyaller
Gerçek araçlar, modeller, numuneler, Kuklalar, sergiler, geziler, Tahta, pano, Kitap, poster, afiş, harita, Tıpegöz, Radyo, teyp-ses bandı, CD, Televizyon, Film makinesi, Bilgisayar.

Dersin sunuş kısmında materyal kullanılır; bu kısımda kullanılan materyal dersin sunulan içeriği ile uyumlu olması gerekir aksi takdirde konunun bütünlüğü bozulur ve öğrencinin dikkati dağılır. Yine bir başka konu ise ders esnasında konuyla ilgili bir materyal kullanılabileceği gibi konunun içeriğine göre birden fazla materyalde kullanılabilir. İçeriğin zengin olması ve materyalle desteklenmesi öğrencide kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesine zemin hazırlar.

Ağırlama aşamasında materyal kullanılır.

Öğrencilerin öğrenme sürecine katıldığı ağırlama süreci, dersin sonuna bırakılmadan yeni bilginin sunuluşundan sonra yapılmalıdır. Böylece öğrencilerin eksik ya da yanlış öğrenmeleri görülüp düzeltilebilir. Ayrıca ağırlama yapılan bilginin kalıcılığının arttığı bilinmektedir. (Modül 4 Öğretim Sürecinde Materyallerin Kullanımı)

Öğretim Materyallerinin Eğitim-Öğretime Sağladığı Yararlar
Öğrenmeyi kalıcı hale getirir. Öğrencilerin ilgisini çeker. Öğrenmeyi güçlendirir. Anlamlı gelişmesi ve anlatım kolaylığı sağlar. Öğretimde zaman kazandırır. Öğrenmede uyarıcı etki yapar. Düşüncenin devamlılığını sağlar. Öğretim süreçlerini güçlendirir ve etkin kılar. Sözcük gelişimine katkı sağlar.

Materyal Eksikliğinin Sonuçları
Öğrenme tam anlamıyla gerçekleşemez. Bilinçsiz uygulamalar. Öğrenci derse dikkatini tam olarak veremez. Öğrencilerin kafasında tam anlamıyla obje oluşmaz.

Sonuç olarak;
Öğretim araç gereçlerini öğretme-öğrenme sürecini oluşturan diğer unsurlardan bağımsız olarak düşünmek mümkün değildir. Bütün öğretme-öğrenme durumlarında kullanılabilecek tek bir araçtan bahsedemeyiz. İyi bir öğretmen, anlatacağı konuyu anlatırken kullanacağı tekniğe göre uygun araç seçimini yapabilmelidir. Etkili bir öğrenme ancak bu şekilde gerçekleşebilir.

Böylece konuların öğretiminde görsel, görsel ve işitsel materyallerden beklenen ve istenilen faydaları temin edilebilmesi için sözü edilen materyallerin dersin hedef davranışlarını dikkate alarak seçilmesi, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olması ve gerçek hayatı düşün olmaları gerekmektedir. Bu nedenle araçlarla araçlar arasındaki ilişki iyi kurularak farklı hedefler için farklı görsel materyaller kullanılmalıdır. Okul idareleri de imkânlarını zorlayarak her türlü görsel ve işitsel araçları öğretmenlerin hizmetine sunmalı ve bu araçların kolayca kullanılabileceği teknoloji sınıfları oluşturulmalıdır. (Millî Eğitim Dergisi Sayı No: 163 MEB yayınları)

P

Salıy için Tıklayınız

Şekil 17: “Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü

“Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı” boyutunda gerçekleştirilen sınıf içi uygulamalar:

Araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ders öncesinde TYÖ bağlamında geliştirilen web sitesinden konunun teorik kısmını öğrenerek gelmişlerdir. Sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulamalar yapılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda her hafta için öğretmen adayları 3-4 kişiden oluşan gruplara ayrılmıştır. “Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı” için de 1 grupta yer alan öğretmen adaylarının her biri görsel materyal ve dokümanların Sosyal Bilgiler dersinde kullanımını vurgulamayı amaçlayan bir ders planı hazırlamış ve bu planı sınıfta uygulamışlardır.

“Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı” konusunda öğretmen adayları tarafından yapılan uygulamaya ilişkin örnek ders planı şu şekildedir:

Dersin adı	Özel Öğretim Yöntemleri II
Konu	Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı
Önerilen Süre	40'
Öğrenci Kazanımları	Uygulamada görsel materyal kullanımında dikkat edilmesi gereken durumları, doğru materyal seçimini, materyalin nasıl kullanılması gerektiğini ve sanal ortamların nasıl materyal olarak kullanılacağı anlatılır. a) Materyal nedir ne için kullanılır, okullarda kullanılan materyaller ve materyalin öğrenmeye etkisini kavrar. b) Kavramların açıklanmasından sonra, sınıf ortamına getirilen malzemelerle materyal tasarımı yapılması ile öğretmen adayları materyalin nasıl yapılacağı ve kullanılacağı ile ilgili örnek oluşturur.
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Sunuş yolu ile öğretim stratejisi, Buluş yoluyla öğretim stratejisi, Anlatım yöntemi, Gösterip yaptırma yöntemi, Soru cevap tekniği, Gösteri tekniği,
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça * Öğretmen * Öğrenci	Konu ile ilgili video veya fotoğraflar, renkli fon kartonları.
Dikkat Çekme	Tahtaya başka öğrenciler tarafından hazırlanmış olan materyal fotoğrafları yansıtılır. Bu fotoğraflar ile öğrencilerin dikkati çekilir. Ardından gördüğünüz fotoğraflar hangi konularla ilişkilendirilebilir sorusu sorulur. Burada öğrencilerden cevaplar alınır ancak dönüt verilmez doğru- yanlış denmez. Öğrencilerde merak duygusu uyandırılır.
Güdüleme	Öğrencilere “cevaplarınızı unutmayın bu dersi dikkatle dinler derse etkin katılırsanız sorduğum sorunun cevabını bulabileceksiniz denilerek öğrenciler güdülenir.
Gözden Geçirme	İşlenecek konuyla ilgili öğrencilerin ön bilgilerini yoklamak için bir soru sorulur. Öğretim materyallerinin eğitim öğretime sağladığı yararlar nelerdir?. Öğretmen adaylarının verdikleri cevaplardan sonra konu ile ilgili görseller açılarak derse geçiş yapılır.
Derse Geçiş	Hazırlanan slayt açılarak öncelikle materyal kullanımı ile ilgili temel kavramlar üzerinde durulur.
Öğrenme öğretme süreci Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Materyal kullanımının önemi açıklandıktan sonra sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulama yaptırılır.
Ara özet	Buraya kadar ne öğrendik sorusu sorularak ders öğrencilere özetletilir. Ardından konuyu toparlayarak etkinlik kısmına geçiş yapılır.
Öğrenme öğretme süreci Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Materyal tasarımı için sınıfa getirmiş olduğumuz fon kartonları ile ‘‘ Şehirlerimizin nesi meşhur’’ etkinliği yapılır. Bunun için büyük kartonlara çizilmiş olan dilsiz harita üzerine şehirlerin isimleri yerine, o şehri çağrıştıran resimler yapıştırılır.

Ölçme- Değerlendirme	Öğretmen adaylarına “siz olsanız hangi konuda nasıl materyal hazırlardınız? “ Sorusu sorularak gönüllü arkadaşlarının fikirleri alınır.
----------------------	---

Öğretmen adayları uygulamalarda görsel materyal kullanımına ilişkin yansı ile bilgilendirme sunumları yapmışlardır. Sunumlarında görsel materyal kullanımında dikkat edilmesi gereken noktaları, doğru materyal seçimini, materyalin nasıl kullanılması gerektiğini, nasıl materyal tasarlanması gerektiğini ve sanal ortamların materyal olarak nasıl kullanılabileceğini anlatmışlardır. Ayrıca uygulama sürecinde öğretmen adayları hazırladıkları görsel materyalleri kullanmışlar ve sınıf ortamında getirdikleri malzemeler (kıl, karton yapıştırıcı vs.) ile arkadaşlarına materyal yaptırmaya çalışmışlardır.

Uygulama sürecinde sınıf içinde çekilen fotoğraf örnekleri ve kullanılan materyallerden bazılarına ilişkin fotoğraflar şu şekildedir:

Şekil 18: “Görsel Materyal ve Doküman Kullanımı” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi” Konusu Uygulama Süreci

Bu başlık altında “Cumhuriyet ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi” ne ilişkin olarak TYÖ bağlamında gerçekleştirilen uygulamalar okul dışı ve sınıf içi uygulamalar başlıkları altında ele alınarak sunulmuştur:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi” boyutunda gerçekleştirilen okul dışı uygulamalar:

Araştırmada “Cumhuriyet ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi” ne ilişkin olarak okul dışında geliştirilen web sitesi aracılığı ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile konuya ilişkin videolar, etkinlik örneklerini yansıtan fotoğraflar paylaşılmış ve okul dışında konunun öğretimi sağlanmaya çalışılmıştır. Web sitesi aracılığıyla paylaşılan videoların bir tanesinde Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının Sosyal Bilgiler öğretimindeki yeri ve önemi anlatılmaktadır. Diğer bir videolarda ise Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularına ilişkin örnek etkinlikler, Atatürk’ün hayatı ve yaptığı yenilikler; yönetim şekilleri ve Cumhuriyet konusu yer almaktadır. Paylaşılan fotoğraflarda ise yapılmış olan örnek etkinlikler yer almaktadır. Web sitesinde paylaşılan video ve fotoğraflara ilişkin ekran görüntüsü şu şekildedir.

Şekil 19: “Cumhuriyet ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi” boyutunda gerçekleştirilen sınıf içi uygulamalar:

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ders öncesinde TYÖ bağlamında geliştirilen web sitesinden konunun teorik kısmını öğrenerek gelmişlerdir. Sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulamalar yapılmıştır. Öğretmen adaylarının sınıf içinde uyguladıkları örnek bir ders planı şu şekildedir:

Dersin adı	Özel Öğretim Yöntemleri II	
Konu	Cumhuriyet ve Atatürkçülük Konularının İşlenmesi	
Önerilen Süre	40'	
Öğrenci Kazanımları	Atatürk'ün Türk demokrasisinin gelişimine katkıları anlatılır. a) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel niteliklerini toplumsal hayattaki uygulamalarla ilişkilendirir.	
Ünite Kavramları ve Sembolleri	1. Atatürkçülük 2. Cumhuriyet 3. Demokrasi	

Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Sunuş yolu ile öğretim stratejisi, Buluş yoluyla öğretim stratejisi, Anlatım yöntemi, soru cevap tekniği
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça * Öğretmen	Konu ile ilgili video veya fotoğraflar, Atatürk poster, Renkli fon kartonları.
Dikkat Çekme	Öğrencilerle Atatürk'ün cumhuriyete ilişkin bir sözü paylaşılır ve tahtaya Atatürk'ün videosu yansıtılır. Öğrencilere bu söz ile Atatürk'ün ne anlatmak istediği ve video ile sözün arasındaki bağlantı sorularak dikkat çekilir.
Derse Geçiş	İşlenecek konuyla ilgili olarak tahtanın ortasına hazırlanmış olan büyük Atatürk poster asılır. Daha sonra 2-3 kişilik gruplar oluşturulur. Renkli fon kartonları dağıtılarak konuyu geçiş yapılır. Atatürk'ün Türk demokrasisine katkıları, düşünce yapısı ve Cumhuriyeti kurma aşaması anlatılır. Arkadaşlarımızdan Atatürk'ün bu başarıları kazanırken hangi kişisel özelliklerinin ön planda olduğunu fon kartonlarına yazmaları istenir.
Öğrenme öğretme süreci Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Daha sonra grup sözcüsü arkadaşımızdan Atatürk'ün hangi kişisel özelliğini hangi olay ışığında fark ettiği anlatılarak fon kartonuna yazmış olduğu özelliği tahtaya yapıştırması isteriz. Örnek etkinliğimizin sonunda Atatürk poster etrafında kişisel özelliklerinin sıralandığını göreceğiz.
Ölçme- Değerlendirme	Bu konuların Sosyal Bilgilerde nasıl kullanılacağına milli bilinç ve değer eğitimi olarak nasıl verilebileceğine vurgu yapılır. Öğretmen adaylarımızdan da Sosyal Bilgiler dersi Atatürk ve Cumhuriyetçilik konuları ile ilgili ne tür etkinlikler yaptırılabilir üzerine soru sorularak nasıl daha farklı etkinlikler tasarlanabilir fikir alışverişi yapılarak ders sonlandırılır.

Öğretmen adayları uygulamalarda Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularına ilişkin slayt ile bilgilendirme sunumları yapmışlardır. Sunumlarında öğretmen adayları Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları hakkında genel bilgilere, Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının nasıl ve hangi etkinlikler ile işlenebileceğine, Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının Sosyal Bilgiler dersi ve kazanımlarıyla nasıl ilişkilendirebileceğine, milli bilinç ve değer olarak nasıl kullanılabileceğine ilişkin bilgilere yer vermişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları uygulama sürecinde çeşitli görseller kullanmışlar, canlandırmalar yapmışlar ve sınıf süsleme eşliğinde örnek bir etkinlik düzenlemişlerdir. Sınıfta uygulama süreci içerisinde bir öğretmen adayı arkadaşlarına materyal hazırlatmıştır.

Uygulama sürecinde sınıf içinde çekilen fotoğraf örnekleri ve kullanılan materyallerden bazılarına ilişkin fotoğraflar şu şekildedir:

Şekil 20: “Cumhuriyet ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar

“Sözlü Tarih Çalışmaları” Konusu Uygulama Süreci

Bu başlık altında “Sözlü Tarih Çalışmaları” na ilişkin olarak TYÖ bağlamında gerçekleştirilen uygulamalar okul dışı ve sınıf içi uygulamalar başlıkları altında ele alınarak sunulmuştur:

“Sözlü Tarih Çalışmaları” boyutunda gerçekleştirilen okul dışı uygulamalar:

Araştırmada “Sözlü Tarih Çalışmaları”na ilişkin olarak okul dışında geliştirilen web sitesi aracılığı ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile konuya ilişkin sözlü tarih çalışmaları hakkında bilgilendirme videosu, örnek etkinlik videoları, bilgilendirme

metni, bir adet makale paylaşılmış, böylece okul dışında konunun öğretimi sağlanmaya çalışılmıştır. Web sitesi aracılığıyla paylaşılan videoların biri sözlü tarih çalışmasının ne olduğunu ve nasıl yapılması gerektiğini anlatmaktadır. Diğer videolarda ise Sosyal Bilgiler öğretiminde sözlü tarih çalışmalarının nasıl kullanıldığını gösteren örnek etkinlik videosu bulunmaktadır. Ayrıca bilgilendirme metni ve makale de konu hakkında ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. Web sitesinde paylaşılan videolara, bilgilendirme metni ve makaleye ilişkin ekran görüntüsü şu şekildedir:

Şekil 21: “Sözlü Tarih Çalışmaları” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü

“Sözlü Tarih Çalışmaları” boyutunda gerçekleştirilen sınıf içi uygulamalar:

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ders öncesinde TYÖ bağlamında geliştirilen web sitesinden konunun teorik kısmını öğrenerek gelmişlerdir. Sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulamalar yapmışlardır. Öğretmen adaylarının sınıf içinde uyguladıkları örnek bir ders planı şu şekildedir:

Dersin adı	Özel Öğretim Yöntemleri II
Konu	Sözlü Tarih Çalışmaları
Önerilen Süre	40'
Öğrenci Kazanımları	Bu öğrenme alanı işlenirken aile birliğine önem verme, kültürel mirasa duyarlılık ve vatanseverlik gibi değerlerle kanıt kullanma, zaman ve kronolojiyi algılama ile değişim ve sürekliliği algılama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinmesi sağlanmalıdır. -Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Sunuş yolu ile öğretim stratejisi, Buluş yoluyla öğretim stratejisi, Anlatım yöntemi, sözlü tarih çalışması.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Konu ile ilgili video veya fotoğraflar, konuk kişi.
* Öğretmen	
* Öğrenci	

Dikkat Çekme	Öncelikle, Trt tarafından hazırlanmış olan sözlü tarih videolarından biri öğrencilere izletilerek dikkat çekilir. Daha sonra öğrencilere hazırlanmış olduğumuz slayttan sözlü tarih nedir? Önemi nelerdir? Sözlü tarih çalışması yaparken nelere dikkat edilmelidir? Konularına ilişkin sunum yapılarak Sözlü tarih çalışmasının ne olduğu ve nasıl yapılacağı nelere dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır. Tarih bilinci ve kültürel aktarımdaki önemine değinilir.
Gözden Geçirme	İşlenecek konuyla ilgili bir soru sorulur. Sizce sizin zamanınızdaki çocuklar ile şimdiki çocuklar arasında farklılıklar neler? İki dönemi karşılaştırmaları istenir. Gönüllü arkadaşlardan cevap alındıktan sonra kendi çocuklukları ile dedelerinin çocukluk zamanlarını duydukları kadarıyla kıyaslamaları istenir. Birkaç kişiden söz alındıktan sonra konuk kişi sınıfa davet edilir.
Derse Geçiş	Konuk kişiden çocukluk dönemi ve oyunlarını anlatması rica edilir. Daha sonra arkadaşlarımızın da konuk kişiye soruları varsa sormaları istenir.
Ölçme- Değerlendirme	Sorular bittikten sonra sözlü tarih çalışmasının Kültür ve Miras konuları üzerine nasıl yapılabileceği ve geçmişi daha etkili anlatmak için sözlü tarih çalışmalarından daha başka nasıl faydalanılabileceği üzerine tartışılır.

Öğretmen adayları uygulamalarda sözlü tarih konularına ilişkin slayt ile bilgilendirme sunumları yapmışlardır. Sunumlarında öğretmen adayları sözlü tarih çalışmalarının ne olduğuna, nasıl yapılabileceğine, sözlü tarih çalışmalarını yaparken dikkat edilmesi gereken unsurlara, sözlü tarihin Sosyal Bilgiler dersi ile nasıl ilişkilendirebileceğine, tarih bilinci ve kültürel aktarımda nasıl kullanıldığına ilişkin bilgilere yer vermişlerdir. Ayrıca uygulama sürecinde bir öğretmen adayı tarafından sınıfa kaynak kişi getirilmiş ve öğretmen adaylarının konuya ilişkin deneyim kazanmaları sağlanmıştır. Diğer öğretmen adayları farklı konularda hazırlanmış oldukları sözlü tarih çalışmalarını sınıf içinde arkadaşları ile paylaşmış ve sözlü tarih çalışmalarını nasıl yaptıklarını anlatarak soruların hazırlanma süreci, kaynak kişinin seçimi ve sözlü tarih çalışmasının dersle ilişkilendirilmesine ilişkin bilgilendirmeler eşliğinde uygulamalarını yapmışlardır.

Uygulama sürecinde sınıf içinde çekilen fotoğraf örnekleri ve kullanılan materyallerden bazılarına ilişkin fotoğraflar şu şekildedir:

Şekil 22: “Sözlü Tarih Çalışmaları” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar

“Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” Konusu Uygulama Süreci

Bu başlık altında “Çağdaş Değerlendirme Uygulamalarına” ilişkin olarak TYÖ bağlamında gerçekleştirilen uygulamalar okul dışı ve sınıf içi uygulamalar başlıkları altında ele alınarak sunulmuştur:

“Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” boyutunda gerçekleştirilen okul dışı uygulamalar:

Araştırmada “Çağdaş Değerlendirme Uygulamalarına” ilişkin olarak okul dışında geliştirilen web sitesi aracılığı ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile konuya ilişkin çağdaş değerlendirme uygulamalarına yönelik slayt ve video paylaşılmış ve okul dışında konunun öğretimi sağlanmaya çalışılmıştır. Web sitesi aracılığıyla paylaşılan

video çağdaş değerlendirme uygulamaları hakkında bilgi vermekte ve videoda örnek uygulamalar yer almaktadır. Paylaşılan slaytta ölçme ve değerlendirme, alternatif ölçme ve değerlendirme hakkında bilgiler ve hazırlama, uygulama süreçlerine yönelik bilgiler yer almaktadır. Web sitesinde paylaşılan slayt ve videoya ilişkin ekran görüntüsü şu şekildedir:

ANA SAYFA SANAL GÜNLÜK HAFTALIK ETKİNLİKLER İLETİŞİM

Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları (4. Hafta)

Arkadaşlar Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları İçin Bir Adet Sunu Dosyamız ve Videomuz Bulunmaktadır. Dosya Aşağıda Bulunan Linkler Aracılığıyla Ulaşabilirsiniz.

Lütfen Aşağıdaki Dosyayı Tıklayınız.

Lütfen Videoyu İzleyiniz.

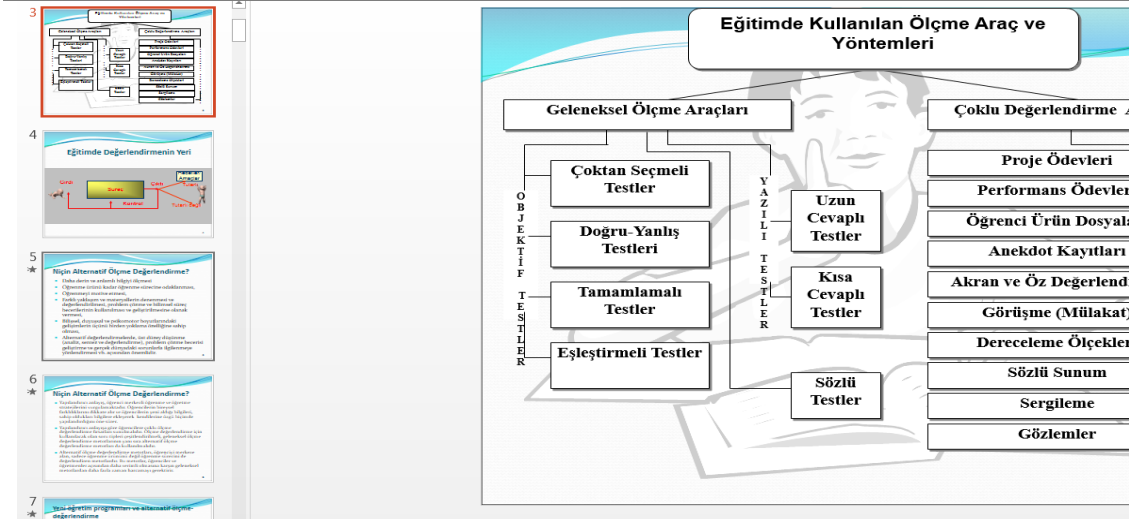
Videoyu izlemek için tıklayınız.

10 yorum

Bir yorum yazın...

Important: You have reached the maximum number of comments

Çağdaş değerlendirme Uygulamaları

Şekil 23: “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü

“Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” boyutunda gerçekleştirilen sınıf içi uygulamalar:

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ders öncesinde TYÖ bağlamında geliştirilen web sitesinden konunun teorik kısmını öğrenerek gelmişlerdir. Sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulamalar yapmışlardır. Öğretmen adaylarının sınıf içinde uyguladıkları örnek bir ders planı şu şekildedir:

Dersin adı	Özel Öğretim Yöntemleri II
Konu	Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları
Önerilen Süre	40'
Öğrenci Kazanımları	Öğretmen adayı dersin sonunda “ Ölçme ve değerlendirme kavramları nedir? “” Alternatif ölçme değerlendirme nedir? “ “ Eğitimde kullanılan ölçme araç ve yöntemleri nelerdir? “ Sorularına cevap verebilecektir. a) Ölçme ve değerlendirmede yapılan hatalara vurgu yapılır. b) Bu hataların önüne geçmek ve öğrenmeyi kalıcı hale getirmek için ne gibi değerlendirme uygulamaları yapılabilir? Anlatılır.
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Sunuş yolu ile öğretim stratejisi, soru cevap tekniği, Anlatım yöntemi, akran değerlendirmesi.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça * Öğretmen * Öğrenci	Konu ile ilgili video veya fotoğraflar ve slayt.
Dikkat Çekme	Öğrencilere çağdaş değerlendirme uygulamalarına ilişkin video izletilir. Video içerisinde anlatımı yapılan çağdaş değerlendirme uygulamaları üzerine konuşularak öğrencilere bu kkonuda daha önce uygulanmış olan uygulamaların fotoğrafları gösterilerek dikkat çekilir.
Derse Geçiş	Hazırlamış olduğumuz slayttan çoklu değerlendirme araçları maddeler halinde açıklanır ve avantajları üzerinde durulur. Daha sonra çoklu değerlendirme araçlarından biri olan akran değerlendirme örnek olarak sınıfta uygulanır.
Ölçme- Değerlendirme	Konuya ilişkin öğretmen adaylarından en çok beğendikleri ve uygulamak istedikleri çağdaş değerlendirme tekniklerinden birini seçerek neden seçtiğine ve uygulamak istediğine ilişkin kısa bir sunum yapması istenir.

Öğretmen adayları uygulamalarda çağdaş değerlendirme uygulamalarına ilişkin slayt ile bilgilendirme sunumları yapmışlardır. Sunumlarında öğretmen adayları “çağdaş değerlendirme uygulalarının neler olduğuna, nasıl kullanılacağına, kullanımında faydalarına, çeşitlerine ve geleneksel uygulamalardan farkına yönelik bilgilere” yer vermişlerdir. Aynı zamanda öğretmen adayları uygulama sürecinde çeşitli çağdaş değerlendirme tekniklerini (tanılayıcı dallanmış ağaç, akran

değerlendirme, öz değerlendirme vs.) sınıf ortamında uygulayarak arkadaşlarının deneyim kazanmasını sağlamışlardır.

Uygulama sürecinde sınıf içinde çekilen fotoğraf örnekleri ve kullanılan materyallerden bazılarına ilişkin fotoğraflar şu şekildedir:

Şekil 24: “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar

“Güncel Olayların Kullanımı ve Katkıları” Konusu Uygulama Süreci

Bu başlık altında “Güncel Olayların Kullanımı ve Katkıları” na ilişkin olarak TYÖ bağlamında gerçekleştirilen uygulamalar okul dışı ve sınıf içi uygulamalar başlıkları altında ele alınarak sunulmuştur:

“Güncel Olayların Kullanımı ve Katkıları” boyutunda gerçekleştirilen okul dışı uygulamalar:

Araştırmada “Güncel Olayların Kullanımı ve Katkıları” na ilişkin olarak okul dışında geliştirilen web sitesi aracılığı ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile konuya ilişkin güncel olayların kullanımı ve katkılarına yönelik bilgilendirme metni, örnek etkinlik ve ders kitabında güncel olaylara örnek sayfa paylaşılmış ve okul dışında konunun öğretimi sağlanmaya çalışılmıştır. Web sitesi aracılığıyla paylaşılan bilgilendirme metninde Demirkaya (2008)’nın doktora çalışmasından faydalanılmış ve metin içerisinde Sosyal Bilgilerde güncel olayların kullanımı, güncel olayların kullanım amaçları, güncel olayların derslerde kullanımında dikkat edilecek hususlar hakkında bilgi verilmiştir. Paylaşılan fotoğraflarda Sosyal Bilgiler ders kitabından güncel olaylara ilişkin örnek sayfalar yer almaktadır. Web sitesinde paylaşılan bilgilendirme metni, örnek etkinlik ve ders kitabı örneğine ilişkin ekran görüntüsü şu şekildedir:

“Güncel Olayların Kullanımı ve Katkıları” boyutunda gerçekleştirilen sınıf içi uygulamalar:

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ders öncesinde TYÖ bağlamında geliştirilen web sitesinden konunun teorik kısmını öğrenerek gelmişlerdir. Sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulamalar yapmışlardır. Öğretmen adaylarının sınıf içinde uyguladıkları örnek bir ders planı şu şekildedir:

Dersin adı	Özel Öğretim Yöntemleri II
Konu	Güncel Olayların Kullanımı ve Katkıları
Önerilen Süre	40'
Öğrenci Kazanımları	Uygulamada güncel olayların eğitimde kullanımı ve katkılarına, güncel olayların seçiminde dikkat edilecek hususlara ve Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına ilişkin bilgiler anlatılmıştır. a) Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır. b) Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Sunuş yolu ile öğretim stratejisi, Anlatım yöntemi, Gösterip yaptırma yöntemi, Soru cevap tekniği, Gösteri tekniği
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça * Öğretmen * Öğrenci	Konu ile ilgili video veya fotoğraflar, seçim sandığı.
Dikkat Çekme	Seçme seçilmeyle ilgili haberler tahtaya yansıtılır ve öğrencilerin dikkati çekilir.
Güdüleme	Öğrencilere gazetede yer alan haberler üzerine öğrencilerin demokrasi, seçme seçilme hakkında tartışması sağlanır.
Gözden Geçirme	İşlenecek konuyla ilgili öğrencilerin ön bilgilerini yoklamak için bir soru sorulur. Sizce demokrasi olmasaydı şuan neler farklı olurdu? Öğretmen adaylarının verdikleri cevaplardan sonra konu ile ilgili görseller açılarak derse geçiş yapılır.
Derse Geçiş	Hazırlanan slayt açılarak farklı yönetim biçimlerinden Monarşi, Oligarşi, Teokrasi tek tek incelenir. Ardından Cumhuriyet ve Demokrasi açıklanır.

Öğrenme öğretme süreci Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Cumhuriyet ve Demokrasinin önemi açıklandıktan sonra sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulama yaptırılır. Yönetim şekillerinin daha iyi algılanabilmesi için etkinliğe geçilir. Sınıf düzeni öncelikle monarşi, oligarşi ve teokrasiye göre oluşturulur. Monarşide bir kişinin sınıfın oturma düzenini değiştirmesi istenirken, oligarşiye sınıfın en çalışkanlarından oluşturulmuş bir zümreye oturma düzeni değiştirilmesi istenir. Sıra demokrasiye geldiğinde ise ortaya hazırladığımız seçim sandığı konur ve herkesten oy kullanması rica edilir.
Ölçme- Değerlendirme	Önce öğrencilere demokrasi, cumhuriyet, seçme ve seçilme kavramlarına ilişkin sorular sorulur. Sonrasında öğrencilerden bu kavramları anlatan afişler hazırlaması istenir.

Öğretmen adayları uygulamalarda güncel olayların kullanımı ve katkılarına ilişkin slayt ile bilgilendirme sunumları yapmışlardır. Sunumlarında öğretmen adayları güncel olayların eğitimde kullanımı ve katkılarına, güncel olayların seçiminde dikkat edilecek hususlara ve Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımına ilişkin bilgilere yer vermişlerdir. Uygulama sürecinde öğretmen adayları seçim yaptırma, gazete oluşturma, deprem tatbikatı gibi sınıf içi etkinlikler kullanmışlardır. Ayrıca uygulama sürecinde bir öğretmen adayı tarafından da alışverişte nelere dikkat edilmesi gerektiğine yönelik kompozisyon çalışması yapılmış ve başarılı bulunan öğretmen adayına ödüllendirme yapılmıştır.

Uygulama sürecinde sınıf içinde çekilen fotoğraf örnekleri ve kullanılan materyallerden bazılarına ilişkin fotoğraflar şu şekildedir:

Şekil 26: “Güncel Olayların Kullanımı ve Katkıları” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar

“Çevre İncelemelerinin Planlanması” Konusu Uygulama Süreci

Bu başlık altında “Çevre İncelemelerinin Planlanması” na ilişkin olarak TYÖ bağlamında gerçekleştirilen uygulamalar okul dışı ve sınıf içi uygulamalar başlıkları altında ele alınarak sunulmuştur:

“Çevre İncelemelerinin Planlanması” boyutunda gerçekleştirilen okul dışı uygulamalar:

Araştırmada “Çevre İncelemelerinin Planlanması” na ilişkin olarak okul dışında geliştirilen web sitesi aracılığı ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile konuya ilişkin çevre planlamasının önemi ve eğitimde kullanılmasına yönelik bilgilendirme metni ve boş plan örneği verilmiştir. Ayrıca daha önce uygulanmış olan bir plan da web sitesinde paylaşılmış ve öğretmen adaylarına canlı yayında konu anlatımı yapılarak

okul dışında konunun öğretimi sağlanmaya çalışılmıştır. Web sitesinde paylaşılan bilgilendirme metni, örnek plana ilişkin ekran görüntüsü şu şekildedir:

ANA SAYFA

SANAL GÜNLÜK

HAFTALIK ETKİNLİKLER

İLETİŞİM

Çevre İncelemelerinin Planlanması (6. Hafta)

Yakın çevrenin tanınması, öğrenme sürecini ve dolayısıyla öğrenci başarısını önemli ölçüde etkilediği bilinmektedir. Bu nedenle okulun bulunduğu genel ve özel çevrenin her yönü ile tanınması eğitimciler açısından büyük önem arz etmektedir. Örneğin, çevrede söylenen atasözleri, çevreye ö yemek çeşitleri, söylenceler, maniler, tekerleme ve türküler, düğünler, dernekler vb. yani çevrede yaşayanların dünyayı anlama ve anlatma biçimleri çevrenin kültürel özellikleri bilinmesi öğrencileri tanıma ve daha iyi öğrenmelerinin sağlanması açısından önemlidir.

Dünyayı anlama ve anlatma biçimleri insanda öğrenme kolaylığı, öğrenme isteği ve gücü yaratan önemli öğelerden biridir. Yakın çevresini inceleyen bir öğrenci, çevresini daha anlar ve sever. Bu nedenle okullarımızda çevre incelemesi gereği gibi yapılırsa, veliyi ve öğrenciyi öğrenme etkinliğine koşan, onun ilgisini uyandıran, araştırma becerisi kazandıran ortak çalışma yapabilen, bilimsel bir tutum kazandırmada çevre incelemesi önemli bir öğrenme stratejisi olarak kullanılabilir.

Çevre incelemesi çalışmasına düzeylerine göre, değişik sınıflarda öğrenciler, veliler de katılarak canlı, heyecan verici ve tatmin sağlayıcı ortak bir çalışma kültürü olarak gerçekleştirilebilir.

Okullarımızda öğretmenlerimizin çoğu fotokopisi çekile çekile okunmaz duruma gelmiş olan bir sayfalık yazıyı dosyalarında saklayarak kendilerini çevreyi tanıma, çevre imkanı eğitim öğretimde faydalanma görevini yapmış olarak kabul etmektedir. Oysa çevre incelemesi bilimsel araştırma disiplinine uygun olarak hazırlanmalı, tüm öğretmenlerce değişiklikler ve gelişmeler her yıl kademeli olarak işlenip ve derslerinde kaynak olarak kullanılmalıdır.

Çevre incelemesi yapan öğretmen; yapacağı incelemeyi okuttuğu ders veya sınıfın konuları düzeyinde yapmalıdır.

Aksi durumda yapılan incelemeden başka bir sınıf veya derslerde yararlanılmaz. Çünkü her sınıf ve ders için yararlanılması gereken hususların şekli ve düzeyi farklı, farklıdır, nedenle branş öğretmenleri çevre incelemesi yaparken kendi branşı ile ilgili konuları daha detaylı şekilde ele alıp araştırmalıdır. Sınıf okutan öğretmenler de; her yıl okutacakları sınıfın konularını içerecek şekilde çevre incelemelerini geliştirip sınıf düzeylerine uygun hale getirmelidirler.

Çünkü her sınıf ve ders okuturken çevreden yararlanılması gereken hususlar ve yararlanma şekli ve düzeyi birbirinden farklıdır.

Çevre incelemesi öğretmenler tarafından derslerde kaynak olarak kullanıldığında konular, mahallileştirilerek öğrencilere yakın çevrelerini bilimsel gözle tanıma imkanı sağlar. B durum öğretmene de ders konusunu işlerken çevreden seçilmiş, gözle görülebilen örneklerle öğrenmenin oluşmasına ve kazandırılmak istenen bilgi ve becerilerin daha iyi kavranmasına olanak sağlar. Ayrıca öğretmene bulunduğu çevreyi, öğrencilerin yaşadıkları ailevi, sosyal ve kültürel ortamı tanıma olanakları sağlar. Öğretmen, görev yaptığı yeri her yönü ile tanıyarak çevresiyle diyalog kurma, uyumlu olma ve davranışlarını buna göre ayarlayarak çevre örnek olma imkanı da bulmuş olur. Bu sayede öğrencilerini yakından tanıyıp onlara daha bilinçli bir rehberlik hizmeti sunabilir(<http://www.sosyalbilgiler.gen.tr/ogretmen/cevre-incelemesinin-onemi/>)

kültürel ortamı tanıma olanakları sağlar. Öğretmen, görev yaptığı yeri her yönü ile tanıyarak çevresiyle diyalog kurma, uyumlu olma ve davranışlarını buna göre ayarlayarak çevre örnek olma imkanı da bulmuş olur. Bu sayede öğrencilerini yakından tanıyıp onlara daha bilinçli bir rehberlik hizmeti sunabilir(<http://www.sosyalbilgiler.gen.tr/ogretmen/cevre-incelemesinin-onemi/>)

Örnek çevre inceleme formu

ÇEVRE İNCELEMESİ FORMU

İncelenen Yerin Adı:

Bağlı Bulunduğu İlçe:.....:

Bağlı Bulunduğu İl:.....:

İncelemeyi yapan öğretmen:.....:

İncelemenin yapıldığı yıl:.....:

Değişikliklerin kaydedildiği yıllar:...

1- COĞRAFİ DURUMU : (Krokisi hazırlanacak, önemli yerler gösterilecek)

a) Komşuları

b) Yeryüzü şekilleri, madenleri ve yer altı kaynakları

c) İklimi, iklimin günlük hayata etkileri

d) Toprak ve ekime elverişliliği, yanlış tarımsal uygulamalar

e) Akar ve durgun suları, sulardan yararlanma durumu

f) Mesire yerleri ve tabii güzellikleri, buraların değerlendirilmesi

2- TARİHÇESİ :

a) Adını nereden aldığı

b) İlk yerleşenler ve yerleşme maksatları

c) Tarih boyunca kimlerin elinde kaldığı ve üzerine kurulan beylikler

d) Harabeler ve kimlerden kaldığı

Şekil 27: “Çevre İncelemelerinin Planlanması” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü

“Çevre İncelemelerinin Planlanması” boyutunda gerçekleştirilen sınıf içi uygulamalar:

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ders öncesinde TYÖ bağlamında geliştirilen web sitesinden konunun teorik kısmını öğrenerek gelmişlerdir. Sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulamalar yapmışlardır. Öğretmen adaylarının sınıf içinde uyguladıkları örnek bir ders planı şu şekildedir:

Dersin adı	Özel Öğretim Yöntemleri II
Konu	Çevre İncelemelerinin Planlanması
Önerilen Süre	40'
Öğrenci Kazanımları	Bu öğrenme alanı işlenirken barış ve saygı gibi değerlerle iş birliği, problem çözme ile kalıp yargı ve ön yargıyı fark etme gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır. a) Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir.
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Sunuş yolu ile öğretim stratejisi, Anlatım yöntemi, Soru cevap tekniği, gösterip yaptırma tekniği
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça * Öğretmen * Öğrenci	Konu ile ilgili video veya fotoğraflar, fidan

Dikkat Çekme	Öncelikle öğrencilere çevreye ilişkin bazı fotoğraflar gösterilir ve dikkat çekilir. Daha sonra çevremize baktığımızda ne gibi çevre sorunları görüyorsunuz ve sizce biz bu sorunların çözümüne katkı sağlayabilir miyiz? sorusu sorulur.
Derse Geçiş	Teorik bilgilerden sonra dersin başında sormuş olduğumuz soruya tekrar dönerek sınıfça bir ağaç dikme etkinliği planlaması yapılır.
Öğrenme öğretme süreci Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Sınıf olarak kampüs içerisinde boş bir alana gidilerek sınıfa getirmiş olduğumuz fidanlar dikilir.
Ölçme- Değerlendirme	Etkinliğimizin sonunda ise bu etkinliğin önemine ilişkin sorular sorulur. Daha sonra öğrenciler gruplara ayrılarak çevre incelemesi yapmaları istenir. Belirledikleri olumlu veya olumsuz durum hakkında önerileriyle birlikte gruplardan sunum yapmaları istenir.

Öğretmen adayları uygulamalarda çevre incelemelerinin planlanmasına ilişkin slayt ile bilgilendirme sunumları yapmışlardır. Sunumlarında öğretmen adayları “çevre incelemesinin önemine, amaçlarına, çevre incelemesini nasıl yapılacağına, eğitimde kullanılmasına ve Sosyal Bilgiler ile nasıl ilişkilendirebileceğine ilişkin bilgilere” yer vermişlerdir. Uygulama sürecinde öğretmen adayları “Çevre İnceleme Formu” doldurmuş ve arkadaşlarıyla paylaşmışlardır. Ayrıca bazı öğretmen adayları çevre incelemesi sonucunda elde ettikleri bilgiler doğrultusunda yörenin kültürünü yansıtan kıyafetler giyerek canlandırma yapmışlardır. Diğer bir öğretmen adayı ise çevre incelemesi sonucunda fark etmiş olduğu soruna ilişkin ağaç dikme etkinliği yapmış ve diğer bir soruna karşı sınıf içerisindeki kirliliğe yönelik çözümünü uygulamaya koymuştur.

Uygulama sürecinde sınıf içinde çekilen fotoğraf örnekleri ve kullanılan materyallerden bazılarına ilişkin fotoğraflar şu şekildedir:

Şekil 28: “Çevre İncelemelerinin Planlanması” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar

“Müze Eğitimi” Konusu Uygulama Süreci

Bu başlık altında “Müze Eğitimi” ne ilişkin olarak TYÖ bağlamında gerçekleştirilen uygulamalar okul dışı ve sınıf içi uygulamalar başlıkları altında ele alınarak sunulmuştur:

“Müze Eğitimi” boyutunda gerçekleştirilen okul dışı uygulamalar:

Araştırmada “Müze Eğitimi” ne ilişkin olarak okul dışında geliştirilen web sitesi aracılığı ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile konuya ilişkin slayt ve videolar paylaşılmış ve okul dışında konunun öğretimi sağlanmaya çalışılmıştır. Web sitesinde paylaşılan slayt ile müze ve çeşitleri hakkında bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca paylaşılan videolarda müze eğitimi, Türkiye’de müzecilik ve müze eğitimi, örnek müze etkinlikleri yer almaktadır. Web sitesinde paylaşılan slayt ve videolara ilişkin ekran görüntüsü şu şekildedir:

Müze Eğitimi (7. Hafta)

Slayt için tıklayınız.

PPT
P

Müze Eğitimi Türkiye'de Müzecilik

Tunçer ATAGÖK:
Türkiye'deki müzecilik, dünya ile mukayese edildiği vakit geri kalmaktadır...

Müze Etkinlik Örnek

Ger

Slaytlar Anahat

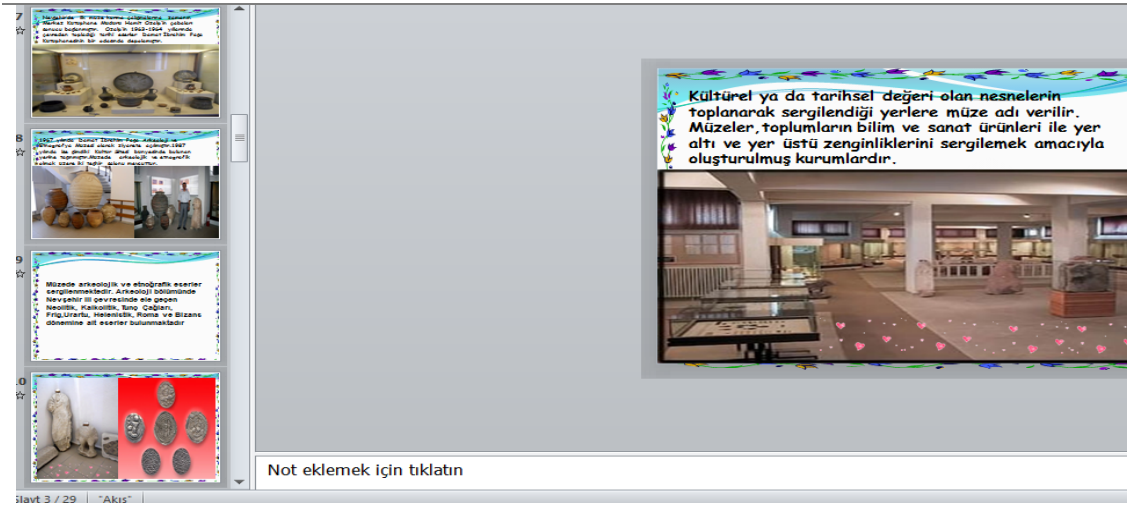
2 Müze
Tarihî sanat koleksiyonu
Halkın müzesi
En geniş bilgi kaynağı
Özellikle Türkiye'de
Oranla artmaktadır
Oranla artmaktadır
Oranla artmaktadır
Oranla artmaktadır

3

4

5 MÜZE ÇEŞİTLERİ

Müze ve Çeşitleri

Şekil 29: “Müze Eğitimi” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü

“Müze Eğitimi” boyutunda gerçekleştirilen sınıf içi uygulamalar:

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ders öncesinde TYÖ bağlamında geliştirilen web sitesinden konunun teorik kısmını öğrenerek gelmişlerdir. Sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulamalar yapmışlardır. Öğretmen adaylarının sınıf içinde uyguladıkları örnek bir ders planı şu şekildedir:

Dersin adı	Özel Öğretim Yöntemleri II
Konu	Müze Eğitimi
Önerilen Süre	40'
Öğrenci Kazanımları	Bu öğrenme alanı işlenirken aile birliğine önem verme, kültürel mirasa duyarlılık ve vatanseverlik gibi değerlerle kanıt kullanma, zaman ve kronolojiyi algılama ile değişim ve sürekliliği algılama gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmaya çalışılır. a) Ailesi ve çevresindeki milli kültürü yansıtan öğeleri araştırarak örnekler verir.
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Sunuş yolu ile öğretim stratejisi, Buluş yoluyla öğretim stratejisi, Anlatım yöntemi, Gösterip yaptırma yöntemi, Soru cevap tekniği.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Konu ile ilgili video veya fotoğraflar, slayt, renkli fon kartonları, oyun hamurları
* Öğretmen	
* Öğrenci	

Dikkat Çekme	Öğrencilere sanal müze gezisi yaptırılarak dikkat çekilir. Daha sonra sanal gezi yapılan müzede gördükleri ile günümüzde kullandığımız birbirine benzeyen veya yerine kullanılan araçların neler olduğu sorusu sorulur.
Derse Geçiş	Cevaplar alındıktan sonra hazırlamış olduğumuz slayttan müze çeşitleri, müzenin eğitimde kullanılması, müzede uygulaması gereken kurallar, müze gezisi öncesi yapılması gerekenler teorik olarak öğretmen adaylarına anlatılır. Ardından örnek etkinliğe geçiş yapılır. Sanal müze videosu açılır. Getirmiş olduğumuz oyun hamurları ve fon kartonları arkadaşlara dağıtılır.
Öğrenme öğretme süreci Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Arkadaşlarımızdan sanal müze gezimizde gördükleri cisimleri oyun hamurları ile yapmaları rica edilir.
Ölçme- Değerlendirme	Dersin sonunda kendi müzemizi oluşturmuş olacağız. Daha sonra sırayla kendi oluşturduğumuz müzemizdeki cisimleri inceleyerek hangi müzede yer alması gerektiği üzerine tartışılır.

Öğretmen adayları uygulamalarda müze eğitimine ilişkin slayt ile bilgilendirme sunumları yapmışlardır. Sunumlarında öğretmen adayları müze ve çeşitlerine, müzenin eğitimde kullanılmasına, müzede yapılabilecek etkinliklere, müze etkinliklerinde uyulması gereken kurallara, müze gezisi öncesi yapılması gerekenlere, sanal müzelerin kullanılmasına ve müzelerin Sosyal Bilgiler ile nasıl ilişkilendirilebileceğine yönelik bilgilere yer vermişlerdir. Uygulama sürecinde öğretmen adayları sanal müze gezisi yaptırmış, oyun hamurlarından arkadaşlarına müzede gördükleri tarihi nesnelerin oyun hamurundan replikalarını yaptırıp sınıfta sergileyerek müze oluşturmuş ve replikaları ait oldukları dönemlere göre sınıflandırarak isimlendirmişlerdir.

Uygulama sürecinde sınıf içinde çekilen fotoğraf örnekleri ve kullanılan materyallerden bazılarına ilişkin fotoğraflar şu şekildedir:

Şekil 30: “Müze Eğitimi” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar

“Soru Sorma Teknikleri” Konusu Uygulama Süreci

Bu başlık altında “Soru Sorma Teknikleri” ne ilişkin olarak TYÖ bağlamında gerçekleştirilen uygulamalar okul dışı ve sınıf içi uygulamalar başlıkları altında ele alınarak sunulmuştur:

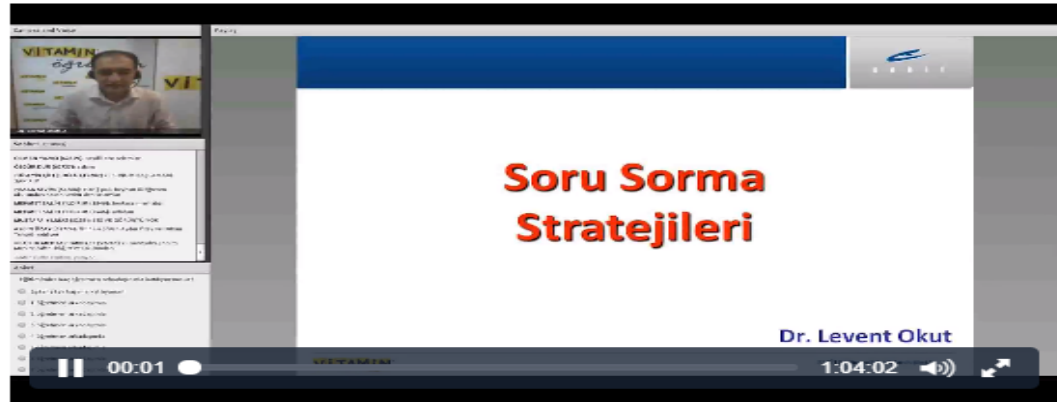
“Soru Sorma Teknikleri” boyutunda gerçekleştirilen okul dışı uygulamalar:

Araştırmada “Soru Sorma Teknikleri” ne ilişkin olarak okul dışında geliştirilen web sitesi aracılığı ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile konuya ilişkin slayt ve videolar paylaşılmış ve okul dışında konunun öğretimi sağlanmaya çalışılmıştır. Web sitesinde paylaşılan slayt ile soru sorma teknikleri hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Ayrıca paylaşılan videolarda soru sorma teknikleri ve uygulamalara yönelik etkinlik örnekleri yer almaktadır. Web sitesinde paylaşılan slayt ve videolara ilişkin ekran görüntüsü şu şekildedir:

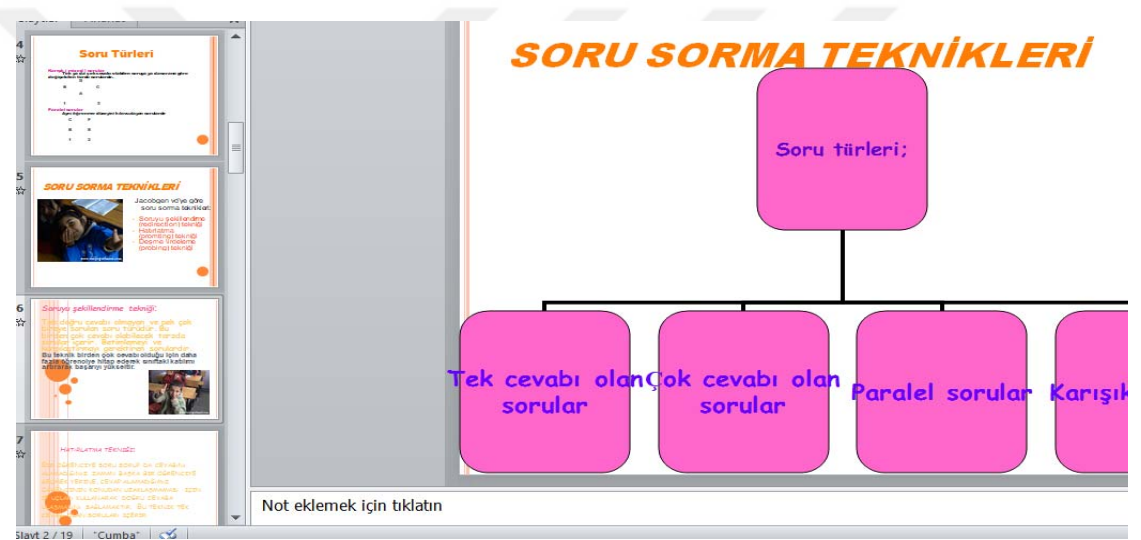

[İçerik Arşivi](#) ► [Videolar](#) ► [Soru Sorma Teknikleri](#)

[Soru Sorma Teknikleri](#)

[Beğen](#) [İzleyenlerime Ekle](#)

Şekil 31: “Soru Sorma Teknikleri” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü

“Soru Sorma Teknikleri” boyutunda gerçekleştirilen sınıf içi uygulamalar:

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ders öncesinde TYÖ bağlamında geliştirilen web sitesinden konunun teorik kısmını öğrenerek gelmişlerdir. Sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulamalar yapmışlardır. Öğretmen adaylarının sınıf içinde uyguladıkları örnek bir ders planı şu şekildedir:

Dersin adı	Özel Öğretim Yöntemleri II
Konu	Soru Sorma Teknikleri
Önerilen Süre	40'

Öğrenci Kazanımları	Dersimizin konusu Bilim, Teknoloji ve Toplum ünitesinde yer alan teknoloji kullanımının etkileridir. a) Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır.
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Sunuş yolu ile öğretim stratejisi, Anlatım yöntemi, Gösterip yaptırma yöntemi, Soru cevap tekniği, Gösteri tekniği,
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça * Öğretmen * Öğrenci	Konu ile ilgili video veya fotoğraflar, renkli fon kartonları.
Dikkat Çekme	Tahtaya soru sorma ile ilgili bir karikatür yansıtılır ve dikkat çekilir. Karikatür üzerinden sorulan soruya göre cevap almaya ilişkin soru sorma teknikleri üzerine tartışılır.
Derse Geçiş	Hazırlanan slayt açılarak teknoloji kullanımı, teknolojinin önemi, faydaları ve zararları üzerine bilgiler verilir.
Öğrenme öğretme süreci Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Teknoloji kullanımının önemi açıklandıktan sonra sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulama yaptırılır.
Öğrenme öğretme süreci Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Öğretmen Gösterip yaptırma yöntemini kullanarak öğrencilere beyaz, kırmızı, siyah, sarı, yeşil, mavi fon kartonlarından origami ile şapka yaptırır. Bu renkli şapkaların renklerinin ne anlama geldiğini öğrencilere açıklarız ardından gönüllü 6 öğrenciyi sesleyerek tahtaya çağırırız. Öğrencilerine “ Teknolojinin hiç gelişmediği ilkel bir dönemde yaşamayı tercih eder miydiniz?” bu soruyu şapkanızın rengine göre cevaplayınız, tartışınız. Beyaz: Tarafsız Kırmızı: Duygusal Siyah: karamsar Sarı: iyimser Yeşil: yenilikçi Mavi: Değerlendiren
Ölçme- Değerlendirme	Arkadaşlardan cevaplar alındıktan sonra dersin önemine vurgu yapılır. Bu dersimizde soru sorma teknikleri ile ilgili ve “ altı şapkalı düşünme “ tekniğini nasıl kullandığımız ile ilgili sorular sorarız.

Öğretmen adayları uygulamalarda soru sorma tekniklerine ilişkin slayt ile bilgilendirme sunumları yapmışlardır. Sunumlarında öğretmen adayları soru sorma tekniklerinin neler olduğuna, nasıl kullanılabileceğine, kullanımında yararlanılabilecek materyallere, yararlarına ve soru sorma teknikleri kullanılırken dikkat edilmesi gerekenlere ilişkin bilgilere yer vermişlerdir. Uygulama sürecinde bazı öğretmen adayları oluşturdukları oyunlar ile soru sorma tekniklerini kullanmışlardır. Ayrıca bir öğretmen adayı altı şapka gibi bazı tekniklerin soru sormada nasıl kullanıldığına ilişkin etkinlik gerçekleştirmiştir. Diğer bir öğretmen adayı ise soru sorma çeşitlerine yönelik etkinlik gerçekleştirmiş ve arkadaşlarının deneyim sahibi olmasını sağlamıştır.

Uygulama sürecinde sınıf içinde çekilen fotoğraf örnekleri ve kullanılan materyallerden bazılarına ilişkin fotoğraflar şu şekildedir:

Şekil 32 “Soru Sorma Teknikleri” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar

“Belirli Günler ve Haftalardan Yararlanma” Konusu Uygulama Süreci

Bu başlık altında “Belirli Günler ve Haftalardan Yararlanma” konusuna ilişkin olarak TYÖ bağlamında gerçekleştirilen uygulamalar okul dışı ve sınıf içi uygulamalar başlıkları altında ele alınarak sunulmuştur:

“Belirli Günler ve Haftalardan Yararlanma” boyutunda gerçekleştirilen okul dışı uygulamalar:

Araştırmada “Belirli Günler ve Haftalardan Yararlanma” konusuna ilişkin olarak okul dışında geliştirilen web sitesi aracılığı ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile konuya ilişkin bilgilendirme metni paylaşılmış ve yapılmış etkinlik örnekleri için bir siteye yönlendirme butonu eklenmiştir. Ayrıca belirli günler ve haftalar konusunun eğitimde kullanımı ile ilgili formda öğretmen adayları ile görüşülmüştür. Web sitesi aracılığıyla ve okul dışında konunun öğretimi sağlanmaya çalışılmıştır. Web sitesinde paylaşılan bilgilendirme metni ve örnek etkinliklere ilişkin ekran görüntüsü şu şekildedir:

ANA SAYFA

SANAL GÜNLÜK

HAFTALIK ETKİNLİKLER

İLETİŞİM

Belirli Günler ve Haftalardan Yararlanma (9. Hafta)

Ozel günlerin kutlanması ve anılması hem ders içi hem de ders dışı faaliyetlere girmektedir. Sosyal Bilgiler dersi adı altında yapılabildiği ders dışında çeşitli etkinliklerle de kutlama ve anmalar programları yapılmaktadır. Okullarımızda kutlanan ve anılan belirli gün ve haftaların neler olduğu, uygulama ile ilgili mevzuatları ve hedefleri, Tebliğler Dergisinin 5 maddesinde, okullarımızın seviyesine göre aşağıda belirtilen veya Bakanlıkça uygun görülen konularda “Gün” ve “Haftalar” düzenlenir ş yer almıştır. Madde 59’da yer alan belirli gün ve haftalar;

- İlköğretim Haftası Okulların açıldığı ilk hafta
- Hayvanları Koruma Günü 4 Ekim
- Dünya Çocuk Günü Ekim ayının ilk pazartesi günü
- Birleşmiş Milletler Günü 24 Ekim
- Kızılay Haftası 29 Ekim- Kasım
- Dünya Çocuk Kitapları Haftası Kasım ayının 2 nci pazartesi
- Atatürk Haftası 10-16 Kasım
- Öğretmenler Günü 24 Kasım
- Vakıf Haftası 3-9 Aralık
- İnsan Hakları Haftası 10 Aralık gününü içine alan hafta
- Tutar, Yatırım ve Türk Malları Haftası 12-16 Aralık
- Dünya Kooperatifçilik Günü 21 Aralık
- Verem Savaş Eğitimi Haftası Yılbaşını takip eden ilk pazartesi
- Enerji Tasarrufu Haftası Ocak ayının ikinci pazartesi
- MEB Vakfı Kuruluş Günü 19 Şubat
- Yeşilay Haftası 1-7 Mart
- Orman Haftası 21-26 Mart
- Dünya Tiyatrolar Günü 27 Mart

- Hava Şehitlerini Anma Günü 15 Mayıs
- Müzeler Haftası 18-24 Mayıs
- Çevre Koruma Haftası Haziran ayının ikinci Pazar günü
- Kahrmanlık Günleri Türk Büyüklerini Anma Günleri (Kocaoluk ve Kocaoluk 2003, 478).

Belirli Gün ve Haftalarda Yapılan Etkinliklerin Hedefleri

12 bölüm ve 150 maddeden oluşan yönetmelik incelendiğinde, belirli gün ve haftaların genel hedeflerini aşağıdaki şekilde özetlemek n olabilir :

- 1 Dini ve millî bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizizin toplumsal yaşayışımızdaki önemini kavrayabilme.
- 2 Yurt ve ulus sevgisini geliştirebilme.
- 3 Barış, insan hakları ve kardeşlik konularında bilinçlenebilme.
- 4 Geçmişimiz ve tarihi değerlerimizle gurur duyabilme.
- 5 Uluslararası ilişki ve sözleşmelerdeki sorumluluğumuzu anlayabilme.
- 6 Kişisel ve toplumsal sağlığımızı, çevremizi korumanın önemini benimseyebilme.
- 7 Okul ve kütüphanelerimizin eğitimimizdeki yeri ve önemini kavrayabilme.
- 8 Ulusal ekonomi ve tutumlu olmanın yaşayışımızla ilişkisini belirtebilme.
- 9 Büyüklerimize saygı, küçüklerimize sevgi ve saygı duyabilme.
- 10 Trafik kuralları ve yasalara uyma sorumluluğu geliştirebilme.
- 11 Hayvanları ve ormanları koruma, sakat ve düşkünlere yardım konusunda bilinçlenebilme (www.yok.gov.tr)

Örnek belirli günler ve haftalar etkinlikleri için tıklayınız

Belirli gün ve haftalar
Tutum Yatırım Türk malları haftası...
GÖRSEL

Belirli gün ve haftalar
Belirli gün ve haftaların çocuklara kavratılması...
GÖRSEL

belirli gün ve haftalar
Belirli gün ve haftalar 29 Ekim...
GÖRSEL

Şekil 33: “Belirli Günler ve Haftalardan Yararlanma” boyutuna ilişkin ekran görüntüsü

“Belirli Günler ve Haftalardan Yararlanma” boyutunda gerçekleştirilen sınıf içi uygulamalar:

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ders öncesinde TYÖ bağlamında geliştirilen web sitesinden konunun teorik kısmını öğrenerek gelmişlerdir. Sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulamalar yapmışlardır. Öğretmen adaylarının sınıf içinde uyguladıkları örnek bir ders planı şu şekildedir:

Dersin adı	Özel Öğretim Yöntemleri II
Konu	Belirli Günler Ve Haftalardan Yararlanma
Önerilen Süre	40'
Öğrenci Kazanımları	a)Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin sonuçlarını değerlendirir. b)Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını resmi kurum ve kuruluşları karşılaştırır. c)Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir. d)Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Sunuş yolu ile öğretim stratejisi, Anlatım yöntemi, Soru cevap tekniği
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça *Yeşilay çalışanı	Konu ile ilgili video veya fotoğraflar, kaynak kişi, etkinlik kağıtları.
Dikkat çekme	Sınıfın duvarlarına Yeşilay’a ait afişler asarız. Daha sonra afişlerde yer alan bağımlılıklar ile mücadele için neler yapılabilir sorusu sorularak öğrenciler güdülenir.
Derse Geçiş	Hazırlanan slayt açılarak öncelikle belirli günler ve haftalar dersinin önemini, faydalarını ve Sosyal Bilgiler dersinde nasıl kullanılacağına dair bilgilendirme sunumu yapılır. Daha sonra bu bilgilere örnek olarak bu hafta örnek bir Yeşilay haftası kutlaması yapılır.
Öğrenme öğretme süreci Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Bunun için Yeşilay haftası ile ilgili hazırlamış olduğumuz fotoğraflar tahtaya asılır. Yeşilay’ın amaçları ve çalışma alanına dair bilgilendirme yapması için sınıfa konuk kişi getirilir. Gerekli bilgilendirme bittikten sonra öğretmen adaylarına etkinlik kağıtları dağıtılarak bir sivil toplum kuruluşu kurmalarını ve kuracakları sivil toplum kuruluşunun neye hizmet edeceğini yazmaları istenir.

Ölçme- Değerlendirme	Öğrencilerden Yeşilay ve diğer sivil toplum kuruluşlarına yönelik afiş hazırlamaları ve sınıfta sunum yapmaları istenir.
----------------------	--

Öğretmen adayları uygulamalarda belirli günler ve haftalardan yararlanma konusuna ilişkin slayt ile bilgilendirme sunumları yapmışlardır. Sunumlarında öğretmen adayları “belirli günler ve haftalardan hangilerinin derslerde kullanılabileceğine, belirli günler haftaların eğitimde kullanılmasının amaçlarına, katkılarına ve Sosyal Bilgiler dersinde nasıl kullanılabileceğine ilişkin bilgilere” yer vermişlerdir. Ayrıca uygulama sürecinde bir öğretmen adayı tarafından sınıfa kaynak kişi getirilmiş ve öğretmen adaylarının konuya ilişkin deneyim kazanmaları sağlanmıştır. Bir diğer öğretmen adayı yerli malı haftasına yönelik etkinlik düzenlemiştir. Sivil savunma haftasına yönelik etkinlik düzenleyen öğretmen adayı sınıfta canlandırmalar yaptırmıştır. Diğer öğretmen adayları farklı konularda hazırlamış oldukları belirli günler ve haftalara yönelik etkinliklerini sınıf içinde arkadaşları ile paylaşmış ve bilgilendirmeler eşliğinde belirli günler ve haftalardan yararlanmaya yönelik uygulamalarını yapmışlardır.

Uygulama sürecinde sınıf içinde çekilen fotoğraf örnekleri ve kullanılan materyallerden bazılarına ilişkin fotoğraflar şu şekildedir:

Şekil 34: “Belirli Günler ve Haftalardan Yararlanma” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar

“Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilgisayar ve Teknoloji Kullanımı” Konusu Uygulama Süreci

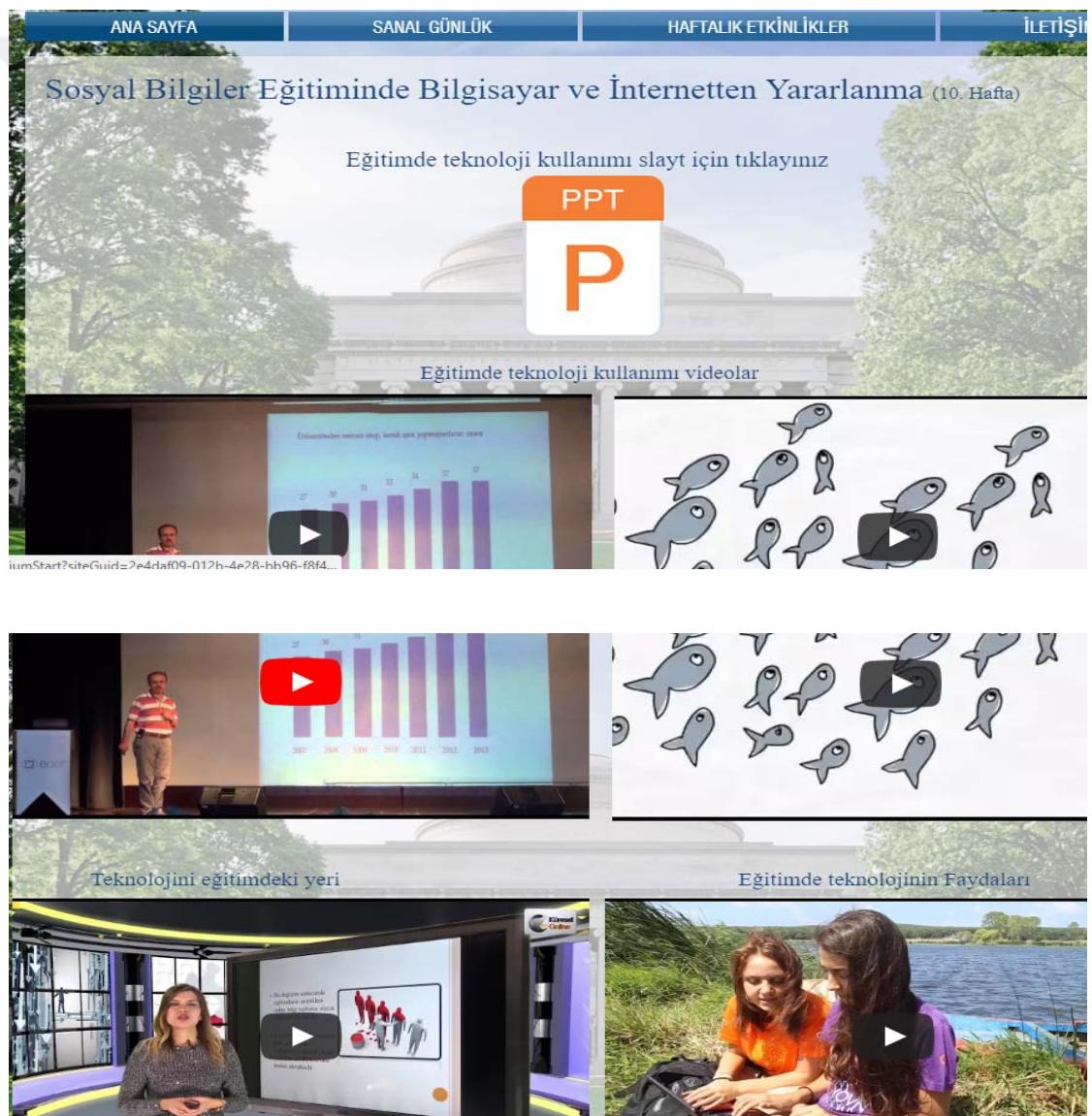
Bu başlık altında “Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı” konusuna ilişkin olarak TYÖ bağlamında gerçekleştirilen uygulamalar okul dışı ve sınıf içi uygulamalar başlıkları altında ele alınarak sunulmuştur:

“Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilgisayar ve Teknoloji Kullanımı” boyutunda gerçekleştirilen okul dışı uygulamalar:

Araştırmada “Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilgisayar ve Teknoloji Kullanımı” konusuna ilişkin olarak okul dışında geliştirilen web sitesi aracılığı ile Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile konuya ilişkin slayt, video paylaşılmış ve okul dışında konunun

öğretimi sağlanmaya çalışılmıştır. Web sitesinde paylaşılan slayt ile eğitimde teknoloji kullanımına yönelik genel bilgiler, teknoloji kullanımında dikkat edilmesi gerekenler, eğitimde teknoloji kullanımın faydaları, teknolojinin eğitimde yansımaları olan bazı ürün ve projeler (e-kitap, e-doküman, Fatih projesi, EBA vs.) hakkında bilgiler öğretmen adaylarına sunulmuştur. Ayrıca paylaşılan videolarda teknolojinin eğitimdeki yeri, eğitimde teknoloji kullanımının faydaları ve eğitimde kullanılabilecek siteleri, yazılımları, projeleri tanıtan bilgiler anlatılmaktadır.

Web sitesinde paylaşılan bilgilendirme metni ve örnek etkinliklere ilişkin ekran görüntüsü şu şekildedir:

“Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilgisayar ve Teknoloji Kullanımı” boyutunda gerçekleştirilen sınıf içi uygulamalar:

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ders öncesinde TYÖ bağlamında geliştirilen web sitesinden konunun teorik kısmını öğrenerek gelmişlerdir. Sınıfta öğrenilen bu bilgilere yönelik uygulamalar yapmışlardır. Öğretmen adaylarının sınıf içinde uyguladıkları örnek bir ders planı şu şekildedir:

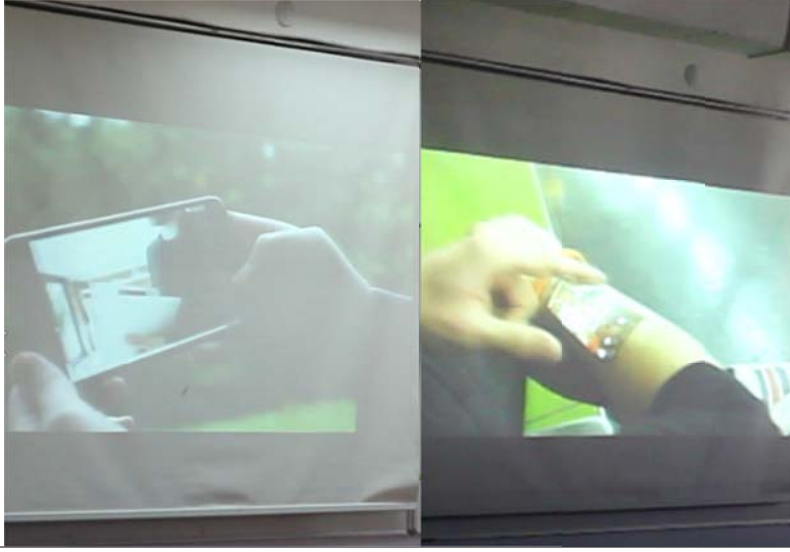
Dersin adı	Özel Öğretim Yöntemleri II
Konu	Sosyal Bilgiler Dersinde Bilgisayar ve İnternette Yararlanma
Önerilen Süre	40'
Öğrenci Kazanımları	Bu öğrenme alanı işlenirken kültürel mirasa duyarlılık ve saygı gibi değerlerle araştırma ve empati gibi becerilerin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanır. a) Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler. b) Farklı kültürlerle saygı duyar.
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	Sunuş yolu ile öğretim stratejisi, Buluş yoluyla öğretim stratejisi, Anlatım yöntemi
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça * Öğretmen * Öğrenci	Konu ile ilgili video veya fotoğraflar, kulaklık, slayt.
Dikkat Çekme	Öncelikle her derste teknolojiye yararlanabilir miyiz? Sizce teknolojinin eğitimdeki yeri nedir? Soruları ile öğretmen adaylarının dikkati çekilir.
Derse Geçiş	Alınan cevaplardan sonra Sosyal Bilgiler eğitiminde teknoloji kullanımının önemi, teknoloji kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri slayt üzerinden anlatılır. Konuyla ilgili örnek derse geçilir.

Öğrenme öğretme süreci Etkinlikleri (Ödev, deney, problem çözme vb.)	Şimdi ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığımız yerin kültürel özelliklerini teknoloji yardımı ile karşılaştıracamız diyerek ön bilgilendirme yapılır. Çeşitli yörelerimizden seçtiğimiz türküler ve görseller yardımı ile farklı kültürleri tanıma ve karşılaştırma teknoloji yardımıyla sağlanır. Etkinliğimiz için gönüllü arkadaşımıza kulaklık takılır. Önce yörenin türküsü dinletilir. Ardından görsel ile o yörenin kıyafetleri ekrana verilir. Son olarak hem yörenin türküsü hem de o yöreye ait fotoğraflar ekrana verilerek sanal tur yaptırılır.
Ölçme- Değerlendirme	Daha sonra öğretmen adaylarından istedikleri bir yöre ile kendi yaşadıkları yerin benzerlik ve farklılarını sıralamalarını isteyerek dersi bitiririz.

Öğretmen adayları uygulamalarda Sosyal Bilgiler eğitiminde teknoloji kullanımı konusuna ilişkin slayt ile bilgilendirme sunumları yapmışlardır. Sunumlarında öğretmen adayları “teknolojik gelişmeler ve eğitime yansımalarına, eğitimde teknoloji kullanımının olumlu ve olumsuz yönlerine, Sosyal Bilgilerde teknoloji kullanımına ve eğitimde kullanılabilecek örnek teknolojik gelişmelere ilişkin bilgilere” yer vermişlerdir. Ayrıca uygulama sürecinde bilgisayar ve teknoloji destekli etkinliklerle süreci devam ettiren öğrenen adayları örnek etkinlikler kullanarak bilgilendirmeler eşliğinde arkadaşlarının deneyim kazanmalarını sağlamışlardır. Bir dönem boyunca teknoloji destekli olarak ters yüz öğrenmeyle yürütülen ders kapsamında yapılan etkinliklere(sanal gezi, sanal müze, web siteleri, ders kapsamında kullanılan web sitesi vs.) yönelik hatırlatmalar ve sunular yapılarak teknolojinin eğitimle ilişkisi ve faydaları üzerine deneyimler paylaşılmıştır.

Uygulama sürecinde sınıf içinde çekilen fotoğraf örnekleri ve kullanılan materyallerden bazılarına ilişkin fotoğraflar şu şekildedir:

Şekil 36: “Sosyal Bilgiler Eğitiminde Bilgisayar ve Teknoloji Kullanımı” uygulama süreci ve kullanılan materyallere ilişkin örnek fotoğraflar

- ✓ Daha önce seçilen 9 odak öğrenciden 10 hafta sonunda daha önce Sosyal Bilgiler dersi öğretim programından belirledikleri kazanıma ilişkin bir ders daha işlemleri istenmiştir. Öğretmen adayları dersi işlerken araştırmacı, dersi video kamera ile yine kayıt altına almış, “Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu” nu doldurarak son gözlem yapmıştır. Video kamera ile kayıt altına alınan dersler, iki yardımcı gözlemci tarafından yine izlenerek “Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu” doldurulmuştur. 10 hafta sonunda deney grubuna “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ile “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği” son test olarak uygulanmıştır. Son test bizzat araştırmacı tarafından uygulanmış olup ortalama 23 dakika sürmüştür.
- ✓ Son olarak deney grubundaki Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla 12 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu (EK-4) kullanılmıştır. 9 öğretmen adayı ile odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiş; ses kayıt cihazı ile görüşme kayıt altına alınmıştır. Görüşme ortalama 90 dakika sürmüştür.

7.2. KONTROL GRUBUNDAKİ ÖĞRETİM SÜRECİ

Kontrol grubunda izlenen işlem süreci aşağıdaki gibidir:

- ✓ Derslerin başladığı ilk hafta (19-23 Eylül 2016), tanışmadan sonra Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına araştırmanın amacı ile ilgili bilgi verilmiştir. Haftalık ders akışı hakkında bilgilendirilen Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına, “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği” öntest olarak uygulanmıştır. Öntest bizzat araştırmacı tarafından uygulanmış olup ortalama 25 dakika sürmüştür.
- ✓ Özel Öğretim Yöntemleri II dersi, içeriği, deney grubunun içeriği ile aynı olacak biçimde “Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı, görsel materyal ve doküman kullanımı, Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının işlenmesi, sözlü tarih çalışmaları, belirli gün ve haftalardan yararlanma, güncel olayların kullanımı ve katkıları, çevre incelemelerinin planlanması, müze eğitimi, soru sorma ve teknikleri, çağdaş değerlendirme uygulamaları.” (Yükseköğretim Kurulu, t.y.) konu başlıklarından oluşmak üzere geleneksel yöntemlere dayalı olarak işlenmiştir. Derslerde çoğunlukla sunuş yoluyla öğretim stratejisi, anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği kullanılmıştır.
- ✓ 10 hafta sonunda kontrol grubuna “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ile “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği” son test olarak uygulanmıştır. Son test bizzat araştırmacı tarafından uygulanmış olup ortalama 23 dakika sürmüştür.

8. ARAŞTIRMACININ ROLÜ

Bu araştırmada, araştırmacı temel olarak iki görev üstlenmiştir. Birincisi araştırmacı deneysel işlemin uygulayıcısı görevini yürütmüştür. Aynı zamanda araştırmacı 10 hafta boyunca özel öğretim yöntemleri dersi kapsamında akışa uygun olarak işlenecek ters yüz öğrenmeye dayalı özel öğretim yöntemleri dersini planlamıştır. Planın akışı doğrultusunda dersi yürüten araştırmacı ders saatlerinde öğretmen, ders dışında öğrenmenin gerçekleştirildiği web sayfasından araştırmacıya sürekli ulaşabilen öğretmen adayları için araştırmacı rehber görevi üstlenmiştir.

İkinci olarak araştırmacı deneysel işlemin etkilerini ve sürecini gözlemleyebilmek için öğretmen adaylarından nicel ve nitel verileri toplayarak analiz etmiştir. Uygulama süreci başında, uygulama süreci devam ederken ve uygulama süreci sonunda veri toplama görevini de araştırmacı üstlenmiştir.

9. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma kapsamında “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği”, “Yapılandırıcı Yaklaşım Tutum Ölçeği” ve “Yapılandırıcı Ortam Gözlem Formu” kullanılarak toplanan nicel verilerin; nicel verileri desteklemek için yarı yapılandırılmış odak grup görüşme formu ve sanal günlükler ile toplanan nitel verilerin nasıl analiz edildiğine dair bilgiler aşağıda verilmiştir.

Araştırma kapsamında elde edilen nicel veriler, SPSS 22.0 programına aktararak analiz edilmiştir. “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği”, “Yapılandırıcı Yaklaşım Tutum Ölçeği” ve “Yapılandırıcı Ortam Gözlem Formu”ndan elde edilen veriler kayıp veri analizine tabi tutulmuş, daha sonra verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Dağılımın normal dağılıp dağılmadığını incelemek için dağılım histogramına, çarpıklık ve basıklık katsayıları ile Q-Q grafiğine bakılmıştır. Ayrıca, dağılımın normalliğini belirlemek amacıyla Kolmogorov-Smirnov testi de yapılmıştır. Büyüköztürk (2012), grup büyüklüğünün 50’den fazla olması durumunda puanların normalliğe uygunluğunun Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi ile yapılacağını ifade etmiştir. Deney ve kontrol grubundaki toplam öğrenci sayısının (N=74) 50’nin üzerinde olması nedeni ile normallik testi olarak Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdikleri belirlenmiştir ($p>.05$). Ancak, “Yapılandırıcı Ortam Gözlem Formu”ndan elde edilen verilerin normal dağılım göstermedikleri tespit edilmiştir ($p<.05$).

“Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği”, “Yapılandırıcı Yaklaşım Tutum Ölçeği” ve “Yapılandırıcı Ortam Gözlem Formu”ndan elde edilen verilere ilişkin şu betimsel ve çıkarımsal istatistikler hesaplanmıştır:

- Cinsiyet değişkeni için frekans ve yüzde hesaplanmıştır.

- “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği”nin öntest ve sontest puanlarına ilişkin betimsel istatistikler (aritmetik ortalama ve standart sapma) hesaplanmıştır.
- Deney ve kontrol gruplarının “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği”nin öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakmak için bağımsız gruplar *t* testi kullanılmıştır.
- Deney ve kontrol gruplarının “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği”nin öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakmak için bağımlı gruplar *t* testi kullanılmıştır.
- Deney grubunun “Yapılandırmacı Ortam Gözlem Formu”ndan aldığı ön ve son gözlem puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakmak için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılarak yapılmıştır.

Nicel verileri desteklemek için yarı yapılandırılmış odak grup görüşme formu ve sanal günlükler ile toplanan nitel veriler, içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi, “birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 242).

Temel amacı verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak olan içerik analizi; verilerin içeriğinin analizini, incelenmesini, doğrulanmasını içeren ve dikkat gerektiren sistematik bazı işlemlerden oluşan süreçtir (Cohen, Manion ve Morrison, 2007). İçerik analizi dört aşamada gerçekleşir: “(1) Verilerin kodlanması, (2) temaların bulunması, (3) kodların ve temaların düzenlenmesi, (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanması” (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 243).

- ✓ İçerik analizinin ilk aşamasında, nitel veriler anlamlı bütünlere ayrılır ve bu anlamlı bütünlere isimlendirilir yani kodlanır. Kodlama, “kanıtları sınıflandırma ve fikirleri giderek daha geniş bakış açılarını yansıtacak şekilde etiketleme süreci” dir (Creswell ve Plano Clark, 2014: 222). Araştırmacı, genellikle nitel verileri defalarca okur ve bu okumalar sonucunda elde ettiği kodlar üzerinde çalışır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

- ✓ İçerik analizinin ikinci aşamasında, kodlar bir araya getirilir, incelenir ve kodların ortak yönleri bulunur ve belirli temalar altında toplanır. Bu, bir bakıma, “tematik kodlama”dır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Elde edilen temalar, verileri daha genel düzeyde açıklayabilmektedirler (Yıldırım ve Şimşek, 2016).
- ✓ İçerik analizinin üçüncü aşamasında, araştırmacı verileri okuyucuların anlayabilecekleri bir dille tanımlar, açıklar ve okuyuculara kendi görüş ve yorumlarına yer vermeden, işlenmiş bir biçimde sunar (Yıldırım ve Şimşek, 2016).
- ✓ İçerik analizinin dördüncü ve son aşamasında, araştırmacı okuyuculara sunduğu verileri yorumlar ve bu verilerden sonuçlar çıkarır. Bu aşamada incelediği olguyla ilgili ilk elden deneyimler kazandığı için araştırmacının yorumları değer taşır. (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırma kapsamında yarı yapılandırılmış odak grup görüşme formu ve sanal günlükler ile toplanan nitel verilerin analizinde, bu dört aşama izlenmiştir. Elde edilen nitel veriler, önce bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Daha sonra çıktısı alınan veri seti, kodlanmadan önce en az iki kez okunmuş ve satır satır kodlanmaya başlanmıştır. Oluşturulan kodlar, uygun temalar altında bir araya getirilmiştir. Elde edilen temalar başlıklar hâlinde bulgular bölümünde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın nitel boyutu için toplanan verilerin inandırıcılığını sağlamak için şu stratejilerden yararlanılmıştır: Uzun süreli etkileşim, çeşitleme ve uzman incelemesi. Araştırmacı, Özel Öğretim Yöntemleri II dersini bizzat kendisi yürüttüğü için bu dersi alıp araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile uzun süreli bir etkileşim içinde bulunmuştur. Araştırma kapsamında veri toplama teknikleri çeşitlendirilmiş, nitel veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler ve sanal günlükler ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ile elde edilen veriler, sanal günlükler ile desteklenmiştir. Nitel araştırma yöntemi konusunda uzman iki öğretim üyesi ile değerlendirme toplantısı yapılmış, kendisine nitel araştırma süreci, toplanan nitel veriler ve ulaşılan sonuçlar anlatılmış ve uzmanlar ile birlikte değerlendirilmiştir.

Toplanan nitel verilerin aktarılabilirliği ise ayrıntılı betimleme ve amaçlı örnekleme ile sağlanmıştır. Nitel veriler aslına sadık kalınarak ayrıntılı betimlenmiş

ve doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Doğrudan alıntı verilirken Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına kod isimler verilmiştir. Araştırmanın nitel boyutu için katılımcıları, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiş, sadece deney grubu olarak belirlenen 2016-2017 öğretim yılında bir devlet üniversitesinde Sosyal Bilgiler öğretmenliği programında öğrenim gören dördüncü sınıf B şubesinden “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği”nden yüksek, orta ve düşük öntest puanları alan üçer öğrenci olmak üzere seçilen toplam dokuz odak öğrenci seçilmiştir.

Toplanan nitel verilerin tutarlılığını sağlamak için tutarlık incelemesinden yararlanılmıştır. Nitel verilerin tutarlılığını sağlamak için odak grup görüşmelerine katılan Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına görüşme sorularının benzer bir yaklaşım ve ses tonuyla sorulmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca, veri seti, Sosyal Bilgiler eğitimi ve nitel araştırma yöntemi alanında uzman bir eş kodlayıcı tarafından da kodlanmış ve temalar oluşturulmuştur. Eş kodlayıcı ile bir araya gelinerek farklı kod ve temalar üzerinde tartışılmış ve uzlaşmaya varılmıştır.

Araştırmanın nitel boyutu için toplanan verilerin teyit edilebilirliği ise Sosyal Bilgiler eğitimim alanında bir uzmanın teyit incelemesine başvurularak sağlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma sürecinde elde edilen verilerin analiz edilmesiyle oluşturulan bulgular yer almaktadır. Bulgular üç temel başlıktan oluşmaktadır. Birinci temel başlıkta ters yüz öğrenmenin Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışlarına, yapılandırmacılığa yönelik tutumlarına ve yapılandırmacı ortam hazırlama becerilerine etkisine ilişkin nicel bulgulara yer verilmiştir. İkinci temel başlıkta Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerine (sanal günlük, formlar) ilişkin bulgular yer almaktadır. Üçüncü temel başlıkta ise uygulama süreci sonunda katılımcılarla yapılan odak grup görüşmelerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

1. ARAŞTIRMANIN NİCEL BÖLÜMÜNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

“Deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” Alt problemine yanıt bulmak için yapılan t-testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Deney ve kontrol grupları öğrenme ve öğretme anlayışları öntest puanları t-testi sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Yapılandırmacı	Deney	37	52.54	4.96	72	-1.796	.077
	Kontrol	37	54.43	4.05			
Geleneksel	Deney	37	51.86	11.95	72	2.453	.017
	Kontrol	37	45.45	10.45			

Tablo 8 incelendiğinde deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin yapılandırmacı anlayış boyutundan elde etmiş oldukları öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>.05$). Anlamlı bir farklılık olmamasına karşın kontrol grubu öğretmen adaylarının

deney grubu öğretmen adaylarına göre daha yüksek düzeyde yapılandırmacı öğrenme-öğretme anlayışa sahip oldukları da belirlenmiştir. Yapılandırmacı anlayış boyutundan alınabilecek en yüksek puanın 60 puan olduğu göz önüne alındığında hem deney grubu hem de kontrol grubu öğretmen adaylarının yüksek düzeyde yapılandırmacı anlayışa sahip oldukları söylenebilir. Deney ve kontrol grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin geleneksel anlayış boyutundan elde etmiş oldukları öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Deney grubu öğretmen adaylarının, kontrol grubu öğretmen adaylarına göre daha geleneksel öğrenme-öğretme anlayışına sahip oldukları sonucu elde edilmiştir. Bu nedenle araştırmada deney grubu olarak geleneksel anlayışı yüksek düzeyde olan grup seçilmiştir.

“Deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine yanıt bulmak için yapılan t-testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Deney ve kontrol grupları öğrenme ve öğretme anlayışları sontest puanları t-testi sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Yapılandırmacı	Deney	37	53.75	5.07	72	1.415	.161
	Kontrol	37	54.97	5.75			
Geleneksel	Deney	37	43.89	8.80	72	-2.281	.025
	Kontrol	37	50.13	14.12			

Tablo 9 incelendiğinde deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin yapılandırmacı anlayış boyutundan elde etmiş oldukları sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>.05$). Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin geleneksel anlayış boyutundan elde etmiş oldukları sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Deney grubu öğretmen adaylarının kontrol grubu öğretmen adaylarına göre daha düşük düzeyde geleneksel anlayışa sahip oldukları belirlenmiştir.

“Deney grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları öntest - sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine yanıt bulmak için yapılan t-testi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Deney grubu öğrenme ve öğretme anlayışları öntest-sontest puanları t-testi sonuçları

Boyut	Puan Türü	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Geleneksel	Öntest	37	51.86	11.95	36	4.832	.000
	Sontest	37	43.89	8.80			
Yapılandırmacı	Öntest	37	52.54	4.96	36	-1.659	.106
	Sontest	37	53.75	5.07			

Tablo 10 incelendiğinde deney grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin geleneksel anlayış boyutundan elde ettikleri öntest-sontest puanları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu durumda ters yüz öğrenme modeline göre öğrenim gören deney grubu öğretmen adaylarının deneysel süreç sonunda geleneksel öğrenme-öğretme anlayışlarının azaldığı ve kullanılan yöntemin etkili olduğu söylenebilir. Deney grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin yapılandırmacı anlayış boyutundan elde ettikleri öntest-sontest puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Deneysel süreç sonrası deney grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı anlayışları artmış ancak bu artışın anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Bu durumun öğretmen adaylarının deneysel süreç öncesi yapılandırmacı anlayış düzeylerinin yüksek olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

“Kontrol grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları öntest - sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine yanıt bulmak için yapılan t-testi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Kontrol grubu öğrenme ve öğretme anlayışları öntest-sontest puanları t-testi sonuçları

Boyut	Puan Türü	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Geleneksel	Öntest	37	45.45	10.45	36	-1.543	.132
	Sontest	37	50.13	14.12			
Yapılandırmacı	Öntest	37	54.43	4.05	36	1.983	.055
	Sontest	37	54.97	5.75			

Tablo 11 incelendiğinde kontrol grubu öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin alt boyutları olan geleneksel anlayış ile yapılandırmacı anlayış öntest -sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Kontrol grubuna süreç boyunca geleneksel öğretim uygulamaları yapılmıştır. Süreç sonunda anlamlı farklılık olmasa da kontrol grubu öğrencilerinin geleneksel anlayış ortalamalarının arttığı görülmektedir. Bu durumda öğretmen yetiştirmede uygulanan güncel eğitim öğretim faaliyetlerinin, öğretmen adaylarını daha gelenekçi bir öğrenme-öğretme anlayışına yönlendirdiği söylenebilir.

“Deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine yanıt bulmak için yapılan t-testi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Deney grubu ve kontrol grubu yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği öntest puanları t-testi sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Deney	37	71.08	14.60	72	-.689	.493
Kontrol	37	73.54	16.05			

Tablo 12 incelendiğinde deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeğinden elde ettikleri öntest puanları arasından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>.05$). Bu durumda deney ve kontrol grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum düzeylerinin denk söylenebilir. Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2013), deneysel çalışmalarda iki ya da daha fazla grubu içeren desenlerde grupların bağımlı değişken

ve bununla ilişkili olabilecek diğer değişkenler bakımından denk olması gerektiğini belirtmişlerdir.

“Deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine yanıt bulmak için yapılan t-testi sonuçları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13. Deney grubu ve kontrol grubu yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği son test puanları t-testi sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Deney	37	79.51	11.84	72	3.157	.002
Kontrol	37	70.18	13.51			

Tablo 13 incelendiğinde deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeğinden elde ettikleri son test puanları arasından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Deney grubu ve kontrol grubu öğretmen adaylarının deneysel süreç öncesinde yapılandırmacı yaklaşıma yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık yok iken deneysel süreç sonunda deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu durumda, ters yüz sınıf yönteminin uygulanmasının, öğretmen yetiştirme programlarında uygulanan geleneksel yöntemlere göre yapılandırmacı yaklaşıma yönelik tutumu artırmada daha etkili bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılabilir.

“Deney grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği ön test-son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine yanıt bulmak için yapılan t-testi sonuçları Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14. Deney grubu yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği ön test-son test puanları t-testi sonuçları

Puan türü	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Ön test	37	71.08	14.60	36	-3.921	.000
Son test	37	79.51	11.84			

Tablo 14 incelendiğinde deney grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeğinden elde ettikleri öntest-sontest puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). Bu sonuçlara göre ters yüz sınıf yöntemine göre öğrenim gören deney grubu öğretmen adaylarının deneysel süreç sonunda yapılandırmacı yaklaşıma yönelik tutum düzeylerinin arttığı söylenebilir. Ters yüz sınıf yönteminin uygulanmasının yapılandırmacı yaklaşıma yönelik tutumu artırmada etkili bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılabilir.

“Kontrol grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine yanıt bulmak için yapılan t-testi sonuçları Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15. Kontrol grubu yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği öntest-sontest puanları t-testi sonuçları

Puan türü	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Öntest	37	73.54	16.05	36	.942	.352
Sontest	37	70.18	13.51			

Tablo 15 incelendiğinde kontrol grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeğinden elde ettikleri öntest-sontest puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p>.05$). Kontrol grubu öğretmen adaylarının süreç öncesi yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği ortalama puanları 73.54 iken uygulanmakta olan öğretmen yetiştirme programı sonrası ortalamaları 70.18’e düşmüştür. Bu durumda öğretmen yetiştirmede uygulanan güncel eğitim öğretim faaliyetlerinin, öğretmen adaylarının yapılandırmacılığa yönelik tutumlarını olumsuz etkilediği söylenebilir.

“Deney grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğreneme ortamı hazırlama gözlem formu ön test son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine yanıt bulmak için yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Deney grubu öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenme ortamı hazırlama gözlem formu ön test- son test puanları Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları

	Sontest- Öntest	N	Sıra Ortalamas ı	Sıra Toplamı	Z	P
Öğrenme etkinliklerini hazırlama boyutu	Negatif Sıra	0	.00	.00	-2.668	.008
	Pozitif Sıra	9	5.00	45.00		
	Eşit	0				
Öğrenme öğretme süreci boyutu	Negatif Sıra	0	.00	.00	-2.677	.007
	Pozitif Sıra	9	5.00	45.00		
	Eşit	0				
Toplam puan	Negatif Sıra	0	.00	.00	-2.670	.008
	Pozitif Sıra	9	5.00	45.00		
	Eşit	0				

Tablo 16'ya göre yapılan deneysel işlem sonrasında öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenme ortamı düzenleme puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının tamamının uygulanan ters yüz öğrenme etkinlikleri sonrasında öğrenme etkinlikleri hazırlama boyutunda, öğrenme öğretme süreci boyutunda ve gözlem formundan elde ettikleri toplam puanda anlamlı düzeyde artış görüldüğü belirlenmiştir. Bu durumda ters yüz öğrenmeyle yapılan etkinliklerin öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenme ortamı hazırlama becerilerini geliştirmede etkili bir model olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının deneysel işlem öncesinde yapılandırmacı öğrenme ortamı gözlem formundan elde ettikleri ortalama puan 4.55 iken deneysel işlem sonrasında elde ettikleri toplam puan 22.66 olarak değişmiştir. Öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenme etkinlikleri hazırlama boyutundan deneysel işlem öncesi aldıkları ortalama puan 1.00 iken deneysel işlem sonrasında 9.44 olmuştur. Son olarak öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenme öğretme süreci boyutunda deneysel işlem öncesinde elde ettikleri ortalama puan 3.55 iken deneysel işlem sonrasında 13.22 olmuştur. Bu durumda ters yüz öğrenme modelinin öğretmen adaylarının, öğrenci merkezli ve yapılandırmacı öğrenme etkinlikleri hazırlamalarında, öğrencilere yapılandırmacı öğrenme ortamı tasarımlarında, öğrencilerin aktif bir öğrenme deneyimi yaşamalarına olanak sağlamada etkili bir model olduğu belirlenmiştir.

2. ARAŞTIRMANIN NİTEL BÖLÜMÜNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen nitel bulgular sunulmuştur. Nitel veriler uygulama sürecinin farklı aşamalarında toplanmıştır. Bu nedenle araştırma uygulama süreci içinde nerede hangi veri toplama araçları ile verilerin elde edildiği şu şekilde açıklanabilir: Araştırma uygulama sürecinde 19-23 Eylül 2016 ve 9-13 Ocak 2017 tarihleri arasında Sosyal Bilgiler öğretmenliği 4. sınıfına devam eden 74 öğretmen adayı ile 10 hafta süre ile işlenen özel öğretim yöntemleri dersinde dersler ters yüz öğrenmeye uygun biçimde önce on-line (videolar, sunular, dokümanlar, fotoğraflar... vb.) olarak işlenmiş sınıf ortamında da öğretmen adaylarının belirtilen tema ile ilgili hazırladıkları etkinliklerle sürece devam edilmiştir. Belirlenen temalar sırasıyla: “Görsel materyal ve doküman kullanımı, cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları, sözlü tarih çalışmaları, çağdaş değerlendirme uygulamaları, güncel olayların kullanımı ve katkıları, çevre incelemelerinin planlanması, müze eğitimi, soru sorma ve teknikleri, belirli gün ve haftalardan yararlanma, Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı” biçimindedir. Her tema ile ilgili işlenen ders sonunda öğretmen adayları sanal günlükler yazmışlar, bunun yanı sıra ilgili forumda yapılan uygulamaya ilişkin görüşlerini paylaşmışlardır. Bu veriler birer doküman olarak ele alınmış ve içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir.

Bulguların sunumunda belirtilen temalar dikkate alınarak öğretmen adaylarının sanal günlüklerde ve forumlarda ifade ettikleri görüşleri tablolastırılmış; elde edilen bulgular öğretmen adaylarının görüşlerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “görsel materyal ve doküman kullanımı” boyutuna ilişkin beklentileri Tablo 17’de verilmiştir:

Tablo 17. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “görsel materyal ve doküman kullanımı” boyutuna ilişkin beklentileri

Konuya uygun görsel materyal seçimini nasıl yapmam gerektiği konusunda bilgilenmek isterim
Çoklu ortam ile görsel materyal tasarımı konusunda bilgilenmek isterim

Sosyal Bilgiler öğretiminde görsel materyalin nasıl etkili kullanılabileceği konusunda deneyim kazanmak isterim

Görsel materyal tasarlama konusunda son eğitim teknolojileri konusunda yeterlik sahibi olmak isterim

Görsel materyal olarak tablo, grafik ve diyagramları derste nasıl kullanacağımı öğrenmek isterim

Tablo 17’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları görsel materyal ve doküman kullanımına ilişkin olarak beklentilerini “materyal seçimini nasıl yapmak gerektiği konusunda bilgilenmek; çoklu ortam ile görsel materyal tasarımını öğrenmek; etkili materyal kullanımı konusunda deneyim sahibi olmak; materyal tasarımında eğitim teknolojilerini kullanmak; tablo, grafik ve diyagram kullanımını öğrenmek isterim” biçiminde ifade etmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal ve doküman kullanımı boyutundaki beklentilerinin içerikle ilişkilendirme, teknolojiden yararlanma gibi boyutlarda olduğu söylenebilir.

“Konuya uygun görsel materyal seçimini nasıl yapmam gerektiği konusunda bilgilenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan Öğretmen adayı Almila görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bir öğretmen adayı olarak zamanın şartlarını anlayabilmek; zamanın çocuklarının dünyasına girebilmek ve öğrenme üzerinde kalıcı bir etki yaratabilmek için beş duyu organına hitap etmenin etkisini biliyorum. Görsel materyal ve doküman kullanımı; bu konuda materyal seçimini nasıl yapmam gerektiği ve materyalin tasarlanması ile ilgili bilgilenmek istiyorum.”

“Çoklu ortam ile görsel materyal tasarımı konusunda bilgilenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan Mehmet isimli Sosyal Bilgiler öğretmen adayı görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“Görsel materyalleri yerinde ve nasıl kullanmam gerektiğini; ayrıca anlatılacak konuyla video, sanal tur, resim gibi görsel materyallerin çoklu bir ortamda birbirini nasıl tamamlaması gerektiğini öğrenmek isterim.”

“Sosyal Bilgiler öğretiminde görsel materyalin nasıl etkili kullanılabileceği konusunda deneyim kazanmak isterim” görüşüne sahip olan Kürşat isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“Görsel materyallerin etkili kullanımını ve daha önemlisi bu materyalleri öğrencilere nasıl uygulayabileceğimi öğrenmek isterim.”

“Görsel materyal tasarlama konusunda son eğitim teknolojileri konusunda yeterlik sahibi olmak isterim” görüşüne sahip olan Fatma isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“Görsel materyal kullanımında teknolojik gelişmeleri kullanarak öğretilen bilgilerin daha kalıcı olduğu, daha kolay hatırlandığı için kısacası eğitim öğretimde hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin işini çok kolaylaştıracağını düşündüğüm için bu konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmak isterim.”

“Görsel materyal olarak tablo, grafik ve diyagramları derste nasıl kullanacağını öğrenmek isterim” görüşüne sahip olan Ahmet isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“Öğrencilere konuları anlatırken video, tablolar, grafikler vb. gibi görseller ile konunun sunulacağını tahmin etmekteyim ancak bu konu hakkında bilgim olmadığı için öğrenmek istiyorum”

TYÖ’ye uygun biçimde özel öğretim yöntemleri dersinde görsel materyal ve doküman kullanılarak gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal ve doküman kullanımının katkılarına ilişkin sanal günlük ve forumlarda belirttikleri görüşler Tablo 18’de verilmiştir:

Tablo 18. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal ve doküman kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri

Beş duyu organına hitap eder
Öğrenmeyi kalıcı hale getirir
Öğrenmeyi eğlenceli hale getirir
Dersi dikkat çekici hale getirir
Görsel okumayı öğrenmeye katkı sağlar
Yaratıcılığı geliştirir
Her ders ve konu için gereklidir
Bilgi, beceri, değer ve tutum kazandırmakta etkilidir
Konuyu zenginleştirmeyi sağlar

Akademik Katkılar	Soyut bilgileri somutlaştırmaya katkı sağlar Görsel zekası baskın olan öğrenciler için dersin daha verimli geçmesine katkı sağlar Anlaşılması zor kavramların basitleştirilmesini sağlar Bilgilerin sınıflandırılmasını sağlar Derse katılımı artırır Dersi öğrenci merkezli hale getirmeye katkı sağlar Öğrencilerin konuya ilişkin alıştırma ve uygulama yapmasını sağlar
Mesleki Katkılar	Materyal kullanarak etkinlik üretmeyi öğrendim Bir görsel materyal olarak haritadan nasıl yararlanacağımı öğrendim Drama tekniklerinde görsel materyalleri nasıl kullanabileceğimi öğrendim Amaca uygun materyal kullanımının olumlu etkilerini gözlemleyebildim Nasıl görsel materyal tasarlayabileceğimi öğrendim Daha sonra farklı amaçlarla da kullanılabilecek materyaller tasarlamayı öğrendim Görsel materyal seçiminde dikkat edilmesi gereken unsurları öğrendim Bir görsel materyalde bulunması gereken özellikleri öğrendim Doğru görsel materyal kullanımının önemini anladım Yanlış görsel materyal seçiminin olumsuz etkilerini gözlemleyebildim Geliştirilen görsel materyalin öğrenciler tarafından aktif kullanılmaya uygun biçimde tasarlanması gerektiğini öğrendim Günlük planda materyal dersin hangi aşamasında kullanılacaksa o aşamada kullanılmasının verimliliğini artırdığını gözlemledim Sanal alan gezilerinin görsel materyal olarak ne şekilde kullanılabileceğini öğrendim

Tablo 18’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal ve doküman kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri akademik katkıları ve mesleki katkıları olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları akademik katkıları bağlamında, beş duyu organına hitap ettiğine; öğrenmeyi kalıcı ve eğlenceli hale getirdiğine; dersi dikkat çekici hale getirdiğine; görsel okumayı öğrenmeye katkı sağladığına; yaratıcılığı geliştirdiğine; her ders ve konu için gerekli olduğuna; bilgi, beceri, değer ve tutum kazandırmakta etkili olduğuna; konuyu zenginleştirmeyi sağladığına; soyut bilgileri somutlaştırmaya katkı sağladığına;

görsel zekası baskın olan öğrenciler için dersin daha verimli geçmesine katkı sağlamasına; anlaşılması zor kavramların basitleştirilmesini sağladığına; bilgilerin sınıflandırılmasını sağladığına; derse katılımı artırdığına; dersi öğrenci merkezli hale getirmeye katkı sağlamasına; öğrencilerin konuya ilişkin alıştırma ve uygulama yapmasını sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Görsel materyal ve doküman kullanımının katkısına ilişkin olarak “Beş duyu organına hitap eder” görüşüne sahip olan Alp isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Görsel materyalin öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin beş duyu organına hitap ettiğini, bu amaca hizmet eden materyallerin görsel materyal kapsamında ele alınabileceğini söyleyebilirim”

“Öğrenmeyi kalıcı hale getirir” görüşüne sahip olan Elif isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Sosyal Bilgiler öğretiminde görsel ve materyal kullanımıyla anlatılan konuların, öğrencilerin konuyu somutlaştırmalarına yardımcı olduğunu ve konuların kalıcı hale gelmesi için yani kalıcı öğrenmenin yapılması adına etkin bir yöntem olabileceğini öğrendim”

“Öğrenmeyi eğlenceli hale getirir” görüşüne sahip olan Tuğba isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Görsel materyal ve dokümanlar kullanıldığında öğrencilerin sıkılmadığını ve dersin daha eğlenceli, daha akıcı hale geldiğini, bilgilerin daha kalıcı olduğunu söyleyebilirim.”

“Dersi dikkat çekici hale getirir” görüşüne sahip olan Ayberk isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Eğitimde görsel materyal kullanımının öğrencilerin ilgisini çekmesinden dolayı dersi dikkat çekici hale getirdiğini söyleyebilirim”

“Görsel okumayı öğrenmeye katkı sağlar” görüşüne sahip olan Göktürk isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Derste video, tablolar, grafikler vb. gibi görseller kullanılması ve öğrencilerin bunları anlamaya ve yorumlamaya çalışması konunun daha iyi öğrenmesini sağlar.”

“Yaratıcılığı geliştirir” görüşüne sahip olan Fırat isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Öğrencilerin derste kullanılacak olan materyallerin hazırlanma ve uygulama sürecine dâhil edilmesi, onların yeni fikirler üretmesine yardımcı olduğunu söyleyebilirim”

“Her ders ve konu için gereklidir” görüşüne sahip olan Asya isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Materyal ders esnasında kullanılan ek öğretim öğrenme aracıdır. Konuyla alakalı materyal konu hakkında pekiştiricidir. Materyal kullanımı her ders ve konu için gereklidir”

“Bilgi, beceri, değer ve tutum kazandırmakta etkilidir” görüşüne sahip olan Gökçen isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Öğrenmenin gerçekleşmesinde ve öğrencilerde bilgi, beceri, tutum ve değerleri geliştirmede bazı araç gereçlerin, kaynakların ve görsel materyal kullanımının önemli bir paya sahip olduğunu söyleyebilirim”

“Konuyu zenginleştirmeyi sağlar” görüşüne sahip olan Ali isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Bir konunun öğretiminde görsel materyallerin kullanılmasının hem konunun somutlaştırılmasını sağladığını hem de öğrencilere anlatılan konunun içeriğini zenginleştirdiğini söyleyebilirim”

“Soyut bilgileri somutlaştırmaya katkı sağlar” görüşüne sahip olan Tamer isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Öğrencilerin özellikle zorlandıkları soyut kavramları zihninde canlandırarak somut hale getirebilmek için görsel materyal kullanmanın etkili olabileceğini öğrendim”

“Görsel zekası baskın olan öğrenciler için dersin daha verimli geçmesine katkı sağlar” görüşüne sahip olan Aybüke isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Derste kullanılan resim, tablo, grafik vb. materyallerin konuyla ilgisini kurabilen öğrencilerin derse aktif olarak katıldığını söyleyebilirim”

“Anlaşılması zor kavramların basitleştirilmesini sağlar” görüşüne sahip olan Muhsin isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“.... kavramları somutlaştırır, anlaşılması zor olan kavramları basitleştirir, bunlar da bireyin kazandığı bilginin kalıcılığını artırır.”

“Bilgilerin sınıflandırılmasını sağlar” görüşüne sahip olan Talha isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“....görsel materyal kullanımı, kullanılan resim, grafik, tablo, şekiller vb. materyaller yoluyla bilginin düzenlenmesini ve anlaşılmasını kolaylaştırır...”

“Derse katılımı artırır” görüşüne sahip olan Nihal isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Derste görsel materyal kullanımı öğrencilerin dikkatini çeker ve materyaller öğrencilerin derse daha aktif katılımı artırmaktadır”

“Dersi öğrenci merkezli hale getirmeye katkı sağlar” görüşüne sahip olan Mustafa isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Görsel materyal kullanımı eğitimin verimli bir şekilde ilerlemesini sağlar ve eğitimde yapılandırmacı yaklaşımını uygulamaya olanak sağlayarak dersi öğrenci merkezli hale getirme olanağı sağlar”

“Öğrencilerin konuya ilişkin alıştırma ve uygulama yapmasını sağlar” görüşüne sahip olan Dolunay isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Görsel materyal ve doküman kullanımı öğretim materyali ve doküman kullanımı öğrenciye alıştırma ve uygulama imkânı sağlar. Öğrencilerin öğrendiği bilgilerin kalıcı olmasını sağlar”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal ve doküman kullanımının mesleki katkıları bağlamında, materyal kullanarak etkinlik üretmeyi; bir görsel materyal olarak haritadan nasıl yararlanacağını; drama tekniklerinde görsel materyalleri nasıl kullanabileceğini; amaca uygun materyal kullanımının olumlu etkilerini; nasıl görsel materyal tasarlayabileceğini; daha sonra farklı amaçlarla da

kullanılabilecek materyaller tasarlamayı; görsel materyal seçiminde dikkat edilmesi gereken unsurları; bir görsel materyalde bulunması gereken özellikleri; doğru görsel materyal kullanımının önemini; yanlış görsel materyal seçiminin olumsuz etkilerini; geliştirilen görsel materyalin öğrenciler tarafından aktif kullanılmaya uygun biçimde tasarlanması gerektiğini; günlük planda materyal dersin hangi aşamasında kullanılacaksa o aşamada kullanılmasının verimliliğini artırdığını; sanal alan gezilerinin görsel materyal olarak ne şekilde kullanılabileceğini öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

Görsel materyal ve doküman kullanımının katkısına ilişkin olarak “Materyal kullanarak etkinlik üretmeyi öğrendim” görüşüne sahip olan Yunus isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Eğitim öğretimde biz öğretmenlerin kapsamlı bir şekilde çocukların tüm duyu organlarını hitap edebilecek ölçüde kullanılabilen tüm materyaller ile etkinlik üretmeyi ve bunları derste kullanıma hazır hale getirmemiz gerektiğini öğrenmiş bulunuyorum”

“Bir görsel materyal olarak haritadan nasıl yararlanacağımı öğrendim” görüşüne sahip olan Ömer isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Görsel materyallerin ders anlatırken bazı konularda kullanılabileceğini öğrendim. Örneğin; coğrafya konularının öğretiminde haritaların nasıl kullanılabileceğini gördüm”

“Drama tekniklerinde görsel materyalleri nasıl kullanabileceğimi öğrendim” görüşüne sahip olan Nil isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Derste drama tekniği ile öğretim yapılırken materyalin nasıl kullanılabileceğini gördüm ve konunun öğrenilmesindeki etkisini anlamış oldum. Getirilen görsel materyallerin de konunun anlaşılmasında nasıl etkin rol oynadığını daha iyi anladım”

“Amaca uygun materyal kullanımının olumlu etkilerini gözlemleyebildim” görüşüne sahip olan Ayşe isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Görsel materyal amacına uygun şekilde kullanılırsa kalıcılığı desteklediğini, dersi eğlenceli hale getirdiğini, ilgi çektiğini ve öğrencilerin sıkılmadığını gördüm”

yani seçilen kazanıma uygun ve etkili kullanılan materyalin mükemmel sonuçlar ortaya çıkardığını gördüm”

“Nasıl görsel materyal tasarlayabileceğimi öğrendim” görüşüne sahip olan Mesut isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Materyalin sınıfta ders esnasında öğrencilerle hazırlanmasıyla konunun işlenmesiyle, görsel materyal ve doküman kullanımını ders anlattığımda nasıl daha iyi kullanabileceğimi; materyalin nasıl tasarlanacağını ve bunu derslerimde daha iyi nasıl uygulayacağımı öğrendim”

“Daha sonra farklı amaçlarla da kullanılabilecek materyaller tasarlamayı öğrendim” görüşüne sahip olan Evren isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Materyalin dikkat çekici, dayanıklı, konuyla paralel, ekonomik ve dikkat çekici olması gerektiğini aynı zamanda materyal oluşturulduktan sonra süs gibi durmaması gerektiğini daha sonra etkin bir şekilde kullanılması gerektiğini öğrendim”

“Görsel materyal seçiminde dikkat edilmesi gereken unsurları öğrendim” görüşüne sahip olan Selma isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Materyal seçerken ilgi, istek, ihtiyaç ve öğrenci düzeylerinin göz önünde bulundurulması gerektiğini öğrendim”

“Bir görsel materyalde bulunması gereken özellikleri öğrendim” görüşüne sahip olan Selenge isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Görsel materyalin çabuk dağılmayıp uzun süre kullanılması için sağlam olmalı, ekonomik olmalı, öğrencinin seviyesine uygun olmalı, konuya uygun geliştirilmeli, dikkat çekici olmalı, öğrencinin dikkatini dağıtacak kadar çok dağınık olmamalı bilgilerini kavradım”

“Doğru görsel materyal kullanımının önemini anladım” görüşüne sahip olan Orhun isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Görsel materyaller yerinde kullanıldığı zaman dersin çekiciliğini artırdı. Doğru materyalin kullanımı çok iyi oldu derse motive etti genel anlamıyla görsel materyal kullanımı dersimizi daha eğlenceli ve ilgi çekici hale getirdi”

“Yanlış görsel materyal seçiminin olumsuz etkilerini gözlemleyebildim” görüşüne sahip olan Zeynep isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Yerinde ve uygun kullanılmayan görsel materyal kullanımının sınıfın dikkatini dağıttığını sınıfın tamamının kullanamadığı görsel materyallerin sınıfta kargaşa ortamı oluşturduğu ve bununla sınıf düzenini bozduğunu gördüm”

“Geliştirilen görsel materyalin öğrenciler tarafından aktif kullanılmaya uygun biçimde tasarlanması gerektiğini öğrendim” görüşüne sahip olan Hilal isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Görsel materyaller konusunda bazı kriterlerin olduğunun farkına vardım. Bunlardan bir tanesinin geliştirilen materyalin bir kenarda durmayıp öğrenciler tarafından aktif olarak kullanılması gerektiğini öğrendim ve yerinde, zamanında kullanılması gerektirir”

“Günlük planda materyal dersin hangi aşamasında kullanılacaksa o aşamada kullanılmasının verimliliğini artırdığını gözlemledim” görüşüne sahip olan Ülkü isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Görsel materyalin ve dokümanın ders esnasında kullanılması planlanan yerde ve zamanda kullanılması gerektiği ve materyalin dersin anlaşılmasında çok önemli olduğunu anladım. “

Sanal alan gezilerinin görsel materyal olarak ne şekilde kullanılabileceğini öğrendim” görüşüne sahip olan Şerife isimli öğretmen adayının görüşü şu şekildedir:

“Bugün derste etkinliklerimiz ve görsel materyallerimizden birisi ile sanal ortamda olsa şehir şehir gezip cennet ülkemizi gördük ve sanal gezilerin görsel materyal olarak nasıl kullanılabileceğini öğrendim”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 19’da verilmiştir:

Tablo 19. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri

Sınıf ortamından kaynaklanan sorunlar	Sınıf mevcutlarının kalabalık olmasından kaynaklanan sorunlar
Öğretmen	Yanlış materyal kullanımının dersi sıkıcı hale getirmesi

adayından kaynaklanan sorunlar	Materyal kullanım süresi arttıkça dikkatin dağılması Görsel materyal kullanan öğretmen adayının sınıfa arkasını dönmesi
Materyalden kaynaklanan sorunlar	Görsel materyallerin herkesin görebileceği boyutlarda hazırlanmamış olması Yaş, ilgi, gelişim düzeyi dikkate alınmadan hazırlanan materyallerin derste kopukluklara sebep olması Görsel materyalin yeterince sağlam olmaması

Tablo 19’da da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri sınıf ortamından, öğretmen adayından ve materyalden kaynaklanan sorunlar olmak üzere 3 ana tema altında toplanmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları sınıf ortamı bağlamında sınıf mevcudunun kalabalık olmasını; öğretmen adayından kaynaklanan sorunlarda ise çoğunlukla deneyim eksikliğinden kaynaklanan sınıfa arkasını dönme, materyalin olması gerekenden uzun süre kullanarak dersi sıkıcı hale getirme ve yanlış materyal kullanma gibi; materyalden kaynaklanan sorunlarda ise materyalin boyutundan, yaş, ilgi, gelişim düzeyinin dikkate alınmadan materyal hazırlanmasından kaynaklanan sorunları ifade etmişlerdir.

“Sınıf mevcutlarının kalabalık olması” biçiminde sınıf ortamından kaynaklanan sorunu Selma isimli Sosyal Bilgiler öğretmen adayı şu şekilde ifade etmiştir:

“.... görsel materyal için oldukça emek harcamış fakat sınıfın kalabalık olması yüzünden bazı aksaklıklar oluştu”

“Yanlış materyal kullanımının dersi sıkıcı hale getirmesi” biçiminde sınıf ortamından kaynaklanan sorunu Mehmet isimli Sosyal Bilgiler öğretmen adayı şu şekilde ifade etmiştir:

“ Görsel materyal olsa dahi yanlış seçim ve aktif bir şekilde kullanamamak gerçekten öğretimin sıkıcı bir hal almasını ve dersten kopmalara neden olduğunu gördüm”

“Materyal kullanım süresi arttıkça dikkatin dağılması” biçiminde sınıf ortamından kaynaklanan sorunu Yunus isimli Sosyal Bilgiler öğretmen adayı şu şekilde ifade etmiştir:

“Görsel materyallerle öğrencilerin derse daha aktif katılımı sağlanmaktadır. Ancak gereğinden fazla ve ders boyunca kullanılan materyal öğrencinin sıkılmasına ve derse olan ilgisinin azalmasına neden oluyor, belli bir süreyi aşınca yani kullanım süresi arttıkça görsel materyallerin ilginçliği kalmıyor ve öğrencilerin dikkatinin dağılmasına sebep oluyor”

“Görsel materyal kullanan öğretmen adayının sınıfa arkasını dönmesi” biçiminde sınıf ortamından kaynaklanan sorunu Fırat isimli Sosyal Bilgiler öğretmen adayı şu şekilde ifade etmiştir:

“Ders işlenirken görsel materyal ve doküman kullanan arkadaşımın bilgileri aktarırken öğrencilere sırtını dönerek anlatmasının problem olduğunu düşünüyorum”

“Görsel materyallerin herkesin görebileceği boyutlarda hazırlanmamış olması” biçiminde sınıf ortamından kaynaklanan sorunu Ali isimli Sosyal Bilgiler öğretmen adayı şu şekilde ifade etmiştir:

“Derste kullanılan görsel materyaller güzeldi ancak sınıfın çoğu materyalin boyutunun küçük olmasından dolayı göremedi. Bunlara dikkat edilmesi gerektiğini gördüm”

“Yaş, ilgi, gelişim düzeyi dikkate alınmadan hazırlanan materyallerin derste kopukluklara sebep olması” biçiminde sınıf ortamından kaynaklanan sorunu Aybala isimli Sosyal Bilgiler öğretmen adayı şu şekilde ifade etmiştir:

“Görsel materyal seçerken öğrencilerin ilgi, istek, ihtiyaç ve düzeyleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Derste buna dikkat eden bazı arkadaşlarımız etkili kullanabildi ama bunlara dikkat etmeyen bazılarınınki etkisiz kaldı ve derste kopukluklara neden oldu”

“Görsel materyalin yeterince sağlam olmaması” biçiminde sınıf ortamından kaynaklanan sorunu Evren isimli Sosyal Bilgiler öğretmen adayı şu şekilde ifade etmiştir:

“Derste kullanılan görsel materyalin sağlam olması gerekmektedir. Kullandığımız materyalin hemen dağılması aktif olarak kullanmamıza engel oldu”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin önerileri Tablo 20’de verilmiştir:

Tablo 20. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin önerileri

Kalabalık sınıflarda grup çalışmaları gerçekleştirilebilir

Münazara gibi öğrencilerin daha aktif olacağı yöntemler kullanılabilir

Daha yaratıcı görsel materyaller tasarlanabilir

Tablo 20’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak kalabalık sınıflarda grup çalışmaları yapmak; münazara gibi öğrencilerin daha aktif olacağı yöntemler kullanmak; yaratıcı materyaller tasarlamak gibi öneriler getirmişlerdir.

“Kalabalık sınıflarda grup çalışmaları gerçekleştirilebilir” biçiminde öneride bulunan Tamer isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“Bugün ki konu anlatımlarında önce arkadaşımızın konu anlatımı ve ortaya attığı materyal tasarımı gayet iyiydi. Lakin bir takım eksiklikleri vardı. Kullandığı materyal ve kurgulmuş olduğu oyun eğlenceliydi ama oyuna tüm sınıfı gruplara bölerek oyuna dahil edebilirdi. Çünkü oyuna dahil olmayanlar geri planda kaldı”

“Münazara gibi öğrencilerin daha aktif olacağı yöntemler kullanılabilir” biçiminde öneride bulunan Mesut isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“.... hocam arkadaşlarımın bugün konuları anlatırken kullandıkları materyal ve etkinlikler güzeldi ancak bence münazara gibi öğrencilerin daha aktif olacağı yöntemler kullanılmalıdır”

“Daha yaratıcı görsel materyaller tasarlanabilir” biçiminde öneride bulunan Ahmet isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“.... görsel materyal kısmı zayıftı, teknoloji konusu ile ilgili bir çok materyal geliştirebilirdi. Daha yaratıcı görsel materyaller tasarlanabilir ve iki boyutlu veya üç boyutlu materyaller yapılabilirdi”

TYÖ'ye uygun biçimde özel öğretim yöntemleri dersinde Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularına yönelik gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 21’de verilmiştir:

Tablo 21. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının katkılarına ilişkin görüşleri

Bilişsel Katkıları	Cumhuriyetin kazanılması sürecine ilişkin bilgi edindim Cumhuriyetin ilanı sürecinde yurttaki genel durum hakkında bilgi edindim Atatürk inkılaplarına ilişkin bilgi edindim Farklı yönetim biçimlerini karşılaştırma olanağı buldum Atatürkçülük bağlamında ele alınabilecek kavramları (vatan, millet...vb) öğrendim Cumhuriyet ve Atatürkçülük ile ilgili var olan bilgilerimi tazeleme olanağı buldum Cumhuriyet’in ilanı ve inkılaplar bağlamında Atatürk’ün kişilik özelliklerinin ne kadar önemli olduğunu öğrendim
Mesleki Katkıları	Atatürk ilke ve inkılaplarını daha eğlenceli biçimde nasıl anlatabileceğimi öğrendim Öğrencilerde duyuşsal anlamda Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularına ilişkin nasıl farkındalık yaratacağımı öğrendim Öğrencilerinin seviyesine inerek ne şekilde Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını anlatabileceğimi öğrendim Öğrenci merkezli sürecin çok daha keyif verici olduğunu deneyimledim Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını öğretirken var olan sözlü tarih çalışmalarını ne şekilde kullanabileceğimi öğrendim Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları aracılığıyla ne şekilde milli bilinç kazandırabileceğimi öğrendim Cumhuriyet’in ilanı sürecinde üst düzey düşünme becerilerin işe koşulmasının daha kalıcı öğrenmeler sağladığını gördüm Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının öğretiminde bilişsel boyuttan daha önemli olanın duyuşsal boyutta etki bırakmak olduğunu öğrendim Pano oluşturma, yazı, şiir, resim etkinlikleri gibi geleneksel yöntemlerin çok etkili olmadığını gördüm Farklı yöntem, tekniklerle zenginleştirilmiş derslerin çok daha ilgi çekici olduğunu gördüm Farklı düzeylerde soru yöneltilmenin derse katılımı artırmada etkili olduğunu gördüm

	Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının kavram haritaları, zihin haritaları, şema, tablolar kullanılarak nasıl işlenebileceğini gördüm Sanal alan gezilerinin Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularında nasıl kullanılabileceğini öğrendim
Duyuşsal Katkıları	Türk milletinin özelliklerini ve ruhunu anladım Eğitsel oyunların süreci eğlenceli hale getirdiğini gördüm Geleceğin seçmenlerini yetiştirmede Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının önemini kavradım Demokrasiyi özümsemiş bireyler yetiştirmede Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının önemini kavradım Atatürk'ün kişisel özelliklerini, hayatını ve fikirlerini öğrenmenin iyi vatandaş yetiştirmedeki rolünü kavradım Atatürk'ün bizlere bıraktığı değerleri korumanın ve fikirleri benimsemenin önemini kavradım

Tablo 21’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının katkılarına ilişkin görüşleri bilişsel, mesleki ve duyuşsal katkılar olmak üzere 3 tema altında toplanmıştır. Bilişsel katkılar bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: Cumhuriyetin kazanılması sürecine; cumhuriyetin ilanı sürecinde yurttaki genel duruma; Atatürk inkılaplarına; farklı yönetim biçimlerini karşılaştırmaya; Atatürkçülük bağlamında ele alınabilecek kavramlara; Cumhuriyet ve Atatürkçülük ile ilgili var olan bilgilerini tazelemeye; Cumhuriyet’in ilanı ve inkılaplar bağlamında Atatürk’ün kişilik özelliklerinin ne kadar önemli olduğuna ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Mesut “Cumhuriyetin ilanı sürecinde yurttaki genel durum hakkında bilgi edindim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının öğretimiyle cumhuriyetin kazanılma sürecini, bu milletin bu günlere nasıl geldiğini ve bu sürecin sonunda neleri elde ettiğimizi öğrendim ”

“Cumhuriyetin ilanı sürecinde yurttaki genel durum hakkında bilgi edindim” görüşüne sahip Almıla isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyetin ilan edilmesine kadar süreçteki yaşanan savaşlar, meclisin açılması saltanatın ve halifeliğin kaldırılması gibi önemli olayların gerçekleştiğini ve cumhuriyetin ilanı sürecinde yaşanan sıkıntılar ve halkın durumu hakkında bilgi sahibi oldum”

“Atatürk inkılaplarına ilişkin bilgi edindim” görüşüne sahip Selma isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının öğretimiyle cumhuriyetin ilanına kadar ilerleyen süreci, Atatürk inkılaplarını ve bu inkılapların özelliklerini öğrendim”

“Farklı yönetim biçimlerini karşılaştırma olanağı buldum” görüşüne sahip Tamer isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve diğer yönetim biçimleri hakkında bilgi sahibi oldum ve karşılaştırdığımda milletimizin ruhuna uygun yönetim şeklinin cumhuriyet olduğunu söyleyebilirim”

“Atatürkçülük bağlamında ele alınabilecek kavramları (vatan, millet...vb) öğrendim” görüşüne sahip Kürşat isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Atatürkçülüğün hangi ilkelerden oluştuğunu Atatürkçü düşünce içinde geçen vatan millet kavramlarının ne olduğunu öğrendim”

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük ile ilgili var olan bilgilerimi tazeleme olanağı buldum” görüşüne sahip Ayşe isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularında zaten bildiğim bir konuydu bilgilerim tazelandı”

“Cumhuriyet’in ilanı ve inkılaplar bağlamında Atatürk’ün kişilik özelliklerinin ne kadar önemli olduğunu öğrendim” görüşüne sahip Göktürk isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyetin ilanı ile bir milletin küllerinden doğmasına vesile olan bir milleti teşkilatlandıran bir kurtarıcı ve düşünce adamının hayatı, fikirleri ışığında, kişisel özelliklerinin etkisiyle ilke ve inkılapların ortaya çıktığını gördüm”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları “Cumhuriyetçilik ve Atatürkçülük” konularının mesleki katkıları bağlamında, Atatürk ilke ve inkılaplarını daha eğlenceli biçimde nasıl anlatabileceğine; öğrencilerde duyuşsal anlamda Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularına ilişkin nasıl farkındalık yaratacağına; öğrencilerinin seviyesine inerek ne şekilde Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını anlatabileceğine; öğrenci merkezli sürecin çok daha keyif verici olduğunu deneyimlediğine; Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını öğretirken var olan sözlü

tarih çalışmalarını ne şekilde kullanabileceğine; Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları aracılığıyla ne şekilde milli bilinç kazandırabileceğine; Cumhuriyet'in ilanı sürecinde üst düzey düşünme becerilerin işe koşulmasının daha kalıcı öğrenmeler sağladığına; Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının öğretiminde bilişsel boyuttan daha önemli olanın duyuşsal boyutta etki bırakmak olduğuna; pano oluşturma, yazı, şiir, resim etkinlikleri gibi geleneksel yöntemlerin çok etkili olmadığına; farklı yöntem, tekniklerle zenginleştirilmiş derslerin çok daha ilgi çekici olduğuna; farklı düzeylerde soru yöneltenin derse katılımı artırmada etkili olduğuna; Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının kavram haritaları, zihin haritaları, şema, tablolar kullanılarak nasıl işlenebileceğine; sanal alan gezilerinin Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularında nasıl kullanılabileceğine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Aybüke “Atatürk ilke ve inkılaplarını daha eğlenceli biçimde nasıl anlatabileceğimi öğrendim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları ve Atatürk ilke ve inkılapları Sosyal Bilgiler dersinde olabildiğince eğlenceli bir şekilde işlenebilirmiş bunu öğrendim. Bugünkü ders çok eğlenceli ve öğreticiydi. Böylelikle Atatürk ilke ve inkılaplarını daha eğlenceli nasıl anlatabileceğimi gördüm ”

“Öğrencilerde duyuşsal anlamda Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularına ilişkin nasıl farkındalık yaratacağımı öğrendim” görüşüne sahip Fırat isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını çocukların anlayacağı şekilde ilgi çekici ve eğlenceli nasıl işleyebilirim, milli bilinç ve vatan sevgisini gibi değerleri nasıl aşılayabilirim, farkındalık yaratabilirim bunu öğrendim”

“Öğrencilerinin seviyesine inerek ne şekilde Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını anlatabileceğimi öğrendim” görüşüne sahip Mustafa isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını öğrencilerime anlatırken onların seviyesinde en basit ve en kısa yoldan nasıl anlatabileceğimi öğrendim”

“Öğrenci merkezli sürecin çok daha keyif verici olduğunu deneyimledim” görüşüne sahip Selçuk isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bugünkü sunumlarda Cumhuriyet ve Atatürkçü konuları zevkli ve güzel anlatıldılar. Anlatımları düz anlatımdansa daha çok materyale yaparak yaşayarak öğrenme tarzına dayalıydı. Yapılan etkinliklerin keyif verici olduğunu deneyimledim ”

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını öğretirken var olan sözlü tarih çalışmalarını ne şekilde kullanabileceğimi öğrendim” görüşüne sahip Hilal isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih anlatımı başta olmak üzere yapılacak olan etkinliklerin Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını anlamamız üzerindeki etkisini daha doğrusu yapılan sunumların bu konunun anlaşılmasında nasıl kullanılacağını öğrendim”

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları aracılığıyla ne şekilde milli bilinç kazandırabileceğimi öğrendim” görüşüne sahip Elif isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının gerekliliğinin farkına vararak bu konuları çocukların anlayacağı şekilde ilgi çekici ve eğlenceli nasıl işleyebileceğimi; milli bilinç ve vatan sevgisini bu konular aracılığıyla nasıl kazandırabileceğimi öğrendim”

“Cumhuriyet’in ilanı sürecinde üst düzey düşünme becerilerin işe koşulmasının daha kalıcı öğrenmeler sağladığını gördüm” görüşüne sahip Ayberk isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derste yapılan etkinlikler, kullanılan yöntem ve teknikler ile konuyu nasıl daha anlaşılır hale getirebileceğimi ve bireylerin yorum gücüyle konuyu kalıcı ve etkili hale getirebileceğimi gördüm”

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının öğretiminde bilişsel boyuttan daha önemli olanın duyuşsal boyutta etki bırakmak olduğunu öğrendim” görüşüne sahip İlkay isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının öğretiminde bir sunumla nasıl bir materyallerle anlatılacağını öğrenirken, kullanılan materyallerle bu konuların öğretiminden çok, ruhen öğrenciyi etkilemenin daha önemli olduğunu öğrendim”

“Pano oluşturma, yazı, şiir, resim etkinlikleri gibi geleneksel yöntemlerin çok etkili olmadığını gördüm” görüşüne sahip Nihal isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının daha önceden yapıldığı gibi sadece düz bir anlatımla anlatılması ya da Atatürk köşesi oluşturma, yazı veya şiir yazdırma, resimler kullanma gibi geleneksel etkinliklerin kullanılmasından ziyade daha yaratıcı etkinlikler ve materyal kullanılmasının daha etkili olduğu öğrendim”

“Farklı yöntem, tekniklerle zenginleştirilmiş derslerin çok daha ilgi çekici olduğunu gördüm” görüşüne sahip Gökçen isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derste oyun ve drama yöntemi ile ve çok sayıda kullanılan diğer yöntem ve tekniklerin dersi daha ilgi çekici hale getirdiğini gördüm”

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının kavram haritaları, zihin haritaları, şema, tablolar kullanılarak nasıl işlenebileceğini gördüm” görüşüne sahip Talha isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının öğretiminde derste kullanılan kavram haritaları, şemalar, bulmacalar, rol oynatma, drama, balonların içine soru yazıp sınıfa sorulması etkinliklerin kullanılabileceğini öğrendim”

“Farklı düzeylerde soru yöneltilmesinin derse katılımı artırmada etkili olduğunu gördüm” görüşüne sahip Ali isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derste konuyla ilgili kolay ve zor sorular yöneltilmesinin hem öğrencilerin ilgisini çektiğini hem de bütün sınıfın derse katılmasını sağladığını gördüm”

“Sanal alan gezilerinin Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularında nasıl kullanılabileceğini öğrendim” görüşüne sahip Ömer isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını öğretirken sanal alan gezileri ve panoramik görüntülerle gezilerin yapılabildiğini ve bunları derste nasıl kullanılabileceğini öğrendim”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları “Cumhuriyetçilik ve Atatürk” konularının duyuşsal katkıları bağlamında, Türk milletinin özelliklerini ve ruhunu anlamaya; eğitsel oyunların süreci eğlenceli hale getirdiğine; geleceğin seçmenlerini yetiştirmede Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının önemine; demokrasiyi özümsemiş bireyler yetiştirmede Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının önemine; Atatürk’ün kişisel özelliklerini, hayatını ve fikirlerini öğrenmenin iyi vatandaş yetiştirmedeki rolüne; Atatürk’ün bizlere bıraktığı değerleri korumanın ve fikirleri benimsemenin önemine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Hilal “Türk milletinin özelliklerini ve ruhunu anladım” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyetin nasıl kurulduğunu ne zorluklarla bugünlere gelindiğini, Atatürk'ün ve milletimizin neler yaptığını, nasıl yollardan geçtiğini öğrenerek; Türk milletinin bağımsızlığı ve vatani için hangi ruha sahip olduğunu ve Türk milletinin en büyük özelliğinin ne olduğunu anladım”

“Eğitsel oyunların süreci eğlenceli hale getirdiğini gördüm” görüşüne sahip Şerife isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bugün derste bulmaca, sek sek gibi oyunların oynatılması dersi eğlenceli hale getirdi. Bu konuların öğretiminde oyunların kullanımının dersi nasıl eğlenceli hale getirdiğini görmüş oldum”

“Geleceğin seçmenlerini yetiştirmede Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının önemini kavradım” görüşüne sahip Mustafa isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Geleceğin aktif bir seçmeni olabilecek vatandaş yetiştirmek için; halkın egemenliği anlayışını kavrayabilen, seçme seçilme kavramlarını bilen öğrenciler yetişmesi için Sosyal Bilgiler öğretiminde Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının önemini kavradım”

“Demokrasiyi özümsemiş bireyler yetiştirmede Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının önemini kavradım” görüşüne sahip Muhsin isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Cumhuriyet tamamen halkın iradesine dayalı demokratik bir ortamda halkın kendi kendini yönetecek kişileri seçme ve seçilme özgürlüğü olduğunu, Atatürk'ün

bu rejim sistemini seçerek ülkesinin yönetiminde halkının söz sahibi olmasını istediğinin yani demokrasi kavramının öğrenciler tarafından özümsemesinde Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının önemini gördüm”

“Atatürk’ün kişisel özelliklerini, hayatını ve fikirlerini öğrenmenin iyi vatandaş yetiştirmedeki rolünü kavradım” görüşüne sahip Evren isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bir milletin küllerinden doğmasına vesile olan, bir milleti teşkilatlandıran bir kurtarıcı ve düşünce adamının hayatını, ülkemizin kuruluş felsefesi oluşturan fikirlerini yeni nesillere öğretmek vatanına milletine faydalı bireylerin yetiştirilebileceğini iyi bir geleceğin olacağını ve iyi vatandaş yetiştirebileceğimizi gördüm”

“Atatürk’ün bizlere bıraktığı değerleri korumanın ve fikirleri benimsemenin önemini kavradım” görüşüne sahip Mehmet isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Atatürk’ün bizlere güzel, demokratik bir ülke bıraktığını ve bizlerin de bıraktığı bütün değerlere sahip çıkmamız gerektiğini ve korumamız gerektiğini ve bu değerlerle birlikte fikirlerini benimsememiz gerektiğini gördüm”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 22’de verilmiştir:

Tablo 22. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri

Sorunlar	Hazırlanan slaytların kullanım süresinin uzun tutulmasının süreci sıkıcı hale getirmesi
	Kullanılan videoların kullanım süresinin uzun tutulmasının süreci sıkıcı hale getirmesi
	Drama gibi öğrenci merkezli etkinliklerde sınıf yönetiminde zorlanması

Tablo 22’de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının kullanımında, hazırlanan slaytların kullanım süresinin uzun tutulmasının süreci sıkıcı hale getirmesi; kullanılan videoların kullanım süresinin uzun tutulmasının süreci sıkıcı hale getirmesi; drama gibi öğrenci merkezli etkinliklerde sınıf yönetiminde zorlanması gibi sorunları ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Alp “Hazırlanan slaytların kullanım süresinin uzun tutulmasının süreci sıkıcı hale getirmesi” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... arkadaşımız hazırlamış olduğu slayt üzerinden dersi işledi ve slaydını uzun süre kullanmasından dolayı ders çok sıkıcı bir hal aldı...”

“Kullanılan videoların kullanım süresinin uzun tutulmasının süreci sıkıcı hale getirmesi” görüşüne sahip Göktürk isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....video bir yerden sonra sıkıcı geliyor. Videoların az bir sürede olması öğrencilerin sıkılmasını önüyor uzun videolar dersi sıkıcı hale getiriyor”

“Drama gibi öğrenci merkezli etkinliklerde sınıf yönetimde zorlanması” görüşüne sahip Selçuk isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Drama yönteminin doğru kullanılması ile dersin daha eğlenceli daha zevkli geçtiğini ve Dramaların dersi daha kalıcı hale getirdiğini gördük ancak olumsuz olarak da sınıfa hâkim olmanın zor olduğunu gördüm”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin önerileri Tablo 23’de verilmiştir:

Tablo 23. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Cumhuriyet ve Atatürkçülük” konularının kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin önerileri

Öneriler	Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları drama yöntemi kullanılırsa
	daha etkili işlenebilir
	Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları üç boyutlu materyaller kullanılarak daha etkili işlenebilir

Tablo 23’de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları drama yöntemi kullanılırsa daha etkili işlenebilir; Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları üç boyutlu materyaller kullanılarak daha etkili işlenebilir gibi öneriler getirmişlerdir.

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları drama yöntemi kullanılırsa daha etkili işlenebilir” biçiminde öneride bulunan Ayberk isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları çocuklara drama yolu ile konuları daha iyi kavratılabileceğimizi öğrendim ve bu şekilde hem ders daha eğlenceli bir hal alıyor hem de daha etkili oluyor”

“Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları üç boyutlu materyaller kullanılarak daha etkili işlenebilir” biçiminde öneride bulunan Tuğba isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“Materyal yapmanın görüldüğü kadar zor olmadığını kovalarla padişah şapkası yapabileceğimi öğrendim ve üç boyutlu materyaller ile Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının daha etkili işlenebileceğini gördüm”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Sözlü Tarih Çalışmaları” boyutuna yönelik beklentileri Tablo 24’de verilmiştir:

Tablo 24. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Sözlü tarih çalışmaları” boyutuna yönelik beklentileri

Mesleki Beklentiler	Sözlü tarih çalışmalarından Sosyal Bilgiler derslerinde nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim
	Daha önce yapılmış sözlü tarih çalışmalarından örnekler görmek isterim
	Sözlü tarih çalışmalarının sınıfta nasıl ilgi çekici biçimde kullanılabileceğini öğrenmek isterim
	Bir sözlü tarih çalışmalarının nasıl gerçekleştirileceğini öğrenmek isterim
	Sözlü tarih çalışmalarında bilgilerin objektifliğinin nasıl sağlanabileceğini öğrenmek isterim
	Sözlü tarih çalışmalarından nasıl tarihi kanıtlar elde edebileceğimi öğrenmek isterim
	Sözlü tarih çalışmalarının hazırlık aşamasında dikkat edilmesi gereken unsurları öğrenmek isterim
	Var olan tarihi bilgilerimi tazelemek isterim
Bilişsel Beklentiler	Edindiğim yanlış tarihi bilgilerin doğrusunu öğrenmek isterim
	Sözlü tarih çalışmalarının aşamaları hakkında bilgi edinmek isterim

Duyuşsal beklentiler	Sözlü tarih çalışmalarının Sosyal Bilgiler dersini sevdireceğini düşünüyorum Sözlü tarih çalışmalarının öğrencilerin ilk elden bilgi edinmelerini sağlayarak merak uyandıracaklarını düşünüyorum Sözlü tarih çalışmalarının okul dışında da öğrenmeyi sevdirmede etkili olacağını düşünüyorum
-----------------------------	--

Tablo 24’de de görüldüğü gibi sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin olarak Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının beklentileri mesleki, bilişsel ve duyuşsal beklentiler olmak üzere 3 tema altında toplanmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin olarak mesleki beklentilerini sözlü tarih çalışmalarından Sosyal Bilgiler derslerinde nasıl yararlanabileceğini öğrenmek; daha önce yapılmış sözlü tarih çalışmalarından örnekler görmek; sözlü tarih çalışmalarının sınıfta nasıl ilgi çekici biçimde kullanılabileceğini öğrenmek; bir sözlü tarih çalışmalarının nasıl gerçekleştirileceğini öğrenmek; sözlü tarih çalışmalarında bilgilerin objektifliğinin nasıl sağlanabileceğini öğrenmek; sözlü tarih çalışmalarından nasıl tarihi kanıtlar elde edebileceğini öğrenmek; sözlü tarih çalışmalarının hazırlık aşamasında dikkat edilmesi gereken unsurları öğrenmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

“Daha önce yapılmış sözlü tarih çalışmalarından örnekler görmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mustafa görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Arkadaşlarımın hazırladığı ve daha önce yapılmış olan sözlü tarih çalışmalarıyla derste yaptıkları sunumlara bakarak Sosyal Bilgiler dersinde sözlü tarih çalışmalarını nasıl kullanabileceğimi öğrenmek istiyorum”

“Sözlü tarih çalışmalarından Sosyal Bilgiler derslerinde nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fatma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmasının Sosyal Bilgiler derslerinde konuların anlatımı ve ya kavratılmasında etkili ve uygun bir yöntem olarak nasıl kullanabileceğimi öğrenmek isterim,”

“Sözlü tarih çalışmalarının sınıfta nasıl ilgi çekici biçimde kullanılabileceğini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarında ne gibi materyal kullanılabileceği ya da nasıl etkinlik yapılıp bu konuyu ilgi çekici hale getirebileceğimi öğrenmek isterim”

“Bir sözlü tarih çalışmalarının nasıl gerçekleştirileceğini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmasını nasıl yapacağımı öğrenmek isterim. Çünkü zaman çok ilerledi ve tarihimize tanıklık eden az insan kaldı ve onlara ulaşmanın zor olduğunu düşündüğüm için nasıl yapacağımı öğrenmeyi merakla bekliyorum”

“Sözlü tarih çalışmalarında bilgilerin objektifliğinin nasıl sağlanabileceğini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Dolunay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarının kapsamı nasıl genişletildiğini ve edinilen bilgilerin objektifliğini ve doğruluğunu nasıl sağlayacağımı öğrenmek isterim”

“Sözlü tarih çalışmalarından nasıl tarihi kanıtlar elde edebileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Talha görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarıyla geçmişî günümüze nasıl yansıtabiliriz bunu yaparken nasıl tarihi kanıtlar bulabileceğimi öğrenmek isterim”

“Sözlü tarih çalışmalarının hazırlık aşamasında dikkat edilmesi gereken unsurları öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmasını hazırlarken varsa sınırlılıklarını öğrenmek isterim. Bunun yanında ne gibi kurallar çerçevesinde hazırlayabileceğimi, hazırlık aşamaları hangi soruları sorabileceğimi ve hazırlık aşamasında var olan birtakım kriterlerinin ne olduğunu öğrenmek isterim”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin olarak bilişsel beklentilerini, var olan tarihi bilgilerini tazelemek; edindiğim yanlış

tarihi bilgilerin doğrusunu öğrenmek; sözlü tarih çalışmalarının aşamaları hakkında bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

“Var olan tarihi bilgilerimi tazelemek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ömer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bildiğim tarih konuları hakkında bilgilerimi tazeleyerek aydınlanmak isterim ”

“Edindiğim yanlış tarihi bilgilerin doğrusunu öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayberk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Tarihi konularda bildiğim yanlış bilgileri görerek doğrusunu öğrenmek isterim ”

“Sözlü tarih çalışmalarının aşamaları hakkında bilgi edinmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Orhun görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmaları konusu hakkında bu çalışmanın yapılmasında hangi yolun izlenilmesi gerektiği ve geçmişe tanıklık eden bu insanları nasıl bulup, iletişime geçilebileceğini yani sözlü tarih çalışmalarının aşamalarını sırasıyla öğrenmek istiyorum”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin olarak duyuşsal beklentilerini sözlü tarih çalışmalarının Sosyal Bilgiler dersini sevdireceğini; Sözlü tarih çalışmalarının öğrencilerin ilk elden bilgi edinmelerini sağlayarak merak uyandıracaklarını; Sözlü tarih çalışmalarının okul dışında da öğrenmeyi sevdirmede etkili olacağını düşünüyorum biçiminde ifade etmişlerdir.

“Sözlü tarih çalışmalarının Sosyal Bilgiler dersini sevdireceğini düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayşe görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarının eğlenceli ve ilgi çekici olduğunu biliyorum bundan dolayı sözlü tarih çalışmalarının Sosyal Bilgiler dersini öğrencilere sevdireceğini düşünüyorum”

“Sözlü tarih çalışmalarının öğrencilerin ilk elden bilgi edinmelerini sağlayarak merak uyandıracaklarını düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarında ilgi çekici kısım olaylar hakkında tanıklık etmiş insanlardan bilgi edinmek olduğundan öğrencilerde merak uyandıracağını düşünüyorum”

“Sözlü tarih çalışmalarının okul dışında da öğrenmeyi sevdirmede etkili olacağını düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mesut görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmaları okul dışında yapıldığı ve bu çalışmaların ilgi çekici olduğunu düşündüğüm için okul dışında öğrenmeyi sevdirmeye noktasında etkili olacağını düşünüyorum”

TYÖ’ye uygun biçimde özel öğretim yöntemleri dersinde sözlü tarih çalışmalarının kullanımına yönelik gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sözlü Tarih Çalışmaları” kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 25’de verilmiştir:

Tablo 25. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sözlü Tarih Çalışmaları” kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri

Öğretmen adayı açısından	Bilişsel katkılar	Sözlü tarih çalışmalarının ilk elden bilgi edinmek olduğunu öğrendim Sözlü tarih çalışmalarının yazılı kaynaklarda ulaşılabilen bilgilere erişim sağladığını öğrendim Sözlü tarih çalışmalarının Türk Tarihi bağlamında bir gelenek olduğunu öğrendim Sözlü tarih çalışmalarının tarihi olaylara farklı açılardan bakmaya katkı sağladığını öğrendim
	Mesleki katkılar	Sözlü tarih çalışmalarını sınıfta kullanma konusunda deneyim kazandım Sözlü tarihi Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımları ile ilişkilendirebileceğimi öğrendim Sözlü tarih çalışmalarını yaparken dikkat etmem gereken unsurları öğrendim Var olan sözlü tarih çalışmalarına ne şekilde ulaşabileceğimi öğrendim Sözlü tarih çalışmaları hakkında derinlemesine bilgi edindim Sözlü tarih çalışmalarının türlerini öğrendim

Öğrenciler açısından	Bilişsel katkıları	Dersi etkili hale getirir Geçmişle gelecek arasında bağ kurmayı sağlar Öğrenilenlerin kalıcılığını artırır Öğrenilenlerin günlük yaşamla ilişkilendirilmesini sağlar Konuların somutlaştırılmasını sağlar Yazılı kaynaklarda ulaşılamayan bilgilere erişim sağlar
	Duyuşsal katkıları	Dersi eğlenceli hale getirir Tarih bilinci kazandırır Kültürün aktarımına katkı sağlar

Tablo 25’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmaları kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri öğretmen adayları açısından bilişsel katkıları ve mesleki katkıları olmak üzere öğrenciler açısından bilişsel katkıları ve duyuşsal katkıları olmak üzere 4 tema altında toplanmıştır. Öğretmen adayları açısından bilişsel katkıları bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: sözlü tarih çalışmalarının ilk elden bilgi edinmek olduğuna; sözlü tarih çalışmalarının yazılı kaynaklarda ulaşılamayan bilgilere erişim sağladığına; sözlü tarih çalışmalarının Türk Tarihi bağlamında bir gelenek olduğuna; sözlü tarih çalışmalarının tarihi olaylara farklı açılardan bakmaya katkı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Ahmet “Sözlü tarih çalışmalarının ilk elden bilgi edinmek olduğunu öğrendim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü Tarih çalışmalarının birincil ağızdan konuların anlatılması ve bilgi edinmeyi sağlayan kaynak olduğunu öğrendim”

“Sözlü tarih çalışmalarının yazılı kaynaklarda ulaşılamayan bilgilere erişim sağladığını öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ülkü görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih bireylerin yaşam öyküsü anlatılarını ses, video, görüntü yoluyla bir arşiv oluşturarak doğrudan bilgi vermeye dayalı çalışmalar olduğunu ve kitapta, internette bulunmayan bilgilere birinci ağızdan dinlenerek ulaşabileceğimi öğrendim”

“Sözlü tarih çalışmalarının Türk Tarihi bağlamında bir gelenek olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Şerife görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmaları hakkında özellikle İslamiyet öncesi Türklerde özellikle çok gelişmiş olduğunu, atasözleri, hikayeler, destanlar olarak anlatıldığını, gelenek olduğunu ve günümüze dek geldiğini biliyorum”

“Sözlü tarih çalışmalarının tarihi olaylara farklı açılardan bakmaya katkı sağladığını öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih anlatımıyla tarihi olayların kitaplarda yazmayan bilinmeyen taraflarıyla farklı açılardan bakmayı sağladığını ve ilgi çekici hale getirdiğini öğrendim anlatıla bildiğini öğrendim”

Öğretmen adayları açısından mesleki katkıları bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: Sözlü tarih çalışmalarını sınıfta kullanma konusunda; Sözlü tarihi Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımları ile ilişkilendirebileceğine; Sözlü tarih çalışmalarını yaparken dikkat etmem gereken unsurlara; Var olan sözlü tarih çalışmalarına ne şekilde ulaşabileceğine; Sözlü tarih çalışmaları hakkında; Sözlü tarih çalışmalarının türlerine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Almila “Sözlü tarih çalışmalarını sınıfta kullanma konusunda deneyim kazandım” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bugünkü derste arkadaşımızın 70 yaşındaki dedesini getirip Kıbrıs Barış Harekatını, geçmiş ve günümüz yaşantılarının farkını anlatması ilgi çekiciydi ve diğer bütün etkinliklerde çok güzeldi. Bu etkinliklerle sözlü tarih çalışmalarını sınıfta nasıl kullanabileceğim konusunda ciddi bir deneyim kazanmış oldum”

“Sözlü tarihi Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımları ile ilişkilendirebileceğimi öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Evren görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarıyla sınıfta yapabileceğim etkinlikleri öğrenmenin yanı sıra Sosyal Bilgilerdeki hangi konular ve kazanımlar da kullanabileceğimi öğrendim”

“Sözlü tarih çalışmalarını yaparken dikkat etmem gereken unsurları öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışması için öncelikle neler yapılması gerektiğini ve dikkat edilmesi gereken unsurları öğrenerek, görüşme yapılacak kişiye karşı nasıl davranılması gerektiğini önceden haberleşmek gerektiğini öğrendim. Ayrıca sözlü tarihin büyüklerimizden karşılıklı kayıt altına alınan çalışmalar olduğunu, röportaj yapan kişinin konuya hakim olmasını akıllıca sorular ile hazırlıklı şekilde gitmesi gerektiğini öğrendim”

“Var olan sözlü tarih çalışmalarına ne şekilde ulaşabileceğimi öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selçuk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Daha önce yapılmış olan sözlü tarih çalışmalarını gördüm ve bu çalışmalara nasıl ulaşabileceğimi öğrendim”

“Sözlü tarih çalışmaları hakkında derinlemesine bilgi edindim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Muhsin görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... sözlü tarih çalışmaları hakkında derinlemesine bilgi edinerek bunlar nerelerde ve nasıl kullanacağımızı öğrendik”

“Sözlü tarih çalışmalarının türlerini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... sözlü tarih çalışmalarının kamera ile kayıt altına alındığını, aile tarihi, kurum tarihi ve olay tarihinden oluşan türlerinin olduğunu öğrendim”

Öğrenciler açısından bilişsel katkıları bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: Dersi etkili hale getirdiğine; Geçmişle gelecek arasında bağ kurmayı sağladığına; Öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığına; Öğrenilenlerin günlük yaşamla ilişkilendirilmesini sağladığına; Konuların somutlaştırılmasını sağladığına; Yazılı kaynaklarda ulaşılamayan bilgilere erişim sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Tamer “Dersi etkili hale getirir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Öncelikle dersi dinlemekten keyif aldım. Dersimiz drama teknikleriyle, videolarla, misafir kişilerle daha somut bir şekilde anlatıldığı için sıkıcı bir hal almadı. Arkadaşlardan biri babasını misafir olarak getirmişti ve soru cevap şeklinde baya sohbet edildi. Bu bence sınıfta güzel bir ortam oluşturdu. Şöyle söyleyeyim dersin işlenmesinde yardımcı olmasının dışında dersi eğlenceli, dikkat çekici yani etkili hale getirmek gibi de avantajlar sağlıyor”

“Geçmişle gelecek arasında bağ kurmayı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fırat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çok verimli bir ders oldu. Sözlü tarih çalışmalarının kuşaktan kuşağa nelerin aktarılıp aktarılamadığını, geçmiş ve günümüz arasındaki farkları görebilmeyi sağladığını yani geçmişle gelecek arasında canlı bir bağ kurmayı sağladığını söyleyebilirim”

“Öğrenilenlerin kalıcılığını artırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Kürşat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmasının Sosyal Bilgiler anlatımında öğrencilere bilgi aktarmada onların bilgilerinin daha kalıcı hale gelmesi açısından verimli bir yöntem olduğunu söyleyebilirim”

“Öğrenilenlerin günlük yaşamla ilişkilendirilmesini sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarının, bireysel değerlerin ve eylemlerin geçmişi nasıl biçimlendirdiğini ve geçmiş ile günümüz şartlarını mukayese edebilme açısından önemli bir yöntem olduğunu öğrenmiş oldum. Ayrıca öğrenilenlerin günümüzle, günlük hayatımızla ilişkisini kurabilmeyi sağladığını söyleyebilirim”

“Konuların somutlaştırılmasını sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Nil görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... derste arkadaşımız gaziler ve şehitler derneğinde yapmış olduğu röportaj ile sözlü tarihin ne kadar önemli olduğunu ve konuları somutlaştırdığını öğrendim”

“Yazılı kaynaklarda ulaşılamayan bilgilere erişim sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Şerife görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarının tarihi olayların kitaplarda yazmayan bilinmeyen ilgi çekici yönlerinin de anlatıla bildiğini öğrendim”

Öğrenciler açısından duyuşsal katkıları bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: Dersi eğlenceli hale getirdiğine; Tarih bilinci kazandırdığına; Öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığına; Kültürün aktarımına katkı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Selenge “Dersi eğlenceli hale getirir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... daha sonra bir arkadaşımız Kıbrıs gazisi bir dede ile yaptığı röportajı izletti derse farklı bir anlatım kattığını düşünüyorum. Daha sonra sınıftaki arkadaşlarımıza geçmişleriyle alakalı sorular sormamızı istedi. Bütün bu etkinliklerle Sözlü tarih çalışmalarının dersi eğlenceli hale getirdiğini öğrendim”

“Tarih bilinci kazandırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarının bireylere tarih bilinci kazandırarak öğrencilerin dikkatini çekmede en etkili yöntem olduğunu öğrendim”

“Kültürün aktarımına katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Elif görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“ilk olarak sözlü tarihin kültürümüzü, geleneklerimizi, en önemlisi geçmişimizi bilmemizi sağladığını ve yaşattığını öğrendim aynı zamanda sözlü tarih çalışmalarının kültürümüzü, geleneklerimizi göreneklerimizi gelecek nesillere aktarmada katkı sağladığını öğrendim”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sözlü Tarih Çalışmaları” kullanımında yaşanan sorunlara yönelik görüşleri Tablo 26’da verilmiştir:

Tablo 26. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sözlü Tarih Çalışmaları” kullanımında yaşanan sorunlara yönelik görüşleri

	Sözlü tarih çalışması yapılırken tarihe tanıklık etmiş kişilere ulaşmada sorunlar yaşanabilir
Sorunlar	Sözlü tarih çalışmalarında anlatımlar öznel ve abartılı olabilir Sözlü tarih çalışmalarında bilgilerin doğruluğu kişiden kişiye değişebileceği için sağlıklı sonuçlar alınamayabilir

Tablo 26’da da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları “Sözlü Tarih Çalışmaları” kullanımında, Sözlü tarih çalışması yapılırken tarihe tanıklık etmiş kişilere ulaşmada sorunlar yaşanabileceği; Sözlü tarih çalışmalarında anlatımlar öznel ve abartılı olabileceği; Sözlü tarih çalışmalarında bilgilerin doğruluğu kişiden kişiye değişebileceği için sağlıklı sonuçlar alınamayabileceği gibi sorunları ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Yunus “Sözlü tarih çalışması yapılırken tarihe tanıklık etmiş kişilere ulaşmada sorunlar yaşanabilir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... tarihimize tanıklık eden az insan kaldı ve onlara ulaşmanın zor olduğunu söyleyebilirim”

“Sözlü tarih çalışmalarında anlatımlar öznel ve abartılı olabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybala görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarının çok eskilere dayandığını ve bazen anlatımların öznel veya abartılı olabildiğini söyleyebilirim”

“Sözlü tarih çalışmalarında bilgilerin doğruluğu kişiden kişiye değişebileceği için sağlıklı sonuçlar alınamayabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarını etrafında görmüş geçirmiş insanlar olan her birey gerçekleştirebilir. Fakat bilgilerin doğruluğu kişiden kişiye değişeceği için sağlıklı sonuçlar alınamayabilir”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sözlü Tarih Çalışmaları” kullanımında yaşanan sorunlara yönelik önerileri Tablo 27’de verilmiştir:

Tablo 27. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sözlü Tarih Çalışmaları” kullanımında yaşanan sorunlara yönelik önerileri

Öneriler	Sözlü tarih çalışmalarının kayıt altına alındığı veri tabanı oluşturulabilir
	Eğitsel yazılımlarda kazanımlarla ilişkili sözlü tarih çalışmalarına yer verilebilir
	Sözlü tarih çalışmalarının daha sık ve etkili kullanımına ilişkin

hizmet içi ve hizmet dışı eğitim ile uygulamalar yapılabilir
Öğrencilere ilkokul döneminden itibaren sözlü tarih çalışmaları
yapma uygulamaları yaptırılabilir

Tablo 27’de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak Sözlü tarih çalışmalarının kayıt altına alındığı veri tabanı oluşturulabilir; Eğitsel yazılımlarda kazanımlarla ilişkili sözlü tarih çalışmalarına yer verilebilir; Sözlü tarih çalışmalarının daha sık ve etkili kullanımına ilişkin hizmet içi ve hizmet dışı eğitim ile uygulamalar yapılabilir; Öğrencilere ilkokul döneminden itibaren sözlü tarih çalışmaları yapma uygulamaları yaptırılabilir gibi öneriler getirmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Tuğba “Sözlü tarih çalışmalarının kayıt altına alındığı veri tabanı oluşturulabilir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... sözlü tarih çalışmalarıyla bireylerin yaşam öyküsü anlatılarını ses, video, görüntülerini bir arşiv haline getirilip veri tabanı oluşturulabilir”

“Eğitsel yazılımlarda kazanımlarla ilişkili sözlü tarih çalışmalarına yer verilebilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesi ve bu durumun eğitim sistemimize yansımaları göz önüne alındığında eğitim alanında bir çok yazılımların kullanıldığını biliyoruz bu yazılımlarda konuların öğretime ilişkin kazanımlar göz önünde bulundurularak sözlü tarih çalışmalarına yer verilebilir”

“Sözlü tarih çalışmalarının daha sık ve etkili kullanımına ilişkin hizmet içi ve hizmet dışı eğitim ile uygulamalar yapılabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Alp görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarının hem değerler öğretiminde önemli olduğunu hem de derslerde çok etkili olduğunu düşünüyorum bundan dolayı gerek öğretmenler gerek öğretmen adayları sözlü tarih çalışmaları hakkında bilgilendirilerek uygulamalar yaptırılabilir”

“Öğrencilere ilkokul döneminden itibaren sözlü tarih çalışmaları yapma uygulamaları yaptırılabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Hilal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözlü tarih çalışmalarının dersi ilgi çekici etkili hale getirdiğini gördüm ve ilkokuldan itibaren uygulanabilir olduğunu düşündüğüm için eğitim öğretim faaliyetlerinin her aşamasında sözlü tarih çalışmaları yaptırılabilir”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” boyutuna yönelik beklentileri Tablo 28’de verilmiştir:

Tablo 28. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” (ÇDU) boyutuna yönelik beklentileri

Son yıllarda ÇDU bağlamında yapılan uygulama örneklerini görmek isterim
ÇDU’dan Sosyal Bilgiler dersinde nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim
ÇDU’nun türlerini öğrenmek isterim
ÇDU’nun katkılarını öğrenmek isterim
ÇDU’dan etkili ve verimli biçimde yararlanma konusunda deneyim kazanmak isterim
Geleneksel değerlendirme uygulamaları ve ÇDU’nun farklarını öğrenmek isterim
Sonuç değerlendirmenin yanı sıra süreç değerlendirmeye ilişkin de bilgi edinmek isterim
Öğrencileri aktif hale getirebilecek ÇDU’ya ilişkin bilgi edinmek isterim

Tablo 28’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları çağdaş değerlendirme uygulamalarının kullanımına ilişkin olarak beklentilerini son yıllarda ÇDU bağlamında yapılan uygulama örneklerini görmek; ÇDU’dan Sosyal Bilgiler dersinde nasıl yararlanabileceğini öğrenmek; ÇDU’nun türlerini öğrenmek; ÇDU’nun katkılarını öğrenmek; ÇDU’dan etkili ve verimli biçimde yararlanma konusunda deneyim kazanmak; geleneksel değerlendirme uygulamaları ve ÇDU’nun farklarını öğrenmek; sonuç değerlendirmenin yanı sıra süreç değerlendirmeye ilişkin de bilgi edinmek; öğrencileri aktif hale getirebilecek ÇDU’ya ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Nihal “Son yıllarda ÇDU bağlamında yapılan uygulama örneklerini görmek isterim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Son zamanlarda hem ülkemizde hem de dünyada kullanılan uygulamaları öğrenmek geleneksel boyuttan çıkıp yeni gelişmeleri başarılı olmuş uygulamaları görmek isterim”

“ÇDU’dan Sosyal Bilgiler dersinde nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fırat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarını Sosyal Bilgiler dersinde nasıl uygulayabileceğimi öğrenmek istiyorum”

“ÇDU’nun türlerini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mesut görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çağdaş değerlendirme uygulamalarının çeşitlerini öğrenmek istiyorum”

“ÇDU’nun katkılarını öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarının öğrencinin değerlendirilmesinde gerekli yöntemlerden olduğunu düşündüğüm için öğrenciye, öğretmene ve velilere ne gibi katkıları vardır bunları öğrenmek isterim”

“ÇDU’dan etkili ve verimli biçimde yararlanma konusunda deneyim kazanmak isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Tamer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarını sınıfta yaparken daha nasıl etkili ve verimli bir şekilde yaparım onu öğrenmek isterim”

“Geleneksel değerlendirme uygulamaları ve ÇDU’nun farklarını öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayşe görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamaları ile geleneksel olarak kullandığımız değerlendirme uygulamaları arasındaki farkı öğrenmek isterim”

“Sonuç değerlendirmenin yanı sıra süreç değerlendirmeye ilişkin de bilgi edinmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarının sadece sonuç değil bunun yanında süreç değerlendirmesi için kullanabilmesine yönelik bilgi sahibi olmak isterim”

“Öğrencileri aktif hale getirebilecek ÇDU’ya ilişkin bilgi edinmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ömer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarını ilerde öğrencilere uygularken daha aktif öğrenci katılımı için derste arkadaşların ve hocamızın aktaracağı ve benim eksik bildiğim yöntemleri veya tam bilmediğim çağdaş değerlendirme uygulamalarını öğrenmek istiyorum”

TYÖ’ye uygun biçimde özel öğretim yöntemleri dersinde çağdaş değerlendirme uygulamalarına yönelik gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 29’da verilmiştir:

Tablo 29. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri

ÇDU’nın öğrenciler açısından katkıları	ÇDU’nun öğrenilenlerin kalıcılığı üzerinde etkili olduğunu gördüm ÇDU’nun geleneksel değerlendirmeden daha eğlenceli olduğunu öğrendim ÇDU’nun öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri kazanmaları yönünde katkılar sağladığını gözlemledim Öz değerlendirme ve akran değerlendirmenin olumlu etkisini gözlemleme olanağı buldum ÇDU’nun öz değerlendirme ve özdenetime katkı sağladığını gözlemledim
ÇDU’nı kullanmaya yönelik mesleki katkılar	ÇDU’nun derslerde nasıl kullanıldığı konusunda deneyim kazandım Çağdaş değerlendirme bağlamında kullanılabilecek materyalleri öğrendim ÇDU’nun sınıf iklimi üzerinde olumlu etkileri olduğunu gözlemledim
ÇDU’na yönelik akademik katkılar	Geleneksel ve çağdaş değerlendirme uygulamalarını karşılaştırma olanağı buldum Ölçme değerlendirmenin ne olduğunu öğrendim Çağdaş değerlendirme uygulamalarındaki öğrencilere bireysel farklılıklarına uygun katılımcı rolü ve dönüt verilebileceğini öğrendim ÇDU’nun sürecin değerlendirilmesini kapsadığını öğrendim ÇDU’nun geleneksel değerlendirmeden daha etkili olduğunu

öğrendim

ÇDU'nun geleneksel değerlendirmeden daha çok öğrenci merkezli yapıya sahip olduğunu öğrendim

ÇDU'nun çeşitlerini öğrendim

ÇDU'nun tümel değerlendirme yaptığını öğrendim

Ölçme ve değerlendirme farklı iki kavram olduğunu öğrendim

ÇDU'nun basamaklarını, amaçlarının ve sonuçlarını ne olduğunu öğrendim

Tablo 29'da da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri öğrenciler açısından, mesleki ve akademik katkılar olmak üzere 3 tema altında toplanmıştır. Öğrenciler açısından katkılar bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: ÇDU'nun öğrenilenlerin kalıcılığı üzerinde etkili olduğuna; ÇDU'nun geleneksel değerlendirmeden daha eğlenceli olduğuna; ÇDU'nun öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri kazanmaları yönünde katkılar sağladığına; öz değerlendirme ve akran değerlendirmenin olumlu etkisine; ÇDU'nun öz değerlendirme ve özdenetime katkı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Ayberk “ÇDU'nun öğrenilenlerin kalıcılığı üzerinde etkili olduğunu gördüm” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bugün derste yapılan uygulamalarla öğrencilere çağdaş değerlendirme uygulamalarını yapmak öğrenilen bilgilerin daha kalıcı hale gelmesini sağladığını gördüm”

“ÇDU'nun geleneksel değerlendirmeden daha eğlenceli olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Muhsin görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çağdaş eğitim uygulamalarının klasik yöntemlere göre daha faydalı ve öğrenci için daha eğlenceli olduğunu öğrendim”

“ÇDU'nun öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri kazanmaları yönünde katkılar sağladığını gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... derste yapılanlarla çağdaş değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin çok yönlü gelişimini sağlayan, üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağladığını gördüm”

“Öz değerlendirme ve akran değerlendirmenin olumlu etkisini gözlemleme olanağı buldum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Elif görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme yöntemleriyle arkadaşlarımızın da anlattıklarından yola çıkarak konunun daha anlaşılır bir şekilde kavranması için öz değerlendirme ve akran değerlendirmesinin öğrenciler üzerinde ne kadar etkili olduğunu öğrendik. Çağdaş değerlendirme yöntemlerinden olan akran değerlendirmesi aynı yaştaki öğrencilerin birebir gelişimleri açısından ve üzerinde bıraktığı etkiler yönüyle sınıf ortamında yapılan etkinliklerle anlatılmıştır”

“ÇDU’nun öz değerlendirme ve özdenetime katkı sağladığını gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Dolunay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarıyla süreç-ürün değerlendirmesi yapıldığını, kısa süreli ödevler yerine uzun süreli olan performans ödevlerinin verildiğini, grup çalışmalarına önem verildiğini, akran ve öz değerlendirmelerle çocuğun yanlış ve doğrularını kendi ve başkasının gözünden görmesinin sağlandığı, eleştiri gücünün geliştiğini; bireysel farklılıklara önem verildiği, öğrenciyi merkeze aldığını ve üst düzey düşünme yöntemlerini (eleştiri, bilgi toplama, gözlem yapma gibi) kullandığını öğrendim”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımının mesleki katkıları bağlamında, ÇDU’nun derslerde nasıl kullanıldığına; çağdaş değerlendirme bağlamında kullanılabilecek materyallere; ÇDU’nun sınıf iklimi üzerinde olumlu etkileri olduğuna ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Mehmet “ÇDU’nun derslerde nasıl kullanıldığı konusunda deneyim kazandım” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bugün öğrenmek isteğim şey olan çağdaş değerlendirme uygulamasını derslerimde nasıl kullanacağımı ve kullansam ne kadar uygun olduğunu öğrendim en iyi uygulama çağdaş değerlendirme uygulaması olduğuna bir kere daha öğrendim”

“Çağdaş değerlendirme bağlamında kullanılabilecek materyalleri öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayşe görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bugünkü dersimizle çağdaş değerlendirme uygulamalarıyla kullanılabilecek materyalleri öğrendim ve katkısının çok fazla olduğunu gördüm”

“ÇDU’nun sınıf iklimi üzerinde olumlu etkileri olduğunu gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fatma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... arkadaşımızın kilden yaptırmaya çalıştığı putlar sonrasında akran değerlendirmesi yaptırması güzel oldu öğrencilerin kendi eksiklerini ve iyi yönlerini akranlarından öğrenmeleri iyi ve de bütün sınıfın materyali yapmaya katılması daha güzel oldu ve yapılandırılmış grid uygulaması yaptırması güzel olmuştur bu yapılan çağdaş değerlendirme uygulamaları sınıfta güzel bir ortam oluşmasını sağladı”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ÇDU’nun kullanımının akademik katkıları bağlamında, geleneksel ve çağdaş değerlendirme uygulamalarını karşılaştırmaya; ölçme değerlendirmenin ne olduğuna; çağdaş değerlendirme uygulamadaki öğrencilere bireysel farklılıklarına uygun katılımcı rolü ve dönüt verilebileceğine; ÇDU’nun sürecin değerlendirilmesini kapsadığına; ÇDU’nun geleneksel değerlendirmeden daha etkili olduğuna; ÇDU’nun geleneksel değerlendirmeden daha çok öğrenci merkezli yapıya sahip olduğuna; ÇDU’nun çeşitlerine; ÇDU’nun tümel değerlendirme yaptığına; ölçme ve değerlendirme farklı iki kavram olduğun; ÇDU’nun basamaklarını, amaçlarının ve sonuçlarını ne olduğuna ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Ömer “Geleneksel ve çağdaş değerlendirme uygulamalarını karşılaştırma olanağı buldum” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bu dersimizde geleneksel ve çağdaş öğretim yöntemleri arasındaki farkı öğrendim .arkadaşların sunumlarını da geleneksel ve çağdaş yaklaşımla anlatmaları aralarındaki farkı görmemizde etkili oldu”

“Ölçme değerlendirmenin ne olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....ders kapsamında anlatılanlarla ölçme ve değerlendirmenin ne olduğunu öğrendim.”

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarındaki öğrencilere bireysel farklılıklarına uygun katılımcı rolü ve dönüt verilebileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Hilal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamaların da bireysel farklılıklara önem verildiği ve buna göre rollerin belirlendiğini, öğrenciyi merkeze aldığını ve üst düzey düşünme yöntemlerini (eleştiri, bilgi toplama, gözlem yapma gibi) kullandığını aynı zamanda öğrencilere dönüt vererek gelişmelerine yardımcı olduğunu öğrendim”

“ÇDU’nun sürecin değerlendirilmesini kapsadığını öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çağdaş değerlendirme uygulamalarının sadece sonuç değil bunun yanında süreç değerlendirmesi olduğunu öğrendim”

“ÇDU’nun geleneksel değerlendirmeden daha etkili olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ülkü görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş uygulamalarının geleneksele göre daha etkili ve kalıcılığı sağlayan uygulamalar olduğunu, bu değerlendirme metotlarının uygulama sürecini öğrendim”

“ÇDU’nun geleneksel değerlendirmeden daha çok öğrenci merkezli yapıya sahip olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Alp görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Geleneksel yöntemle anlatılan derste tek amaç geleneksel bir değerlendirme olan yazılıya hazırlamak. Çağdaş değerlendirme uygulamaları ise öğrencileri merkeze aldığını öğrendim”

“ÇDU’nun çeşitlerini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mustafa görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarının kavram haritaları, tanılayıcı dallanmış ağaç, yapılandırılmış grid, kelime ilişkilendirme tablosu, proje, performans değerlendirme, portfolyo gibi çeşitlerinin olduğunu öğrendim”

“ÇDU’nun tümel değerlendirme yaptığını öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarının öğrencinin yaptığı her şeyi gözleme, süreci izleme imkânı verdiğini ve sadece sınav puanı ile bütünsel değerlendirmeden oluşan geleneksel yöntemden daha iyi olduğunu öğrendim”

“Ölçme ve değerlendirme farklı iki kavram olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Ölçme ve değerlendirmenin farklı iki kavram olduğunu öğrendim (ölçme yapmak için değerlendirmenin yapılması gerektiğini, yapılan değerlendirme ile ölçmenin sonucuna ulaşıldığını öğrendim)”

“ÇDU’nun basamaklarını, amaçlarının ve sonuçlarını ne olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Şerife görüşünü şu şekilde ifade etmiştir

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarının aşamalarını, çeşitlerini ve uygulamanın amaçlarını öğrenerek sonuçlarının neler olduğunu öğrendim”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 30’da verilmiştir:

Tablo 30. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri

Sorunlar	ÇDU çok zaman alıyor ÇDU’nda kullanılacak envanterlerin çoğaltılması için maddi kaynak gerekiyor ÇDU kalabalık sınıflar için uygulanması ve dönüt verilmesi güç uygulamalardır ÇDU kapsamındaki kullanılabilecek öz değerlendirme gibi bireysel uygulamalarda objektifliği sağlamanın güç olması ÇDU kapsamında akran değerlendirme uygulamalarında objektifliği sağlamanın güç olması
-----------------	--

Tablo 30’da da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımında, ÇDU çok zaman alabileceği; ÇDU’nda kullanılacak envanterlerin çoğaltılması için maddi kaynak gerektiği; ÇDU kalabalık sınıflar için uygulanması ve dönüt verilmesi güç uygulamalar olduğu; ÇDU kapsamındaki kullanılabilecek öz değerlendirme gibi bireysel uygulamalarda objektifliği sağlamanın güç olduğu; ÇDU kapsamında akran değerlendirme uygulamalarında objektifliği sağlamanın güç olduğu gibi sorunları ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Talha “ÇDU çok zaman alıyor” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çağdaş değerlendirme uygulamalarının dezavantajlarından biri çok zaman alıyor olmasıdır”

“ÇDU’nda kullanılacak envanterlerin çoğaltılması için maddi kaynak gerekiyor” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Nil görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Öğretmen olduğumuzda çağdaş değerlendirme uygulamaları kullanılabilir ancak kullanılacak olan malzemelerin çoğaltılması çok masraflı bunun için kaynak gerekiyor”

“ÇDU kalabalık sınıflar için uygulanması ve dönüt verilmesi güç uygulamalardır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selenge görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bilindiği gibi sınıflarımız çok kalabalık olduğu için bu uygulamaların yapılması zorlaşmaktadır. Ayrıca bu uygulamalar sonucunda öğrenciye dönüt verilmesi zor olmaktadır”

“ÇDU kapsamındaki kullanılabilecek öz değerlendirme gibi bireysel uygulamalarda objektifliği sağlamanın güç olması” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Tamer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çağdaş değerlendirme uygulamalarından örneğin öz değerlendirme gibi uygulamalar da doğruluk ve tarafsızlığın çok zor olduğunu söyleyebilirim”

“ÇDU kapsamında akran değerlendirme uygulamalarında objektifliği sağlamanın güç olması” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

.... akran değerlendirme yaparken öğrenciler doğru şekilde değerlendirme yapmayabilirler bundan dolayı akran değerlendirme de objektifliği sağlamak çok güç olduğunu gördüm

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin önerileri Tablo 31’de verilmiştir:

Tablo 31. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çağdaş Değerlendirme Uygulamaları” kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin önerileri

Önerileri	Eğitim öğretimi nasıl canlandırmalıyız diye düşünelim
	Öğrenciler objektif ve bilimsel karar alabilecek biçimde yetiştirilmelidir
	Sınıfların mevcudu azaltılmalıdır
	Envanter ve dokümanların çoğaltılması konusunda devlet kaynak ayırmalıdır
	Sosyal Bilgiler dersinin haftalık saati artırılmalıdır

Tablo 31’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak eğitim öğretimi nasıl canlandırmalıyız diye düşünelim; öğrenciler objektif ve bilimsel karar alabilecek biçimde yetiştirilmelidir; sınıfların mevcudu azaltılmalıdır; envanter ve dokümanların çoğaltılması konusunda devlet kaynak ayırmalıdır; Sosyal Bilgiler dersinin haftalık saati artırılmalıdır gibi öneriler getirmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Fırat “Eğitim öğretimi nasıl canlandırmalıyız diye düşünelim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çağdaş değerlendirme uygulamalarının da arasında bulunduğu yeni ve güncel uygulamalar eğitim öğretimi canlandırmaktadır. Bundan dolayı eğitim öğretimi nasıl canlandırabiliriz diye düşünelim”

“Öğrenciler objektif ve bilimsel karar alabilecek biçimde yetiştirilmelidir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mustafa görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Günümüzde değerlendirmeler daha bilimsel ve çağdaş bir hal almış durumdadır. Bu yüzden öğrenciler örneğin öz değerlendirme gibi uygulamalar da doğruluk ve tarafsızlığın sağlanabilmesi için evrensel değerlerle bunları bilimsel, çağdaş ve doğru kararlar alabilecek şekilde yetiştirilmelidir”

“Sınıfların mevcudu azaltılmalıdır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ülkü görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... sınıfların kalabalık olmasıyla yaşanan bu sorunun çözümü için sınıf mevcudu azaltılmalıdır”

“Envanter ve dokümanların çoğaltılması konusunda devlet kaynak ayırmalıdır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bu sorunun çözümü noktasında devletimiz dokümanların ve kullanılacak olan malzemelerin çoğaltılması için kaynak ayırmalıdır”

“Sosyal Bilgiler dersinin haftalık saati artırılmalıdır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mesut görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çok zaman aldığı için çağdaş değerlendirme uygulamalarını Sosyal Bilgiler dersinde kullanabilmemiz için haftalık ders saatlerinin arttırılmalıdır”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Güncel olayların kullanımı” boyutuna ilişkin beklentileri Tablo 32’de verilmiştir:

Tablo 32. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Güncel olayların kullanımı” boyutuna ilişkin beklentileri

	Güncel olayları Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarla nasıl ilişkilendireceğimi öğrenmek isterim
	Güncel olayları nasıl kullanabileceğimi öğrenmek isterim
	Güncel olayların öğrencilere katkılarını öğrenmek isterim
	Güncel olayların kullanımında nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğrenmek isterim
Beklentiler	Güncel olaylardan yararlanırken hangi yöntem teknikleri kullanabileceğimi öğrenmek isterim
	Doğru güncel olaylara nasıl ulaşabileceğimi öğrenmek isterim
	Güncel olaylar kapsamında neleri ele alabileceğimi öğrenmek isterim
	Derste kullanılacak güncel olayların seçiminde nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğrenmek isterim

Tablo 32’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları güncel olayların kullanımına ilişkin olarak beklentilerini güncel olayları Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarla nasıl ilişkilendireceğine; güncel olayları nasıl kullanabileceğine; güncel olayların öğrencilere katkılarına; güncel olayların kullanımında nelere dikkat edilmesi gerektiğine; güncel olaylardan yararlanırken hangi yöntem teknikleri

kullanabileceğine; doğru güncel olaylara nasıl ulaşabileceğine; güncel olaylar kapsamında neleri ele alabileceğine; derste kullanılacak güncel olayların seçiminde nelere dikkat edilmesi gerektiğine ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Mehmet “Güncel olayları Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarla nasıl ilişkilendireceğimi öğrenmek isterim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olayları Sosyal Bilgiler dersinde ne kadar farklı kullanabiliriz, Sosyal Bilgilerin nerelerinde ve hangi kazanımlarıyla nasıl ilişkilendirebilirim bu gibi şeyleri öğrenmek isterim”

“Güncel olayları nasıl kullanabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selçuk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... güncel olayların katkıları ve kullanımı hakkında daha fazla ne öğrenebilirim ve nasıl kullanabilirim bunda daha fazla bilgi sahibi olmak istiyorum”

“Güncel olayların öğrencilere katkılarını öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Elif görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olayların öğrencilere ne gibi katkılarının olduğunu ve dersin işleyişin de öğretmene ne gibi faydalar sağlıyor kullanımı nasıl uygulanabilir mi bunları öğrenmek isterim”

“Güncel olayların kullanımında nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayşe görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bunları uygulamada nasıl kullanacağımı, sınıf düzeyleri arasında güncel olaylardan yararlanacağım zaman nelere dikkat etmem gerektiğini öğrenmek isterim”

“Güncel olaylardan yararlanırken hangi yöntem teknikleri kullanabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Alp görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olayları kullanırken hangi yöntem ve teknikler bu konuda uygundur onu öğrenmek isterim”

“Doğru güncel olaylara nasıl ulaşabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olayların kullanımım ve katkıları konusunda güncel bilgileri en doğru ve sağlam nasıl elde edebileceğimi öğrenmek istiyorum”

“Güncel olaylar kapsamında neleri ele alabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Muhsin görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... güncel olaylar denildiğinde ne kastediliyor ya da neleri dahil edebileceğimi öğrenmek isterim”

“Derste kullanılacak güncel olayların seçiminde nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fatma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derste kullanabileceğim güncel olayları belirlemede nelere dikkat etmem gerekir bunun kriterleri var mı öğrenmek isterim”

TYÖ’ye uygun biçimde özel öğretim yöntemleri dersinde güncel olayların kullanımına yönelik gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 33’de verilmiştir:

Tablo 33. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Güncel olayların kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri

Akademik katkılar	Güncel olaylarla doğrudan ve dolaylı olarak ilişkilendirilebilecek kazanımlar konusunda bilgi edindim Güncel olay kapsamında yazılı, görsel ve sosyal medyanın kullanılabileceğini öğrendim Güncel olaylardan yararlanmanın öğrenmeyi kalıcı hale getirmeye katkı sağladığını öğrendim Güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin içinde yaşadıkları toplum ve dünyaya ilişkin duyarlılık geliştirmelerine katkı sağladığı öğrendim Öğrencilerin sosyalleşmesi için önemli olduğunu öğrendim Güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde nasıl etkili kullanılacağını öğrendim Güncel olayların Sosyal Bilgiler dersini ilgi çekici hale getirdiğini öğrendim
--------------------------	---

	Güncel olaylardan yararlanma bağlamında ne tür etkinlikler geliştirilebileceğini öğrendim Güncel olayların değerler eğitiminde bir kaynak olarak kullanılabileceğini öğrendim Güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilere eleştirel düşünme becerisi kazandırabileceğini öğrendim Güncel olaylardan yararlanma bağlamında ne tür materyaller tasarlanabileceğini öğrendim Güncel olaylardan yararlanmada dikkat edilmesi gereken unsurları öğrendim Güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin günlük yaşam problemlerini çözmeleri noktasında katkı sağladığını öğrendim Güncel olaylardan yararlanmanın ülkeler arası siyaset ve bağlantıları kavramaya yönelik yeterlilik kazandırdığını öğrendim Güncel olaylardan yararlanmanın geçmiş bugün ve gelecek arasında bağ kurmaya katkı sağladığını öğrendim
Mesleki katkılar	Güncel olay kullanımının dersleri eğlenceli hale getirdiğini gözlemledim Güncel olaylardan yararlanmanın derste teorik olarak işlenen konuların anlaşılmasına katkı sağladığı gözlemledim Güncel olaylardan yararlanmanın ders konularının günlük hayatla ilişkilendirilmesini sağladığını gözlemledim Güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilere medya okuryazarlığı kazandırma bağlamında katkı sağladığını gözlemledim Güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin motivasyonlarını artırdığını gözlemledim Güncel olayların yanlış seçimi ve kullanımının etkilerini gözleme olanağı buldum

Tablo 33’de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri akademik ve mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Akademik katkılar bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: güncel olaylarla doğrudan ve dolaylı olarak ilişkilendirilebilecek kazanımlar konusunda; güncel olay kapsamında yazılı, görsel ve sosyal medyanın kullanılabileceğine; güncel olaylardan yararlanmanın öğrenmeyi kalıcı hale getirmeye katkı sağladığına; güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin içinde yaşadıkları toplum ve dünyaya ilişkin duyarlılık geliştirmelerine katkı sağladığına; öğrencilerin sosyalleşmesi için önemli olduğuna; güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde nasıl etkili kullanılacağına; güncel olayların Sosyal Bilgiler dersini ilgi

çekici hale getirdiğine; güncel olaylardan yararlanma bağlamında ne tür etkinlikler geliştirilebileceğine; güncel olayların değerler eğitiminde bir kaynak olarak kullanılabileceğine; güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilere eleştirel düşünme becerisi kazandırabileceğine; güncel olaylardan yararlanma bağlamında ne tür materyaller tasarlanabileceğine; güncel olaylardan yararlanmada dikkat edilmesi gereken unsurlara; güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin günlük yaşam problemlerini çözmeleri noktasında katkı sağladığına; güncel olaylardan yararlanmanın ülkeler arası siyaset ve bağlantıları kavramaya yönelik yeterlilik kazandırdığına; güncel olaylardan yararlanmanın geçmiş bugün ve gelecek arasında bağ kurmaya katkı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Aybüke “Güncel olaylarla doğrudan ve dolaylı olarak ilişkilendirilebilecek kazanımlar konusunda bilgi edindim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olayların kullanımı ve katkıları konusunda güncel olayların derslerde hangi konular da ve kazanımlar da doğrudan veya dolaylı olarak kullanılabileceğini ve derslerle nasıl ilişkili bağlantı kurulacağını öğrendim”

“Güncel olay kapsamında yazılı, görsel ve sosyal medyanın kullanılabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olayların kullanımı ve katkıları ile ilgili yazılı ve görsel hatta sosyal medyanın dahi insanlar üzerinde öğretici yanının olduğunu öğrendim”

“Güncel olaylardan yararlanma bağlamında ne tür etkinlikler geliştirilebileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Evren görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bugün sınıfta anlatılan konu ve yapılan etkinlikleri göz önüne aldığımızda sınıfta yaptığımız gazete oluşturma etkinliğinden bir gazete oluşturma zorluklarını görmüş olduk. Ayrıca bireylerin ilgisini çeken haberlerin ön planda tutulduğunu gözlemledik. Diğer yapılan bir etkinlikle münazara tekniğiyle hayatımızın vazgeçilmezi olan sosyal ağların insanlar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini ele alarak incelemeye çalıştık. Sosyal ağlar kullanılırken bilinçli bir birey olarak onun faydalarından yararlanarak kullanılması gerektiği öğrendik. Sonuç itibarıyla güncel olaylardan yararlanırken ne tür etkinler yapabileceğimi öğrendim”

“Güncel olayların değerler eğitiminde bir kaynak olarak kullanılabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“güncel olayların kullanılması ile öğrencilerin olup bitenlere karşı duyarlı, sorumluluk sahibi, sorunlara karşı çözüm üretme konusunda istekli bireyler olarak yetişmesini sağladığını öğrendim .Ayrıca içinde yaşadıkları toplumdan kopmadan, güncel konulardan haberdar bilgili bir birey olarak sosyalleşebilmesine katkı sağladığını; çocukların duyarlılığını artırmada ileri ki boyutlarda onları geleceğe daha duyarlı saygılı bilinçli bireyler olarak yetiştirmede kullanabileceğini değer öğretimin de önemli olduğunu öğrendim ”

“Güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilere eleştirel düşünme becerisi kazandırabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selçuk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Buna paralel olarak da günlük hayatta yakın zamanda meydana gelen olaylardan ya da durumlardan öğrencilerin haberdar olması bu olayları takip etmesi bunlar hakkında dünyada olan olaylar hakkında eleştirel düşünüp yorum yapabilmeli ki zaten bu durum Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarına yönelik davranışlardır. Yani güncel olayların kullanımı eleştirel düşünme becerisini kazandırır bunları öğrendim ”

“Güncel olaylardan yararlanma bağlamında ne tür materyaller tasarlanabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Hilal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... Sosyal Bilgiler öğretmeni olarak güncel konuları öğrencilerime hangi materyaller ile anlatabileceğimi ve ne gibi materyaller tasarlayacağımı öğrendim ”

“Güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin günlük yaşam problemlerini çözmeleri noktasında katkı sağladığını öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Şerife görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olayların derste kullanımı çocukların dünyada neler olup bittiğini çocukların öğrenmesini sağladığını okulda öğrendikleri bilgiler ile gerçek hayat arasında bağlantı kurmalarını kolaylaştırdığını, öğrendikleri bilgilerle gerçek hayatta karşılarına çıkan bir problemde nasıl başa çıkacaklarını öğrendiklerini ve

bunun da sorunlarının çözümünü kolaylaştırdığını öğrendim ayrıca derste günlük hayattan örnekler vermek çocuğu geleceğe hazırlar”

“Güncel olaylardan yararlanmanın ülkeler arası siyaset ve bağlantıları kavramaya yönelik yeterlilik kazandırdığını öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Kürşat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olayların kullanımı önemlidir çünkü yaşadığımız ülkedeki ve dünyadaki olayları bilerek daha aydınlık bir gelecekte olabiliriz ülkemizin ve dünyanın bağlantıları hakkında bilgimiz olur Bu bilgiler her konuda olabilir sanat, kültür siyaset gibi konularla ilgili olabilir. Bunları öğrendim”

“Güncel olaylardan yararlanmanın geçmiş bugün ve gelecek arasında bağ kurmaya katkı sağladığını öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bu kazanımları ise güncel olayların takibinden geçmekte geçmiş ile geleceğin bağlantısı kurulmakta, tarihi olaylardan yola çıkarak günümüzdeki güncel olaylara atıflar yapılabileceğini öğrendim”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları güncel olayların kullanımının mesleki katkıları bağlamında, güncel olay kullanımının dersleri eğlenceli hale getirdiğine; güncel olaylardan yararlanmanın derste teorik olarak işlenen konuların anlaşılmasına katkı sağladığına; güncel olaylardan yararlanmanın ders konularının günlük hayatla ilişkilendirilmesini sağladığına; güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilere medya okuryazarlığı kazandırma bağlamında katkı sağladığına; güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin motivasyonlarını artırdığına; güncel olayların yanlış seçimi ve kullanımının etkilerine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Tuğba “Güncel olay kullanımının dersleri eğlenceli hale getirdiğini gözlemledim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olaylar ile işlenen dersin daha zevkli ve eğlenceli hale getirilebildiğini, her konuyu bir güncel olayla nasıl ilişkilendirebileceğimi öğrendim”

“Güncel olaylardan yararlanmanın ders konularının günlük hayatla ilişkilendirilmesini sağladığını gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olayları kullanmak dersi günlük hayatımızla bağlantı kurarak anlamamızı sağladığını güncel olayları ders anlatımında kullandığımızda öğrenci okulun gerçek hayattan kopuk olmadığını fark edeceğini ve çevresindeki olaylar hakkında bilgi sahibi olma imkanı yakaladığını öğrendim”

“Güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilere medya okuryazarlığı kazandırma bağlamında katkı sağladığını gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fırat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... sınıfta bir tartışma ortamı yarattı sosyal medya tartışıldı böylece sosyal medyanın iyi ve kötü yönleri hakkında düşünmüş olduk güncel olayları tartıştık videolar, gazete haberleri, televizyon haberleriyle ülkemizi resmetmiş olduk ve güncel olayları kullanmanın medya okur yazarlığı kazandırmaya yardımcı olduğunu gördüm”

“Güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin motivasyonlarını artırdığını gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Nihal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... güncel olayların kullanımının öğrencilerin ilgisini yükselttiğini ve öğrenciyi derse çekebilecek bir uygulama olduğunu yani öğrencinin motivasyonunu artırdığını gördüm”

“Güncel olayların yanlış seçimi ve kullanımının etkilerini gözleme olanağı buldum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mustafa görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bugün işlenen konularla gazete haberleriyle günlük yaşamda olan bitenleri öğrenmemize yardımcı olur. Televizyon, İnternet gibi kullanım cihazlarını doğru bir şekilde seçim yapmadığımızda ya da yanlış kullandığımızda nasıl etkileri var bunları gördüm”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 34’de verilmiştir:

Tablo 34. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri

Güncel olayın doğruluğu teyit edilmezse yanlış bilgilendirmeye sebep olabilir

Sosyal medya yoluyla güncel olaylara ulaşıyor olmak bireylerde bağımlılık yapabilir

Objektif olmayan haberler ve güncel olaylar kişilerin bakış açılarını yanlış yönde etkileyebilir

Güncel olayların içerikleri konusunda titiz davranılmaması öğrencilerin uygun olmayan olay ve durumlara karşı merak duymasına sebep olabilir

Tablo 34’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları güncel olayların kullanımında, güncel olayın doğruluğu teyit edilmezse yanlış bilgilendirmeye sebep olabildiği; sosyal medya yoluyla güncel olaylara ulaşıyor olmak bireylerde bağımlılık yapabildiği; objektif olmayan haberler ve güncel olaylar kişilerin bakış açılarını yanlış yönde etkileyebildiği; güncel olayların içerikleri konusunda titiz davranılmaması öğrencilerin uygun olmayan olay ve durumlara karşı merak duymasına sebep olabildiği gibi sorunları ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Fatma “Güncel olayın doğruluğu teyit edilmezse yanlış bilgilendirmeye sebep olabilir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Günümüzde güncel olayların verildiği araçlara ve ortamlara baktığımızda bir çok yanlış bilgilerin verildiğini biliyoruz. Bundan dolayı kullanılacak olan güncel bilgilerin teyit edilmesi gerekir yoksa öğrencileri yanlış bilgilendirip ve yanlış yönlendirebiliriz”

“Sosyal medya yoluyla güncel olaylara ulaşıyor olmak bireylerde bağımlılık yapabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Teknolojinin gelişmesiyle beraber artık istediğimiz her şeye rahatça ulaşabiliyoruz. Güncel olaylara hakim olmak için sosyal medyanın çok kullanıldığı da bilinmektedir. Ve artık bu durum bireylerde bağımlılık yapabilir”

“Objektif olmayan haberler ve güncel olaylar kişilerin bakış açılarını yanlış yönde etkileyebilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selçuk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... yanlış yada yanlış olan haberler bireylerin bakış açılarını olumsuz yönde etkileyebilir. Daha objektif haberler seçilmelidir”

“Güncel olayların içerikleri konusunda titiz davranılmaması öğrencilerin uygun olmayan olay ve durumlara karşı merak duymasına sebep olabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olayların kontrol edilmesi ve içerikleri ile ilgili incelemede titiz davranılması gerekir yoksa öğrencileri şiddet, kötü alışkanlıklar ve ahlaki olmayan olaylara yönlendirebilir”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileri Tablo 35’de verilmiştir.

Tablo 35. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileri

Derslerde ele alınacak güncel olayların doğruluğu teyit edilmelidir

Güncel olaylara ulaşmada resmi siteler, gazeteler gibi daha güvenilir kaynaklar tercih edilmelidir

Sosyal medyanın güncel olaylara ulaşmada güvenilir bir kaynak olmadığı çeşitli örneklerle öğrencilere gösterilmelidir

Öğrencilerin gelişim düzeyine ve toplumsal ahlaka aykırı haberlere derslerde yer verilmemelidir

Tablo 35’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak derslerde ele alınacak güncel olayların doğruluğu teyit edilmelidir; güncel olaylara ulaşmada resmi siteler, gazeteler gibi daha güvenilir kaynaklar tercih edilmelidir; sosyal medyanın güncel olaylara ulaşmada güvenilir bir kaynak olmadığı çeşitli örneklerle öğrencilere gösterilmelidir; öğrencilerin gelişim düzeyine ve toplumsal ahlaka aykırı haberlere derslerde yer verilmemelidir gibi öneriler getirmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Selma “Derslerde ele alınacak güncel olayların doğruluğu teyit edilmelidir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Öğretmenler derslerde kullanmayı düşündüğü güncel olayların doğruluğunu mutlaka teyit etmelidir ki olumsuz süreçler yaşanmasın”

“Güncel olaylara ulaşmada resmi siteler, gazeteler gibi daha güvenilir kaynaklar tercih edilmelidir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“İnternette ve sosyal medyada kötü içerikli veya yanlış bilgilerin fazla olduğunu gördüğümüz için güncel olaylara ulaşırken resmi siteler, gazeteler ve daha objektif yaklaşan ortamlar tercih edilmelidir”

“Sosyal medyanın güncel olaylara ulaşmada güvenilir bir kaynak olmadığı çeşitli örneklerle öğrencilere gösterilmelidir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Alp görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sosyal medya ile ilgili bildiğimiz yanlış durumlar öğrencilere anlatılmalıdır ve sosyal medyadaki yanlış durumlar öğrencilere gösterilmelidir. Çünkü sosyal medya güvenilir bir kaynak değildir”

“Öğrencilerin gelişim düzeyine ve toplumsal ahlaka aykırı haberlere derslerde yer verilmemelidir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayşe görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Güncel olaylar verilirken öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca güncel olayların içeriklerinde ahlaki olmayan durumlar kesinlikle verilmemelidir”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Çevre incelemelerinin planlanması” boyutuna ilişkin beklentileri Tablo 36’da verilmiştir:

Tablo 36. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Çevre incelemelerinin planlanması” boyutuna ilişkin beklentileri

Beklentiler	Çevre incelemelerinin planlanmasına yönelik nasıl materyaller kullanabileceğimi öğrenmek isterim Ülkemizde doğal ve tarihi çevreden yararlanma bağlamında neler yapabileceğimi öğrenmek isterim Çevre incelemelerinin planlamasının derslerin işlenmesine nasıl katkı sağlayacağını öğrenmek isterim Çevresel sorunlara karşı öğretmen olarak görevimizin neler olduğunu öğrenmek isterim Çevre incelemelerinin planlanması kullanımında yararlanılabilecek yöntem ve teknikleri öğrenmek isterim
--------------------	---

Çevre planlamasının farklı boyutlardaki katkılarını öğrenmek isterim
Çevre incelemesinde nelere dikkat etmem gerektiğini öğrenmek isterim
Çevre incelemesi sonucunda ulaştığım verilerin Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarıyla ilişkilendirilebileceğini öğrenmek isterim

Tablo 36’da da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları çevre incelemelerinin planlanmasının kullanımına ilişkin olarak beklentilerini çevre incelemelerinin planlanmasına yönelik nasıl materyaller kullanabileceğine; ülkemizde doğal ve tarihi çevreden yararlanma bağlamında neler yapabileceğine; çevre incelemelerinin planlamasının derslerin işlenmesine nasıl katkı sağlayacağına; çevresel sorunlara karşı öğretmen olarak görevimizin neler olduğuna; çevre incelemelerinin planlanması kullanımında yararlanılabilecek yöntem ve tekniklere; çevre planlamasının farklı boyutlardaki katkılarına; çevre incelemesinde nelere dikkat etmem gerektiğine; çevre incelemesi sonucunda ulaştığım verilerin Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarıyla ilişkilendirilebileceğine ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Asya “Çevre incelemelerinin planlanmasına yönelik nasıl materyaller kullanabileceğimi öğrenmek isterim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çevre incelemeleri ile ilgili nasıl materyaller kullanabilir veya tasarlayabilirim öğrenmek istiyorum. Çünkü bu konu da kullanabileceğim materyaller hakkında bilgi sahibi değilim”

“Ülkemizde doğal ve tarihi çevreden yararlanma bağlamında neler yapabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Muhsin görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çevre incelemeleri ile ülkemizde var olan doğal ortam ve tarihi güzelliklerden nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim”

“Çevre incelemelerinin planlamasının derslerin işlenmesine nasıl katkı sağlayacağını öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybala görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çevre incelemelerinin dersi işlerken nasıl katkı sağlayacağını bilmiyorum bundan dolayı bu konunun derslere nasıl katkı sağlayacağını öğrenmek isterim”

“Çevresel sorunlara karşı öğretmen olarak görevimizin neler olduğunu öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Elif görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Gelecekte çevremizde insan hayatını tehdit edecek en büyük sorun nedir? Bu sorunları ne gibi önlemler olarak çözebiliriz? Öğretmen olarak bizlere düşen görevler nelerdir? Bunları öğrenmek isterim”

“Çevre incelemelerinin planlanması kullanımında yararlanılabilecek yöntem ve teknikleri öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Kürşat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çevre incelemelerinin planlanmasında hangi yöntem teknik kullansam uygun olur gibi konularda bilgi sahibi olmak isterim”

“Çevre planlamasının farklı boyutlardaki katkılarını öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ömer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çevre planlamasının sosyal, kültürel ve ekonomik boyutlardaki katkılarının neler olduğunu öğrenmek isterim”

“Çevre incelemesinde nelere dikkat etmem gerektiğini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Talha görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çevre incelemesi yaparken nelere dikkat etmeliyiz. Bu incelemeyi hangi ölçütlere göre yapmalıyız öğrenmek isterim”

“Çevre incelemesi sonucunda ulaştığım verilerin Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarıyla ilişkilendirilebileceğini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Evren görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... Sosyal Bilgiler dersiyle bu konuyu nasıl ilişkilendirebileceğimi kazanımlarda bu konuya ne derece yer verilebileceğini öğrenmek isterim”

TYÖ’ ye uygun biçimde özel öğretim yöntemleri dersinde çevre incelemelerinin planlamasına yönelik gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında Sosyal Bilgiler

öğretmen adaylarının “Çevre incelemelerinin planlamasının” katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 37’de verilmiştir:

Tablo 37. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Çevre incelemelerinin planlamasının” katkılarına ilişkin görüşleri

Akademik katkılar	Çevresel sorunlara karşı alınabilecek önlemleri öğrendim Çevresel sorunlarla mücadele eden kurum ve kuruluşları öğrendim Ekonomik etkenlerin çevre üzerindeki etkisini öğrendim Küresel çevre sorunları hakkında bilgi sahibi oldum Çevre kirliliğini örneklerle öğrendim Çevresel sorunlara çözüm üretmeyi öğrendim Çevresel sorunların canlılara zararlarını öğrendim
Mesleki katkılar	Çevre incelemeleri sonucunda Sosyal Bilgiler öğretiminde çevrede yer alan olanaklardan ne şekilde yararlanılabileceğini öğrendim Çevre incelemeleri sonucunda Sosyal Bilgiler dersinde ne tür etkinlikler gerçekleştirilebileceğini öğrendim Çevre incelemeleri sonrası düzenlenen etkinliklerin öğrencilere doğa sevgisi kazandırmaya katkı sağlayabileceğini öğrendim Yakın çevreden derslerde yararlanmanın öğretmenin sorumlulukları arasında olduğunu öğrendim Çevre incelemelerinde belirlenen yerlere ders kapsamında geziler yapılabileceğini öğrendim Çevre incelemelerinin planlamasıyla öğretmenlerin çok boyutlu bilgiler edinilebileceğini öğrendim Çevre incelemelerinin nasıl yapılacağını ve raporlaştırılabileceğini öğrendim Çevre incelemelerinin Sosyal Bilgiler dersinde okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanma bağlamında ne kadar önemli olduğunu öğrendim Çevre incelemeleri ve planlaması yaparken nelere dikkat etmem gerektiğini öğrendim Çevre incelemeleri sonucunda tasarlanan etkinliklerde ne tür materyallerden yararlanılabileceğini öğrendim Çevre incelemesi yapmak öğretmenin tarihi ve kültürel unsurlara karşı duyarlı olmasını sağlar Çevre incelemesi yapmak Sosyal Bilgiler dersinden yakın çevreden yararlanma bağlamında öğretmene planlama kolaylığı sağlar
Öğrenci açısından	Çevre incelemesi yapan öğretmen tasarladığı etkinlikler yoluyla

katkılar	çevre konusunda öğrencilere sorumluluk kazandırır Doğal ve tarihi kültürel mirasa duyarlı nesiller yetiştirilmesine katkı sağlar
-----------------	---

Tablo 37’de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çevre incelemelerinin planlamasının katkılarına ilişkin görüşleri akademik, mesleki ve öğrenciler açısından katkılar olmak üzere 3 tema altında toplanmıştır. Akademik katkılar bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: çevresel sorunlara karşı alınabilecek önlemlere; çevresel sorunlarla mücadele eden kurum ve kuruluşlara; ekonomik etkenlerin çevre üzerindeki etkisine; küresel çevre sorunlarına; çevre kirliliğine; çevresel sorunlara çözüm üretmeye; çevresel sorunların canlılara zararlarına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Nil “Çevresel sorunlara karşı alınabilecek önlemleri öğrendim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çevrenin ne anlama geldiğini, çevrede kirlilik yaratan gürültü, toprak, su, hava gibi kirlilik çeşitlerinin olduğunu bunlarla karşı ne tür önlemler alınabileceğini öğrendim”

“Çevresel sorunlarla mücadele eden kurum ve kuruluşları öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... mücadele eden kurum kuruluşların olduğunu ve bunlardan aynı zamanda dünya çapında faaliyet gösteren kuruluşların var olduğunu öğrendim”

“Ekonomik etkenlerin çevre üzerindeki etkisini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çevre incelemeleri ve planlaması yaparken etrafımızda var olan ekonomik etkenlerin çevre üzerindeki etkisini öğrendim”

“Küresel çevre sorunları hakkında bilgi sahibi oldum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Tamer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Küresel çevre sorunları ile ilgili bilgi sahibi oldum.(su kirliliği, ses kirliliği, hava kirliliği gibi). Yapılan sunumlarla kirliliğin ne boyutlarda olduğunu örneklerle öğrenme imkânı buldum”

“Çevre kirliliğini örneklerle öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Hilal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Tahmin ettiğim gibi çevre ile alakalı konuların işlenmesi incelendi. Çevre kirliliği, çevreyi algılama gibi konular ele alındı. Bununla alakalı etkinlikler yapıldı. Derste çevre kirliliğine farklı açılardan nasıl bakabileceğimi, farklı etkinlik ve örneklerle öğrendim”

“Çevresel sorunlara çözüm üretmeyi öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ülkü görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çevre kirliliği gürültü kirliliği hava kirliliği vs gibi kirliliklerin dünyaya ve ülkemize verdiği zararları ve bu zararların nasıl önleneceğini kirliliklerin neler olduğunu, çözüm yollarının bizler olduğumuzu ve çevresel sorunlara nasıl çözüm üretebileceğimizi öğrendim”

“Çevresel sorunların canlılara zararlarını öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çevrenin temiz ve düzenli olmasını çevrenin kirlenmemesi gerektiğini kirlendiği halde dünyadaki bütün canlıları etkilediğini bunun için çevrenin kirlenmemesi gerekli olduğunu şayet ki çevreyi kirlenmeyip ve kirlenenlere engel olursak hem insanlara hem de dünyada yaşayan diğer canlılar için temiz ve güzel bir hayat ve temiz bir dünya bırakmış olduğumuzu yoksa çevre sorularının canlılara zarar verdiğini öğrendim”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları çevre incelemelerinin planlamasının mesleki katkıları bağlamında, çevre incelemeleri sonucunda Sosyal Bilgiler öğretiminde çevrede yer alan olanaklardan ne şekilde yararlanılabileceğine; çevre incelemeleri sonucunda Sosyal Bilgiler dersinde ne tür etkinlikler gerçekleştirilebileceğine; çevre incelemeleri sonrası düzenlenen etkinliklerin öğrencilere doğa sevgisi kazandırmaya katkı sağlayabileceğine; yakın çevreden derslerde yararlanmanın öğretmenin sorumlulukları arasında olduğuna; çevre incelemelerinde belirlenen yerlere ders kapsamında geziler yapılabileceğine; çevre incelemelerinin planlamasıyla öğretmenlerin çok boyutlu bilgiler edinilebileceğine; çevre incelemelerinin nasıl yapılacağına ve raporlaştırılabileceğine; çevre incelemelerinin Sosyal Bilgiler dersinde okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanma bağlamında ne kadar önemli olduğuna; çevre incelemeleri ve planlaması yaparken

nelere dikkat etmem gerektiğine; çevre incelemeleri sonucunda tasarlanan etkinliklerde ne tür materyallerden yararlanabileceğine; çevre incelemesi yapmak öğretmenin tarihi ve kültürel unsurlara karşı duyarlı olmasına; çevre incelemesi yapmak Sosyal Bilgiler dersinden yakın çevreden yararlanma bağlamında öğretmene planlama kolaylığı sağlamasına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Mesut “Çevre incelemeleri sonucunda Sosyal Bilgiler öğretiminde çevrede yer alan olanaklardan ne şekilde yararlanılabileceğini öğrendim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

Derste bir arkadaşımız çevre incelemeleriyle Afyonkarahisar’ın tarihi ve doğal yerlerini bize göstererek ardından bu var olan ortamları derste nasıl kullanabileceğimizi gösterdi. Böylece hem Afyonu tanımış hem de çevre incelemeleriyle elde ettiğimiz bilgilerden Sosyal Bilgiler dersinde yararlanabileceğimi öğrendim”

“Çevre incelemeleri sonucunda Sosyal Bilgiler dersinde ne tür etkinlikler gerçekleştirilebileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çevre incelemeleri ve planlaması sonucunda bir arkadaşımız yaşadığımız yer Afyonkarahisar ile ilgili bilgiler verdi. Bir arkadaşım ağaç fidan oyunu oynattı. Deve cüce oyunu gibiydi. Bir arkadaşımız etrafımızdaki boş alana ağaçlar diktirdi. Bir arkadaşımız çevremizdeki çöplerin nasıl biriktiğini gösterdi böylelikle Sosyal Bilgiler dersi kapsamında ne gibi etkinlikler yapabileceğimi ve oluşturabileceğimi öğrendim”

“Çevre incelemeleri sonrası düzenlenen etkinliklerin öğrencilere doğa sevgisi kazandırmaya katkı sağlayabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selçuk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çevreye karşı duyarlı bir nesil yetiştirmeyi amaçlıyorsak öğrencilerimize çevre ve doğa sevgisini vermemiz lazım. Ağaç dikme, doğa yürüyüşleri, kamplarla doğayı sevdirebiliriz. Bütün bunlar çevre incelemeleri ile gerçekleştirebilir ve yapılan bu etkinliklerin öğrencileri doğa sevgisi kazandırma da bize yardımcı olabileceğini öğrendim”

“Yakın çevreden derslerde yararlanmanın öğretmenlerin sorumlulukları arasında olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fırat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... aynı zamanda biz öğretmenlerin derslerde yakın çevreden yararlanmasının aslında bir sorumluluk olduğunu öğrendim. Çünkü yetişecek her bir birey bir öğretim sürecinden geçiyor bu süre zarfında bu doğayı ve çevreyi koruma fikrini aşıllacak olan biz öğretmenleriz ve ilerleyen yaşlarda ne kadar zor kazanıldığını öğrendim. Çevreye sahip çıkma davranışının çevreye her zarar veren birey kadar ona bu davranışı ve çevre fikrini aşılayamamış öğretmeninde sorumlu olduğunun farkına vardım”

“Çevre incelemelerinde belirlenen yerlere ders kapsamında geziler yapılabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Nihal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çevre incelemesiyle çevremizde bulunan doğal ve beşeri unsurların ders kapsamında gezilerek öğretimde kullanılabileceğini öğrendim”

“Çevre incelemelerinin planlamasıyla öğretmenlerin çok boyutlu bilgiler edinilebileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Örnek çevre incelemeleri ve planlaması yaparak örnek bir forma sahip olduk ve bu formda çevremizdeki her konu hakkında bilgi istiyordu. Formda bölgenin tarihi, coğrafyası, ekonomik durumu, sosyo-kültürel durumu ve doğal ve beşeri unsurları hakkında bilgi isteniyordu. Çevre incelemeleri ve planlamasıyla öğretmenlerin birçok boyutta bilgi edinebileceğini öğrendim”

“Çevre incelemelerinin nasıl yapılacağını ve raporlaştırılabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fatma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Dersimiz kapsamında çevre incelemesi ve planlaması örneği yaptık ve rapor oluşturduk. Bu ders sonunda artık nasıl yapılacağını ve raporlaştırılabileceğini öğrendim”

“Çevre incelemelerinin Sosyal Bilgiler dersinde okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanma bağlamında ne kadar önemli olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayberk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sosyal Bilgiler dersi çevreyle ilişkili olduğu için öğrencilerin çevreyi tanıyıp görmesi müzeler, tarihi yerler, doğal güzellikler okul dışında kullanılabilecek ortamları bize sunduğunu ve yararlanma imkânı sağladığı için ne kadar önemli olduğunu öğrendim”

“Çevre incelemeleri ve planlaması yaparken nelere dikkat etmem gerektiğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Dolunay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... ve çevre planlaması yapılırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğrenmiş oldum”

“Çevre incelemesi yapmak öğretmenin tarihi ve kültürel unsurlara karşı duyarlı olmasını sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mustafa görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çevre incelemeleri yaparak çevremizde var olan tarihi ve kültürel unsurların varlığının farkına varabiliriz bu durum sonucunda öğrencileri yönlendirebiliriz. Öğretmenin bir bakımdan tarihi ve kültürel öğelere daha ilgili ve duyarlı olmasını sağlar”

“Çevre incelemesi yapmak Sosyal Bilgiler dersinden yakın çevreden yararlanma bağlamında öğretmene planlama kolaylığı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Öğretmen ders kapsamında etrafında bulunan yerleri kullanabilir. Sosyal Bilgiler dersi kapsamında etrafımızdan epeyce yararlanabiliriz Çevre incelemeleri bize etrafımızı tanıttığından dolayı Sosyal Bilgilerde çevremizden yararlanırken çevre incelemeleri bize plan yaparken çok kolaylık sağlar”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları çevre incelemelerinin planlamasının öğrenciler açısından katkıları bağlamında, çevre incelemesi yapan öğretmen tasarladığı etkinlikler yoluyla çevre konusunda öğrencilere sorumluluk kazandırdığına; doğal ve tarihi kültürel mirasa duyarlı nesiller yetiştirilmesine katkı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Şerife “Çevre incelemesi yapan öğretmen tasarladığı etkinlikler yoluyla çevre konusunda öğrencilere sorumluluk kazandırır” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... çevre incelemeleri yaparak çevremizi tanırız ve öğretmen olarak bunu derslerimizde kullanabilir ve etkinlikler hazırlayabiliriz. Hazırladığımız bu etkinlikler ile çevre konusunda öğrencilerimizi yönlendirebilir ve sorumluluk kazandırırız”

“Doğal ve tarihi kültürel mirasa duyarlı nesiller yetiştirilmesine katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Çevre incelemeleri yaparak çevremizde var olan tarihi ve kültürel unsurların varlığının farkına varabiliriz bu durum sonucunda öğrencileri yönlendirebiliriz. Öğretmenin bir bakımdan tarihi ve kültürel öğelere daha ilgili ve duyarlı olmasını sağlar. Aynı zamanda doğal ve tarihi mirasa sahip çıkan duyarlı nesiller yetiştirilmesine katkı sağlar”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Müze eğitimi” boyutuna ilişkin beklentileri Tablo 38’de verilmiştir:

Tablo 38. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Müze eğitimi” boyutuna ilişkin beklentileri

Konuların öğretiminde nasıl katkı sağlayacağını öğrenmek isterim
Müze eğitimine yönelik yapılabilecek etkinlikleri öğrenmek isterim
Müze eğitimine yönelik dikkat edilmesi gereken hususları öğrenmek isterim
Müze gezisinden önce yapılacak planlamaları öğrenmek isterim
Müze gezisi sonrası neler yapmam gerektiğini öğrenmek isterim
Türkiye’deki önemli müzeleri öğrenmek isterim
Öğretmen olduğumda müzelerden nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim
Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarında müzelerden yararlanabileceğimi öğrenmek isterim
Müze eğitiminde kullanabileceğim yardımcı kaynakları öğrenmek isterim
Müze eğitiminin amaçlarını öğrenmek isterim

Tablo 38’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları müze eğitime ilişkin olarak beklentilerini konuların öğretiminde nasıl katkı sağlayacağına; müze eğitime yönelik yapılabilecek etkinliklere; müze eğitime yönelik dikkat edilmesi gereken hususlara; müze gezisinden önce yapılacak planlamalara; müze gezisi sonrası neler yapması gerektiğine; Türkiye’deki önemli müzelere; öğretmen olduğumda müzelerden nasıl yararlanabileceğine; Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarında müzelerden yararlanabileceğine; müze eğitiminde kullanabileceği yardımcı kaynaklara; müze eğitiminin amaçlarına ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Ayberk “Konuların öğretiminde nasıl katkı sağlayacağını öğrenmek isterim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derslerimde öğrencilerime nasıl müzeler hakkında bilgi verebileceğimi ve derslerde müzelerden faydalanmanın konuların öğretimine ne gibi yararlar sağlayacağını öğrenmek isterim”

“Müze eğitime yönelik yapılabilecek etkinlikleri öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... müze eğitime yönelik ne gibi etkinliklerin yapılabileceğini öğrenmek isterim”

“Müze eğitime yönelik dikkat edilmesi gereken hususları öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayşe görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müze eğitiminin uygulamasıyla birlikte asıl müze eğitiminde nelere dikkat edilmeli, önemli hususları nelerdir, bu konu hakkında bilgi sahibi olmayı isterim”

“Müze gezisinden önce yapılacak planlamaları öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mustafa görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bu konu hakkında müze eğitiminde dikkat edilmesi gereken hususları ve müze gezilerinde uyulması gereken kuralların yanında müze gezisinden önce yapılacak planlamaları öğrenmek istiyorum”

“Müze gezisi sonrası neler yapmam gerektiğini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“bir öğretmen adayı olarak müze öncesi ve sonrasındaki çalışmalar neler olmalıdır ve neler yapmalıyım bilgi sahibi olmak isterim”

“Türkiye’deki önemli müzeleri öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Muhsin görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....derslerimizde kullanacağımız için Türkiye’deki önemli müzeleri öğrenmek istiyorum”

“Öğretmen olduğumda müzelerden nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ülkü görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“İlerde öğretmen olunca kullanmak istediğim başlıca yöntemlerden birisi müzelerden yararlanma olacağı için müzelerden nasıl yararlanacağımı öğrenmek istiyorum”

“Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarında müzelerden yararlanabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Nihal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müze eğitimi Sosyal Bilgiler dersinde hangi konularda ve hangi kazanımlarla ilişkili olarak kullanabileceğimi öğrenmek isterim”

“Müze eğitiminde kullanabileceğim yardımcı kaynakları öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selenge görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müze eğitiminin Sosyal Bilgilerde nasıl kullanılmasını ve öğrencilere müze eğitiminin nasıl öğretilmesi gerektiğini bu eğitimde hangi yardımcı kaynaklardan yararlanılması gerektiğini öğrenmek istiyorum”

“Müze eğitiminin amaçlarını öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... müze eğitiminin amaçlarının neler olduğunu ve öğrencilere nasıl öğretileceğini Sosyal Bilgiler dersinde kullanımında sağlayacağı katkılar... öğrenmek istiyorum”

TYÖ' ye uygun biçimde özel öğretim yöntemleri dersinde müze eğitimine yönelik gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 39'da verilmiştir:

Tablo 39. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin katkılarına ilişkin görüşleri

Akademik katkılar	Öğrenmeyi kalıcı hale getirir Dersi eğlenceli hale getirir Dersi etkili hale getirir Geçmişle gelecek arasında bağ kurmayı sağlar Geçmiş hakkında ilk elden bilgi edinmeyi sağlar Yazılı kaynaklardan ulaşılamayan bilgilere ulaşmayı sağlar Soyut kavramaları somutlaştırır Geçmişte yaşamış insanların yaşantıları, kültürleri hakkında bilgi edinmeyi sağlar Milli bilinç kazandırmaya yardımcı olur Üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesine yardımcı olur Öğrenmeyi kolaylaştırır Dersi öğrenci merkezli hale getirir Dünya tarihi açısından önemli olan kalıntılar hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar Sanata karşı ilgiyi artırmaya yardımcı olur Kültür varlıklarının koruma bilinci oluşturmaya katkı sağlar Derse ilgiyi artırır Tarih konularının öğretiminde etkilidir Yaparak yaşayarak öğrenme ortamı sağlar
Mesleki katkılar	Müzelerden nasıl yararlanacağımı öğrendim Sanal müze gezisinin yapılabileceğini öğrendim Müze eğitiminin tarih bilinci kazandırmaya yardımcı olduğunu öğrendim Derste materyal olarak kullanılabileceğini öğrendim Müze çeşitlerini öğrendim Müze eğitimi hakkında bilgi sahibi oldum Sosyal Bilgiler öğretiminde hangi kazanımlarla ilişkilendirebileceğimi öğrendim Müze eğitiminde kullanabileceğim etkinlikleri öğrenmiş oldum Yapılandırmacı yaklaşımda kullanılması gereken bir ortam olduğunu öğrendim Müzelerin aslında eğitim kurumları olduğunu öğrendim Müze gezisinde dikkat edilmesi gereken unsurları öğrendim Yaşam boyu öğrenme sağlayacak ortamlardan bir tanesi olduğunu öğrendim İyi bir öğrenme ortamı oluşturduğunu gördüm

Tablo 39’da da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin katkılarına ilişkin görüşleri akademik ve mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Müze eğitiminin akademik katkıları bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: öğrenmeyi kalıcı hale getirdiğine; dersi eğlenceli hale getirdiğine; dersi etkili hale getirdiğine; geçmişle gelecek arasında bağ kurmayı sağladığına; geçmiş hakkında ilk elden bilgi edinmeyi sağladığına; yazılı kaynaklardan ulaşılamayan bilgilere ulaşmayı sağladığına; soyut kavramaları somutlaştırdığına; geçmişte yaşamış insanların yaşantıları, kültürleri hakkında bilgi edinmeyi sağladığına; milli bilinç kazandırmaya yardımcı olduğuna; üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesine; öğrenmeyi kolaylaştırmaya; dersi öğrenci merkezli hale getirdiğine; dünya tarihi açısından önemli olan kalıntılar hakkında bilgi sahibi olmayı sağladığına; sanata karşı ilgiyi artırmaya yardımcı olduğuna; kültür varlıklarının koruma bilinci oluşturmaya katkı sağladığına; derse ilgiyi artırdığına; tarih konularının öğretiminde etkili olduğuna; yaparak yaşayarak öğrenme ortamı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Ahmet “Öğrenmeyi kalıcı hale getirir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müze eğitiminin ardından öğrencilerin aklına takılan soyut kavramların canlı olarak görebilme imkânlarının somut öğrenmeye dönüştüğünü, öğrenmenin daha kalıcı hale geldiğini söyleyebilirim”

“Dersi eğlenceli hale getirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fırat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... derslerde kullanmanın öğrenciler için eğlenceli olduğunu gördüğüm için kesinlikle kullanılması gereken bir eğitim aracı müzeler dersi eğlenceli hale getirir”

“Dersi etkili hale getirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Talha görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müzelerin derslerde kullanılmasının dersi etkili hale getirdiğini ve kalıcılık üzerinde etkili olduğunu öğrendim”

“Geçmişle gelecek arasında bağ kurmayı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müze eğitimi konusunda müzelerin geçmiş ile şuan ki yaşamımız arasında bir köprü vazifesi gördüğünü ve geçmişle gelecek arasında bağ kurmayı sağladığını bu günkü derslerde öğrendim”

“Geçmiş hakkında ilk elden bilgi edinmeyi sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... geçmiş hakkında konunun uzmanı olan rehberlerle mücadelenin yaşandığı yerleri, şehirleri yerinde görerek müzelerin ilk elden bilgi sahibi olmayı sağladığını öğrendim”

“Yazılı kaynaklardan ulaşılamayan bilgilere ulaşmayı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Şerife görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... geçmişten kalıntıların arkeolojik kazılar sonucunda veya sergilenerek gün yüzüne çıkarılmış ürünlerin sayesinde müzelerin, kitaplarda ulaşılamayan bilgilere ulaşmamızı sağladığını öğrendim”

“Soyut kavramaları somutlaştırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Tuğba görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... müzelerin soyut olan kavramaları somutlaştırmamızı, değerlerimizi daha net hale getirmemize yardımcı olduğunu öğrendik”

“Geçmişte yaşamış insanların yaşantıları, kültürleri hakkında bilgi edinmeyi sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybuke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Geçmişteki birçok tarihi esere, kalıntıya içeriğini dayandıran müzeler, insanların yaşantılarına , kültürlerine ait bilgileri bizlere sunar ve bilgi sahibi olmamızı sağlar”

“Milli bilinç kazandırmaya yardımcı olur” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Muhsin görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müzeler çeşitli konularla ilgili olabilir tüm müze çeşitlerinin eğitime katkısı olabilir. Müze eğitimi öğrencilerde tarihsel, kültürel ve milli bilinç kazandırmada etkili olabilir”

“Üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesine yardımcı olur” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selçuk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... müze hakkında bildiklerini, öğrendiklerini hikayeleştirerek veya resmederek eğitimin kalıcı hale gelebileceğini bu sayede öğrencinin hayal gücüne ve yaratıcılığına ivme katılarak üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesinde etkili olduğunu öğrenmiş oldum”

“Öğrenmeyi kolaylaştırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....müze eğitiminin verilmesi öğrenciyi içine katarak onu harekete geçiren ve üretmek öğrenmeyi hızlandıran ortam oluşturarak öğrenmeyi kolaylaştırır”

“Dersi öğrenci merkezli hale getirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Alp görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Eğitimin görevi öğrencinin aktif olarak yaşamasını sağlamaktır. Bu yüzden müze eğitiminin eğitimci tarafından kurgulanması ve uygulanmasının nasıl mümkün olabileceğini öğrenmiş oldum. Böylece müze eğitiminin dersi öğrenci merkezli hale getirdiğini öğrendim”

“Dünya tarihi açısından önemli olan kalıntılar hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Tamer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müzeler içerisinde tüm dünyanın tarihini, kültürünü ve önemli kalıntılarını barındırmaktadır. Bundan dolayı müzeler dünya tarihi için önemli olan kalıntılar hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar”

“Sanata karşı ilgiyi artırmaya yardımcı olur” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Yunus görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... sanata ve sanat eserlerine karşı ilgiyi, değer vermeyi artırmaya yardımcı olur. Ayrıca onları koruyabilme bilincini oluşturabilme içinde önemli olduğunu söyleyebilirim”

“Kültür varlıklarının koruma bilinci oluşturmaya katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Hilal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Kentimizin tarihsel ve kültürel öneminin kavranmasına, kültür varlıklarını koruma bilincinin oluşmasına, katkıda bulunmaktadır”

“Derse ilgiyi artırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Elif görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müzelerin kullanımı öğrencilerde merak uyandıracak için derse olan ilgiyi artırmaktadır. Bu gün dersimizde yapılanlar ile müzenin derse ilgiyi artırdığını söyleyebilirim”

“Tarih konularının öğretiminde etkilidir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Tarih konuları islenirken müze konularının önemi kaçınılmazdır. Tarih konularının öğretimi yapılırken soyut konuların anlaşılması, kalıntılar ile görsellerin var olması konuların öğretiminde son derece etkilidir”

“Yaparak yaşayarak öğrenme ortamı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fırat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müze ile yapılan etkinlikler neticesinde öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme ortamının oluştuğunu söyleyebilirim. Bu doğrultuda müzelerin kullanılması veya etkinliklere dâhil edilmesi yaparak yaşayarak öğrenme ortamı sağlamaktadır”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları müze eğitiminin mesleki katkıları bağlamında, müzelerden nasıl yararlanacağına; sanal müze gezisinin yapılabileceğine; müze eğitiminin tarih bilinci kazandırmaya yardımcı olduğuna; derste materyal olarak kullanılabileceğine; müze çeşitlerine; müze eğitime; Sosyal Bilgiler öğretiminde hangi kazanımlarla ilişkilendirebileceğine; müze eğitiminde kullanılabileceği etkinliklere; yapılandırmacı yaklaşımda kullanılması gereken bir ortam olduğuna; müzelerin aslında eğitim kurumları olduğuna; müze gezisinde dikkat edilmesi gereken unsurlara; yaşam boyu öğrenme sağlayacak ortamlardan bir tanesi olduğuna; iyi bir öğrenme ortamı oluşturduğuna ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Mustafa “Müzelerden nasıl yararlanacağımı öğrendim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Öğretmen olduğumda derslerimde müzelerden nasıl yararlanabileceğimi ve ne tür etkinlikler hazırlayabileceğimi öğrendim”

“Sanal müze gezisinin yapılabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Kürşat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bu gün derste arkadaşımızın şu ana nereyi gezmek istersiniz sorusu üzerine sanal müze gezisi yaptırması beni çok etkiledi ve sanal müze gezilerinin yapılabileceğini öğrendim”

“Müze eğitiminin tarih bilinci kazandırmaya yardımcı olduğunu öğrendim ” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Evren görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... dolayısıyla müze eğitiminin toplumda tarih bilinci oluşturmada önemli olduğunu öğrendim”

“Derste materyal olarak kullanılabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müze eğitimiyle ilgili bu gün derste kilden yaptığımız malzemeler ile kendi müzemizi oluşturduk ve derste materyal olarak müzenin kullanılabileceğini öğrendim. Ayrıca müzelerde izin verildiği çerçevede derste materyal olarak kullanılabildiğini öğrendim”

“Müze çeşitlerini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ömer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... müze eğitiminin önemi, kaç çeşit müze olduğu bu müze çeşitlerinin içeriğini öğrendim”

“Müze eğitimi hakkında bilgi sahibi oldum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Nil görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... müze eğitimi hakkında bilgiler edindim müzenin ne olduğu ne anlam taşıdığı ve içinde neleri barındırdığını geçmiş ve gelecek arasında bağlantıyı kurduğunu öğrendim”

“Sosyal Bilgiler öğretiminde hangi kazanımlarla ilişkilendirebileceğimi öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müze eğitimini Sosyal Bilgiler dersinde hangi konularda ve kazanımlarda nasıl etkinliklerle kullanabileceğimi öğrendim”

“Müze eğitiminde kullanabileceğim etkinlikleri öğrenmiş oldum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selenge görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bu gün derste arkadaşlarımız hem müze eğitiminde çok farklı etkinliklerin yapılabileceğini bizlere göstermiş oldular. Böylelikle müze eğitiminde kullanabileceğim etkinlikleri öğrenmiş oldum”

“Yapılandırımcı yaklaşımda kullanılması gereken bir ortam olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müze eğitimi yapılandırımcı yaklaşımın vazgeçilmez bir unsurudur diyebiliriz. Ayrıca dersimiz ile müze eğitiminin yapılandırımcı yaklaşımda kullanılması gereken ortam olduğunu öğrendim”

“Müzelerin aslında eğitim kurumları olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selçuk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bu konuda bu hafta öğrendiklerim arkadaşlarımın sunumları ve etkinlikleriyle toparlarsam müzelerin eğitim kurumlarının birer parçası olduğunu ve hatta eğitim kurumu olduğunu öğrenmem oldu”

“Müze gezisinde dikkat edilmesi gereken unsurları öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ülkü görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müzedeyken nelere dikkat edilmeli nasıl davranılmalı bu konu hakkında bilgi sahibi oldum ve önemli hususları öğrendim”

“Yaşam boyu öğrenme sağlayacak ortamlardan bir tanesi olduğunu öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... aynı zamanda müzeler yaşam boyu eğitimin sunulabileceği en uygun ortamlardan birisi olduğunu öğrendim”

“İyi bir öğrenme ortamı oluşturduğunu gördüm” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... sınıf ortamından uzaklaşıp öğrencilere iyi bir öğrenme iklimi ve ortamı oluşturduğunu gördüm”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin işe koşulmasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 40’da verilmiştir:

Tablo 40. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin işe koşulmasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri

Müze kullanımı masraflı olduğu için sürekli kullanmakta sıkıntı yaşanabilir
Müzenin kullanımı çok zaman alıyor
Müzelerin kullanımı için izin süreci vs. almada sıkıntı yaşanabiliyor
Müze gezisinde öğrencileri kontrol etmek zor oluyor
Müze görevlilerinin düzeye uygun bilgi verme konusunda yeterli olduklarını düşünmüyorum
Müzelerden ülkemizde yeterince iyi yararlanılamadığını düşünüyorum
Müzelerde farklı etkinliklerin yapılması konusunda izin almada sorun yaşayacağımızı düşünüyorum
Sanal müzelerin sayısının yeteri olmadığını düşünüyorum
Okullarda sanal müze gezileri yapabilmek için internet bağlantılarının yeterli olduğunu düşünmüyorum
Sanal müzelerden yararlanma konusunda sistemdeki öğretmenlerin çoğunun yeterli olduğunu düşünmüyorum

Tablo 40’da da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları müze eğitiminin kullanımında, müze kullanımı masraflı olduğu için sürekli kullanmakta sıkıntı yaşanabildiği; müzenin kullanımı çok zaman aldığı; müzelerin kullanımı için izin süreci vs. almada sıkıntı yaşanabildiği; müze gezisinde öğrencileri kontrol etmek zor olduğu; müze görevlilerinin düzeye uygun bilgi verme konusunda yeterli olmadıkları; müzelerden ülkemizde yeterince iyi yararlanılamadığı; müzelerde farklı etkinliklerin yapılması konusunda izin almada sorun yaşandığı; sanal müzelerin sayısının yeteri olmadığı; okullarda sanal müze gezileri yapabilmek için internet bağlantılarının yeterli olmadığı; sanal müzelerden yararlanma konusunda sistemdeki öğretmenlerin çoğunun yeterli olmadığı gibi sorunları ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Asya “Müze kullanımı masraflı olduğu için sürekli kullanmakta sıkıntı yaşanabilir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... son yıllarda müzelere olan ilginin arttığını düşünürsek kullanılması başta gelmesi gerekir. Ancak masraflı bir yol olduğunu düşünüyorum belki de bu yüzden pek fazla kullanılmıyor”

“Müzenin kullanımı çok zaman alıyor” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Muhsin görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... zaman alan bir yöntem ayrıca. Hazırlık yapılması gerekir. Öğretmenin öğrenci için ön bilgi hazırlaması da gerekiyor. Masraf ve zaman sıkıntısını katmazsak güzel bir etkinlik”

“Müzelerin kullanımı için izin süreci vs. almada sıkıntı yaşanabiliyor” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“ müzelerin kullanımı için aileden, okuldan ve müzeden izin almak gerekiyor. Bütün bu izin süreci ve izin almada sıkıntı yaşanabiliyor “

“Müze gezisinde öğrencileri kontrol etmek zor oluyor” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fatma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Ders etkinlikleri çerçevesinde müze gezisi yapıldığında sınıf mevcudu elbette etkilidir ama genellikle öğrencileri kontrol etmek zor oluyor”

“Müze görevlilerinin düzeye uygun bilgi verme konusunda yeterli olduklarını düşünmüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Zeynep görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müzelere gittiğimde müze görevlilerinin yaş grubu veya düzeye uygun bir şekilde bilgi veremediklerini bu konuda yeterli olmadıklarını gördüm en azından ben böyle düşünüyorum”

“Müzelerden ülkemizde yeterince iyi yararlanılamadığını düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Tamer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müzeler konusunda ülkemizin aslında çok zengin olduğunu ancak hem derslerde hem de günlük hayatımızda toplum olarak müzeleri çok fazla kullanmadığımızı daha doğrusu yararlanmadığımızı düşünüyorum”

“Müzelerde farklı etkinliklerin yapılması konusunda izin almada sorun yaşayacağımızı düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Kürşat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Müzeleri derslerimizde kullanırken farklı etkinlik yapmak istediğimizde müze tarafından izin almada sorun yaşanabileceğini düşünüyorum”

“Sanal müzelerin sayısının yeteri olmadığını düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fırat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Dersimizde sanal müzeleri kullandık ancak ben derste kullanılanların haricinde çok fazla sanal müzelerin olmadığını düşünüyorum yani sayı olarak yeterli olmadığını düşünüyorum”

“Okullarda sanal müze gezileri yapabilmek için internet bağlantılarının yeterli olduğunu düşünmüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sanal müze kullanımına yönelik olarak okullarda sanal müze uygulamalarını yapabilmek için internet ihtiyacının var olduğunu biliyoruz ancak okullarda internet bağlantısının yeterli düzeyde olduğunu düşünmüyorum”

“Sanal müzelerden yararlanma konusunda sistemdeki öğretmenlerin çoğunun yeterli olduğunu düşünmüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mesut görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Özellikle öğretmenlik uygulaması veya okul deneyimine gittiğimde öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda sıkıntılı olduğunu gördüm. Bundan dolayı şu an öğretmenlik yapan hocalarımızın çoğunun sanal müzelerden yararlanma konusunda yeterli olduğunu düşünmüyorum”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Soru sorma teknikleri” boyutuna ilişkin beklentileri Tablo 41’de verilmiştir:

Tablo 41. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Soru sorma teknikleri” boyutuna ilişkin beklentileri

Yeni soru sorma tekniklerini öğrenmek isterim
Soru nasıl hazırlanır öğrenmek isterim
Farklı soru sorma teknikleri öğrenmek isterim
Soru sorma tekniklerini etkili kullanmak için dikkat edilecek unsurları öğrenmek isterim
Soru sorma tekniklerini öğrenci merkezli hale getirmede gerçekleştirilebilecek uygulamaları öğrenmek isterim
Sosyal Bilgiler dersinde soru sorma tekniklerini nasıl kullanabileceğimi öğrenmek isterim
Soruların hazırlanma sürecinde kapsam ve düzey belirleme amacıyla kullanılan ölçütleri öğrenmek isterim
Soru sorma tekniklerinin öğrenciler üzerindeki etkilerini öğrenmek isterim

Tablo 41’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları soru sorma teknikleri kullanımına ilişkin olarak beklentilerini yeni soru sorma tekniklerine; soruların nasıl hazırlandığına; farklı soru sorma tekniklerine; soru sorma tekniklerini etkili kullanmak için dikkat edilecek unsurlara; soru sorma tekniklerini öğrenci merkezli hale getirmede gerçekleştirilebilecek uygulamalara; Sosyal Bilgiler dersinde soru sorma tekniklerini nasıl kullanabileceğine; soruların hazırlanma sürecinde kapsam ve düzey belirleme amacıyla kullanılan ölçütlere; soru sorma tekniklerinin öğrenciler üzerindeki etkilerine ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Hilal “Yeni soru sorma tekniklerini öğrenmek isterim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... yeni yöntem ve soru tekniklerini öğrenmek isterim. Öğrencileri derse aktif olarak katacak farklı bireysel yönlerin görülmesi açısından yararlı olacaktır.”

“Soru nasıl hazırlanır öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Zeynep görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... konulara göre nasıl soru hazırlanır bunları öğrenmek isterim.”

“Farklı soru sorma teknikleri öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selçuk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

*“Derslerimizde soru sorma tekniklerini kullanmamız gerektiğini düşünüyorum.
Bundan dolayı farklı soru sorma tekniklerini öğrenmek isterim”*

“Soru sorma tekniklerini etkili kullanmak için dikkat edilecek unsurları öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mustafa görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Soru sorma tekniklerini etkili ve yerinde kullanmak için soru sorma sorularının taşınması gereken özellikleri, güçlü soru sorabilmeyi kısacası dikkat etmem gereken hususları öğrenmek isterim hedefim bu yöndedir.”

“Soru sorma tekniklerini öğrenci merkezli hale getirmede gerçekleştirilebilecek uygulamaları öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

*“Soru sorma teknikleri kullanılırken birçok uygulamalardan yararlanılmaktadır.
Bu uygulamalardan hangilerini kullanırsam soru sorma tekniklerini öğrenci merkezli hale getirmiş olurum öğrenmek istiyorum”*

“Sosyal Bilgiler dersinde soru sorma tekniklerini nasıl kullanabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayberk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... soru cevap yöntemiyle ders nasıl işlenir ve Sosyal Bilgiler dersinde soru cevap yöntemi nasıl kullanılır öğrenmek isterim”

“Soruların hazırlanma sürecinde kapsam ve düzey belirleme amacıyla kullanılan ölçütleri öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ömer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bireyler için hazırlanan soruların kapsamı ve düzeyini belirlemek için kullanılan ölçütler nelerdir öğrenmek isterim.”

“Soru sorma tekniklerinin öğrenciler üzerindeki etkilerini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Tuğba görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... soru sorma tekniğinin öğrenci üzerinde nasıl bir etkisinin olduğunu öğrenmek isterim.”

TYÖ’ ye uygun biçimde özel öğretim yöntemleri dersinde soru sorma teknikleri kullanımına yönelik gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının soru sorma teknikleri kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 42’de verilmiştir:

Tablo 42. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “soru sorma teknikleri” kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri

Öğrenciler açısından katkılar	Bilginin kazanılma düzeyini ölçmeye yardımcı olur
	Derse yönelik ilgiyi artırır
	Öğrencilerin kendini ifade etme yeteneklerini geliştirir
	Dersi eğlenceli hale getirir
	Öğrenilenlerin pekiştirilmesine katkı sağlar
	Dersin öğrenci merkezli hale getirilmesine katkı sağlar
	Öğrenilenleri kalıcı hale getirir
	Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini harekete geçirir
	Öğrencilerin merak duygularını harekete geçirir
	Öğrencileri yaratıcı düşünmeye sevk eder
	Öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesine katkı sağlar
	Öğrencilerin güdülenmesini sağlar
Mesleki katkılar	Soru sorma tekniklerinin neler olduğunu öğrendim
	Eğlenceli soru sorma tekniklerini öğrendim
	Soru sorma teknikleri ve oyunlaşmanın nasıl bir arada kullanılabileceğini öğrendim
	Soru sorma teknikleri kullanılırken yaşanabilecek olumsuzlukları gözlemledim
	Soru sorma tekniklerini kullanırken yararlanılabilecek materyalleri öğrendim
	Öğrenci seviyesi göz önünde bulundurulmadan soru sorma teknikleri kullanmanın sonuçlarını gözleme olanağı buldum
	Soru sorma tekniklerinin kullanımında zaman yönetiminin önemini öğrendim
	Soru sorma teknikleri kullanımında psikolinguistik susmanın önemini anladım
	Konu başında soru sorma tekniklerinden yararlanmanın hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemedeki etkisi gözlemledim

Tablo 42’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının soru sorma teknikleri kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri öğrenciler açısından katkılar ve

mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Soru sorma teknikleri kullanımının öğrenciler açısından katkıları bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: bilginin kazanılma düzeyini ölçmeye yardımcı olduğuna; derse yönelik ilgiyi artırdığına; öğrencilerin kendini ifade etme yeteneklerini geliştirdiğine; dersi eğlenceli hale getirdiğine; öğrenilenlerin pekiştirilmesine katkı sağladığına; dersin öğrenci merkezli hale getirilmesine katkı sağladığına; öğrenilenleri kalıcı hale getirdiğine; öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini harekete geçirdiğine; öğrencilerin merak duygularını harekete geçirdiğine; öğrencileri yaratıcı düşünmeye sevk ettiğine; öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesine katkı sağladığına; öğrencilerin güdülenmesini sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Nil “Bilginin kazanılma düzeyini ölçmeye yardımcı olur” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... soru sorma tekniklerinin kullanımı öğrenciler tarafından bilginin ne kadar kazanıldığını öğrenmemize yardımcı olur.”

“Derse yönelik ilgiyi artırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selenge görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... hem de öğretmen kendi sorduğu sorularla öğrencinin ders içerisinde de olmasını ve derse olan ilgi ve merakını artırmaktadır.”

“Öğrencilerin kendini ifade etme yeteneklerini geliştirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Tamer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... ayrıca kendini ifade etme aktarma yeteneğini geliştiren bir tekniktir.”

“Dersi eğlenceli hale getirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Muhsin görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Soru sorarken klasik tekniklere bağlı kalmamıza gerek yok yaratıcı fikirlerle soru sormak dersi çok daha eğlenceli bir hale getiriyor.”

“Öğrenilenlerin pekiştirilmesine katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selçuk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... öğrenilen konuların tekrar ve pekiştirmeler ile daha iyi öğrenilmesi sağlar...”

“Dersin öğrenci merkezli hale getirilmesine katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... soru sorma tekniklerinin kullanımı dersin öğrenci merkezli hale gelmesine katkı sağlamaktadır.”

“Öğrenilenleri kalıcı hale getirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Alp görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... soru sorma teknikleri ile istediğiniz konuyu öğrencilere iyi ve güzel bir şekilde öğrencilerle birlikte işleyebilmeyi, öğrenciler sıkılmadan dersi işleyebilmeyi, anlatılan konunun yani öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olmasını sağlar.”

“Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini harekete geçirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bu teknik sayesinde öğrencinin derse aktif olarak katılmasını sağlayarak üst düzey düşünmeye teşvik eder.”

“Öğrencilerin merak duygularını harekete geçirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Dolunay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... ve soru sorarak hem merak duygumuzu uyandırılmasını sağlar.”

“Öğrencileri yaratıcı düşünmeye sevk eder” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ömer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... soru sorarak öğrencileri derse katabiliriz. Soru sorma öğrenciyi yaratıcı düşünmeye sevk eder.”

“Öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesine katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mustafa görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Soru sorma öğrencilere kendini kolayca ifade edebilme, özgürce düşüncesini ifade edebilme gibi iletişim becerilerinin gelişmesine yardımcı olur.”

“Öğrencilerin güdülenmesini sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... dersin başında sorular yöneltmesi bize dersin içeriği hakkında ipuçları verir. Böylece derse güdülenmeyi sağlar.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları soru sorma teknikleri kullanımının mesleki katkıları bağlamında, soru sorma tekniklerinin neler olduğuna; eğlenceli soru sorma tekniklerine; soru sorma teknikleri ve oyunlaşmanın nasıl bir arada kullanılabileceğine; soru sorma teknikleri kullanılırken yaşanabilecek olumsuzluklara; soru sorma tekniklerini kullanırken yararlanılabilecek materyallere; öğrenci seviyesi göz önünde bulundurulmadan soru sorma teknikleri kullanmanın sonuçlarına; soru sorma tekniklerinin kullanımında zaman yönetiminin önemine; soru sorma teknikleri kullanımında psikolinguistik susmanın önemine; konu başında soru sorma tekniklerinden yararlanmanın hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemedeki etkisine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Selçuk “Soru sorma tekniklerinin neler olduğunu öğrendim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Soru sorma tekniklerinin neler olduğunu öğrendim...”

“Eğlenceli soru sorma tekniklerini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Elif görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... eğlenceli soru sorma etkinlikleri öğrendim. Örneğin benim uyguladığım gibi öğrencilere dart attırarak ilgi çekici bir teknik uygulanabilir.”

“Soru sorma teknikleri ve oyunlaşmanın nasıl bir arada kullanılabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Yunus görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... soru sorma teknikleri kullanılırken nasıl oyunlaştırabileceğimi öğrendim”

“Soru sorma teknikleri kullanılırken yaşanabilecek olumsuzlukları gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bugün derste soru sorma teknikleri uygulanırken ne gibi olumsuzluklar yaşanabildiğini gözlemledim.”

“Soru sorma tekniklerini kullanırken yararlanılabilecek materyalleri öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mesut görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... arkadaşlarımın soru sorma tekniklerini kullanırken materyaller kullanarak öğrencilere dersle ilgili sorular sorarak dersi eğlenceli bir hale getirdiler ve dersin daha iyi öğrenimini sağladılar. Böylece derste soru sorma tekniklerini kullanırken kullanılacak materyalleri öğrendim.”

“Öğrenci seviyesi göz önünde bulundurulmadan soru sorma teknikleri kullanmanın sonuçlarını gözlemleme olanağı buldum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fırat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Soru sorma ve tekniklerinde öğrencinin seviyesine göre soru sorabilmek çok önemlidir. Öğrenci seviyesi göz önünde bulundurulmadan soru sorma tekniklerinin kullanımı sonucunda meydana gelen durumları gözlemleme imkanı buldum.”

“Soru sorma tekniklerinin kullanımında zaman yönetiminin önemini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Talha görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... soru sorma tekniklerini kullanırken zaman yönetiminin ne kadar önemli olduğunu öğrendim.”

“Soru sorma teknikleri kullanımında psikolinguistik susmanın önemini anladım” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Zeynep görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... ayrıca soru sorma tekniklerinin kullanımında sorunun cevabını öğrenciden alırken gereken bekleme süresinin önemini anladım.”

“Konu başında soru sorma tekniklerinden yararlanmanın hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemedeki etkisi gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Hilal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derse başlarken soru sorma tekniklerini kullanmanın öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemede etkili olduğunu gözlemledim.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının soru sorma teknikleri kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 43’de verilmiştir:

Tablo 43. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “soru sorma teknikleri” kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri

Öğrencilerin tümünün soru sorma tekniklerinde sürece dâhil olmaması derse ilgiyi azaltabilir

Sorulara aynı öğrencilerin yanıt vermesi dersi sıkıcı hale getirebilir

Soru sorma teknikleri kullanılırken sürecin uzun tutulması öğrenciler üzerinde olumsuz etki yaratabilir

Soru sorma tekniklerinde konu ve düzey kapsayıcı olmazsa ölçme değerlendirme bağlamında yetersizlik ortaya çıkabilir

Tablo 43’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları soru sorma tekniklerinin kullanımında, öğrencilerin tümünün soru sorma tekniklerinde sürece dâhil olmaması derse ilgiyi azaltabildiği; sorulara aynı öğrencilerin yanıt vermesi dersi sıkıcı hale getirebildiği; soru sorma teknikleri kullanılırken sürecin uzun tutulması öğrenciler üzerinde olumsuz etki yaratabildiği; soru sorma tekniklerinde konu ve düzey kapsayıcı olmazsa ölçme değerlendirme bağlamında yetersizlik ortaya çıkabildiği gibi sorunları ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Göktürk “Öğrencilerin tümünün soru sorma tekniklerinde sürece dâhil olmaması derse ilgiyi azaltabilir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derslerde soru sorma teknikleri kullanırken sınıfın tamamının sürece dahil edilmemesi veya birkaç öğrenci üzerinden devam edilmesi derse olan ilgiyi azaltabilir.”

“Sorulara aynı öğrencilerin yanıt vermesi dersi sıkıcı hale getirebilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derste sorulan sorulara hep aynı öğrencinin cevap vermesi dersi diğer öğrenciler açısından sıkıcı hale getirir.”

“Soru sorma teknikleri kullanılırken sürecin uzun tutulması öğrenciler üzerinde olumsuz etki yaratabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ülkü görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Soru sorma tekniklerinin derste uzun süre kullanılması öğrencileri olumsuz etkileyebilir.”

“Soru sorma tekniklerinde konu ve düzey kapsayıcı olmazsa ölçme değerlendirme bağlamında yetersizlik ortaya çıkabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Şerife görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Soru sorma teknikleri kullanılırken öğrencilerin düzeyleri göz önüne alınmazsa, sorular konular ile ilgili olmazsa ve ya konuları tam anlamıyla kapsamazsa ölçme değerlendirme açısından yeterli olmayabilir.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Belirli günler ve haftalardan yararlanma” boyutuna ilişkin beklentileri Tablo 44’de verilmiştir:

Tablo 44. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Belirli günler ve haftalardan yararlanma” boyutuna ilişkin beklentileri

Sosyal Bilgiler dersi konularıyla doğrudan ilişkilendirilebilecek belirli gün ve haftaları öğrenmek isterim
Sosyal Bilgiler dersinde belirli günler ve haftalardan yararlanabilmek için gerçekleştirilebilecek uygulamaları öğrenmek isterim
Sosyal Bilgiler öğretiminde belirli günler ve haftalardan nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim
Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın öğrenciler üzerindeki etkilerini öğrenmek isterim
Sosyal Bilgiler dersinde okul dışı öğrenme bağlamında belirli gün ve haftalardan nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim

Tablo 44’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları belirli günler ve haftalardan yararlanma konusuna ilişkin olarak beklentilerini Sosyal Bilgiler dersi konularıyla doğrudan ilişkilendirilebilecek belirli gün ve haftalara; Sosyal Bilgiler dersinde belirli günler ve haftalardan yararlanabilmek için gerçekleştirilebilecek uygulamalara; Sosyal Bilgiler öğretiminde belirli günler ve haftalardan nasıl yararlanabileceğine; Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın öğrenciler üzerindeki etkilerine; Sosyal Bilgiler dersinde okul dışı

öğrenme bağlamında belirli gün ve haftalardan nasıl yararlanabileceğine ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Elif “Sosyal Bilgiler dersi konularıyla doğrudan ilişkilendirilebilecek belirli gün ve haftaları öğrenmek isterim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bu konu öğrencilere aktarılırken hangi konuların anlatılması gerektiği hakkında bilgi sahibi olmak istiyorum çünkü çok fazla belirli gün ve haftalar konu başlığı mevcuttur. Bunların içinde Sosyal Bilgiler kazanımlarıyla doğrudan uyumlu olan belirli günler ve haftaları öğrenmek istiyorum.”

“Sosyal Bilgiler dersinde belirli günler ve haftalardan yararlanabilmek için gerçekleştirilebilecek uygulamaları öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybala görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Benim en çok öğrenmek istediğim Sosyal Bilgiler dersinde belirli günler ve haftaları kullanırken yapabileceğim etkinlik ve uygulamaları öğrenmektir.”

“Sosyal Bilgiler öğretiminde belirli günler ve haftalardan nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fatma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... Sosyal Bilgiler öğretiminde belirli günler ve haftalardan nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim...”

“Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın öğrenciler üzerindeki etkilerini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayşe görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“ Belirli günle ve haftaları Sosyal Bilgiler dersinde kullanmanın öğrenciler üzerindeki etkilerinin neler olduğunu öğrenmek isterim.”

“Sosyal Bilgiler dersinde okul dışı öğrenme bağlamında belirli gün ve haftalardan nasıl yararlanabileceğimi öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Evren görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sosyal Bilgiler dersinde belirli günler ve haftalardan okul dışında nasıl yararlanabilirim onu öğrenmek isterim.”

TYÖ' ye uygun biçimde özel öğretim yöntemleri dersinde belirli günler ve haftalardan yararlanmaya yönelik gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının belirli günler ve haftalardan yararlanmanın katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 45'de verilmiştir:

Tablo 45. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının belirli günler ve haftalardan yararlanmanın katkılarına ilişkin görüşleri

Öğrenciler açısından katkılar	Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanma öğrencilerin toplumla kaynaşmasına katkı sağlar
	Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanma birçok konuda öğrencilerin bilinçlenmesini sağlar
	Belirli günler ve haftalarda yapılan etkinlikler öğrencilerin ilgisini çeker
	Milli bilinç oluşturmaya katkı sağlar
	Toplumsal değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasına yardımcı olur
Mesleki katkılar	Değerler eğitiminde toplumsal bir kaynak olarak kullanılabileceğini öğrendim
	Özellikle bazı belirli gün ve haftalar Sosyal Bilgiler dersinde çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak ele alınabileceğini öğrendim
	Sosyal Bilgiler dersinin öğrenme alanları ve kazanımlarıyla hangi belirli gün ve haftaları ilişkilendirebileceğimi öğrendim
	Belirli günler ve haftaları Sosyal Bilgiler dersinde nasıl işe koşabileceğimi öğrendim
	Belirli gün ve haftalardan Sosyal Bilgiler dersinde yararlanmanın derste öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığını öğrendim
	Belirli gün ve haftalardan Sosyal Bilgiler dersinde yararlanmada kullanabileceğim materyaller hakkında bilgi sahibi oldum
	Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın önemini anladım
	Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın dersleri eğlenceli hale getirdiğini gözlemledim

Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın hem sınıf içi hem okul dışı uygulamalarla yürütülebileceğini öğrendim

Tablo 45’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının belirli günler ve haftalardan yararlanmanın katkılarına ilişkin görüşleri öğrenciler açısından katkılar ve mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Belirli günler ve haftalardan yararlanmanın öğrenciler açısından katkıları bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanma öğrencilerin toplumla kaynaşmasına katkı sağladığına; Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanma birçok konuda öğrencilerin bilinçlenmesini sağladığına; belirli günler ve haftalarda yapılan etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çektiğine; milli bilinç oluşturmaya katkı sağladığına; toplumsal değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasına yardımcı olduğuna ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Alp “Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanma öğrencilerin toplumla kaynaşmasına katkı sağlar” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Öğrencilerin bu belirli gün ve haftalarının önemini bilmesi farkındalık yaratması açısından önemli olduğu gibi aynı zamanda Sosyal Bilgiler dersinde kullanımı öğrencilerin toplumla kaynaşmasını sağlar.”

“Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanma birçok konuda öğrencilerin bilinçlenmesini sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Tamer görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... öğrencilerin birbirleriyle kaynaşmada ve sosyalleşmede aynı zamanda bir çok konuda bilinçlenmelerine faydalı olacağını söyleyebilirim.

“Belirli günler ve haftalarda yapılan etkinlikler öğrencilerin ilgisini çeker” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derste belirli günler ve haftalar kapsamında yapılan etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekiyor...”

“Milli bilinç oluşturmaya katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Kürşat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... milli bilincin de oluşması için etkili yollardan birisi belirli günler ve haftaların kullanımıdır.”

“Toplumsal değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasına yardımcı olur” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Dolunay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bir milletin değer yargılarına sıkı sıkıya bağla kalmasını sağlar ve gelecek kuşaklara aktaracak toplumun değerlerini aktarmaya yardımcı olur.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları belirli günler ve haftalardan yararlanmanın mesleki katkıları bağlamında, değerler eğitiminde toplumsal bir kaynak olarak kullanılabileceğine; özellikle bazı belirli gün ve haftalar Sosyal Bilgiler dersinde çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak ele alınabileceğine; Sosyal Bilgiler dersinin öğrenme alanları ve kazanımlarıyla hangi belirli gün ve haftaları ilişkilendirebileceğine; belirli günler ve haftaları Sosyal Bilgiler dersinde nasıl işe koşabileceğine; belirli gün ve haftalardan Sosyal Bilgiler dersinde yararlanmanın derste öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığına; belirli gün ve haftalardan Sosyal Bilgiler dersinde yararlanmada kullanabileceği materyallere; Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın önemine; Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın dersleri eğlenceli hale getirdiğine; Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın hem sınıf içi hem okul dışı uygulamalarla yürütülebileceğine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Şerife “Değerler eğitiminde toplumsal bir kaynak olarak kullanılabileceğini öğrendim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Belirli günler ve haftalar toplumun değerlerini yansıttığından dolayı değerler eğitiminde kullanılabilmektedir. Ancak değerler eğitiminde belirli günler ve haftaların toplumsal bir kaynak olarak kullanılabileceğimi bu derste öğrendim.”

“Özellikle bazı belirli gün ve haftalar Sosyal Bilgiler dersinde çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak ele alınabileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ülkü görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bu gün dersimizde arkadaşların belirli günler ve haftalara yönelik polislerden, Kızılay’dan, Yeşilay’dan yararlanmalarıyla Sosyal Bilgiler dersinde kullanırken bazı kurum ve kuruluşlar ile birlikte hareket edebileceğimi öğrendim.”

“Sosyal Bilgiler dersinin öğrenme alanları ve kazanımlarıyla hangi belirli gün ve haftaları ilişkilendirebileceğimi öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Belirli günler ve haftaları Sosyal Bilgiler programı kapsamında hangi öğrenme alanı ve kazanımlarla ilişkilendirerek kullanabileceğimi öğrendim.”

“Belirli günler ve haftaları Sosyal Bilgiler dersinde nasıl işe koşabileceğimi öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fırat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sosyal Bilgiler dersinde belirli günler ve haftaları nasıl kullanabileceğimi ve belirli günler ve haftaları kullanarak konuları nasıl öğretebileceğimi öğrendim.”

“Belirli gün ve haftalardan Sosyal Bilgiler dersinde yararlanmanın derste öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığını öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... belirli gün ve haftalardan Sosyal Bilgiler dersinde yararlanmanın öğrencide o bilginin kalıcılığını artırdığını öğrendim.”

“Belirli gün ve haftalardan Sosyal Bilgiler dersinde yararlanmada kullanabileceğim materyaller hakkında bilgi sahibi oldum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayberk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derste arkadaşlarım belirli gün ve haftaların önemini vurgulayarak ve kullandıkları materyallerle konunun daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmuşlardır. Bu dersle Sosyal Bilgiler dersinde belirli günler haftalardan yararlanırken kullanılacak materyaller hakkında bilgi sahibi oldum.”

“Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın önemini anladım” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Muhsin görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde belirli günler ve haftaları kullanmanın önemini anladım.”

“Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın dersleri eğlenceli hale getirdiğini gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen aday Almla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Dersimizde arkadaşlar çok güzel etkinlikler yaptı ve bu dersle Sosyal Bilgiler dersinde belirli günler ve haftalardan yararlanmanın dersleri eğlenceli hale getirdiğini gördüm.”

“Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın hem sınıf içi hem okul dışı uygulamalarla yürütülebileceğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Alp görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derste belirli günlerin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımına yönelik hem sınıf içinde hem de dışarıda etkinlikler yaptık ve dersin sonunda belirli günler ve haftaları Sosyal Bilgiler dersinde hem sınıfta hem de okul dışında kullanabileceğimi öğrendim.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı” boyutuna ilişkin beklentileri Tablo 46’da verilmiştir:

Tablo 46. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ ye uygun biçimde yürütülen ÖÖY dersinin “Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı” boyutuna ilişkin beklentileri

Eğitim teknolojileri konusunda yeterlik sahibi olmak isterim
Sosyal Bilgiler öğretiminde bilgisayar ve teknolojinin nasıl etkili kullanılabileceği konusunda deneyim kazanmak isterim
Eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımının olumlu ve olumsuz yönlerini öğrenmek isterim
Eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımına yönelik yazılım, proje ve kaynakları öğrenmek isterim
Eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımında nelere dikkat etmem gerektiğini öğrenmek isterim

Tablo 46’da da görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı konusuna ilişkin olarak beklentilerini eğitim teknolojileri konusuna; Sosyal Bilgiler öğretiminde bilgisayar ve teknolojinin

nasıl etkili kullanılabileceğine; eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımının olumlu ve olumsuz yönlerine; eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımına yönelik yazılım, proje ve kaynaklara; eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımında nelere dikkat etmem gerektiğine ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Elif “Eğitim teknolojileri konusunda yeterlik sahibi olmak isterim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam öğretmen olduğumda bilgisayar ve teknolojiden yararlanmayı düşündüğüm için eğitim teknolojileri konusunda yeterli bilgiye sahip olmak isterim.”

“Sosyal Bilgiler öğretiminde bilgisayar ve teknolojinin nasıl etkili kullanılabileceği konusunda deneyim kazanmak isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Nihal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sosyal Bilgiler dersleri genellikle öğrenciler açısından sıkıcı olarak görülüyor. Bundan dolayı Sosyal Bilgiler derslerinde bilgisayar ve teknoloji kullanılmalıdır diye düşünüyorum ve Sosyal Bilgiler öğretiminde bilgisayar ve teknolojinin etkili bir şekilde nasıl kullanılacağı noktasında deneyim kazanmak isterim.”

“Eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımının olumlu ve olumsuz yönlerini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Alp görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam teknoloji kullanımının hem faydasının hem de zararlarının olduğunu düşünüyorum bundan dolayı eğitimde teknoloji kullanımının olumlu ve olumsuz yanlarını öğrenmek isterim.”

“Eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımına yönelik yazılım, proje ve kaynakları öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam günümüzde artık eğitime teknolojinin yansımalarının olduğunu biliyorum ancak eğitimde kullanabileceğim yazılım, site, proje ve kaynakları öğrenmek isterim.”

“Eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımında nelere dikkat etmem gerektiğini öğrenmek isterim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam teknoloji ve bilgisayar kullanımım konusunda nelere dikkat etmem gerekir bunu öğrenmek istiyorum.”

TYÖ’ ye uygun biçimde özel öğretim yöntemleri dersinde belirli günler ve haftalardan yararlanmaya yönelik gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 47’de verilmiştir:

Tablo 47. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı”nın katkılarına ilişkin görüşleri

Akademik katkılar	Dersi eğlenceli hale getirir
	Derse katılımı artırır
	Öğrencilerin ilgisini çeker
	Bilgiye ulaşmada kolaylık sağlar
	Öğrenmeyi kalıcı hale getirir
Mesleki katkılar	Eğitimde teknoloji kullanımının olumlu yönlerini öğrendim
	Eğitimde kullanılabilecek siteleri, yazılımları, projeleri öğrendim
	Sosyal Bilgiler öğretiminde bilgisayar ve teknolojinin nasıl etkili kullanılabileceği konusunda bilgi sahibi oldum
	Eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanırken nelere dikkat etmem gerektiğini öğrendim
	Bilgisayar ve teknoloji kullanımında zamana dikkat etmem gerektiğini gözlemledim

Tablo 47’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri akademik ve mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır.

Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımının akademik katkıları bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: dersi eğlenceli hale getirdiğine; derse katılımı artırdığına; öğrencilerin ilgisini çektiğine; bilgiye ulaşmada kolaylık

sağladığına; öğrenmeyi kalıcı hale getirdiğine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Ahmet “Dersi eğlenceli hale getirir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam eğitimde teknoloji ve bilgisayar kullanımına yönelik olarak bence bu tür etkinlikler dersi eğlenceli hale getiriyor...”

“Derse katılımı artırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Hilal görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... Sosyal Bilgiler dersi veya diğer derslerde kullanılan uygulamalar da olduğu gibi bilgisayar ve teknoloji kullanımı da öğrencilerin derse katılımını artırır.”

“Öğrencilerin ilgisini çeker” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Dolunay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....teknoloji ve bilgisayar günlük hayatta öğrencilerin ilgisini çekmektedir. Aynı şekilde bunların derste kullanımı da öğrencilerin ilgisini çekecektir.”

“Bilgiye ulaşmada kolaylık sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Fırat görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sınıf ortamında her bilgiye her zaman ulaşmak mümkün olmuyor. Hocam bu açıdan bilgisayar ve teknoloji kullanımı bilgiye ulaşmada ciddi kolaylık sağlayacaktır.”

“Öğrenmeyi kalıcı hale getirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selçuk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Genel olarak Sosyal Bilgiler dersi içerisinde çok fazla bilim barındırmaktadır. Bütün bunların öğrencilere aktarımında yeni uygulamaların kullanılması öğrenilen konuların daha kalıcı hale gelmesini sağlıyor. Sosyal Bilgiler eğitiminde teknoloji ve bilgisayar kullanımı da kalıcılık üzerinde etkili olacaktır. “

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımının mesleki katkıları bağlamında, eğitimde teknoloji kullanımının olumlu yönlerine; eğitimde kullanılabilecek sitelere, yazılımlara, projelere; Sosyal Bilgiler öğretiminde bilgisayar ve teknolojinin nasıl etkili kullanılabileceğine;

eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanırken nelere dikkat etmem gerektiğine; bilgisayar ve teknoloji kullanımında zamana dikkat etmesi gerektiğine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Orhun “Eğitimde teknoloji kullanımının olumlu yönlerini öğrendim” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam bu dersle birlikte eğitimde teknoloji kullanımının faydalarının neler olduğunu öğrendim.”

“Eğitimde kullanılabilecek siteleri, yazılımları, projeleri öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ayşe görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....önceden söylediğim gibi teknolojik gelişmeler eğitimde de kendini gösteriyor ancak nasıl kullanacağımızı nelerden faydalanacağımızı çok fazla bilmiyoruz. Bu derste Sosyal Bilgiler eğitimi ve diğer derslerde kullanabileceğim internet siteleri, sanal turlar, yazılımlar ve kaynaklar hakkında bilgi sahibi oldum.”

“Sosyal Bilgiler öğretiminde bilgisayar ve teknolojinin nasıl etkili kullanılabileceği konusunda bilgi sahibi oldum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Selma görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam bugün arkadaşlarımın yaptığı sunumlar ve etkinlikler ile eğitimde teknoloji ve bilgisayar kullanımına yönelik bilgiler edinmenin yanı sıra Sosyal Bilgiler dersinde bilgisayar ve teknolojiyi nasıl etkili bir şekilde kullanabileceğimi öğrendim.”

“Eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanırken nelere dikkat etmem gerektiğini öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mesut görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Sınıfta etkinlik ve uygulama yaparken en önemli olan durumlardan bir tanesi etkinlik, uygulama ya da materyali kullanırken neler dikkat etmem gerektiğini bilmemdir. Bu açıdan baktığımızda bu derste eğitimde bilgisayar teknoloji kullanırken nelere dikkat etmem gerektiğini öğrenmiş oldum.”

“Bilgisayar ve teknoloji kullanımında zamana dikkat etmem gerektiğini gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mustafa görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam şunu fark ettim sınıf içerisinde yeni bir şey yaparken ya da kullanırken zamanın nasıl geçtiğini fark etmiyoruz. Özellikle daha fazla bilgiye ulaşmada kolaylık sağlayan bilgisayar ve teknoloji kullanımı sırasında zamana dikkat edilmezse hem konu dağılıyor hem de asıl verilmek istenen konunun dışına çıkılabiliyor. Bundan dolayı bilgisayar ve teknolojiden yararlanırken zamana dikkat etmem gerektiğini gözlemledim.”

2.1. ODAK GRUP GÖRÜŞMELERİNDEN ELDE EDİLEN BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde odak grup görüşmelerinden elde edilen bulgular sunulmuştur. Sosyal Bilgiler öğretmenliği 4. sınıfa devam eden 74 öğretmen adayı ile 10 hafta süre ile işlenen özel öğretim yöntemleri dersinde dersler ters yüz öğrenmeye uygun biçimde uygulama sürecine devam edilmiştir. Uygulama süreci sonunda ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen 9 odak öğrenci ile odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Deney grubundaki Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla 12 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu (EK-4) ile odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiş, ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınan görüşmeler ortalama 90 dakika sürmüştür. Odak grup görüşmelerinin başında öğretmen adayları araştırmanın amacı ve önemi hakkında bilgilendirilmiş, katılımcılardan toplanan verilerin gizli kalacağı ifade edilmiş, görüşmelerin ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınması için öğretmen adaylarından izin alınmıştır. Odak grup görüşmeleri sonucunda elde edilen veriler birer doküman olarak ele alınmış ve içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir.

Yapılan odak grup görüşmelerinde Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’nün katkılarına ilişkin görüşleri Tablo 48’de verilmiştir.

Tablo 48. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’nün katkılarına ilişkin görüşleri

Nasıl materyal tasarlayabileceğimi öğrenmemi sağladı
Kendimizi sınıf karşısında ifade etmemizi sağladı
Uygulamaya dönük etkinlikler öğrenilenlerin kalıcılığına katkı sağladı
Özgüvenimizin artmasına katkı sağladı
Ders dışında da öğrenme amaçlı etkinliklere katılmamız konusunda bizi yönlendirdi
Sınıftaki öğrenciler arasında iletişim ve etkileşimin artmasını sağladı

Derslerin eğlenceli hale nasıl getirilebileceğini somut biçimde görmemizi sağladı
Sınıf dışında izlenen videolar katkı sağladı
Bana en çok katkı sağlayan derslerdi
Birden fazla duyuya hitap edilmiş oldu
Okul dışında da öğrencileri öğrenmeye yönlendirdi
Sosyal Bilgiler dersini sıkıcılıktan kurtardı
Uygulama sürecinde öğretmen rehberliği katkı sağladı
Geleneksel ve yapılandırmacı ortamı karşılaştırmamıza olanak tanıdı
Okul dışında öğrenmeye olanak tanıyarak hazırbulunuşluğumuzu artırdı
İşlenecek konu ile ilgili ders öncesinde bilgilenmemi sağladı
Öğrenciler arasında yardımlaşmanın artmasını sağladı
Akademik anlamda katkı sağladı
Sınıftaki öğrencilerin konuyla ilgili fikir alışverişini artırdı
Araştırmaya yönlendirerek üniversitenin olanaklarını keşfetmemi sağladı
STK ile işbirliği içinde olmamı sağladı
İşbirliğinin başarıyı artırdığını gözlemledim
Medya ürünlerinden etkili biçimde yararlanmayı öğrendim
Kaynak kişi davet etmede dikkat edilmesi gereken noktaları öğrendim
Öğretmenin iletişim becerisinin önemini anladım
Derslere gönüllü/istekli katılmamı sağladı
Yapılandırmacılığın özünü kavramamıza katkı sağladı
Bilişsel boyut kadar duyuşsal boyutu da nasıl harekete geçirebileceğimizi
öğrenmemizi sağladı
Yapılandırmacılığı teoriden uygulamaya transfer etmemize katkı sağladı
Görsel zekaya sahip kişilerin öğrenmesine büyük oranda katkı sağlanabileceğini
gözlemledim
Hangi konuyla ilgili hangi eğitsel uygulamaları ilişkilendirebileceğimi öğrendim
TYÖ süreci konusunda öğrenciler bilgilendirilirse katkı sağlar
Öğrenci profilinin teknoloji erişim durumunun süreç başında belirlenmesinin
etkili uygulamalara katkı sağlayacağını düşünüyorum
TYÖ'den değerler eğitiminde yararlanılabileceğini düşünüyorum
TYÖ'nün derse ilgiyi artırır

TYÖ soyut konuları somutlaştırmaya katkı sağlar

TYÖ derse yönelik merak uyandırır

TYÖ öğrenciyi araştırmaya yönlendirir

TYÖ öğretmen eğitimini nitelikli hale getirir

Tablo 48’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ’ nün katkıları bağlamında, nasıl materyal tasarlayabileceklerini öğrenmelerine; kendilerini sınıf karşısında ifade etmeye; uygulamaya dönük etkinlikler öğrenilenlerin kalıcılığına katkı sağladığına; özgüvenlerinin artmasına katkı sağladığına; ders dışında da öğrenme amaçlı etkinliklere katılmaları konusunda yönlendirdiğine; sınıftaki öğrenciler arasında iletişim ve etkileşimin artmasını sağladığına; derslerin eğlenceli hale nasıl getirilebileceğini somut biçimde görmelerini sağladığına; sınıf dışında izlenen videoların katkı sağladığına; TYÖ ile işlenen derslerin en çok katkı sağlayan dersler olduğuna; TYÖ sayesinde birden fazla duyuya hitap edilmiş olduğuna TYÖ okul dışında da öğrencileri öğrenmeye yönlendirdiğine; Sosyal Bilgiler dersini sıkıcılıktan kurtardığına; ters yüz öğrenmenin uygulama sürecinde öğretmen rehberliğinin katkı sağladığına; TYÖ uygulamaları geleneksel ve yapılandırmacı ortamı karşılaştırmalarına olanak tanıdığına; bir materyalin yapılma süreci videosunun okul dışında öğrenmeye olanak tanıyarak hazırbulunuşluklarını artırdığına; TYÖ işlenecek konu ile ilgili ders öncesinde bilgilenmelerini sağladığına; öğrenciler arasında yardımlaşmanın artmasını sağladığına; akademik anlamda katkı sağladığına; sınıftaki öğrencilerin fikir alışverişini artırdığına; üniversitenin olanaklarını keşfetmesini sağladığına; STK ile işbirliği içinde olmayı sağladığına; işbirliğinin başarıyı artırdığına; medya ürünlerinden etkili biçimde yararlanmaya; kaynak kişi davet etmede dikkat edilmesi gereken noktalara; TYÖ’de öğretmenin iletişim becerisinin önemine; TYÖ derslere gönüllü/istekli katılmayı sağladığına; TYÖ süre yapılandırmacılığın özünü kavramaya katkı sağladığına; TYÖ öğrenmenin bilişsel boyutu kadar duyuşsal boyutu da nasıl harekete geçirebileceğine; TYÖ süreci konusunda öğrenciler bilgilendirilmesine; TYÖ yapılandırmacılığı teoriden uygulamaya transfer etmeye katkı sağladığına; TYÖ’nün görsel zekaya sahip kişilerin öğrenmesine katkı sağladığına; TYÖ ile hangi konuyla ilgili hangi eğitsel uygulamaları ilişkilendirebileceğine; TYÖ’ de öğrenci profilinin teknoloji erişim durumunun süreç başında belirlenmesinin etkili uygulamalara katkı sağlayacağına;

TYÖ'nün değerler eğitiminde kullanılabileceğine; TYÖ'nün derse ilgiyi artırdığına; TYÖ soyut konuları somutlaştırmaya katkı sağladığına; TYÖ'nün derse yönelik merak uyandırdığına; TYÖ öğrenciyi araştırmaya yönlendirdiğine; TYÖ'nün öğretmen eğitimini nitelikli hale getirdiğine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Gökçen “Nasıl materyal tasarlayabileceğimi öğrenmemi sağladı” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... derslere ondan sonra hani materyal nasıl yapılır, tamamlanır bilmiyorduk ve ters yüz öğrenme ile nasıl materyal tasarlayacağımı öğrendim”

“Kendimizi sınıf karşısında ifade etmemizi sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... öğretmen kürsüsüne geldiğimizde kendimizi nasıl ifade etmemiz gerektiğini çok iyi bir şekilde anladık.”

“Uygulamaya dönük etkinlikler öğrenilenlerin kalıcılığına katkı sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... daha çok uygulamaya dönük olduğu için teorik olmadığı için daha kalıcı olması sağlandı”

“Özgüvenimizin artmasına katkı sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Diğer derslerde düz anlatım şeklinde slaytlarla geçip gidiyorduk ama şimdi uygulamaya dökmeye bir özgüven geldi heyecanımızı yenmemize neden oldu”

“Ders dışında da öğrenme amaçlı etkinliklere katılmamız konusunda bizi yönlendirdi” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Ters yüz öğrenmeyle dersin dışında da bizi etkinlikler yapmaya ve bir şeyler öğrenmeye sevk etti buda öğrenciye artıdır”

“Sınıftaki öğrenciler arasında iletişim ve etkileşimin artmasını sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“En önemlisi de mesela başta bahsettik sınıfta bir samimimi ortak bir payda olarak, daha fazla samimiyet daha fazla birbirine yardımcı olma düşüncesi ortaya çıktı, sınıf adına birliktelik ortaya çıktı bence en önemli noktalardan bir tanesi de budur”

“Derslerin eğlenceli hale nasıl getirilebileceğini somut biçimde görmemizi sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bu konu hakkında ilerde atandığımızda dersi en iyi şekilde ne kadar zevkli ve eğlenceli işleyebileceğimizi daha kalıcı ve somut bir şekilde öğrendik”

“Sınıf dışında izlenen videolar katkı sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam eksik olduğumuz yerleri, tam olarak bilmediğimiz konuları oradaki videoları izleyerek öğrendik ve videolar bize çok şey kattı”

“Bana en çok katkı sağlayan derslerdi” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Benim bu dönem en çok hatırladığım en çok bir şeyler öğrendiğim ders bu ders yani. Tek bunu söyleyeyim.”

“Birden fazla duyuya hitap edilmiş oldu” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... sizin dersinizde hem görüyoruz hem dinliyoruz hem uygulamalı olarak yapıyoruz üç duyuya birlikte hitap edilmiş oldu”

“Okul dışında da öğrencileri öğrenmeye yönlendirdi” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bir de şöyle düşünmek gerekiyor mesela etkinliği yaptınız öğrenciye bir şeyler verdiniz ne yaptınız tetiklediniz öğrenciyi, illa ki bir merak oluşacak illa ki bir araştırma isteği oluşacak öğrencilerde etkinliğin neye dair olduğunu dışarıda öğrenmek ister hale geldiler”

“Sosyal Bilgiler dersini sıkıcılıktan kurtardı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybuke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam şöyle; Sosyal Bilgiler dersi ne yazık ki öğrenciler açısından çok sıkıcı bir ders olarak algılanıyor sürekli bir anlatıma dayandığı için düz mantıkla anlatılıyor ve bu anlatılan bilgiler de öğrencilerin hafızasında uzun süreli yer etmiyor. Bu yüzden dolayı bu dersin Sosyal Bilgilerde kullanılması açısından verimli olacağını düşünüyorum ve ters yüz öğrenme dersi sıkıcılıktan kurtardı”

“Uygulama sürecinde öğretmen rehberliği katkı sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... en başından siz bize rehber konumundaydınız hep ne yapacağımızı bilmiyorduk gerçi benim biraz tereddütlerim vardı en başından hakikaten de diğer sınıfla mı girsem bu sınıfla mı kalsam diye siteye girip verimli bir şekilde devam ettirebilir miyim o tarz soru işaretleri vardı ama sonrasında sizden bir takım düşünceler aldıktan sonra bize bazı konularda yol haritası çizdiniz bu çok katkı sağladı ve ona göre biz de kendimizce yapılandırdık”

“Geleneksel ve yapılandırmacı ortamı karşılaştırmamıza olanak tanıdı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... böyle bir sistem olduğu kanısına vardım ben açık söylemek gerekirse bir geleneksel yöntemlerle yetişen öğretmenler bir de yeni yaklaşıma göre yapılandırmacı yetişen öğretmenler, biz bu ders içerisinde neler yapabileceğimizi az çok da olsa gözlemledik ve geleneksel yöntem ile yapılandırmacı ortamı karşılaştırabilir hale geldik diye düşünüyorum”

“Okul dışında öğrenmeye olanak tanıyarak hazırbulunuşluğumuzu artırdı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam mesela genelde mesela derste dediniz ki materyal konusunda çok bir bilgimiz var mı? Hayır, yoktu ve bundan önce de yoktu. Diğer hocaların dediği şey şu “Materyal bulun, şöyle şöyle yapılır” ama uygulayarak göstermiyorlar, bunun eğitimini vermiyorlardı ters yüz öğrenme ile dersten önce öğretimde izlettirdiğiniz video ile okul dışında biz bu konuları öğreniyorduk ve bu da bizim hazırbulunuşluğumuzu artırıyordu. O açıdan iyi oldu”

“İşlenecek konu ile ilgili ders öncesinde bilgilenmemi sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... ters yüz öğrenme ile dersin öncesinde yaptığınız paylaşımlar, derste yapılacak etkinlikler ve işlenecek ders ile ilgili öncesinden bilgilendirilmemi sağladı”

“Öğrenciler arasında yardımlaşmanın artmasını sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....arkadaşlar birbirlerine yardım ettiler yani yardımlaşmayı artırdı. Bana göre çok iyi bir ders oldu.”

“Akademik anlamda katkı sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....öğrenme noktasında gayet iyi oldu. Çok şey öğrenmemizi sağladı...”

“Sınıftaki öğrencilerin konuyla ilgili fikir alışverişini artırdı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....mesela birbirimizle bu ders sayesinde çokça fikir alışverişinde bulunduk. Ben gittim başkalarına sordum ne yapabilirim. Başka arkadaşlar gelip bana sordu ne yapabilirim diye...”

“Araştırmaya yönlendirerek üniversitenin olanaklarını keşfetmemi sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....üniversitemizde böyle bir kulübün olduğunu bu ders sayesinde araştırmaya yönlendirmesiyle öğrendim...”

“STK ile işbirliği içinde olmamı sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....aklıma sivil toplum örgütü geldi. AMATEM’e gittim. Ve bu ders bu tür sivil toplum kuruluşları ile görüşmem noktasında fikir verdi...”

“İşbirliğinin başarıyı artırdığını gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... ters yüz öğrenme ile dersin öncesinde yaptığınız paylaşımlar, derste yapılacak etkinlikler ve işlenecek ders ile ilgili öncesinden bilgilendirilmemi sağladı”

“Medya ürünlerinden etkili biçimde yararlanmayı öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....mesela ilk zamanlarda videoları çok uzun tutabiliyorduk. Sonradan fark ettik ki aslında videoları uzun tutmak öğrencilerin dikkatini ve algısını düşürüyor. Daha kısa ve çarpıcı videolar bulmaya gayret ettik ...”

“Kaynak kişi davet etmede dikkat edilmesi gereken noktaları öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....kişiyi getirip konuşturmak kısmında da sınıfın tüm algısı oraya kayıyor. Sorular hani bununda belli bir hazırlık aşması gerektirdiğini öğrendim. Sorular o anda kendiliğinden gelişmemeli de böyle işte soru cevap öğrenciler hani bilgilendirme yapılmalı işte soracakları soruları bilmeliler gibi birçok konunun olduğunu öğrendim....”

“Öğretmenin iletişim becerisinin önemini anladım” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam bence bütün bunların olmasında bu derse sizi seçmeleri çok etkili olduğunu düşünüyorum. Yani bunu ciddi ciddi söylüyorum. Gerçekten iletişim konusunda gerçekten çok iyisiniz. Sorduğum soruya öğrencinin müdahale etmemesini isterim. Çünkü mantığımda şu var. Ben vermişimdir ki o çocuğa o soruyu sormuşumdur. Hani bütün olumsuzlukların olmamasının sebebi sizin bu derse girmiş olmanız.”

“Derslere gönüllü/istekli katılmamı sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....ben artık bu derste istekli kalmaya başladım. Mesela çok uzun bir süreydi zamanlama olarak ben isteyerek kaldım. Hani diğer zamanlarda mesela gerçekten çok eğlendim...”

“Yapılandırmacılığın özünü kavramamıza katkı sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam bir de aslında yapılandırmacı eğitimi yaptık ama biz ilk başta yapılandırmacı yaklaşımı benimsemiş sınıflarda yapmak daha kolay. Hiçbirimiz benimsememiştik. İlk haftalar bayağı zorluk çektik. Artık belli bir zamandan sonra atlatılmaya başlandı. Aslında yapılandırmacı yaklaşım güzel bir şey olduğunu öğrenmemizi sağladı.”

“Bilişsel boyut kadar duyuşsal boyutu da nasıl harekete geçirebileceğimizi öğrenmemizi sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“İlk hafta bu derse başladığım zaman sırf hani bilgi vermektir amacım. Kendi konumdan yola çıkarak anlatayım. Sadece bilgi vermektir. Hani etkinlik, materyal falan yapmadım. Ya dedim diğer derslere benziyormuş. Daha sonralar da etkinlik yapmaya başlandı, materyal yapıldı. Ama bu kitle git gide arttı. Arkadaşların dediği gibi önceden haber veriyorduk. Sen ona söyle sen onu yap sen şunu yap. Şimdi artık etkinlik düşünürken artık konuyu anlatmaktan ziyade ne etkinlik yapabilirim ya da sınıfı nasıl katarak eğlendiririm, sıkıcılıktan çıkartabilirim. Hani eğlenceli, iletişimi bol, bilgi alışverişin de bulunduğumuz güzel bir ders olmasını nasıl sağlayacağımızı öğrenmemizde katkısı çoktur.”

. “TYÖ süreci konusunda öğrenciler bilgilendirilirse katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....önce bir alt yapısını oluşturmamız gerekiyor diye düşünüyorum. Öğrenciye anlatmak gerekiyor...”

“Yapılandırmacılığı teoriden uygulamaya transfer etmemize katkı sağladı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Birde hocam yapılandırmacı yaklaşım diyoruz sürekli ama bu diğer derslerde hep teori de kalıyor bu dersle bazı şeyler uygulamaya döküldüğümüz bir fırsat oluştu bence. Ve bununla bence ülke geneline uyarlanması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü biz esaslı sistemle yetiştik. Ama biz öğretmen adayları olarak bence kesinlikle uygulanması ve öğretilmesi gereken bir sistem olduğunun kanaatindeyim. Ve gerçekten yararlı olduğunu düşünüyorum.”

“Görsel zekaya sahip kişilerin öğrenmesine büyük oranda katkı sağlayabileceğini gözlemledim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam görsel olarak yani bilgi daha fazla kaldı bizde sanki. Normal bilgiye rağmen görsel olarak bir ders görsellikle alakalıydı görselliği daha fazla kaldı. Başka bir ders olsaydı unutmuştum ama görsel olarak çok yararlı oldu ve hani yeni bir şeyler ürettik. Yeni fikirler ürettik. Bu konuda görsellerin ve görsel zekanın öğrenmedeki katkısını gördüm.”

“Hangi konuyla ilgili hangi eğitsel uygulamaları ilişkilendirebileceğimi öğrendim” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....ayrıca en büyük etkisi de ilerde öğretmen olunca hangi etkinliğin hangi uygulamaya da kullanacağımı biliyorum artık. “

“Öğrenci profilinin teknoloji erişim durumunun süreç başında belirlenmesinin etkili uygulamalara katkı sağlayacağını düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....önce hani sınıfa hoca gerek teker teker gerekse sınıfla konuşmalı. Yani işte sizin internete girme imkanınız var mı gibisinden sorulmalı. konuştuğuktan sonra bu uygulamalar yapılmalı böylelikle her yerde uygulanabilir.”

“TYÖ’den değerler eğitiminde yararlanabileceğimi düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybuke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....ama mesela değerler eğitimi gibi konularda manevi konularda daha etkili olabileceğini düşünüyorum...”

“TYÖ derse ilgiyi artırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bence kesinlikle uygulanması gereken bir ders. Özellikle Sosyal Bilgiler dersi için kesinlikle uygulanmalı. Çünkü ben girdiğim staj sınıflarında da öyle. İşte öğretmenim genellikle sıkılıyor bu derste diyorlar. Mesela ben bir video götürdüğümde en basitinde bir slayt götürdüğümde hemen ilgileri değişiyor. Çok fazla mutlu oluyorlar. Hani bu tarz etkinlikler hani bir slayt en basitinden ki bu tarz etkinliklerle çocuğun özellikle bizim alanımızda ilgisini artırabiliriz diye düşünüyorum.”

“TYÖ soyut konuları somutlaştırmaya katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Soyut konuları somutlaştırmak için etkinliklerin olması çok önemli bence avantaj olarak. Mesela demokrasinin serüveni ünitesini anlatıyoruz, seçim yaptırmıştı arkadaşlar. Oy kullandık güzeldi bence. Onlar benim aklımda mesela. Güzeldi yani etkinlikler. “

“TYÖ derse yönelik merak uyandırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“ama öğrenciyi o meraka itmek için merak uyandırmak için güzel bir yöntem.”

“TYÖ öğrenciyi araştırmaya yönlendirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam avantajları insanı araştırmaya yöneltiyor, merak duygusu uyandırıyor. Birçok sebep sayabiliriz. “

“TYÖ öğretmen eğitimini nitelikli hale getirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Yani bu sadece Sosyal Bilgiler olarak ta kısıtlamamak gerektiği kanaatindeyim. Kesinlikle olmalı ve mesela biz burada dediğiniz gibi yöntem ve tekniği öğrettik. Biz bir çocuğa nasıl aktarabileceğimizi öğrendik. Zaten Milli Eğitimde uygulandığın da biz çocuklara şey yapmayacağız. Zaten biz konuyu vereceğiz. Ya da bunlar bizim anlattığımız konuları onlara anlatmayacaklar. Ve kesinlikle uygulanması gerekiyor. Bizim madem yaklaşımımız olarak yapılandırmacı yaklaşım kullanıyoruz. Artık şu esasici yaklaşımdan çıkmamız ayrıca öğretmenlerinde çıkması gerekiyor ki bunu da yapabilecek olan yine bu bizim eğitim fakültelerinde bizim bu tarz yetiştirilmemizdir. Ve diğer derslerde uygulanabilirliğini ben düşünüyorum. Bence eğitimi nitelikli hale getiriyor.”

Yapılan odak grup görüşmelerinde Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ nün üstün yanları ve sınırlılıklarına ilişkin olarak görüşleri Tablo 49’da verilmiştir:

Tablo 49. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’ nün üstünlükleri ve sınırlılıklarına ilişkin görüşleri

Üstünlükleri	Sınırlılıkları
İletişimi artırır	Sınıf yönetimi zordur
Merak uyandırır	Ön hazırlık gerektirir
Araştırmaya sevk eder	Tüm sınıfı etkinliklere dâhil etmek
Dersi eğlenceli hale getirir	zordur
Kalıcılığı artırır	Öğretmenin yeterli olmaması sorun
Görsel zekâyâ sahip olanlar için	yaratır
elverişlidir	Öğrenci ders dışındaki sürece aktif

Yaparak yaşayarak öğrenme sağlar	biçimde dâhil olmazsa sınıf içinde sorun yaşanır
	Fiziksel düzenlemeler yapılmalıdır
	Aile desteği sağlanmalıdır

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Tablo 49’da da görüldüğü gibi TYÖ’nün üstünlükleri ilişkin olarak hem duyuşsal hem de akademik boyutta görüşlere yer vermişlerdir. Duyuşsal boyutta dersi eğlenceli hale getirme; akademik boyutta ise iletişimi artırma, merak uyandırma, araştırmaya sevk etme, kalıcılığı artırma ve görsel zekâya sahip olanlar için elverişli olma belirtilen görüşlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ’nün sınırlılıklarına ilişkin olarak sınıf yönetim, ön hazırlık, tüm sınıfı etkinliklere dâhil etmenin zorluğu, öğretmenin yeterlilik düzeyi, ders dışı sürece aktif katılım göstermeyen öğrenciler, fiziksel düzenlemelerin getirdiği sınırlılıklar ve etkili aile desteği sağlama güçlüğüne ifade etmişlerdir. Bu bağlamda üstünlükleri ve sınırlılıkları açısından TYÖ değerlendirildiğinde pek çok katkısından söz edilebilir. Bu katkılar sınıf içi ve dışında gerek akademik gerekse duyuşsal boyutta ele alınabilir. Sınırlılıklar açısından ise öğretmen ve ailelerin bilinçli hale getirilmesi ve gerekli fiziksel düzenlemelerin sağlanması boyutları ihmal edilirse etkili uygulamalar ortaya konulamayacağı söylenebilir.

TYÖ’nin üstünlükleri bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Ali “İletişimi artırır” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“En büyük avantajı iletişim arttı diye düşünüyorum. Etkileşim olarak ta çok fazla millet birbiri ile daha çok konuşmaya başladı.”

“Merak uyandırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“ Hocam derse yönelik merak uyandırıyor. Öğrencilerin derse olan ilgisi arttığından bu sefer ne yapacağız diye ciddi merak uyandırdığını düşünüyorum.”

“Araştırmaya sevk eder” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben bu uygulamaların öğrenciyi ders içinde ve ders dışında araştırmaya yönlendireceğini düşünüyorum. Bu durum öğrenciler açısından çok güzel olur.”

“Dersi eğlenceli hale getirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Dersi eğlenceli hale getiriyor hocam süre o kadar güzel akar gider ki hani bazen öğrencilere çık dersin çıkmaz mesela işte öyle oluyor.”

“Kalıcılığı artırır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... hocam en baştan beri saydığım gibi daha kalıcılığı arttırıyor. Etkileşimi, iletişimi arttırıyor diyebilirim.”

“Görsel zekâya sahip olanlar için elverişlidir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Yani hocam arkadaşlarında dediği gibi görsel hafızaya yönelik bayağı bir etkili oldu. Görsel zekaya sahip olanlar için çok iyi olduğunu düşünüyorum.”

“Yaparak yaşayarak öğrenme sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam bence görsel olarak en azından öğrenciler materyalleri elleylebiliyor, dokunabiliyor, materyaller yapabiliyor, etkinliklere katılabiliyor o açıdan güzel bir avantaj.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ’nün sınırlılıklarına ilişkin olarak sınıf yönetim, ön hazırlık, tüm sınıfı etkinliklere dâhil etmenin zorluğu, öğretmenin yeterlilik düzeyi, ders dışı sürece aktif katılım göstermeyen öğrenciler, fiziksel düzenlemelerin getirdiği sınırlılıklar ve etkili aile desteği sağlama güçlüğüne ifade etmişlerdir. TYÖ’nün sınırlılıkları bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından İlkay “Sınıf yönetimi zordur” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....derslerde çok etkinlik yapılıyor olması ve sınıfın tamamının dahil edilmesi düşünüldüğünde sınıf yönetiminde zorluklar yaşanabilir”

“Ön hazırlık gerektirir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... en büyük dezavantajı çok ön hazırlık istediği için çok zahmetli olacak.”

“Tüm sınıfı etkinliklere dâhil etmek zordur” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... sınıfın tamamını etkinliklere katmak gerekiyor. Bu süreç epey zor oluyor.”

“Öğretmenin yeterli olmaması sorun yaratır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“hocam öğretmenin yeterli donanımına sahip olmaması bence çok büyük sorun yaratır bunun üzerinde durmak gerekiyor bence.”

“Öğrenci ders dışındaki sürece aktif biçimde dâhil olmazsa sınıf içinde sorun yaşanır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“ Şimdi hocam burada öğrenme dışarıda gerçekleştiğinden öğrenciler ders dışındaki sürece aktif bir şekilde katılmazsa sınıfta sorunlar yaşanacağını düşünüyorum.”

“Fiziksel düzenlemeler yapılmalıdır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bir dakika biz ne yapacağız sınıfı bir kere materyal ortamını hani bir dolabımız olur. Orada öğrenci istediği zaman kağıdını alsın kalemni alsın birde sınıf ortamında bu uygulamalar için düzenlemeler gerekiyor”

“Aile desteği sağlanmalıdır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....birde ailelerin desteği olmalı hem okul dışındaki öğrenmeler hemde sınıf içindeki yapılacak olan etkinlikler için...”

Yapılan odak grup görüşmeleriyle Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının etkili TYÖ uygulamalarına yönelik önerileri Tablo 50’de şu şekilde verilmiştir:

Tablo 50. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının etkili TYÖ uygulamalarına yönelik önerileri

TYÖ’ye uygun olarak sınıfta fiziksel düzenlenmeler yapılmalı

TYÖ’nün uygulanması için bütçe ayrılmalı

TYÖ uygulamalarında grup çalışmalarına ağırlık verilmeli

Tablo 50’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları etkili TYÖ uygulamalarına ilişkin olarak TYÖ’ye uygun olarak sınıfta fiziksel düzenlenmeler yapılmalı; TYÖ’nün uygulanması için bütçe ayrılmalı; TYÖ uygulamalarında grup çalışmalarına ağırlık verilmeli gibi öneriler getirmişlerdir.

“TYÖ’ye uygun olarak sınıfta fiziksel düzenlenmeler yapılmalı” biçiminde öneride bulunan Göktürk isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

....işte o yüzden de bir şeyler düşünmek gerekiyor. Sınıflar oluşturulmalı. Hem de ters yüz öğrenmeye uygun sınıflar olmalı. Sınıflarda ciddi fiziksel düzenlemeler yapılması lazım.”

“TYÖ’nün uygulanması için bütçe ayrılmalı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....bu uygulamalar için ekonomi sıkıntını gidermek adına Milli Eğitim ya da okul yönetimince belli bir bütçe ayrılması gerektiğini düşünüyorum.”

“TYÖ uygulamalarında grup çalışmalarına ağırlık verilmeli” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bir de bütün sınıfın katılabileceği etkinlikler yapılırsa yani bir kişiyi seçip te kaldırmak yerine grup çalışması yapmak daha iyi olur.”

Yapılan odak grup görüşmeleriyle Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ ve yapılandırmacılığa yönelik görüşleri Tablo 501’de şu şekilde verilmiştir

Tablo 51. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına göre TYÖ ve Yapılandırmacılık

	Yapılandırmacı yaklaşımın ülkemiz için uygun bir yaklaşım olmadığını düşünüyorum
	Sistemdeki öğretmenlerin sınıflarında Yapılandırmacılığa uygun ders yapabildiklerini düşünmüyorum
	Öğretmenlere hizmetiçi eğitimle yapılandırmacılığın anlatılması gerektiğini düşünüyorum
Yapılandırmacılığa ilişkin görüşler	Eğitim fakültelerinde alan derslerinde mikroöğretimin amaca uygun biçimde kullanılmadığını düşünüyorum
	Öğretim derslerinin yapılandırmacılığa uygun

	yürütüldüğünü düşünüyorum
	Yapılandırmacılığın öğrencilerin özgüvenini artırdığını düşünüyorum
	TYÖ bilgiye öğrencinin okul içinde ve dışında ulaşmasını sağladığı için yapılandırmacılığa uygun olduğunu düşünüyorum
	TYÖ'nün farklı kaynaklardan yararlanmaya olanak tanimasının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü düşünüyorum
Yapılandırmacılıkla TYÖ ilişkisine ilişkin görüşler	TYÖ'nün bireysel ve işbirliğine dayalı öğrenmeye uygun olmasının yapılandırmacılık açısından da katkı getireceğini düşünüyorum
	TYÖ'nün ortaya bir ürün koyma olanağı sağladığı için yapılandırmacılıkla örtüştüğünü düşünüyorum
	TYÖ'nün yaparak yaşayarak öğrenme deneyimi sunmasının yapılandırmacılık açısından da uyumlu olduğunu düşünüyorum
	TYÖ'de öğretmenin rehber konumunda olmasının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü düşünüyorum
	TYÖ'de kullanılan alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımlarının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü düşünüyorum

Tablo 51'de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenme ve yapılandırmacılığa ilişkin görüşleri, yapılandırmacılığa ilişkin görüşleri ve yapılandırmacılıkla TYÖ ilişkisine ilişkin görüşleri olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Yapılandırmacılığa ilişkin görüşlerini Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: yapılandırmacı yaklaşımın ülkemiz için uygun bir yaklaşım olmadığını; sistemdeki öğretmenlerin sınıflarında yapılandırmacılığa uygun ders yapabildiklerini; öğretmenlere hizmet içi eğitimle yapılandırmacılığın anlatılması gerektiğini; eğitim fakültelerinde alan derslerinde mikro öğretim kullanılmaması gerektiğini; öğretim derslerinin yapılandırmacılığa uygun yürütüldüğünü; yapılandırmacılığın öğrencilerin özgüvenini artırdığını düşündükleri yönünde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Asya “Yapılandırmacı yaklaşımın ülkemiz için uygun bir yaklaşım olmadığını düşünüyorum” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben genel olarak şöyle söyleyeyim; yapılandırmacı eğitim bizim eğitimdeki kalitemizi düşürdüğünü görüyorum ben mesela eskide yetişen insanlar belki ezberci bir eğitim vardı ama yetişen insanlar daha kaliteli yetişiyordu şimdiki insanlar hani tabi faydaları var ama uygulama şekli Türk halkına, Türk eğitim sistemine çok uygun değil diye düşünüyorum”

“Sistemdeki öğretmenlerin sınıflarında Yapılandırmacılığa uygun ders yapabildiklerini düşünmüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam kimi stajlarda zaten öğretmen bunu nasıl anlattığını, neler yaptığını görüyoruz ve hiç etkili değil ve ben bile sıkılıyorum artık dersteyken hiç ona uygun bir şekilde davranmıyorlar yani baya bir şey eksik olduklarını düşünüyorum”

“Öğretmenlere hizmet içi eğitimle yapılandırmacılığın anlatılması gerektiğini düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkey görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“,,, öğretmenler daha çok bilinçlendirilebilir. Hizmet içi eğitim bu konuda çok önemli bir nokta, öğretmenler bilinçlendirilirse sistemin nasıl uygulanacağı tam anlamıyla oturur diye düşünüyorum”

“Eğitim fakültelerinde alan derslerinde mikroöğretimin amaca uygun biçimde kullanılmadığını düşünüyorum ” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... mesela hocam eğitim fakültelerinde mikroöğretimle bizlere kazandırılmak istenen davranışların alan derslerinde amacına uygun şekilde kullanılmadığını düşünüyorum.”

“Öğretim derslerinin yapılandırmacılığa uygun yürütüldüğünü düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... diğer derslerimizde özellikle öğretim derslerimizde yapılandırmacılığın kullanıldığını düşünüyorum”

“Yapılandırmacılığın öğrencilerin özgüvenini artırdığını düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... eskiye nazaran daha özgüvenli bireyler yetişiyor açık söylemek gerekirse düşüncelerini korkmadan paylaşabilen anlamadığı noktada öğretmenine soru yöneltebilen önceden geleneksel yönetim salt olarak uygulandığında böyle bir durum söz konusu değildi kolay kolay el kaldırıp bir daha anlatır mısınız diyemiyorduk açıkçası bu açıdan yapılandırmacı yaklaşımın öz güveni arttırdığını düşünüyorum”

Yapılandırmacılıkla TYÖ ilişkisine ilişkin görüşlerini Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: TYÖ bilgiye öğrencinin okul içinde ve dışında ulaşmasını sağladığı için yapılandırmacılığa uygun olduğunu; ters yüz öğrenmenin farklı kaynaklardan yararlanmaya olanak tanınmasının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü; TYÖ’nün bireysel ve işbirliğine dayalı öğrenmeye uygun olmasının yapılandırmacılık açısından da katkı getireceğini; TYÖ’nün ortaya bir ürün koyma olanağı sağladığı için yapılandırmacılıkla örtüştüğünü; TYÖ’nün yaparak yaşayarak öğrenme deneyimi sunmasının yapılandırmacılık açısından da uyumlu olduğunu; TYÖ’de öğretmenin rehber konumunda olmasının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü; TYÖ’de kullanılan alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımlarının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü düşündükleri yönünde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Mehmet “TYÖ bilgiye öğrencinin okul içinde ve dışında ulaşmasını sağladığı için yapılandırmacılığa uygun olduğunu düşünüyorum” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... ters yüz öğrenmeyle biz okul dışında ve içinde de bir şeyler öğreniyoruz ve bu ters yüz öğrenme bize hem okul içinde hem de dışında bilgiye ulaşmayı sağladığı için yapılandırmacılığa uygun olduğunu düşünüyorum “

“TYÖ’nün farklı kaynaklardan yararlanmaya olanak tanınmasının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bizim için burada asıl önemli olan durumun bilgiye bir çok yerden ulaşmak olduğunu düşünüyorum ve bu durumdan dolayı ters yüz öğrenmenin yapılandırmacılıkla bire bir uyum sağladığını söyleyebilirim”

“TYÖ’nün bireysel ve işbirliğine dayalı öğrenmeye uygun olmasının yapılandırmacılık açısından da katkı getireceğini düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... ters yüz öğrenmeyle biz bazı zamanlarda bireysel bazı zamanlarda grupla çalışma imkanı bulduk bu durumun yapılandırmacılık ile ilgi olduğunu bildiğimden ters yüz öğrenmenin yapılandırmacılıkta kullanılması çok katkı sağlayacaktır”

“TYÖ’nün yaparak yaşayarak öğrenme deneyimi sunmasının yapılandırmacılık açısından da uyumlu olduğunu düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derslerimizde genellikle dışarıda konuyu öğrendiğimiz için sınıf içerisinde etkinlikler, uygulamalar, ödevler yapıyorduk. Ters yüz öğrenme kullandığımızdan sınıfta çok vaktimiz oluyordu ve sınıf içerisinde yaparak yaşayarak öğrenme imkânı buluyorduk. Bundan dolayı yapılandırmacılıkla çok uyumlu olduğunu düşünüyorum”

“TYÖ’de öğretmenin rehber konumunda olmasının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Yapılandırmacılığı bize yıllardır öğretirken öğretmenin rehber konumunda olduğunu ve öğrencinin bilgiyi kendisinin yaptırdığı anlatıldı. Ters yüz öğrenme de sizde rehber konumundaydınız bu açıdan yapılandırmacılıkla uygun olduğunu söyleyebilirim”

“TYÖ’de kullanılan alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımlarının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Ters yüz öğrenmeyle gerçekleştirdiğimiz bu ders kapsamında ölçme ve değerlendirme kısımlarında daha çok alternatif ölçme ve değerlendirme uygulamalarından yararlandığımız için yapılandırmacı bir sistem olduğunu düşünüyorum”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’nün öğretmen eğitiminde kullanılmasına ilişkin görüşleri Tablo 52’de şu şekilde verilmiştir:

Tablo 52. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nün öğretmen eğitiminde kullanılmasına ilişkin görüşleri

Eğitimde çığır açan bir yaklaşımdır
Aktif vatandaş yetiştirmeye katkı sağlar
Öğretmen eğitimcileri teknolojiden yararlanma konusunda donanımlı olmalı
TYÖ öğretmen yetiştirmede kullanılabilecek bir yaklaşımdır
TYÖ uygulamaları artırılmalıdır
Bilgiyi teorikten kurtarıp uygulamaya dönüştüren bir yaklaşımdır
Yapılandırımacı yaklaşımla yetişmiş olan öğretmen adaylarına daha başarılı bir biçimde uygulanabilir
Daha donanımlı öğretmenler yetiştirmeye katkı sağlar
Öğretmenler yeniliklere karşı ön yargılı olduğu için TYÖ konusunda direnç göstereceklerini düşünüyorum

Tablo 52’de de görüldüğü gibi TYÖ’nün öğretmen eğitiminde kullanılmasına ilişkin görüşlerini Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: eğitimde çığır açan bir yaklaşım olduğunu; aktif vatandaş yetiştirmeye katkı sağladığını; öğretmen eğitimcileri teknolojiden yararlanma konusunda donanımlı olması gerektiğini; TYÖ öğretmen yetiştirmede kullanılabilecek bir yaklaşım olduğunu; TYÖ uygulamalarının artırılması gerektiğini; bilgiyi teorikten kurtarıp uygulamaya dönüştüren bir yaklaşım olduğunu; yapılandırımacı yaklaşımla yetişmiş olan öğretmen adaylarına daha başarılı bir biçimde uygulanabileceğini; daha donanımlı öğretmenler yetiştirmeye katkı sağladığını; öğretmenler yeniliklere karşı ön yargılı olduğu için TYÖ konusunda direnç göstereceklerini düşündükleri yönünde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Ali “Eğitimde çığır açan bir yaklaşımdır” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam şimdi şöyle bir durum var bu yöntemi bütün aldığımız derste ve uygulandığını düşündüğümüz zaman gerçek bu müthiş bir şey eğer hani otursan bu sistem çünkü şöyle düşünüyorum düşünsenize yıllarca tarih gelinmiş, anlatılmış bir şeyler bahsedilmiş, gidilmiş ama siz öyle bir şey yapıyorsunuz ki öğrencilere bambaşka bir sistem ile eğitim veriyorsunuz ve gerçekten o bilginin kalıcılığını sağlıyorsunuz hiç unutmuyorum lisede tarih anlatan bir hocam vardı dersane hocam gerçekten sanki böyle bir film çekiyormuş gibi anlatıyordu o yaptığı

küçük şey bile standart tarih anlatımından çıkarıyordu mesela Sosyal Bilgiler de alan anlamında çok geniş konuları kapsadığı için tüm bunlara uygulandığını düşünüyorum bu sistemin harika, muazzam olur yani. Eğitimde çığır açan bir yaklaşım, ben o kanaattem açıkçası.”

“Aktif vatandaş yetiştirmeye katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam zaten Sosyal Bilgilerin temelinde aktif bir vatandaş, birey yetiştirebilmek öğrencilerde de mesela bu ders ile beraber aktif birey olma özelliği taşıyabiliyor. Bunu nereye yansıtabilir; topluma, aileye diğer öğrencilere bu bir merdiven misali birbirine aktarabilirler bu da büyük bir artıdır yani.”

“Öğretmen eğitimcileri teknolojiye yararlanma konusunda donanımlı olmalı” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam mesela arkadaşın dediğinin bazılarını katılıyorum da mesela bir öğretmenin o şeyi yaptığında baya donanımlı olması gerekir. Bu konuda hocaların teknolojiye yararlanma konusunda donanımlı olması gerekir.”

“TYÖ öğretmen yetiştirmede kullanılabilecek bir yaklaşımdır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“... öğretmen yetiştirmede kullanılabilir...”

“TYÖ uygulamaları artırılmalıdır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Kesinlikle hocam, bu uygulamanın üniversitelerde arttırılması gerekiyor özellikle öğretmen adaylarının ben şuna karşıyım öğretmen uygulamalarının staj döneminin sadece bir döneme sıkıştırılması buradaki aslında bizim yeter yani yeterli bir şey bize katmıyor, okula gittiğimizde öğrencilere bir şey vermek istediğimizde yapılandırmacı yaklaşımla yaklaşıma çalıştık hatta materyal tasarlamaya çalıştık hocalara fikir sunduk ama bizim bu tezimizi çürüttüler sizin bu aldığımız üniversitedeki gerçekten atandığınızda böyle şeyleri siz bile uygulamayacaksınız diyorlar , aslında en başından en temelinden okuldaki öğretmenlerin yetersizliğinden kaynaklı bir şey öğretmen adayları ne kadar bilinçlenirse uygulaması o kadar fazla olabilir diye düşünüyorum.”

“Bilgiyi teorikten kurtarıp uygulamaya dönüştüren bir yaklaşımdır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam zaten öğretmenlik mesleğinde iki tane şey öncelikli önce bilgiyi ediniyoruz sonra o bilgiyi aktarma hususunda genelde tecrübe edinmemiz lazım tecrübe de ancak uygulama ile olur bu açıdan yani gerekiyor.”

“Yapılandırmacı yaklaşımla yetişmiş olan öğretmen adaylarına daha başarılı bir biçimde uygulanabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....ama yapılandırmacı yaklaşım ile eğitilen öğrenciler için daha uygun olabileceğini düşünüyorum.”

“Daha donanımlı öğretmenler yetiştirmeye katkı sağlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....düşünürsek düşünsenize staj ortamınız kısıtlı ama birinci sınıftan beri siz bu alanda donanımlı bir şekilde yetiştirileceksiniz yani stajda alamadığınız birçok şeyi zaten öğrencilik hayatınızda almış olacaksınız, bu alanda tam teçhizatlı yetişmiş olacaksınız belki gerçekten mesleki tecrübeye bile gerek kalmayacak üniversiteden çıktığınızda iyi bir öğretmen olabilmek için bu anlamda kesinlikle ben uygulanması taraftarıyım daha kalıcı olduğuna nedense bu dersi almaya başladığım günden beri inanıyorum çünkü benim için çok sağlam bir proje hani ufku geniş ve geliştirilebilir bir proje.”

“Öğretmenler yeniliklere karşı ön yargılı olduğu için TYÖ konusunda direnç göstereceklerini düşünüyorum” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....bence biz eğitimciler bunu düşünebiliyoruz biz bunu beceremeyeceğiz, biz bunu yapamayacağız gibi düşünceye sahip olarak yeniliklere karşı ön yargılı olduğumuz için biraz zorluk olabilir diye düşünüyorum.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’nün okullarda uygulanmasının yaratabileceği olası sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 53’de verilmiştir.

Tablo 53. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nün okullarda uygulanmasının yaratabileceği olası sorunlara ilişkin görüşleri

Sınıf mevcutlarının kalabalık olması
Sınıf ortamının fiziksel özelliklerinin ters yüz öğrenme bağlamında sorun yaratabilmesi
Öğrencilerin geleneksel yaklaşımlara alışkın biçimde eğitim hayatlarını sürdürüyor olmaları
Görev yapılan okulların sosyoekonomik düzeyinin TYÖ bağlamında sorun yaratabilmesi
Okullardaki teknolojik donanımın yetersiz olması
Okul dışında öğrencilerin internet erişimi konusunda yaşayabileceği olası sorunlar
Teknolojiden doğru biçimde yararlanmayı bilmeyen öğrenciler
Öğretmenlerin yeterli düzeyde dijital okuryazarlık becerisine sahip olmaması
Sınıf yönetiminde güçlük yaşanması
Zaman yönetiminde sıkıntı yaşanması
Öğretmen ve öğrencilerin yeterince hazırlık yapmaması
Gerçek bir sınıfta uygulama yapmış olmamız süreci değerlendirmemizi etkiliyor
Fiziksel düzenlemeler yapılmazsa sorun yaşanır

Tablo 53'de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ'nün okullarda uygulanmasında, sınıf mevcutlarının kalabalık olması; sınıf ortamının fiziksel özelliklerinin TYÖ bağlamında sorun yaratabilmesi; öğrencilerin geleneksel yaklaşımlara alışkın biçimde eğitim hayatlarını sürdürüyor olmaları; görev yapılan okulların sosyoekonomik düzeyinin TYÖ bağlamında sorun yaratabilmesi; okullardaki teknolojik donanımın yetersiz olması; okul dışında öğrencilerin internet erişimi konusunda sıkıntı yaşanabileceği; teknolojiden doğru biçimde yararlanmayı bilmeyen öğrenciler olması; öğretmenlerin yeterli düzeyde dijital okuryazarlık becerisine sahip olmaması, sınıf yönetiminde güçlük yaşanması; zaman yönetiminde sıkıntı yaşanması; öğretmen ve öğrencilerin yeterince hazırlık yapmaması; gerçek bir sınıfta uygulama yapılmasının süreci değerlendirmeyi etkilemesi; fiziksel düzenlemeler yapılmazsa sıkıntıların olması gibi olası sorunları ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Aybuke “Sınıf mevcutlarının kalabalık olması” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Takdir edersiniz ki bizim eğitim ortamlarımızda öğrenci sayısı oldukça fazla bu konuya da maalesef ki çözüm bulunamıyor hani bazen şu noktada sıkıntı oluşabilir öğretmenin bütün öğrencilere hükmetmesi zorlaşabilir hepsinin dikkatinin toplanması, hepsinin sessizliğinin sağlanması bu konuda bireylere yeterli önemin aşılması gerekir bu açıdan belki bir terslik oluşturabilir belki oluştursa.”

“Sınıf ortamının fiziksel özelliklerinin TYÖ bağlamında sorun yaratabilmesi” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam arkadaşımızın dediği gibi birde şey, sınıf ortamı da çok önemli bence böyle sıralar değil de herkesin etkin bir şekilde olabileceği ortam düzenlenmeli.”

“Öğrencilerin geleneksel yaklaşımlara alışkın biçimde eğitim hayatlarını sürdürüyor olmaları” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bu birinci sınıftan beri başlansaydı, ilkokuldan beri başlansaydı hiçbir sorun olmaz ama biz yani bu güne kadar geleneksel yöntemle eğitilmişiz bu tabi ki de bizim için sorun olabiliyor yani.”

“Görev yapılan okulların sosyoekonomik düzeyinin TYÖ bağlamında sorun yaratabilmesi” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bence hocam öğrenciler bu şekilde yetiştirilebilir de ama bazen böyle olamaz çünkü bizde coğrafi şartlar, öğrencilerin maddi durumu. En basiti bir materyal yap getir desen çocuğa öğrenci bunu yapabilecek mi sonuçta sabah kahvaltı yapmadan gelen öğrenciler var ülkemizde.”

“Okullardaki teknolojik donanımın yetersiz olması” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam okullarımızda her zaman bu teknolojik donanıma sahip olamayabiliyoruz ve okullarımızın çoğu bu halde onun için sıkıntı olabilir.”

“Okul dışında öğrencilerin internet erişimi konusunda yaşayabileceği olası sorunlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam okulun dışında öğrencilerin internet bulamama gibi sorunları var veya internette kopuklukların olması ciddi bir sorun olabilir.”

“Teknolojiden doğru biçimde yararlanmayı bilmeyen öğrenciler” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam burada teknolojiden yararlanıyoruz ve öğrenciler teknoloji ile iç içe olacaklar bu açıdan öğrencilerin teknolojiden doğru bir şekilde yararlanmamaları sanki sorun oluşturabilir.”

“Öğretmenlerin yeterli düzeyde dijital okuryazarlık becerisine sahip olmaması” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Derslerde bunu kullanacak olan öğretmenler ve öğretmenlerin yeteri kadar teknoloji okuryazarlığına hâkim olduğunu düşünüyor muyuz? Ben düşünmüyorum ve bunun sorun olabileceğini söyleyebilirim.”

“Sınıf yönetiminde güçlük yaşanması” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....hocam dersin kontrolünü sağlamakta oldukça güçlük çekebilir.”

“Zaman yönetiminde sıkıntı yaşanması” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....zaman sıkıntısı yaşayacaktır muhtemelen yani.”

“Öğretmen ve öğrencilerin yeterince hazırlık yapmaması” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....bir kere öğrencinin de araştırma yapıp gelmesi gerekiyor. Mesela bizim sınıfımızda ki en büyük eksikliklerden biride buydu. Ve öğretmenin de mesela iyi bir rehber ve model olması gerekiyor. O yüzden öğretmenin de ön hazırlık yaparak gelmesi gerekiyor. Çünkü öğrenciyi yönlendirecek olan yine öğretmen.”

“Gerçek bir sınıfta uygulama yapmış olmamız süreci değerlendirmemizi etkiliyor” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....benim burada en büyük sıkıntım şey oldu. Hani doğal değiliz, yapay yani. Benim mesela staj yaptığım okul var.. Hocamız beni tek bırakıyor derste bide ben

staj grubundan sonra gidiyorum ve en son ben kalıyorum ve sınıfta tekim. Öğrenci ders dinlemiyor. Masaya vurdum, sesimi biraz yükselttim. Çocuklarla konuştum. Dedim ki ilk önce beni dinlemeyi kendinizi dinlemeyi annenizi babanızı eşinizi yarın öbür gün çocuğunuzu dinlemeyi öğrenin. Yani süreçte eksik gördüklerimi anlattım. Ancak sınıf arkadaşına bunu yapsam belki bana kırılacak ondan sonra ki dersi düşünerek hareket etmek gerekiyordu sınıfta benim için.”

“Fiziksel düzenlemeler yapılmazsa sorun yaşanır” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....sonuçta gittiğimiz okullarda da hepsinin seviyesi, düzeyi aynı olmayacak. O yüzden dediğim gibi hani bu okullarda dolapların, hareketleri sıraların vs. olması gerekir yoksa sorun yaşanır.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmenin öğretmen eğitiminde uygulanmasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 54’de verilmiştir.

Tablo 54. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ’nün öğretmen eğitiminde uygulanmasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri

Sınıf içi uygulama boyutunda öğretmen adaylarının konuya uygun materyal geliştirme konusunda yetersiz olmaları
Okul dışı ve sınıf içi uygulamalarda teknolojik alt yapı eksiklerinin ortaya çıkardığı sorunlar
Sınıf içi uygulamalarda süreç boyunca aynı öğrencilerin ön plana çıkması
Öğretmen adaylarının işlenecek konulara ilişkin hazırbulunuşluklarının istenilen düzeyde olmaması
Öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşımı uygulama bağlamında istenilen düzeyde olmaması
Öğretmen adaylarının hepsinin derse ve TYÖ’ye karşı olumlu tutuma sahip olmamaları

Tablo 54’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ’nün öğretmen eğitiminde uygulanmasında, sınıf içi uygulama boyutunda öğretmen adaylarının konuya uygun materyal geliştirme konusunda yetersiz olmaları; okul dışı ve sınıf içi uygulamalarda teknolojik alt yapı eksiklerinin olması; sınıf içi uygulamalarda süreç boyunca aynı öğrencilerin ön plana çıkması; öğretmen adaylarının işlenecek konulara ilişkin hazırbulunuşluklarının istenilen düzeyde olmaması; öğretmen adaylarının

yapılandırmacı yaklaşımı uygulama bağlamında istenilen düzeyde olmaması; öğretmen adaylarının hepsinin derse ve TYÖ'ye karşı olumlu tutuma sahip olmamaları gibi olası sorunları ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından İlkay “Sınıf içi uygulama boyutunda öğretmen adaylarının konuya uygun materyal geliştirme konusunda yetersiz olmaları” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam mesela konuya uygun materyal bulamama gibi bir durum söz konusu olabilir, bu durumda sınıfa hâkim olunamayabilir ve materyal konusunda yetersizlik böyle problem ortaya çıkabilir.”

“Okul dışı ve sınıf içi uygulamalarda teknolojik alt yapı eksiklerinin ortaya çıkardığı sorunlar” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bu teknolojik bir sıkıntı olabilir hocam siteye girerken videolar yüklenmiyor, yorumlar gitti gitmedi.”

“Sınıf içi uygulamalarda süreç boyunca aynı öğrencilerin ön plana çıkması” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bütün öğrenciler etkin bir şekilde ya bazı öğrenciler başkalarını bastırıp kendilerini ön plana çıkarabilirler diğerleri de fark edilmeyebilir.”

“Öğretmen adaylarının işlenecek konulara ilişkin hazırbulunuşluklarının istenilen düzeyde olmaması” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bazı konularda arkadaşlarımızın hazırbulunuşluk düzeyleri yeterli değildi ve bunun etkileri olabiliyor.”

“Öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşımı uygulama bağlamında istenilen düzeyde olmaması” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

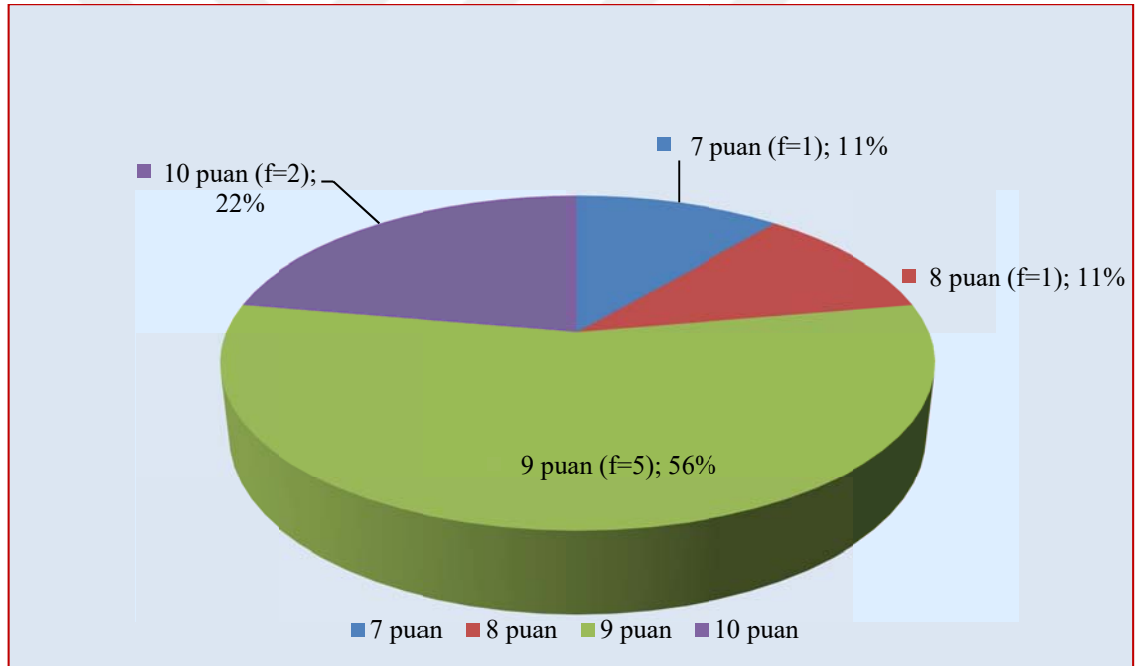
“...yapılandırmacı yaklaşımın mesela öğrencilerin o aşama süreci olduğunu mesela biz bir köprü vazifesi göre biz bu dersi görüyoruz tam mükemmel bir

yapılandırmacı yaklaşıma sahip değiliz onun için bu konuda bazı sorunlar kendini gösterebiliyor.”

“Öğretmen adaylarının hepsinin derse ve TYÖ’ye karşı olumlu tutuma sahip olmamaları” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ahmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Arkadaşlarımızdan bazılarının derslere yani şöyle söyleyeyim ters yüz öğrenmeye karşı olumlu bir tutuma sahip olmamaları sorun teşkil edebiliyor.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından uygulama süreci sonunda TYÖ’nün öğretmen eğitiminde kullanılmasını 10 puan üzerinden değerlendirmeleri istenmiş, bunun sonucunda görüşme yapılan 9 öğretmen adayının puanlamaları Grafik 1’de verilmiştir.

Şekil 37: Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının “Öğretmen Eğitiminde TYÖ kullanımı” değerlendirme puanları

Şekil 37’de de görüldüğü gibi 9 Sosyal Bilgiler öğretmen adayının 2’si (%22) 10 üzerinden 10; 5’i (%56) 10 üzerinden 9; 1’i 10 üzerinden 8 (%11); 1’i de (%11) 10 üzerinden 7 olarak TYÖ’nün öğretmen eğitiminde kullanımını puanlamıştır.

Şekil 37’de de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının bir kısmı (%22) TYÖ’nün öğretmen eğitiminde kullanılmasını 10 üzerinden 10 olarak

değerlendirmişlerdir. Bu değerlendirmenin gerekçelerine ilişkin olarak Mehmet isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“En başta ben söyleyebilirim, baya bir iyi oldu bizim sınıf için hem kaynaşma ortamı olsun, yeni teknikler öğrendik yeni şeyler öğrendik.”

Ali isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam her şey çok güzeldi etkinlikler uygulamalar aynı zamanda sanal günlükleri doldururken ben mesela sırf doldurabilmek için bilmediğim konuları araştırıyordum. Araştırmaya sevk ediyordu çok beğendim ters yüz öğrenmeyi.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çoğunluğu (%56) TYÖ'nün öğretmen eğitiminde kullanılmasını 10 üzerinden 9 olarak değerlendirmişlerdir. Bu değerlendirmenin gerekçelerine ilişkin olarak Asya isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Ben şeyden dolayı kırdım 1 puanı, sınıfın hazırbulunuşluluk durumu yeterli değildi yani bu belki sınıf adına bizim eksikliğimizi açıkçası böyle düşünüyorum.”

Almila isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“.... bazı arkadaşlar konunun dışına çıktı ben şöyle düşündüm ‘ Konuyla bu materyalin ne ilgisi var?’ dediğim yerler oldu, arkadaşlar böyle yaptığı için ben oradan kırdım yani.”

Gökçen isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben 1 puanı şuradan kırdım: hocam tam manasıyla yapılandırmacı yaklaşıma sahip değiliz bu konuda gelgitler olduğunu düşünüyorum, yani bizim acemiliğimiz diyebilirim”

Ahmet isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Şimdi hocam 1 puan kırdım oda bizden kaynaklı çoğu öğrencinin yani çoğu arkadaşlarımızın amacı bu dersi sade geçmek onun haricinde bir şey öğrenmek değil.”

Aybüke isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben 1 puanı bazen bağlantı sıkıntısı yaşıyordum oradan kırdım.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından TYÖ'nün öğretmen eğitiminde kullanılmasını 10 üzerinden 8 olarak değerlendiren (%11) İlkay isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bir de sebebini bilmiyorum ama hocam video çekiyor olmanız beni rahatsız etmişti sonradan problem etmesem de 2 puanı oradan kırdım.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından TYÖ'nün öğretmen eğitiminde kullanılmasını 10 üzerinden 7 olarak değerlendiren (%11) Göktürk isimli öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben 3 puan kırdım acımasız olduğumu düşünüyorum şu anada ama sanal günlükleri doldurmak çok zoruma gidiyordu ben oradan kırdım.”

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına uygulama süreci sonunda TYÖ'nün hangi eğitim düzeyinde kullanılabileceğine yönelik görüşleri sorulmuş ve bunun sonucunda görüşme yapılan 9 öğretmen adayının görüşleri Tablo 55’de verilmiştir

Tablo 55. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nün hangi eğitim düzeyinde kullanılabileceğine yönelik görüşleri

Eğitimin her kademesinde kullanılabilir
İlkokul düzeyinden itibaren kullanılabilir
Ortaokul düzeyinden itibaren kullanılabilir
Lise düzeyinden itibaren kullanılabilir
Üniversite düzeyinde kullanılabilir

Tablo 55’de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ'nün hangi eğitim düzeyinde kullanılabileceğine yönelik görüşlerini; İlkokul, ortaokul, lise, üniversite düzeyinde ve eğitimin her kademesinde kullanılabileceğini ifade etmişleridir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarından Mehmet “Eğitimin her kademesinde kullanılabilir” görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Atasözleri ve deyimlerden devam edeceğim, ağaç yaş iken eğilir derler ya hocam hani ne kadar çekirdekten yetişmeye başlarsanız sistemin kalıcılığını o kadar iyi sağlamış olursunuz, bu nedenle değil ilkokul anasınıfı öğretiminden bile böyle bir sisteme başlanabilir hani seviyeye indirgeyerek böylelikle sistemin kalıcılığı sağlanır daha donanımlı bireyler yetiştirilmiş olur.”

Almila isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam artık öğrenciler defter, kalem tutmuyor onun yerine telefon tutuyor, ipad tutuyor öğrencilerin bu eğitime kazandırılması gerektiğini yani gerçekten de her eğitim düzeyine her eğitim kademesine çocuklara bu eğitimin verilmesi gerekiyor. Şöyle bir şey var yurt dışında neredeydi bilmiyorum ama Finlandiya'daydı herhalde başarı düzeyi çok yüksek oradakilerin bunun temelden verildiğini düşünüyorum açıkçası böyle bir şeyin Türkiye'de de uygulanması gerektiğini düşünüyorum ben....”

“İlkokul düzeyinden itibaren kullanılabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben ilkokul düzeyinde kullanılacağını düşünüyorum çünkü gerçekten çocukların elinde, telefon hepsini biliyorlar zaten, her şeyi yapabiliyorlar ona da girebilirler bence sıkıntı olmaz.”

Göktürk isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam bence ilkokuldan başlanması lazım zaten çocuk evindeki oyuncakları bırakıp okula geliyor direk çocuğa bilgi yüklemek yerine bu tür uygulamalar ile daha iyi öğrenme sağlanabilir diye düşünüyorum.”

“Ortaokul düzeyinden itibaren kullanılabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Ali görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben ilkokulda kullanılabileceğini düşünmüyorum, ortaokul ve sonrası için olabilir, ilkokul öğrencisi bence bu uygulamalara uygun değil.”

Ahmet isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bence hocam öğrenciler bu şekilde yetiştirilebilir de ilkokulda böyle olamaz çünkü bizde coğrafi şartlar, öğrencilerin maddi durumu uygun değil, sabah kahvaltı yapmadan gelen öğrenciler var ülkemizde.”

“Lise düzeyinden itibaren kullanılabilir ” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben lise düzeyinde başlanması daha uygundur diye düşünüyorum.”

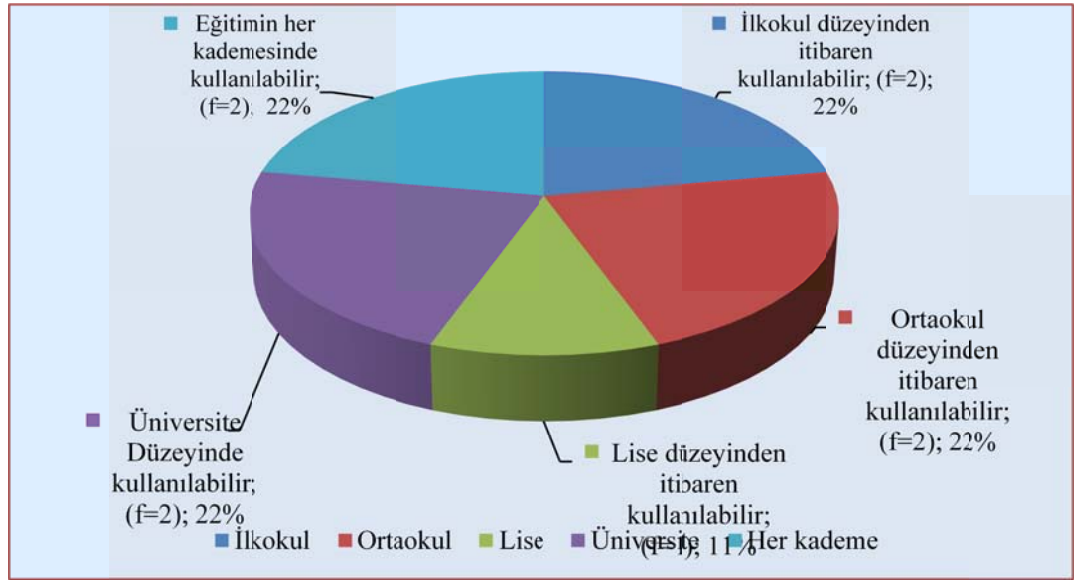
“Üniversite düzeyinde kullanılabilir” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“....öğrencinin mesela orda zihinsel yeterliliği, fiziksel yeterliliği ona uygun mu ona bir bakmak gerekiyor, şöyle olabilir mesela ben bunu öğrenci değil de öğretmen yetiştirmede kullanılması gerektiğini düşünüyorum zaten öğretmen öğrenciye uyguladığı zaman sorun çözülür. Mesela bence üniversite birinci sınıfta daha uygun.”

İlkay isimli bir öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam üniversitede uygunsa daha iyi olur. En azından herkes ne yapacağını bilir ama diğer düzeylerde öğrenciler anlayamayabilir.”

Uygulama süreci sonunda TYÖ'nün hangi eğitim düzeyinde kullanılabileceğine yönelik görüşme yapılan 9 öğretmen adayının yüzde (%) ve frekans (f) dağılımları Şekil 38'de verilmiştir.

Şekil 38: Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nün hangi eğitim düzeyinde kullanılabileceğine yönelik yüzde (%) ve frekans (f) dağılımları

Şekil 38'de de görüldüğü gibi 9 Sosyal Bilgiler öğretmen adayının 2'si (%22) eğitimin her kademesinde; 2'si (%22) ilkokuldan itibaren; 2'si (%22) ortaokuldan itibaren; 1'i (%11) liseden itibaren, 2'si de (%22) üniversite düzeyinde kullanılabileceğini ifade etmişlerdir.

Uygulama süreci sonunda görüşme yapılan 9 Sosyal Bilgiler öğretmen adayının TYÖ' yü mesleki yaşamların kullanıp kullanmamaya yönelik planları ve gerekçeler Tablo 56'da verilmiştir.

Tablo 56. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'yü gelecekte mesleki yaşamlarında kullanıp kullanmamaya yönelik planları ve gerekçeleri

Kullanırım	Kullanmam
Donanımlı hale geldikten sonra kullanırım	Türk eğitim sistemi ve öğrenci
Öğrencilerin hevesli bir şekilde katılacağını düşündüğüm için kullanırım	yapısına uygun değil
Mesleki açıdan bana katkı sağladığını düşündüğüm için kullanırım	Okulda yeterli donanım yok
Öğrenilenleri kalıcı hale getirdiği için kullanırım	Evde yeterli donanım yok
Dersi eğlenceli hale getirdiği için kullanırım	Aileler yeterince bilinçli değil
Öğrencileri aktif hale getiren yeni bir yaklaşım olduğu için kullanırım	Ön hazırlık süreci çok uzun
Sınıfta iletişimi artırdığı için kullanırım	

Tablo 56'da da görüldüğü gibi uygulama süreci sonunda odak grup görüşmeler yapılan Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ'yü mesleki yaşamlarında kullanıp kullanmamaya yönelik planlarını ve gerekçelerini ifade etmişlerdir. 9 Sosyal Bilgiler öğretmen adayından 7'si TYÖ'yü mesleki yaşamlarında kullanmayı planladıklarını belirtmişler ve gerekçelerini; donanımlı hale geldikten sonra kullanırım, öğrencilerin hevesli bir şekilde katılacağını düşündüğüm için kullanırım, mesleki olarak beni geliştireceğini düşündüğüm için kullanırım, öğrenilenleri kalıcı hale getirdiği için kullanırım, dersi eğlenceli hale getirdiği için kullanırım, öğrencileri aktif hale getiren yeni bir yaklaşım olduğu için kullanırım, öğrencileri araştırmaya sevk ederek düşünme becerilerini geliştireceğini düşündüğüm için kullanırım şeklinde ifade etmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çoğunun (%78) gelecekte mesleki yaşamlarında TYÖ'den yararlanmayı planladıkları görülmektedir. TYÖ'den yararlanmaya olumlu yaklaşan ve olumsuz yaklaşan öğretmen adaylarının bu konuya ilişkin gerekçeleri şu şekilde ifade edilmiştir:

“Donanımlı hale geldikten sonra kullanırım” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Aybüke görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Bu alanda kendimi yeteri anlamda donanımlı hale getirdikten sonra gerçekten gönül rahatlığıyla kullanırım. Bu yönde de bireyler yetiştirmeyi gerçekten çok isterim.”

“Öğrencilerin hevesli bir şekilde katılacağını düşündüğüm için kullanırım” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı İlkay görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben kullanırım çünkü birçok yerde yapılıyor ben izliyorum genç öğretmenlerin yaptıklarını falan gayet de başarılılar ve öğrenciler çok hevesli bir şekilde katılıyorlar ilk önce çocuğa sorumluluk ve disiplini öğrettikten sonra zaten yapıyor hevesli olduklarını gördüğüm için kullanırım.”

“Mesleki açıdan bana katkı sağladığını düşündüğüm için kullanırım” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Mehmet görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben kesinlikle kullanırım çünkü ben burada çok şey öğrendiğimi düşünüyorum. Mesleki olarak bana çok şey kattı. Aynı şekilde öğrencilerim içinde faydalı olacağını bildiğim için kullanmak isterim.”

“Öğrenilenleri kalıcı hale getirdiği için kullanırım” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Almıla görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam kalıcılık üzerinde çok etkili olduğunu düşünüyorum. Şuana kadar bütün konuları hatırladığım tek ders bu ders diyebilirim. Kalıcılık üzerinde etkili olduğu için kullanırım.”

“Dersi eğlenceli hale getirdiği için kullanırım” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Göktürk görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben dersi eğlenceli hale getirdiği için kullanırım çünkü bir şeyleri göstererek materyallerle yaparak hafızada daha çok kalıcı oluyor ve daha eğlenceli bir hale geliyor. Diğer derslerde sürekli etkin bir şekilde oturup sürekli bilgi aldığımız zaman ister istemez sıkılıyoruz. Aynı şeyi öğrencileri yaşasın istemem.”

“Öğrencileri aktif hale getiren yeni bir yaklaşım olduğu için kullanırım” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Gökçen görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam sınıfta öğrencileri aktif hale getiren bir yaklaşım olduğunu gördüğüm için kullanırım.”

“Sınıfta iletişimi artırdığı için kullanırım” biçiminde görüşe sahip olan öğretmen adayı Asya görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam öğrencilerin kaynaşması için ve iletişimi artırdığını bildiğinden kullanırım.”

TYÖ’yü mesleki yaşamlarında kullanmayı düşünmediklerini belirten 2 öğretmen adayı (%22) gerekçelerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ali isimli öğretmen adayı TYÖ’den yararlanmayı düşünmemesinin gerekçesini şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben kullanmam niye kullanmadığımı da söyleyeyim; Türkiye’deki öğrencilerin genel yapısı ve eğitim sistemine uygun olmadığını düşünüyorum uygularsam bu dersi ben bu dersi kesin geçtim gözüyle baktıkları zaman kesinlikle bir bilgi öğrenmezler...Hocam kullanmayı düşünmüyorum çünkü okullarımızda yeterli donanım yok... Okulda olsa bile evde yeterli donanım yok bundan dolayı kullanmam.”

Ahmet isimli öğretmen adayı ise TYÖ’den yararlanmayı düşünmemesinin gerekçesini şu şekilde ifade etmiştir:

“Hocam ben kullanmam çünkü bizim bunu uygulayabilmemiz için ailelerin destek olması gerekir ancak ülkemizde ailelerin yeterince bilinçli olduğunu düşünmüyorum... En büyük dezavantajı çok ön hazırlık istediği için çok zahmetli olacağını düşünüyorum ondan dolayı kullanmam galiba.”

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, ters yüz öğrenmenin Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme anlayışlarına, yapılandırmacılığa yönelik tutumlarına, yapılandırmacı ortam hazırlama becerilerine etkisi incelenmiştir. Ayrıca Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ters yüz öğrenmeye göre geliştirilen uygulamalara ve ters yüz öğrenmeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi de amaçlanmıştır. Bu doğrultuda nicel ve nitel verilere ilişkin elde edilen sonuçlar tartışılarak sunulmuştur.

1. SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği”, “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği” ve “Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Hazırlama Gözlem Formu”ndan elde edilen sonuçlara ve diğer araştırma sonuçlarıyla birlikte tartışılmasına yer verilmiştir. Sonuç ve tartışmanın bu bölümünde uygulanan ölçeklerle elde edilen sonuçlara ayrı ayrı yer verilmiş olup en son elde edilen sonuçlar ile nitel veriler ilişkilendirilerek tartışılmıştır. “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği”nden elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin yapılandırmacı anlayış boyutundan elde edilen öntest sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubunun puanları arasında, anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen kontrol grubu öğrencilerinin deney grubu öğrencilerine göre daha yüksek puana sahip oldukları için yapılandırmacı öğrenme-öğretme anlayışına sahip oldukları da söylenebilir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin geleneksel anlayış boyutundan elde edilen öntest sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubunun puanları arasında, anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Deney grubu öğrencilerinin, kontrol grubu öğrencilere göre daha geleneksel öğrenme-öğretme anlayışına sahip oldukları sonucu elde edilmiştir.

Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin yapılandırmacı anlayış boyutundan elde edilen son test sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubunun puanları arasında, anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen son testler sonunda deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek puana sahip oldukları için yapılandırmacı öğrenme-öğretme anlayışa sahip oldukları da söylenebilir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinin geleneksel anlayış boyutundan elde edilen son test sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubunun puanları arasında, anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Kontrol grubu öğrencilerinin, deney grubu öğrencilerine göre daha geleneksel öğrenme-öğretme anlayışına sahip oldukları sonucu elde edilmiştir.

Öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinde yer alan yapılandırmacılığa ilişkin maddeler ile odak grup görüşmesinde öğretmen adaylarının TYÖ'nün üstünlükleri bağlamında ifade ettikleri görüşlerinin birbiriyle uyumlu olduğu belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının TYÖ'nün üstünlüklerine ilişkin görüşlerini, hem duyuşsal hem de akademik olmak üzere iki boyutta ele aldıkları görülmüştür. Duyuşsal boyutta; dersi eğlenceli hale getirme, akademik boyutta; iletişimi artırma, merak uyandırma, araştırmaya sevk etme, kalıcılığı artırma, yaparak yaşayarak öğrenme sağlama ve görsel zekâyâ sahip olanlar için elverişli olma gibi görüşler belirtmişlerdir. Bu görüşler Öğrenme ve öğretme anlayışları ölçeğinde yer alan maddelerle uyumludur.

“Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği” nden elde edilen sonuçlar şu şekildedir: Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeğinden elde edilen ön test sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubunun puanları arasında, anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Bu durumda deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yapılandırmacı yaklaşım tutum düzeylerinin denk olduğu söylenebilir.

Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeğinden elde edilen son test sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubunun puanları arasında, anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin deneysel süreç öncesinde yapılandırmacı yaklaşıma yönelik

tutumlarında anlamlı bir farklılık yok iken deneysel süreç sonunda deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu durumda, ters yüz sınıf yönteminin uygulanmasının, öğretmen yetiştirme programlarında uygulanan geleneksel yöntemlere göre yapılandırmacı yaklaşıma yönelik tutumu artırmada daha etkili bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Yapılan odak grup görüşmeleri sonucunda öğretmen adaylarının TYÖ ve yapılandırmacılığa ilişkin ifade ettikleri görüşlerinin yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeğinden elde edilen sonuçları destekler nitelikte olduğu görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının yapılandırmacılığa ilişkin görüşleri ve yapılandırmacılıkla TYÖ ilişkisine ilişkin görüşleri olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. “Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği”’nden elde edilen sonuçlar ve nitel boyutta Yapılandırmacılığa ilişkin ifade edilen görüşlerin birbiri ile uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle TYÖ ve yapılandırmacılık ilişkisine ilişkin görüşlerinin ölçekten elde edilen sonuçları destekler nitelikte olduğu belirlenmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, yapılandırmacılığa ilişkin görüşlerini; yapılandırmacı yaklaşımın ülkemiz için uygun bir yaklaşım olmadığını, sistemdeki öğretmenlerin sınıflarında yapılandırmacılığa uygun ders yapabildiklerini düşünmediklerini, öğretmenlere hizmet içi eğitimle yapılandırmacılığın anlatılması gerektiğini, eğitim fakültelerinde alan derslerinde mikro öğretim kullanılmaması gerektiğini, öğretim derslerinin yapılandırmacılığa uygun yürütüldüğünü, yapılandırmacılığın öğrencilerin özgüvenini artırdığını düşündükleri şeklinde ifade etmişlerdir. Ancak Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, yapılandırmacılıkla TYÖ ilişkisine ilişkin görüşlerini; TYÖ bilgiye öğrencinin okul içinde ve dışında ulaşmasını sağladığı için yapılandırmacılığa uygun olduğunu, TYÖ’nün farklı kaynaklardan yararlanmaya olanak tanınmasının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü, TYÖ’nün bireysel ve işbirliğine dayalı öğrenmeye uygun olmasının yapılandırmacılık açısından da katkı getireceğini, TYÖ’nün ortaya bir ürün koyma olanağı sağladığı için yapılandırmacılıkla örtüştüğünü, TYÖ’nün yaparak yaşayarak öğrenme deneyimi sunmasının yapılandırmacılık açısından da uyumlu olduğunu, TYÖ’de öğretmenin rehber konumunda olmasının yapılandırmacılıkla örtüştüğünü, TYÖ’de kullanılan alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımlarının

yapılandırmacılıkla örtüştüğünü düşündükleri yönünde ifade etmişlerdir. Alanyazın incelendiğinde benzer şekilde TYÖ ile yapılandırmacılığın ilişkisini ortaya koyan birçok araştırmaya (Öztürk, 2016; Aydın, 2016; Sağlam, 2016; Hung, 2015; Kara,2016; Yavuz, 2016; Jensen, Kummer, ve Godoy, 2015; Sletten 2017) rastlanmıştır. Aydın ve Demirer (2017) ters yüz edilmiş sınıf modelinin en çok yapılandırmacılığa hatta yapılandırmacılık türlerinden sosyal yapılandırmacılığa dayandığını ifade etmişlerdir. Kara (2016)’ya göre ters yüz öğrenme bilgiyi yapılandırmada büyük öneme sahiptir ve öğrencilerin birbirleriyle etkileşimleri artırarak sosyal yapılandırmacılık teorisine de dâhil olmaktadır. Öztürk (2016) ve Aydın (2016)’a göre yapılandırmacı yaklaşımı temel alan ters yüz öğrenme; öğrencilerin bilgiye istedikleri zaman ulaşmalarına kolaylık sağlar, öğrencilere öğretmeni ve diğer arkadaşları ile etkileşime geçmeleri için uygun ortam sağlar. Aynı zamanda öğrenciyi merkeze alarak grup çalışmalarına, yaratıcılığa, problem çözmeye yönelik etkinliklere olanak sağlayarak bireylerin bilgiyi yapılandırması için uygun ortamı oluşturmaktadır. Bu çalışmalar ile öğretmen adaylarının ters yüz öğrenme ve yapılandırmacılığa yönelik görüşleri paralellik göstermektedir.

“Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Hazırlama Gözlem Formu” ndan elde edilen sonuçlar şu şekildedir: Yapılan deneysel işlem sonrasında öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenme ortamı düzenleme puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının tamamının uygulanan ters yüz öğrenme etkinlikleri sonrasında öğrenme etkinlikleri hazırlama boyutunda, öğrenme öğretme süreci boyutunda ve gözlem formundan elde ettikleri toplam puanda anlamlı düzeyde artış görüldüğü belirlenmiştir. Bu durumda ters yüz öğrenmeyle yapılan etkinliklerin öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenme ortamı hazırlama becerilerini geliştirmede etkili bir model olduğu söylenebilir.

Öğrenme etkinlikleri hazırlama ve öğrenme öğretme süreci alt boyutlarına sahip olan yapılandırmacı öğrenme ortamı hazırlama gözlem formundan elde edilen sonuçlar ile yapılan odak grup görüşmelerinde öğretmen adaylarının TYÖ’nün katkılarına ilişkin ifade ettikleri görüşlerinin birbiriyle uyumlu olduğu belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ’nün katkılarına ilişkin görüşlerini; nasıl materyal tasarlayabileceklerini öğrenmelerine, kendilerini sınıf karşısında ifade

etmeye, uygulamaya dönük etkinlikler öğrenilenlerin kalıcılığına katkı sağladığına, özgüvenlerinin artmasına katkı sağladığına, ders dışında da öğrenme amaçlı etkinliklere katılmaları konusunda yönlendirdiğine, sınıftaki öğrenciler arasında iletişim ve etkileşimin artmasını sağladığına, derslerin eğlenceli hale nasıl getirilebileceğini somut biçimde görmelerini sağladığına, TYÖ bağlamında sınıf dışında izlenen videoların katkı sağladığına, ters yüz öğrenmeyle işlenen derslerin en çok katkı sağlayan dersler olduğuna, TYÖ sayesinde birden fazla duyuya hitap edilmiş olduğuna, TYÖ'nün okul dışında da öğrencileri öğrenmeye yönlendirdiğine, Sosyal Bilgiler dersini sıkıcılıktan kurtardığına, TYÖ'nün uygulama sürecinde öğretmen rehberliğinin katkı sağladığına, TYÖ uygulamalarının geleneksel ve yapılandırmacı ortamı karşılaştırmalarına olanak tanıdığına, bir materyalin yapılma süreci videosunun okul dışında öğrenmeye olanak tanıyarak hazırbulunuşluklarını artırdığına, TYÖ işlenecek konu ile ilgili ders öncesinde bilgilenmelerini sağladığına, öğrenciler arasında yardımlaşmanın artmasını sağladığına, akademik anlamda katkı sağladığına, sınıftaki öğrencilerin fikir alışverişini artırdığına, üniversitenin olanaklarını keşfetmesini sağladığına, STK ile işbirliği içinde olmayı sağladığına, işbirliğinin başarıyı artırdığına, medya ürünlerinden etkili biçimde yararlanmaya, kaynak kişi davet etmede dikkat edilmesi gereken noktalara, TYÖ'de öğretmenin iletişim becerisinin önemine, TYÖ derslere gönüllü/istekli katılmayı sağladığına, TYÖ süre yapılandırmacılığın özünü kavramaya katkı sağladığına, TYÖ öğrenmenin bilişsel boyutu kadar duyuşsal boyutu da nasıl harekete geçirebileceğine, TYÖ süreci konusunda öğrenciler bilgilendirilmesine, TYÖ yapılandırmacılığı teoriden uygulamaya transfer etmeye katkı sağladığına, TYÖ'nün görsel zekaya sahip kişilerin öğrenmesine katkı sağladığına, TYÖ ile hangi konuyla ilgili hangi eğitsel uygulamaları ilişkilendirebileceğine, TYÖ' de öğrenci profilinin teknoloji erişim durumunun süreç başında belirlenmesinin etkili uygulamalara katkı sağlayacağına, TYÖ'nün değerler eğitiminde kullanılabileceğine, TYÖ'nün derse ilgiyi artırdığına, TYÖ soyut konuları somutlaştırmaya katkı sağladığına, TYÖ'nün derse yönelik merak uyandırdığına, TYÖ öğrenciyi araştırmaya yönlendirdiğine, TYÖ'nün öğretmen eğitimini nitelikli hale getirdiğine ilişkin bilgi edindikleri şeklinde ifade etmişlerdir. Alanyazın incelendiğinde benzer şekilde TYÖ kullanımının katkılarını ortaya koyan birçok araştırmaya (Torun ve Dargut, 2015; Winter, 2017; Shyr ve

Chen, 2017; Elrayies, 2017; Karaca ve Ocak, 2017; Gonzalez Gomez vd., 2016; Kocabatmaz, 2016; Kara, 2016; Gençer, 2015; Bergman ve Sams, 2012; Turan, 2015; Cole ve Kritzer 2009; Boucher, Robertson, Wainner ve Sanders, 2013; Aydın ve Demirer, 2017) rastlanmıştır.

Gençer (2015) TYÖ'nün öğrencilere teknolojiyi kullanma, bireysel öğrenme becerilerini geliştirme ve öğrenilenleri daha kalıcı hale getirme konularında önemli katkı sağladığını dile getirmektedir. Turan (2015)'a göre TYÖ zamanın etkili kullanımı ve öğrencilerin sınıfta aktif olarak rol almaları konusunda büyük öneme sahiptir. Yavuz (2016) TYÖ'nün etkileşimi artırdığını, okul dışında da öğrenme ortamı oluşturduğunu aynı zamanda öğrencileri araştırma yapmaya yönlendirdiğini dile getirmiştir. Miller (2012) TYÖ'nün derslerde etkileşimi artırarak derslerin daha eğlenceli hale gelmesine olanak sağladığını ve sınıf içi etkinliklerin daha verimli olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda bu araştırmada öğretmen adaylarının ifade ettikleri katkılar ile alanyazındaki çalışmaların büyük ölçüde uyumlu olduğu görülmektedir.

On haftalık uygulama süreci sonunda deney ve kontrol gruplarına “Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği”, “Yapılandırıcı Yaklaşım Tutum Ölçeği” uygulanmış ve odak öğrencilere “Yapılandırıcı Öğrenme Ortamı Hazırlama Gözlem Formu” uygulaması yapılmıştır. Gruplar arası yapılan karşılaştırma sonuçlarına göre deney grubu öğretmen adaylarının öğrenme öğretme anlayışları ölçeği yapılandırıcılık boyutunda anlamlı farklılık olmamasına rağmen daha yüksek puan aldıkları ve geleneksel anlayış boyutunda anlamlı farklılık oluşturarak daha yapılandırıcı bir anlayışa sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yapılandırıcı yaklaşım tutum ölçeğinden deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu ve yapılandırıcı öğrenme ortamı boyutunda elde ettikleri toplam puan üzerinde anlamlı düzeyde artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda, TYÖ'nün öğretmen yetiştirme programlarında uygulanan geleneksel yöntemlere göre yapılandırıcı yaklaşıma yönelik tutumu artırmada, öğrenme öğretme anlayışlarının da geleneksellikten uzaklaşıp yapılandırıcı hale gelmesinde ve yapılandırıcı ortam hazırlamada daha etkili bir model olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra öğretmen yetiştirmede TYÖ'nün kullanılması bağlamında öğretmen adayları yapılan odak grup görüşmeleri ile TYÖ'nün öğretmen yetiştirmede kullanılmasına ilişkin bazı görüşler belirtmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, ters yüz öğrenmenin öğretmen eğitiminde kullanılmasına ilişkin; eğitimde çığır açan bir yaklaşım olduğunu, aktif vatandaş yetiştirmeye katkı sağladığını, öğretmen eğitimcileri teknolojiye yararlanma konusunda donanımlı olması gerektiğini, TYÖ'nün öğretmen yetiştirmede kullanılabilecek bir yaklaşım olduğunu, TYÖ'nün uygulamalarının artırılması gerektiğini, bilgiyi teorikten kurtarıp uygulamaya dönüştüren bir yaklaşım olduğunu, yapılandırmacı yaklaşımla yetişmiş olan öğretmen adaylarına daha başarılı bir biçimde uygulanabileceğini, daha donanımlı öğretmenler yetiştirmeye katkı sağladığını, öğretmenler yeniliklere karşı ön yargılı olduğu için TYÖ konusunda direnç göstereceklerini düşündüklerini yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir.

TYÖ'nün yapılandırmacılık üzerinde etkili olabileceğini ifade edebilmek adına ilgili alanyazın tarandığında aslında TYÖ'nün yapılandırmacılığı temel aldığı görülmektedir(Chen, Wang ve Chen, 2014; Hung, 2015; Kara,2016; Yavuz, 2016; Aydın, 2016; Aydın ve Demirel 2017; Sağlam, 2016; Yıldız, 2017; Winter, 2018; Baepeler, Walker ve Driessen, 2014, Jensen, Kummer, ve Godoy, 2015; Sletten 2017).

Yapılandırmacılığı temel alan TYÖ ile öğretmen adaylarının geleneksel anlayıştan yapılandırmacı anlayışa doğru eğilim göstermesi kuramsal olarak ele alındığında birçok çalışma ile benzerlik göstermektedir. Aydın ve Demirel (2017) ters yüz sınıf modelini temel alan 2011-2015 yılları arasında yayımlanmış 90 adet çalışmayı içerik analizi yöntemi ile incelediklerini ve çalışmalarda ters yüz edilmiş sınıf modelinin temel alındığı çalışmaların kuramsal temellerine bakıldığında en çok yapılandırmacılığa hatta yapılandırmacılık türlerinden sosyal yapılandırmacılığa dayandığını ifade etmişlerdir.

Ayrıca Kara (2016)'ya göre hem öğretmenin rehber rolünde olması hem de öğrencinin aktif olarak öğrenme sürecine dâhil edilmesi ters yüz öğrenmenin bilgiyi yapılandırmada büyük öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte öğrenciler birbirleriyle etkileşim halinde bulunarak bilgiyi yapılandırırken aktif öğrenmeyle, üst düzey bilişsel etkinliklerle süreci devam ettirdiklerinden ters yüz öğrenme sosyal yapılandırmacılık teorisine de dâhil olmaktadır. Sletten (2017) 76 öğrenci ile yürüttüğü çalışmasında ters yüz öğrenme modeline öğrencilerin algısı ile

öz yönlendirmeli öğrenme davranışları arasındaki ilişkiyi açıklamak istemiştir. Sonuçlar yapılandırmacı öğretim yöntemleri üzerinden ters yüz edilmiş sınıfların aktif öğrenmede daha iyi olduğunu göstermiştir. Elrayies (2017) ise yaptığı çalışmada, mimarlık eğitiminde ters yüz yaklaşımını ele almıştır. Mimarlık eğitiminde son yıllarda yenilikçi düşünme becerilerini programa yerleştirmede zorluk yaşamasından ve geleneksel eğitim modelleri çoğunlukla öğretmen merkezli olduklarından dolayı, öğrencilerin yeteneklerini tam olarak ortaya çıkarmalarına olanak vermemektedir. Bu yüzden öğrenci merkezli, problem çözme yeteneklerini artıracak bir yaklaşım olan ters yüz yaklaşımını incelenmiş ve olumlu yönde sonuçlar elde ettiğini ifade etmiştir. Çalışmalar incelendiğinde TYÖ'nün yapılandırmacılık ile iç içe olduğu görülmektedir. Bu durumun neticesinde çalışmada TYÖ'ye uygun biçimde gerçekleştirilen uygulamalar ile yapılandırmacı ortam hazırlama, öğretmen adaylarının öğrenme öğretme anlayışları ve yapılandırmacılığa yönelik tutumları yapılandırmacı yaklaşım yönünde eğilim göstermiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sanal günlüklerinden ve forumlardan elde edilen sonuçlar 10 haftalık temalar halinde belirlenen uygulama süreci dikkate alınarak sunulmuştur. Belirlenen temalar sırasıyla: görsel materyal ve doküman kullanımı, cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları, sözlü tarih çalışmaları, çağdaş değerlendirme uygulamaları, güncel olayların kullanımı ve katkıları, çevre incelemelerinin planlanması, müze eğitimi, soru sorma ve teknikleri, belirli gün ve haftalardan yararlanma, Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı biçimindedir. Her tema ile ilgili TYÖ' ye uygun biçimde işlenen ders sonunda öğretmen adayları sanal günlükler yazmışlar ve forumda yapılan uygulama ile ilgili görüşlerini paylaşmışlardır. Elde edilen sonuçlar sırasıyla şu şekildedir:

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları görsel materyal ve doküman kullanımına ilişkin beklentilerini; materyal seçimini nasıl yapmak gerektiği konusunda bilgilenmek; çoklu ortam ile görsel materyal tasarımını öğrenmek; etkili materyal kullanımı konusunda deneyim sahibi olmak; materyal tasarımında eğitim teknolojilerini kullanmak; tablo, grafik ve diyagram kullanımını öğrenmek isterim şeklinde ifade etmişlerdir. Uygulama süreci sonunda ifade edilen katkılarla uygulama

süreci öncesindeki beklentilerin uyumlu olduğu; uygulama sürecinin bu bağlamda öğretmen adaylarına tatmin edici yeterlikler kazandırdığı söylenebilir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal ve doküman kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri akademik katkılar ve mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Benzer şekilde alanyazın incelendiğinde görsel materyal ve doküman kullanımının katkılarını ortaya koyan birçok araştırmaya (Yanpar Yelken, 2014; Akbaba, 2012; Çelikkaya, 2013; Yılmaz ve Şeker, 2016; Meydan ve Akdağ, 2008; Koçoğlu, Aydemir ve Ekici, 2016; Kurtdede Fidan, 2008; Nalçacı ve Ercoşkun, 2005) rastlanmıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları görsel materyal ve doküman kullanımının akademik katkıları bağlamında; beş duyu organına hitap ettiğine, öğrenmeyi kalıcı ve eğlenceli hale getirdiğine, dersi dikkat çekici hale getirdiğine, görsel okumayı öğrenmeye katkı sağladığına, yaratıcılığı geliştirdiğine, her ders ve konu için gerekli olduğuna, bilgi, beceri, değer ve tutum kazandırmakta etkili olduğuna, konuyu zenginleştirmeyi sağladığına, soyut bilgileri somutlaştırmaya katkı sağladığına, görsel zekası baskın olan öğrenciler için dersin daha verimli geçmesine katkı sağlamasına, anlaşılması zor kavramların basitleştirilmesini sağladığına; bilgilerin sınıflandırılmasını sağladığına, derse katılımı artırdığına, dersi öğrenci merkezli hale getirmeye katkı sağlamasına, öğrencilerin konuya ilişkin alıştırmaya ve uygulama yapmasını sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Kurtdede Fidan (2008) ilköğretimde araç gereç kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçladığı araştırmasında derslerde araç gereç kullanmanın hem öğretmen açısından hem de öğrenciler açısından oldukça yararlı sonuçlar ortaya çıkardığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Çelikkaya (2013) materyal kullanımının birden fazla duyu organına hitap ederek konunun öğretimini kolaylaştırdığını, dersin daha verimli geçmesini sağladığını ifade etmiştir. Söz edilen katkılar bu çalışmada da öğretmen adayları tarafından ifade edilen katkılardandır. Kablan, Topan ve Erkan (2013) araştırmasında materyal kullanımının derse ilgi ve isteği artırdığını, üst düzey becerilerin kazanılmasına yardımcı olduğunu ve aktif öğrenmeyi sağladığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda araştırmanın bu sonucu ile ilgili alanyazında elde edilen sonuçların uyumlu olduğu söylenebilir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları görsel materyal ve doküman kullanımının mesleki katkıları bağlamında; materyal kullanarak etkinlik üretmeyi, bir görsel materyal olarak haritadan nasıl yararlanacağını, drama tekniklerinde görsel materyalleri nasıl kullanabileceğini, amaca uygun materyal kullanımının olumlu etkilerini, nasıl görsel materyal tasarlayabileceğini, daha sonra farklı amaçlarla da kullanılabilecek materyaller tasarlamayı, görsel materyal seçiminde dikkat edilmesi gereken unsurları, bir görsel materyalde bulunması gereken özellikleri, doğru görsel materyal kullanımının önemini, yanlış görsel materyal seçiminin olumsuz etkilerini, geliştirilen görsel materyalin öğrenciler tarafından aktif kullanılmaya uygun biçimde tasarlanması gerektiğini, günlük planda materyal dersin hangi aşamasında kullanılacaksa o aşamada kullanılmasının verimliliğini artırdığını, sanal alan gezilerinin görsel materyal olarak ne şekilde kullanılabileceğini öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Nalçacı ve Ercoşkun (2005) ilköğretim Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılan materyaller üzerine yaptıkları çalışmalarında; materyal kullanımının kalıcı öğrenmeyi sağladığı ve etkili olduğu dile getirilmiştir. Ancak bu durumların gerçekleşmesi için materyallerin konu ile ilgili olması, kazandırılmak istenen hedef ve davranışlara uygun olması, öğretmenin kullanacağı materyalin sınırlılıklarını ve önemini bilmesi gerektiğini belirterek öğrencilerin düzeyine uygun bir şekilde kullanılmasının önemini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görsel materyal ve doküman kullanımında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerini sınıf ortamından, öğretmen adayından ve materyalden kaynaklanan sorunlar olmak üzere 3 ana tema altında topladıkları görülmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları görsel materyal ve doküman kullanımında yaşanan sorunları sınıf ortamı bağlamında; sınıf mevcudunun kalabalık olmasını, öğretmen adayından kaynaklanan sorunlarda ise çoğunlukla deneyim eksikliğinden kaynaklanan sınıfa arkasını dönme, materyalin olması gerekenden uzun süre kullanarak dersi sıkıcı hale getirme ve yanlış materyal kullanma; materyalden kaynaklanan sorunlarda ise materyalin boyutundan, yaş, ilgi, gelişim düzeyinin dikkate alınmadan materyal hazırlanmasından kaynaklanan sorunları ifade etmişlerdir. Aynı şekilde Kaya (2006) çalışmasında materyalin kullanımında öğretmenin yeterli donanım ve deneyime sahip olması gerektiğini ve materyalin öğrenciyi aktif hale getiren, öğrenci seviyesine uygun, basit, anlaşılır, kullanımının

kolay, işlevsel olması gerektiğini yoksa amaca ulaşmada sorunların yaşanabileceğini dile getirmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları görsel materyal ve doküman kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak; kalabalık sınıflarda grup çalışmaları yapmak, münazara gibi öğrencilerin daha aktif olacağı yöntemler kullanmak, yaratıcı materyaller tasarlamak gibi öneriler geliştirmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının katkılarına ilişkin görüşleri bilişsel, mesleki ve duyuşsal katkılar olmak üzere 3 tema altında toplanmıştır. Kılınçkaya (2010) Atatürkçülük konularının öğretilmesinin temel amacını, cumhuriyetin ilanı ve tarihsel süreçte yaşanan sıkıntıların öğrencilere aktarılması, inkılapların öğrencilere kavratılması ve öğrencilerin yaşamları boyunca karşılarına çıkan bireysel veya toplumsal olaylara karşı temelinde akıl, bilim olan Atatürkçü düşüncüyü rehber olarak almaları ve kullanmalarını sağlamak olarak ifade etmiştir. Kılınçkaya (2010)'nın belirtmiş olduğu bu amaçlar ile çalışmanın sonucunda ifade edilen katkıların uyumlu olduğu görülmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının bilişsel katkıları bağlamında: Cumhuriyetin kazanılması sürecine, cumhuriyetin ilanı sürecinde yurttaki genel duruma, Atatürk inkılaplarına, farklı yönetim biçimlerini karşılaştırmaya, Atatürkçülük bağlamında ele alınabilecek kavramlara, Cumhuriyet ve Atatürkçülük ile ilgili var olan bilgilerini tazelemeye, Cumhuriyet'in ilanı ve inkılaplar bağlamında Atatürk'ün kişilik özelliklerinin ne kadar önemli olduğuna ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının mesleki katkıları bağlamında: Atatürk ilke ve inkılaplarını daha eğlenceli biçimde nasıl anlatabileceğine öğrencilerde duyuşsal anlamda Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularına ilişkin nasıl farkındalık yaratacağına, öğrencilerinin seviyesine inerek ne şekilde Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularını anlatabileceğine, öğrenci merkezli sürecin çok daha keyif verici olduğunu deneyimlediğine, sanal alan gezilerinin Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularında nasıl kullanılabileceği gibi bilgiler edindiklerini ifade etmişlerdir. Yazıcı (2012) öğretmenlerin Atatürkçülük konularını öğrencilere kavratabilmesi için Atatürkçü düşünce yapısına sahip olmaları

gerektiğini ve konuların öğretimini nasıl gerçekleştireceğini bilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Bu çalışmanın sonucunda ifade edilen katkılar incelendiğinde öğretmen adaylarının Atatürkçülük konularına ve konuların öğretimine ilişkin bilgi edindikleri görülmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının duyuşsal katkıları bağlamında: Cumhuriyetçilik ve Atatürk konularının, Türk milletinin özelliklerini ve ruhunu anlamaya, eğitsel oyunların süreci eğlenceli hale getirdiğine, geleceğin seçmenlerini yetiştirmede Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının önemine, demokrasiyi özümsemiş bireyler yetiştirmede Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının önemine, Atatürk'ün kişisel özelliklerini, hayatını ve fikirlerini öğrenmenin iyi vatandaş yetiştirmedeki rolüne, Atatürk'ün bizlere bıraktığı değerleri korumanın ve fikirleri benimsemenin önemine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Ata (2008)'ya göre Türk milli eğitiminin temel amaçlarından olan “Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı vatandaş yetiştirmek “ ifadesi Atatürkçülük konularının öğretimi için genel çerçeve oluşturmaktadır. Atatürkçülüğü de Türk milletinin yaşadığı topraklarda varlığını devam ettirme azmi ve millet inancı olarak ifade etmiştir. Aynı zamanda bilim ve aklın ışığında sosyal ve tarihi kimliğini kaybetmeyen Türk milletinin milli egemenlik ve bağımsızlık şuuru ile sahip olduğu bir düşünce olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının ifade ettiği duyuşsal boyuta ilişkin görüşlerin Ata (2008)'nın görüşleri ile paralel olduğu söylenebilir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının kullanımında yaşanan sorunları, hazırlanan slaytların kullanım süresinin uzun tutulmasının süreci sıkıcı hale getirmesi; kullanılan videoların kullanım süresinin uzun tutulmasının süreci sıkıcı hale getirmesi; drama gibi öğrenci merkezli etkinliklerde sınıf yönetiminde zorlanılması şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Cumhuriyet ve Atatürkçülük konularının kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak; Cumhuriyet ve Atatürkçülük konuları drama yöntemi veya üç boyutlu materyaller kullanılarak daha etkili işlenebilir şeklinde öneriler getirdikleri görülmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin beklentileri; mesleki, bilişsel ve duyuşsal beklentiler olmak üzere 3 tema altında toplanmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin mesleki beklentilerini; sözlü tarih çalışmalarından Sosyal Bilgiler derslerinde nasıl yararlanabileceğini öğrenmek, daha önce yapılmış sözlü tarih çalışmalarından örnekler görmek, sözlü tarih çalışmalarının sınıfta nasıl ilgi çekici biçimde kullanılabileceğini öğrenmek, bir sözlü tarih çalışmalarının nasıl gerçekleştirileceğini öğrenmek, sözlü tarih çalışmalarında bilgilerin objektifliğinin nasıl sağlanabileceğini öğrenmek, sözlü tarih çalışmalarından nasıl tarihi kanıtlar elde edebileceğini öğrenmek, sözlü tarih çalışmalarının hazırlık aşamasında dikkat edilmesi gereken unsurları öğrenmek isterim biçiminde ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin bilişsel beklentilerini; var olan tarihi bilgilerimi tazelemek; edindiğim yanlış tarihi bilgilerin doğrusunu öğrenmek, sözlü tarih çalışmalarının aşamaları hakkında bilgi edinmek isterim biçiminde ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin duyuşsal beklentilerini; sözlü tarih çalışmalarının Sosyal Bilgiler dersini sevdireceğini, Sözlü tarih çalışmalarının öğrencilerin ilk elden bilgi edinmelerini sağlayarak merak uyandıracaklarını, Sözlü tarih çalışmalarının okul dışında da öğrenmeyi sevdirmede etkili olacağını düşünüyorum biçiminde ifade ettikleri görülmüştür. Öğretmen adaylarının uygulama öncesinde ifade ettikleri beklentileri ile uygulama sonunda katkılarının uyumlu olduğunu ve öğretmen adaylarının önemli düzeyde yeterli kazandıklarını söylemek mümkündür.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmalarının kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri; öğretmen adayları açısından bilişsel katkılar ve mesleki katkılar, öğrenciler açısından bilişsel katkılar ve duyuşsal katkılar olmak üzere 4 tema altında toplanmıştır. Alanyazın incelendiğinde benzer şekilde sözlü tarih çalışmalarının kullanımının katkılarını ortaya koyan birçok araştırmaya (Alkan, 2016; Selanik Ay, 2016; Sarı, 2010; Tuncel ve Dolanbay, 2016; İncegöl, 2010; Güçlü, 2013) rastlanmıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin öğretmen adayları açısından bilişsel katkılar bağlamında; sözlü tarih çalışmalarının ilk elden bilgi edinmek olduğuna, sözlü tarih çalışmalarının yazılı kaynaklarda ulaşılamayan bilgilere erişim sağladığına, sözlü tarih çalışmalarının Türk tarihi bağlamında bir gelenek olduğuna, sözlü tarih çalışmalarının tarihi olaylara farklı açılardan bakmaya katkı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin öğretmen adayları açısından mesleki katkılar bağlamında; sözlü tarih çalışmalarını sınıfta kullanma konusunda, sözlü tarihi Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımları ile ilişkilendirebileceğine, sözlü tarih çalışmalarını yaparken dikkat etmem gereken unsurlara, var olan sözlü tarih çalışmalarına ne şekilde ulaşabileceğine, sözlü tarih çalışmaları hakkında derinlemesine bilgi edindiğine, sözlü tarih çalışmalarının türlerine ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Gazel (2015)'e göre her olay, nesne, insan ya da öykü sözlü tarihin konusu olabilir ve hazırlıklar belirlenen konu üzerinden gerçekleştirilir. Alkan (2016)'a göre sözlü tarih uygulamaları yapılırken görüşme soruları önceden amaca uygun olarak hazırlanmalı ve görüşmenin nesnel olmasına dikkat edilmelidir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin öğrenciler açısından bilişsel katkılar bağlamında; dersi etkili hale getirdiğine, geçmişle gelecek arasında bağ kurmayı sağladığına, öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığına, öğrenilenlerin günlük yaşamla ilişkilendirilmesini sağladığına, konuların somutlaştırılmasını sağladığına, yazılı kaynaklarda ulaşılamayan bilgilere erişim sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, sözlü tarih çalışmalarının kullanımına ilişkin öğrenciler açısından duyuşsal katkılar bağlamında; dersi eğlenceli hale getirdiğine, tarih bilinci kazandırdığına, öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığına, kültürün aktarımına katkı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Selanik Ay (2016) sözlü tarih çalışmalarının öğrencilerin ilk elden bilgi edinmesinde önemli olduğunu, kitaplarda yer alamayan bilgilere ulaşmalarını ve geçmişle bağ kurmalarını sağladığını ifade etmektedir. Ayrıca Alkan (2016) kullanım alanı sadece tarih olmayan ve Sosyal Bilgilerde de kullanılması gereken sözlü tarih çalışmalarının

öğrencilerin yaşantılarıyla ilişkili olacağı için öğrenilenleri kalıcı hale getirdiğini ve birinci elden bilgi edinmenin öğrencilerin konuya ilişkin ilgilerini çekerek etkin öğrenmelerini desteklediğini dile getirmiştir. İncegöl (2010) Sosyal Bilgiler öğrencilerinin sözlü tarihe ilişkin bakış açılarını geliştirmeyi amaçladığı araştırmasında derslerin daha ilgi çekici ve öğrenilenlerin kalıcı olduğunu dile getirerek sözlü tarihin başarıyı artırdığını, değişim ve sürekliliği algılama becerileri geliştirdiğini, nesiller arası bağ kurmayı sağladığını ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sözlü tarih çalışmaları kullanımında yaşanan sorunları; sözlü tarih çalışması yapılırken tarihe tanıklık etmiş kişilere ulaşmada sorunlar yaşanabileceği, sözlü tarih çalışmalarında anlatımlar öznel ve abartılı olabileceği, sözlü tarih çalışmalarında bilgilerin doğruluğu kişiden kişiye değişebileceği için sağlıklı sonuçlar alınamayabileceği şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Güçlü (2013) sözlü tarih çalışmalarının bilgi edinilen kişiden kaynaklanan (bilgi edinilen kişinin kendi görüşlerinden bahsetmesi gibi) ve araştırmacıdan kaynaklanan bazı sınırlılıklarının olduğunu ifade etmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Sözlü Tarih Çalışmalarının kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak; sözlü tarih çalışmalarının kayıt altına alındığı veri tabanı oluşturulabilir, eğitsel yazılımlarda kazanımlarla ilişkili sözlü tarih çalışmalarına yer verilebilir, sözlü tarih çalışmalarının daha sık ve etkili kullanımına ilişkin hizmet içi ve hizmet dışı eğitim ile uygulamalar yapılabilir, öğrencilere ilköğretim döneminden itibaren sözlü tarih çalışmaları yapma uygulamaları yaptırılabilir gibi öneriler getirdikleri görülmektedir. Beldağ ve Balcı (2017)'ya göre sözlü tarih yönteminin bir takım sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu sınırlılıklar öğretmenlerin sözlü tarih yöntemini iyi bilmeleri ve öğrencileri iyi yönlendirmeleriyle doğru ön hazırlık süreci yapmaları sonucunda ortadan kaldırılabilir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ÇDU'nun kullanımına ilişkin olarak beklentilerini; son yıllarda ÇDU bağlamında yapılan uygulama örneklerini görmek, ÇDU'dan Sosyal Bilgiler dersinde nasıl yararlanabileceğini öğrenmek, ÇDU'nun türlerini öğrenmek; ÇDU'nun katkılarını öğrenmek, ÇDU'dan etkili ve verimli biçimde yararlanma konusunda deneyim kazanmak, geleneksel değerlendirme

uygulamaları ve ÇDU'nun farklarını öğrenmek, sonuç değerlendirmenin yanı sıra süreç değerlendirmeye ilişkin de bilgi edinmek, öğrencileri aktif hale getirebilecek ÇDU'ya ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade ettikleri görülmüştür. Öğretmen adaylarının uygulama süreci sonrasında ifade ettikleri katkıların uygulamalar öncesinde ifade ettikleri beklentileri büyük oranda karşıladığını söylenebilir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ÇDU kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri; öğrenciler açısından, mesleki ve akademik katkılar olmak üzere 3 tema altında toplanmıştır. Uzunkol (2016) alternatif ölçme değerlendirmenin hem öğretmenler açısından hem de öğrenciler açısından katkılarının olduğunu ifade etmektedir. Öğretmenler açısından öğrencilerinin değişimini izleme fırsatı sunması, öğrenciyi yakından tanımasını sağlaması ve öğrencinin göz ardı edilmesinin önüne geçmesi gibi yararları vardır. Öğrenciler açısından ise öğrenciyi değerlendirme sürecine dâhil ederek öğrenme sürecini yakından takip etme imkânı sağlar ve hatalarını görerek kendine uygun öğrenme stratejisi geliştirmesine fırsat sağlar.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, ÇDU'ya ilişkin öğrenciler açısından katkılar bağlamında; ÇDU'nun öğrenilenlerin kalıcılığı üzerinde etkili olduğuna, ÇDU'nun geleneksel değerlendirmeden daha eğlenceli olduğuna, ÇDU'nun öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri kazanmaları yönünde katkılar sağladığına, öz değerlendirme ve akran değerlendirmenin olumlu etkisine, ÇDU'nun öz değerlendirme ve özdenetime katkı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Şimşek (2012)'e göre öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko motor gelişimlerini izleme imkânı sunan alternatif ölçme değerlendirme uygulamaları, öğretmen merkezli olan geleneksel ölçme değerlendirmeye göre daha çok öğrenci merkezlidir ve geleneksel yöntemlerde sadece ürün değerlendirmesi yapılırken alternatif ölçme değerlendirme uygulamaları ile hem süreç hem de ürün değerlendirmesi yapılmaktadır. Süreç ve ürünün birlikte değerlendirilmesindeki amaç ise öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerinin, yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerinin ortaya çıkarılmasıdır.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, ÇDU'ya ilişkin mesleki katkılar bağlamında; ÇDU'nun derslerde nasıl kullanıldığına, çağdaş değerlendirme

bağlamında kullanılabilecek materyallere, ÇDU'nun sınıf iklimi üzerinde olumlu etkileri olduğuna ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, ÇDU' ya ilişkin akademik katkılar bağlamında; geleneksel ve çağdaş değerlendirme uygulamalarını karşılaştırmaya, ölçme değerlendirmenin ne olduğuna, çağdaş değerlendirme uygulamalarındaki öğrencilere bireysel farklılıklarına uygun katılımcı rolü ve dönüt verilebileceğine, ÇDU'nun sürecin değerlendirilmesini kapsadığına, ÇDU'nun geleneksel değerlendirmeden daha etkili olduğuna, ÇDU'nun geleneksel değerlendirmeden daha çok öğrenci merkezli yapıya sahip olduğuna, ÇDU'nun çeşitlerine, ÇDU'nun tümel değerlendirme yaptığına, ölçme ve değerlendirme farklı iki kavram olduğun, ÇDU'nun basamaklarını, amaçlarının ve sonuçlarını ne olduğuna ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Şimşek (2012) bireysel farklılıkları dikkate alarak öğrencilerin neleri bildiğini ortaya koyan alternatif ölçme değerlendirme araçlarının geleneksel yöntemlerden ayrılan bir yönünün de sınıf içi uygulamaları ölçerken aynı zamanda yaşamsal koşulları da göz önünde bulundurduğunu ifade etmektedir. Çalışkan ve Yiğittir (2008)'e göre öğrenci merkezli olan alternatif ölçme değerlendirme uygulamaları öğrencilerin bilgiye ulaşması, bilgiyi kullanması, araştırma yapması, problemlere çözüm üretmesi, eleştirel bakış açısı kazanması ve öğrenmeyi öğrenmesi için gerekli olan beceri ve kazanımları ölçmeye yardımcı olmaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çağdaş değerlendirme uygulamaları kullanımında yaşanan sorunları; ÇDU çok zaman alabileceği, ÇDU' da kullanılacak envanterlerin çoğaltılması için maddi kaynak gerektiği, ÇDU kalabalık sınıflar için uygulanması ve dönüt verilmesi güç uygulamalar olduğu, ÇDU kapsamındaki kullanılabilecek öz değerlendirme gibi bireysel uygulamalarda objektifliği sağlamanın güç olduğu, ÇDU kapsamında akran değerlendirme uygulamalarında objektifliği sağlamanın güç olduğu şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Çalışkan ve Yiğittir (2008) geleneksel uygulamalar göre çok zaman alan ve daha subjektif olan alternatif ölçme ve değerlendirme uygulamaların da bazı becerilerin değerlendirme sürecinin zor olduğunu ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ÇDU kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak; eğitim öğretimi nasıl canlandırmalıyız diye düşünelim,

öğrenciler objektif ve bilimsel karar alabilecek biçimde yetiştirilmelidir, sınıfların mevcudu azaltılmalıdır, envanter ve dokümanların çoğaltılması konusunda devlet kaynak ayırmalıdır, Sosyal Bilgiler dersinin haftalık saati artırılmalıdır gibi öneriler getirdikleri görülmüştür.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımına ilişkin olarak beklentilerini; güncel olayları Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarla nasıl ilişkilendireceğine, güncel olayları nasıl kullanabileceğine, güncel olayların öğrencilere katkılarına, güncel olayların kullanımında nelere dikkat edilmesi gerektiğine, güncel olaylardan yararlanırken hangi yöntem teknikleri kullanabileceğine, doğru güncel olaylara nasıl ulaşabileceğine, güncel olaylar kapsamında neleri ele alabileceğine, derste kullanılacak güncel olayların seçiminde nelere dikkat edilmesi gerektiğine ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade ettikleri görülmüştür.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri akademik ve mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Alanyazın incelendiğinde benzer şekilde Sosyal Bilgiler öğretiminde güncel olayların kullanımının katkılarını ortaya koyan birçok araştırmaya (Eryılmaz, 2015; Demirkaya Gedik ve Altun, 2011; Zarrillo, 2016; Şimşek, 2016) rastlanmıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, güncel olayların kullanımına ilişkin akademik katkılar bağlamında; güncel olaylarla doğrudan ve dolaylı olarak ilişkilendirilebilecek kazanımlar konusunda, güncel olay kapsamında yazılı, görsel ve sosyal medyanın kullanılabileceğine, güncel olaylardan yararlanmanın öğrenmeyi kalıcı hale getirmeye katkı sağladığına, güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin içinde yaşadıkları toplum ve dünyaya ilişkin duyarlılık geliştirmelerine katkı sağladığına, öğrencilerin sosyalleşmesi için önemli olduğuna, güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde nasıl etkili kullanılacağına, güncel olayların Sosyal Bilgiler dersini ilgi çekici hale getirdiğine; güncel olaylardan yararlanma bağlamında ne tür etkinlikler geliştirilebileceğine, güncel olayların değerler eğitiminde bir kaynak olarak kullanılabileceğine, güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilere eleştirel düşünme becerisi kazandırabileceğine, güncel olaylardan yararlanma bağlamında ne tür materyaller tasarlanabileceğine, güncel olaylardan yararlanmada dikkat edilmesi

gereken unsurlara, güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin günlük yaşam problemlerini çözmeleri noktasında katkı sağladığına, güncel olaylardan yararlanmanın ülkeler arası siyaset ve bağlantıları kavramaya yönelik yeterlilik kazandırdığına, güncel olaylardan yararlanmanın geçmiş bugün ve gelecek arasında bağ kurmaya katkı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının, güncel olayların kullanımına ilişkin mesleki katkılar bağlamında; güncel olay kullanımının dersleri eğlenceli hale getirdiğine, güncel olaylardan yararlanmanın derste teorik olarak işlenen konuların anlaşılmasına katkı sağladığına, güncel olaylardan yararlanmanın ders konularının günlük hayatla ilişkilendirilmesini sağladığına, güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilere medya okuryazarlığı kazandırma bağlamında katkı sağladığına, güncel olayların Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin motivasyonlarını artırdığına, güncel olayların yanlış seçimi ve kullanımının etkilerine ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Eryılmaz (2015)'a göre Sosyal Bilgiler öğretiminde güncel olayların kullanımının öğrencilere geçmiş ile bugün arasında bağ kurmayı, farklı kültürdeki insanları tanımayı, günlük hayatta karşılaştıkları problemleri betimlemeyi sağlayarak farklı kültürlerle saygı duyma, küresel bilinç oluşturma, dayanışmanın farkına varma, hoşgörüye teşvik etme gibi tutum ve değerleri kazandırmaya yardımcı olur. Ayrıca güncel olayların Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanımı öğrencilerin derse ilgisini artırarak derse gerçeklik katar. Demirkaya Gedik ve Altun (2011)'a göre Sosyal Bilgiler öğretiminde güncel olaylara yönelik etkinliklerde haberler, gazeteler ve dergiler, haritalar, iletişim araçları, belirli günler ve haftalardan yararlanılabilir. Bu etkinlikler öğrencilere medya okuryazarlığı kazandırmaya yardımcı olur ve öğrencilerin konuları somutlaştırmalarını ve yaşamlarında karşılaştıkları sosyal, ekonomik, siyasal konulara karşı farkındalık kazanmalarını sağlar.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımında yaşana sorunları; güncel olayın doğruluğu teyit edilmezse yanlış bilgilendirmeye sebep olabildiği, sosyal medya yoluyla güncel olaylara ulaşıyor olmak bireylerde bağımlılık yapabildiği, objektif olmayan haberler ve güncel olaylar kişilerin bakış açılarını yanlış yönde etkileyebildiği, güncel olayların içerikleri konusunda titiz davranılmaması öğrencilerin uygun olmayan olay ve durumlara karşı merak duymasına sebep olabildiği şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Şimşek (2016)

güncel olayların kullanımında öğretmenlerin güncel olayları izlemeleri ve değerlendirmeleri konusunda öğrencilere rehber olmasını ve kullanılacak olan güncel olayların seçiminde, derste uygulanmasında denetimi elinde tutmasının önemli olduğunu dile getirmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayların kullanımında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin olarak; çözümüne ilişkin olarak derslerde ele alınacak güncel olayların doğruluğu teyit edilmelidir, güncel olaylara ulaşmada resmi siteler, gazeteler gibi daha güvenilir kaynaklar tercih edilmelidir, sosyal medyanın güncel olaylara ulaşmada güvenilir bir kaynak olmadığı çeşitli örneklerle öğrencilere gösterilmelidir, öğrencilerin gelişim düzeyine ve toplumsal ahlaka aykırı haberlere derslerde yer verilmemelidir gibi öneriler getirdikleri görülmüştür.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları çevre incelemelerinin planlanmasının kullanımına ilişkin olarak beklentilerini; çevre incelemelerinin planlanmasına yönelik nasıl materyaller kullanabileceğine, ülkemizde doğal ve tarihi çevreden yararlanma bağlamında neler yapabileceğine, çevre incelemelerinin planlanmasının derslerin işlenmesine nasıl katkı sağlayacağına, çevresel sorunlara karşı öğretmen olarak görevimizin neler olduğuna, çevre incelemelerinin planlanması kullanımında yararlanılabilecek yöntem ve tekniklere, çevre planlanmasının farklı boyutlardaki katkılarına, çevre incelemesinde nelere dikkat etmem gerektiğine, çevre incelemesi sonucunda ulaştığım verilerin Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarıyla ilişkilendirilebileceğine ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının uygulama öncesi ifade ettikleri beklentilerinin uygulama sonrasında ifade ettikleri katkılar ile büyük oranda karşılandığı söylenebilir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çevre incelemelerinin planlanmasının katkılarına ilişkin görüşlerinin akademik, mesleki ve öğrenciler açısından katkılar olmak üzere 3 tema altında görülmektedir. Karatekin (2011) çevre konularının eğitimde kullanılmasının birey ve toplumların çevre ve sorunlarına yönelik bilinç ve duyarlılık kazandırdığını, toplumun her kesiminde ekonomik, sosyal, politik ve ekolojik olaylara yönelik bilinç kazandırıp duyarlılık kazandırdığını dile getirmiştir. Ayrıca çevre incelemeleri, çevrenin kültürel özelliklerinin bilinmesini sağlayarak öğrencileri tanıma ve öğrencilerin daha iyi öğrenmelerini sağlamak için uygun ortam

oluşturmaya katkı sağlar. Bununla birlikte okullarımızda çevre incelemesi gereği gibi yapılırsa, veliyi ve öğrenciyi öğrenme etkinliğine koşan, onun ilgisini uyandıran, araştırma becerisi kazandıran, ortak çalışma yapabilen, bilimsel bir tutum kazandırmada çevre incelemesi önemli bir öğrenme stratejisi olarak kullanılabilir (www.sosyalbilgiler.gen.tr).

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çevre incelemelerinin planlamasına ilişkin akademik katkılar bağlamında; çevresel sorunlara karşı alınabilecek önlemlere, çevresel sorunlarla mücadele eden kurum ve kuruluşlara, ekonomik etkenlerin çevre üzerindeki etkisine, küresel çevre sorunlarına; çevre kirliliğine, çevresel sorunlara çözüm üretmeye, çevresel sorunların canlılara zararlarına ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çevre incelemelerinin planlamasına ilişkin mesleki katkıları bağlamında; çevre incelemeleri sonucunda Sosyal Bilgiler öğretiminde çevrede yer alan olanaklardan ne şekilde yararlanılabileceğine, çevre incelemeleri sonucunda Sosyal Bilgiler dersinde ne tür etkinlikler gerçekleştirilebileceğine, çevre incelemeleri sonrası düzenlenen etkinliklerin öğrencilere doğa sevgisi kazandırmaya katkı sağlayabileceğine, yakın çevreden derslerde yararlanmanın öğretmenin sorumlulukları arasında olduğuna, çevre incelemelerinde belirlenen yerlere ders kapsamında geziler yapılabileceğine, çevre incelemelerinin planlamasıyla öğretmenlerin çok boyutlu bilgiler edinilebileceğine, çevre incelemelerinin nasıl yapılacağına ve raporlaştırılabileceğine, çevre incelemelerinin Sosyal Bilgiler dersinde okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanma bağlamında ne kadar önemli olduğuna, çevre incelemeleri ve planlaması yaparken nelere dikkat etmem gerektiğine, çevre incelemeleri sonucunda tasarlanan etkinliklerde ne tür materyallerden yararlanılabileceğine, çevre incelemesi yapmak öğretmenin tarihi ve kültürel unsurlara karşı duyarlı olmasına, çevre incelemesi yapmak Sosyal Bilgiler dersinden yakın çevreden yararlanma bağlamında öğretmene planlama kolaylığı sağlamasına ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çevre incelemelerinin planlamasına ilişkin öğrenciler açısından katkıları bağlamında; çevre incelemesi yapan öğretmen tasarladığı etkinlikler yoluyla çevre konusunda öğrencilere sorumluluk kazandırdığına, doğal ve tarihi kültürel mirasa duyarlı

nesiller yetiştirilmesine katkı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin kullanımına ilişkin olarak beklentilerini; konuların öğretiminde nasıl katkı sağlayacağına, müze eğitime yönelik yapılabilecek etkinliklere, müze eğitime yönelik dikkat edilmesi gereken hususlara, müze gezisinden önce yapılacak planlamalara, müze gezisi sonrası neler yapması gerektiğine, Türkiye'deki önemli müzelere, öğretmen olduğunda müzelerden nasıl yararlanabileceğine, Sosyal Bilgiler dersinin hangi kazanımlarında müzelerden yararlanabileceğine, müze eğitiminde kullanabileceği yardımcı kaynaklara, müze eğitiminin amaçlarına ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin kullanımının katkılarına ilişkin görüşlerini akademik ve mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında topladıkları görülmüştür. Alanyazın incelendiğinde benzer şekilde müze eğitiminin katkılarını ortaya koyan birçok araştırmaya (Yılmaz ve Şeker, 2011; Çalışkan ve Çerkez, 2011; Okvuran, 2012; Arıkan, 2001; Ata, 2015; Selanik Ay, 2016) rastlanmıştır. Yılmaz ve Şeker (2011)'e göre müzelerin Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanımının çok fazla yararı vardır. Müzeler öğrencilerin tarihi eser ve kültürel değerleri anlamalarını, farklı kültürlerle hoşgörülü yaklaşımlarını, çok kültürlülüğü özümsemelerini, eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesini ve gözlem yapma, hayal gücünü kullanma ve yaratıcılık gibi becerilerinin ve estetik veya beğeni duygusunun oluşmasını sağlayarak tarihi ve kültürel mirasın aktarılmasına yardımcı olur (Ata, 2015; Yılmaz ve Şeker, 2011).

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin akademik katkıları bağlamında; öğrenmeyi kalıcı hale getirdiğine, dersi eğlenceli hale getirdiğine; dersi etkili hale getirdiğine, geçmişle gelecek arasında bağ kurmayı sağladığına, geçmiş hakkında ilk elden bilgi edinmeyi sağladığına, yazılı kaynaklardan ulaşılamayan bilgilere ulaşmayı sağladığına, soyut kavramaları somutlaştırdığına, geçmişte yaşamış insanların yaşantıları, kültürleri hakkında bilgi edinmeyi sağladığına, milli bilinç kazandırmaya yardımcı olduğuna, üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesine, öğrenmeyi kolaylaştırmaya, dersi öğrenci merkezli hale getirdiğine,

dünya tarihi açısından önemli olan kalıntılar hakkında bilgi sahibi olmayı sağladığına, sanata karşı ilgiyi artırmaya yardımcı olduğuna, kültür varlıklarının koruma bilinci oluşturmaya katkı sağladığına; derse ilgiyi artırdığına, tarih konularının öğretiminde etkili olduğuna, yaparak yaşayarak öğrenme ortamı sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin mesleki katkıları bağlamında; müzelerden nasıl yararlanacağına; sanal müze gezisinin yapılabileceğine, müze eğitiminin tarih bilinci kazandırmaya yardımcı olduğuna, derste materyal olarak kullanılabileceğine, müze çeşitlerine, müze eğitimine, Sosyal Bilgiler öğretiminde hangi kazanımlarla ilişkilendirebileceğine, müze eğitiminde kullanılabileceği etkinliklere, yapılandırmacı yaklaşımda kullanılması gereken bir ortam olduğuna, müzelerin aslında eğitim kurumları olduğuna, müze gezisinde dikkat edilmesi gereken unsurlara, yaşam boyu öğrenme sağlayacak ortamlardan bir tanesi olduğuna, iyi bir öğrenme ortamı oluşturduğuna ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Selanik Ay (2016) müzelerin öğrencilere zengin bir tarihi kaynak sağladığını, formal ve informal öğrenmede kullanılabildiğini ve Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan çoğu becerilerin kazandırılmasında önemli olduğunu dile getirmiştir. Kabapınar (2015) Sosyal Bilgiler öğretim programında müzelerin ve sanal müzelerin yer aldığını belirterek müzelerin ve sanal müzelerin kullanımı noktasında bilgilendirmelerin olduğunu ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının müze eğitiminin kullanımında yaşanan sorunları; müze kullanımı masraflı olduğu için sürekli kullanmakta sıkıntı yaşanabildiği, müzenin kullanımı çok zaman aldığı, müzelerin kullanımı için izin süreci vs. almada sıkıntı yaşanabildiği, müze gezisinde öğrencileri kontrol etmek zor olduğu, müze görevlilerinin düzeye uygun bilgi verme konusunda yeterli olmadıkları; müzelerden ülkemizde yeterince iyi yararlanılamadığı, müzelerde farklı etkinliklerin yapılması konusunda izin almada sorun yaşandığı, sanal müzelerin sayısının yeterli olmadığı; okullarda sanal müze gezileri yapabilmek için internet bağlantılarının yeterli olmadığı, sanal müzelerden yararlanma konusunda sistemdeki öğretmenlerin çoğunun yeterli olmadığı şeklinde ifade ettikleri görülmüştür.

Kabapınar (2015) müzelerin kullanımında maddi imkanların, bürokratik destek, bölge koşullarının ve imkanların uygunluğunun önemli olduğunu ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları soru sorma tekniklerinin kullanımına ilişkin olarak beklentilerini; yeni soru sorma tekniklerine, soruların nasıl hazırlandığına, farklı soru sorma tekniklerine, soru sorma tekniklerini etkili kullanmak için dikkat edilecek unsurlara, soru sorma tekniklerini öğrenci merkezli hale getirmede gerçekleştirilebilecek uygulamalara, Sosyal Bilgiler dersinde soru sorma tekniklerini nasıl kullanabileceğine, soruların hazırlanma sürecinde kapsam ve düzey belirleme amacıyla kullanılan ölçütlere, soru sorma tekniklerinin öğrenciler üzerindeki etkilerine ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının soru sorma tekniklerinin kullanımının katkılarına ilişkin görüşlerini öğrenciler açısından katkılar ve mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında topladıkları görülmüştür. Gültekin ve Akça Berk (2017) eğitim öğretim etkinlikleri sürecinde öğrencilerin kendi yaşantılarıyla öğrenmelerine ortam sağlayan soru sormanın eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılmasında önemli olduğunu dile getirmişlerdir. Ayrıca öğretmenler açısından merak uyandırma, düşündürme, irdeleme ve değerlendirme aracı olarak da kullanılan soru sorma teknikleri Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılarak öğrencilerin üst düzey düşünmelerini sağlayabilmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının soru sorma tekniklerinin kullanımının öğrenciler açısından katkıları bağlamında; bilginin kazanılma düzeyini ölçmeye yardımcı olduğuna, derse yönelik ilgiyi artırdığına, öğrencilerin kendini ifade etme yeteneklerini geliştirdiğine, dersi eğlenceli hale getirdiğine, öğrenilenlerin pekiştirilmesine katkı sağladığına, dersin öğrenci merkezli hale getirilmesine katkı sağladığına, öğrenilenleri kalıcı hale getirdiğine, öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini harekete geçirdiğine, öğrencilerin merak duygularını harekete geçirdiğine, öğrencileri yaratıcı düşünmeye sevk ettiğine, öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesine katkı sağladığına, öğrencilerin güdülenmesini sağladığına ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının soru sorma teknikleri kullanımının mesleki katkıları bağlamında; soru sorma tekniklerinin neler olduğuna, eğlenceli soru sorma tekniklerine, soru sorma

teknikleri ve oyunlaşmanın nasıl bir arada kullanılabileceğine, soru sorma teknikleri kullanılırken yaşanabilecek olumsuzluklara, soru sorma tekniklerini kullanırken yararlanılabilecek materyallere, öğrenci seviyesi göz önünde bulundurulmadan soru sorma teknikleri kullanmanın sonuçlarına, soru sorma tekniklerinin kullanımında zaman yönetiminin önemine, soru sorma teknikleri kullanımında psikolinguistik susmanın önemine, konu başında soru sorma tekniklerinden yararlanmanın hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemedeki etkisine ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Demirkaya (2008) soru sormada öğretmenin öğrencisini ulaştırmak istediği bir amacın olması gerektiğini ve verilecek cevapların tahmini doğrultusunda ders etkinlikleri hazırlanabileceğini dile getirmiştir. Derste uygulanacak olan etkinlikler ve soru sorma tekniklerinin kullanımında bekleme sürenin de büyük önem taşıdığını ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları soru sorma tekniklerinin kullanımında yaşanan sorunları; öğrencilerin tümünün soru sorma tekniklerinde sürece dâhil olmaması derse ilgiyi azaltabildiği, sorulara aynı öğrencilerin yanıt vermesi dersi sıkıcı hale getirebildiği, soru sorma teknikleri kullanılırken sürecin uzun tutulması öğrenciler üzerinde olumsuz etki yaratabildiği, soru sorma tekniklerinde konu ve düzey kapsayıcı olmazsa ölçme değerlendirme bağlamında yetersizlik ortaya çıkabildiği şeklinde ifade ettikleri görülmüştür.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları belirli günler ve haftalardan yararlanmaya ilişkin olarak beklentilerini; Sosyal Bilgiler dersi konularıyla doğrudan ilişkilendirilebilecek belirli gün ve haftalara, Sosyal Bilgiler dersinde belirli günler ve haftalardan yararlanabilmek için gerçekleştirilebilecek uygulamalara, Sosyal Bilgiler öğretiminde belirli günler ve haftalardan nasıl yararlanabileceğine, Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın öğrenciler üzerindeki etkilerine, Sosyal Bilgiler dersinde okul dışı öğrenme bağlamında belirli gün ve haftalardan nasıl yararlanabileceğine ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının belirli günler ve haftalardan yararlanmanın katkılarına ilişkin görüşleri öğrenciler açısından katkılar ve mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Demirkaya Gedik ve Altun (2011)'a göre

öğrencilerin etkin bir şekilde öğrenmeye katılmalarında önemli olan belirli günler ve haftalar çeşitli etkinlikler(tören, kutlama, anma gibi) ile geçirilmektedir. Belirli günler ve haftaların bu etkinlikler ile geçirilmesi insanları bilgilendirir ve o hafta gerçekleştirilen etkinlik konusuna dikkati çekilmiş olur.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının belirli günler ve haftalardan yararlanmanın öğrenciler açısından katkıları bağlamında; Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanma öğrencilerin toplumla kaynaşmasına katkı sağladığına, Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanma birçok konuda öğrencilerin bilinçlenmesini sağladığına, belirli günler ve haftalarda yapılan etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çektiğine, milli bilinç oluşturmaya katkı sağladığına, toplumsal değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasına yardımcı olduğuna ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Demirkaya Gedik ve Altun (2011) belirli günler ve haftalara yönelik yapılan etkinlikler ile öğrencilerin toplum açısından önemli kurumları, olayları, sorunları fark ederek bu kurumlara, olaylara ve sorunlara karşı duyarlılık kazanabileceğini dile getirmişlerdir. Deveci ve Çengelci Köse (2014)'ye göre belirli günler ve haftalar toplumun yaşamını etkileyen temel konuların ve değerlerin kazandırılmasında katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda belirli günler ve haftalarda olduğu gibi düzenlenen etkinlikler öğrencilerin milli bilinç ve değerler kazanmalarına yardımcı olmaktadır (Erden, tarihsiz). Bu bağlamda öğretmen adaylarının ifade ettikleri katkılar ile bu çalışmaların uyumlu olduğu görülmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının belirli günler ve haftalardan yararlanmanın mesleki katkıları bağlamında; değerler eğitiminde toplumsal bir kaynak olarak kullanılabileceğine, özellikle bazı belirli gün ve haftalar Sosyal Bilgiler dersinde çeşitli kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak ele alınabileceğine, Sosyal Bilgiler dersinin öğrenme alanları ve kazanımlarıyla hangi belirli gün ve haftaları ilişkilendirebileceğine, belirli günler ve haftaları Sosyal Bilgiler dersinde nasıl işe koşabileceğine, belirli gün ve haftalardan Sosyal Bilgiler dersinde yararlanmanın derste öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığına, belirli gün ve haftalardan Sosyal Bilgiler dersinde yararlanmada kullanılabileceği materyallere, Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın önemine, Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve

haftalardan yararlanmanın dersleri eğlenceli hale getirdiğine, Sosyal Bilgiler dersinde belirli gün ve haftalardan yararlanmanın hem sınıf içi hem okul dışı uygulamalarla yürütülebileceğine ilişkin bilgi edindiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Deveci ve Çengelci Köse (2014)'ye göre belirli günler ve haftalar ders içi etkinlikleri destekleyen ders dışı etkinliklerdir. Belirli günler ve haftalar çeşitli etkinlikler ile öğrencilere bilgi, beceri ve değer kazandırmayı destekleyen çalışmalardır.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımı konusuna ilişkin olarak beklentilerini eğitim teknolojileri konusuna; Sosyal Bilgiler öğretiminde bilgisayar ve teknolojinin nasıl etkili kullanılabileceğine; eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımının olumlu ve olumsuz yönlerine; eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımına yönelik yazılım, proje ve kaynaklara; eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanımında nelere dikkat etmem gerektiğine ilişkin bilgi edinmek isterim biçiminde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımının katkılarına ilişkin görüşleri akademik ve mesleki katkılar olmak üzere 2 tema altında toplanmıştır. Alanyazın incelendiğinde benzer şekilde Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımının katkılarını ortaya koyan birçok araştırmaya (Açıkalın, 2016; Acun, 2009; Baloğlu Uğurlu, 2012; Yeşiltaş, 2012; Yeşiltaş, 2013) rastlanmıştır.

Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımının akademik katkıları bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları: dersi eğlenceli hale getirdiğine; derse katılımı artırdığına; öğrencilerin ilgisini çektiğine; bilgiye ulaşmada kolaylık sağladığına; öğrenmeyi kalıcı hale getirdiğine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar ve teknoloji kullanımının mesleki katkıları bağlamında, eğitimde teknoloji kullanımının olumlu yönlerine; eğitimde kullanılabilecek sitelere, yazılımlara, projelere; Sosyal Bilgiler öğretiminde bilgisayar ve teknolojinin nasıl etkili kullanılabileceğine; eğitimde bilgisayar ve teknoloji kullanırken nelere dikkat etmem gerektiğine; bilgisayar ve teknoloji kullanımında zamana dikkat etmesi gerektiğine ilişkin bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Yalın (2008)'a göre öğretim de kullanılan materyal ve teknoloji etkili bir öğrenme süreci sunarak öğrencilerin

isteklerine uygun olarak konuların öğretimini kolaylaştırmaktadır. Baloğlu Uğurlu (2012)'ya göre Sosyal Bilgiler öğretiminde teknoloji kullanımı eleştirel düşünme becerisi kazanmada, aktif ve öğrenci merkezli ortam oluşturmada önemli bir rol üstlenmektedir. Aynı zamanda teknoloji kullanımı bilgiye ulaşmada kolaylık sağlamanın yanında bilgiye ulaşmada kullanılan yöntemlerin değişmesinde etkili olmaktadır. Yavuz ve Coşkun (2008) öğrencilerin teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşüncelerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında öğretimde teknoloji kullanımının öğrencilerin tutumlarını olumlu ölçüde etkilediği ve teknoloji kullanımının katkılarının olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının ifade ettikleri sonuçlar ile bu çalışmaların uyumlu olduğu görülmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ'nün sınırlılıklarına ilişkin görüşlerini; sınıf yönetimi, ön hazırlık, tüm sınıfı etkinliklere dâhil etmenin zorluğu, öğretmenin yeterlilik düzeyi, ders dışı sürece aktif katılım göstermeyen öğrenciler, fiziksel düzenlemelerin getirdiği sınırlılıklar ve etkili aile desteği sağlama güçlüğü şeklinde ifade etmişlerdir. Alanyazın incelendiğinde benzer şekilde TYÖ'nün sınırlılıklarını ortaya koyan birçok çalışmaya (Yavuz, 2016; Miller, 2012; Genç, 2015; Ash, 2012; Talbert, 2012; Duerden, 2013; Kara, 2016; Turan, 2015; Aydın, 2016) rastlanmıştır.

Genç (2015) ters yüz öğrenmenin sınıf içi grupla yapılan etkinlikleri desteklediğinden grup çalışması etkinliklerinde yeterince başarılı olmayan öğrencilerin sorun yaşayabilecekleri ve grup etkinliklerinde sınıf yönetiminin zor olabileceğini ifade etmiştir. Duerden (2013)'e göre Öğrenme ortamını oluşturan bir eğitimci açısından ders dışındaki süreçte öğrencilerin kontrolünü yapmak zor olabilir. Miller (2012)'e göre ters yüz öğrenmenin uygulanacağı ortamın uygun olmaması ve dışarıdaki eğitim sürecinde yaşanabilecek sorunlar ters yüz öğrenmeyi sınırlandırmaktadır. Bu çalışmalar ile öğretmen adaylarının ifade ettikleri sınırlılıklar birbiriyle paralellik göstermektedir.

Bu bağlamda üstünlükleri ve sınırlılıkları açısından TYÖ değerlendirildiğinde pek çok katkısından söz edilebilir. Bu katkılar sınıf içi ve dışında gerek akademik gerekse duyuşsal boyutta ele alınabilir. Sınırlılıklar açısından ise öğretmen ve

ailelerin bilinçli hale getirilmesi ve gerekli fiziksel düzenlemelerin sağlanması boyutları ihmal edilirse etkili uygulamalar ortaya konulamayacağı söylenebilir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ uygulamalarına ilişkin görüşlerini; TYÖ'ye uygun olarak sınıfta fiziksel düzenlenmeler yapılmalı; TYÖ'nin uygulanması için bütçe ayrılmalı; TYÖ uygulamalarında grup çalışmalarına ağırlık verilmeli şeklinde ifade etmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ters yüz öğrenmenin okullarda uygulanmasının yaratabileceği olası sorunlara ilişkin görüşlerini; sınıf mevcutlarının kalabalık olması, sınıf ortamının fiziksel özelliklerinin ters yüz öğrenme bağlamında sorun yaratabilmesi, öğrencilerin geleneksel yaklaşımlara alışkın biçimde eğitim hayatlarını sürdürüyor olmaları, görev yapılan okulların sosyoekonomik düzeyinin ters yüz öğrenme bağlamında sorun yaratabilmesi, okullardaki teknolojik donanımın yetersiz olması; okul dışında öğrencilerin internet erişimi konusunda sıkıntı yaşanabileceği; teknolojiden doğru biçimde yararlanmayı bilmeyen öğrenciler olması, öğretmenlerin yeterli düzeyde dijital okuryazarlık becerisine sahip olmaması, sınıf yönetiminde güçlük yaşanması, zaman yönetiminde sıkıntı yaşanması, öğretmen ve öğrencilerin yeterince hazırlık yapmaması, gerçek bir sınıfta uygulama yapılmasının süreci değerlendirmeyi etkilemesi, fiziksel düzenlemeler yapılmazsa sıkıntıların olması şeklinde ifade etmişlerdir. Gençler (2015) ters yüz öğrenmenin uygulama sürecinde okullarda işleyişten kaynaklanan sorunların olduğunu dile getirmiştir. Gençler'e göre okullarda alt yapı sorunları ve malzeme yetersizliği, öğrencilerin yeterince bilgi sahibi olmaması, öğretmenlerin teknolojiye karşı motivasyonlarının düşük olması ve teknoloji kullanımında yeterli bilgiye sahip olamamaları, sınıfların uygun ortama sahip olmaması ters yüz öğrenmenin kullanılabilirliğini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının ifade ettiği ters yüz öğrenmenin okullarda uygulanmasının yaratabileceği olası sorunlara ilişkin görüşlerinin Gençler (2015)'in görüşleri ile paralel olduğu söylenebilir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ters yüz öğrenmenin öğretmen eğitiminde uygulanmasının yaratabileceği olası sorunları ise; sınıf içi uygulama boyutunda öğretmen adaylarının konuya uygun materyal geliştirme konusunda yetersiz olmaları,

okul dışı ve sınıf içi uygulamalarda teknolojik alt yapı eksiklerinin olması, sınıf içi uygulamalarda süreç boyunca aynı öğrencilerin ön plana çıkması, öğretmen adaylarının işlenecek konulara ilişkin hazırbulunuşluklarının istenilen düzeyde olmaması, öğretmen adaylarının yapılandırmacı yaklaşımı uygulama bağlamında istenilen düzeyde olmaması, öğretmen adaylarının hepsinin derse ve ters yüz öğrenmeye karşı olumlu tutuma sahip olmamaları şeklinde ifade etmişlerdir.

TYÖ'nün kullanılması sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin elde edilen sonuçlar ışığında TYÖ sürecinde dikkat edilmesi gereken noktaları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Ters yüz öğrenmenin etkili ve verimli bir şekilde uygulanması için uygun sınıf ortamı oluşturulabilir.
- Teknolojik araç-gereç ve donanımlar ters yüz öğrenme için önemli olduğundan bu konudaki eksiklikler önceden tespit edilerek giderilebilir.
- Ters yüz öğrenmede sınıf dışı öğretim ortamı önceden planlanmalı ve hazırlıkların ders öncesinde bitirilmesi önemlidir.
- Ters yüz öğrenmenin etkili ve verimli bir şekilde kullanılabilmesi için sınıf içi etkinliklerin önceden planlanması önemlidir.
- Öğrencilerin ters yüz öğrenmeye yönelik bilgilerinin olamaması ve alışma süreci göz önünde bulundurularak öğrencilere ters yüz öğrenme ile ilgili bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- Ters yüz öğrenmeye yönelik hazırlanmış olan öğrenme ortamı önceden öğrencilere tanıtılmalı ve öğrencilerin ortamı nasıl kullanılacaklarını deneyim edinmeleri sağlanmalıdır.
- Ters yüz öğrenmeye yönelik hazırlanmış olan ders dışı öğrenme ortamının öğrenciler tarafından aktif bir şekilde kullanılıp kullanılmadığı kontrol edilmelidir.
- Öğrenme ortamını aktif kullanmaları ve videoları izlemeleri için öğrenciler motive edilmelidir.
- Öğrencilerden internet bağlantısı noktasında problem yaşayanlar olabildiği için derse yönelik öğrenme ortamında yer alan videolar ve etkinlikler öğrencilere bağlantı gerektirmeyen başka ortamda verilebilir.

- Ders dışı öğrenme ortamında paylaşılan videoların sürelerinin uzun olması ve kalitesinin düşük olması öğrencilerin sıkılmasına sebep olabileceğinden bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğrenciler ile öğretmenin sürekli iletişim halinde bulunabileceği bir ortam oluşturulmalıdır.
- Ters yüz öğrenmede sınıf içi etkinlikler çok fazla kullanıldığı için sınıfta kargaşa veya bazı öğrencilerin geri planda kalması gibi durumların yaşanmaması için öğretmenin dikkat etmesi gerekmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretmen eğitiminde TYÖ kullanımını değerlendirme puanlarına bakıldığında; 9 Sosyal Bilgiler öğretmen adayının 2'si (%22) 10 üzerinden 10 olarak, 5'i (%56) 10 üzerinden 9 olarak, 1'i 10 üzerinden 8 (%11) olarak, 1'i de (%11) 10 üzerinden 7 olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çoğunun yüksek puan verdikleri ve 10 üzerinden daha düşük puanlama yapan öğretmen adaylarının, derse katılan öğretmen adaylarından kaynaklanan sebeplerden dolayı puan kırdıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Turan ve Göktaş (2015) ters yüz sınıf yöntemine ilişkin öğrencilerin görüşlerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarının sonucunda öğrencilerin ters yüz öğrenmenin kullanımına yönelik oldukça olumlu görüşe sahip olduğunu belirlediklerini dile getirmişlerdir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları TYÖ'nün ilkökul, ortaokul, lise, üniversite düzeyinde ve eğitimin her kademesinde kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmen adayının 2'si (%22) eğitimin her kademesinde; 2'si (%22) ilkökuldan itibaren; 2'si (%22) ortaokuldan itibaren; 1'i (%11) liseden itibaren, 2'si de (%22) üniversite düzeyinde kullanılabileceğini ifade ettikleri görülmektedir. Kara'ya göre (2015) ters yüz öğrenme her programın ihtiyacına göre değişmekle birlikte ilköğretim düzeyinden başlanarak ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyine kadar kullanılabilmektedir. Yavuz (2016) ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde ters yüz öğrenmeye yönelik çalışmaların yapıldığını ve kullanıldığını dile getirmiştir.

9 Sosyal Bilgiler öğretmen adayından 7'si TYÖ'yü mesleki yaşamlarında kullanmayı planladıklarını belirtmişler, 2 öğretmen adayı (%22) mesleki

yaşamlarında kullanmayı düşünmediklerini ifade etmişlerdir. TYÖ'yü mesleki yaşamlarında kullanmayı planladıklarını söyleyen Sosyal Bilgiler öğretmen adayları gerekçelerini; donanımlı hale geldikten sonra kullanım, öğrencilerin hevesli bir şekilde katılacağını düşündüğüm için kullanım, mesleki olarak beni geliştireceğini düşündüğüm için kullanım, öğrenilenleri kalıcı hale getirdiği için kullanım, dersi eğlenceli hale getirdiği için kullanım, öğrencileri aktif hale getiren yeni bir yaklaşım olduğu için kullanım, öğrencileri araştırmaya sevk ederek düşünme becerilerini geliştireceğini düşündüğüm için kullanım şeklinde ifade etmişlerdir. TYÖ'yü mesleki yaşamlarında kullanmayı düşünmediklerini ifade Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ise gerekçelerini; Türk eğitim sistemi ve öğrenci yapısına uygun değil, okulda ve evde yeterli donanım yok, aileler yeterince bilinçli değil, ön hazırlık süreci çok uzun olarak ifade etmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çoğunun (%78) gelecekte mesleki yaşamlarında TYÖ'den yararlanmayı planladıkları görülmüştür.

2. ÖNERİLER

2.1.ARAŞTIRMACILARA İLİŞKİN ÖNERİLER

- TYÖ'nün Sosyal Bilgiler öğretiminde farklı eğitim basamaklarında kullanımı araştırılabilir.
- TYÖ'nün Sosyal Bilgiler öğretmeni yetiştirme bağlamında kullanımı, yapılandırmacılık dışında başka değişkenler açısından da incelenebilir.
- TYÖ'nün farklı disiplinler bağlamında kullanımına yönelik çeşitli araştırmalar desenlenebilir.
- Farklı yöntemler kullanılarak TYÖ modeline ilişkin araştırmalar yapılabilir.

2.2.UYGULAYICILARA İLİŞKİN ÖNERİLER

- TYÖ'nün etkili biçimde kullanılabilmesi için okullar teknolojik donanım ve internet erişimi bağlamında zenginleştirilebilir.
- TYÖ'nün etkili kullanımı için öğrencilerin okul saatleri dışında da internete erişimini sağlayacak okullarda yada mahallelerde (teknoloji birimi gibi) çeşitli birimler oluşturulabilir.
- TYÖ'den etkili yararlanılabilmesi için Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına hizmet öncesi; Sosyal Bilgiler öğretmenlerine de hizmetiçi eğitim yoluyla yeterlilik kazandırılabilir.
- Üniversite düzeyinde TYÖ'nün kullanımını artırmak için çeşitli çalıştaylar, atölyeler düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Abeysekera, L., & Dawson, P. (2015). Motivation and cognitive load in the flipped classroom: definition, rationale and a call for research. *Higher Education Research & Development*, 34(1), 1-14.
- Acun, R. (2009). Online sosyal ağlar yoluyla katılım kültürü oluşturma: Kaynakca. info örneği. 1. *Uluslararası Avrupa Birliği, Demokrasi, Vatandaşlık ve Vatandaşlık Eğitimi Sempozyumu*, 365-370.
- Açıkalın, M. (2016) . Sosyal Bilgilerde Teknoloji Kullanımı – Teknoloji Destekli Sosyal Bilgiler Öğretimi. D. Dilek (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitimi içinde* (679-696). Ankara: Pegem Akademi.
- Açıkalın, M. (2017). *Araştırmaya dayalı sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akbaba, B. (2012). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Görsel Materyallerin Kullanımı. M. Safran, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (2. Baskı), içinde (283-319). Ankara: Pegem Akademi.
- Akdeniz, N. (2008). *Altıncı sınıf sosyal bilgiler yeni ders programının uygulanmasında karşılaşılan güçlükler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Akgül, N. İ. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde kullandıkları yöntemler ve karşılaşılan sorunlar (Niğde ili örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Aksoy, H. H. (2003). Eğitim kurumlarında teknoloji kullanımı ve etkilerine ilişkin bir çözümleme. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 1(4), 4-23.
- Alataş, F. (2008). *İlköğretim programında 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretiminde karşılaşılan sorunlar*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

- Alkan, V. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri. S. Şimşek (Ed.). *Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenleri için sosyal bilgiler eğitimi içinde* (57-96). Ankara: Anı yayıncılık.
- Altemueller Lisa, & Cynthia Lindquist, (2017). Flipped classroom instruction for inclusive learning. *British Journal of Special Education*, 44 (3), 341-358.
- Anderson, L. W. ve Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching and assessing: A revision of Bloom's Taxonomy of educational objectives: Complete edition*, New York: Longman.
- Arends, R. I. (2012). *Learning to Teachth*. New York: McGraw-Hill Comp.
- Arıkan, A. (2001). *Yedi Oniki Yaş Arası Çocuklara Çizgi Film Yöntemi ile Müze Eğitiminin Verilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Arslan, M. (2007). Constructivist Approaches in Education. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 40(1), 41-61.
- Arslantaş, S. (2006). *6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders program uygulamalarında karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri açısından incelenmesi (Malatya ili örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Ash, K. (2012). Educators view 'flipped' model with a more critical eye. *Education Week*, 32(2), 6-8
- Aslan, E. (2016). Geçmişten Günümüze Sosyal Bilgiler. D. Dilek, (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitimi içinde* (3-52). Ankara: Pegem Akademi.
- Ata, B. (2008). Sosyal bilgilerde Atatürkçülük konularının eğitimi ve öğretmenin rolü. B. Tay ve A. Öcal, (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler eğitimi içinde* (283-299). Ankara: Pegem Akademi.

- Ata, B. (2015). Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminde müzeler. A. Şimşek ve S. Kaymakçı(Ed.), *Okul dışı Sosyal bilgiler öğretimi içinde (171-187)*.Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, B. (2016). *Ters yüz sınıf modelinin akademik başarı, ödev/görev stres düzeyi ve öğrenme transferi üzerindeki etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Aydın, B., ve Demirer, V. (2017). Ters Yüz Sınıf Modeli Çerçevesinde Gerçekleştirilmiş Çalışmalara Bir Bakış: İçerik Analizi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(1), 57-82.
- Aypay, A. (2011). Öğretme ve öğrenme anlayışları ölçeği'nin Türkçe uyarlaması ve epistemolojik inançlar ile öğretme ve öğrenme anlayışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 7-29.
- Ayten, P. (2006). *İlköğretim okullarında sosyal bilgiler dersini yürüten 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretim programına ilişkin görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Baepler, P., Walker, J. D., & Driessen, M. (2014). It's not about seat time: Blending, flipping, and efficiency in active learning classrooms. *Computers & Education*, 78, 227-236.
- Barr, R. D., Barth, J. L., & Shermis, S. S. (2013). *Sosyal Bilgilerin Doğası*. C. Dönmez (Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Barth, J. L. (1991). *Elementary and Junior High/Middle School Social Studies Curriculum: Activities, and Materials* (Edition 3). Lanham: University Press of America.
- Beldağ, A., ve Balcı, M. (2017) Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sözlü Tarih Yönteminin Kullanımı: Nitel Bir Çalışma. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9, 176-189.

- Bergmann, J., & Sams, A. (2012). *Flip your classroom, reach every student in every class every day*. Washington, DC: Eugene, OR: International Society for Technology in education (ISTE).
- Bıkmaz, F. H. (2011). Öğretmen adaylarının öğretme-öğrenme anlayışları ve bilimsel epistemolojik inançları. *I. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eskişehir.
- Bilgili, A. S. (2015). Geçmişten Günümüze Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler, A. S. Bilgili (Editör). *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (s.1-33), Pegem A Yayıncılık, Ankara
- Blau, I., & Shamir-Inbal, T. (2017). Re-designed flipped learning model in an academic course: The role of co-creation and co-regulation. *Computers & Education*, 115, 69-81.
- Bolat, Y. (2016). The flipped classes and education information network (EIN) Ters yüz edilmiş sınıflar ve eğitim bilişim ağı (EBA). *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3373-3388.
- Boucher, B., Robertson, E., Wainner, R. & Sanders, B. (2013). “Flipping” Texas State University’s physical therapist musculoskeletal curriculum: Implementation of a hybrid learning model. *Journal of Physical Therapy Education*, 27 (3), 72-77.
- Brewer, R., & S. Movahedazarhouli. (2018). Successful stories and conflicts: A literature review on the effectiveness of flipped learning in higher education. *Journal of Computer Assisted Learning*, 34, 409- 416
- Brown, A. F. (2012). *A phenomenological study of undergraduate instructors using the inverted or flipped classroom model*. Unpublished doctoral dissertation, Pepperdine University, Malibu.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (16. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (14. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Chan, K. W. (2003). Hong Kong teacher education students' epistemological beliefs and approaches to learning. *Research in Education*, 69, 36-50.
- Chan, K. W., & Elliot, R. G. (2004). Relational analysis of personal epistemology and conceptions about teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 20, 817-831.
- Chen, Y., Wang, Y., & Chen, N. S. (2014). Is FLIP enough? Or should we use the FLIPPED model instead?. *Computers & Education*, 79, 16-27.
- Christiansen Michael, A. (2014). Inverted teaching: applying a new pedagogy to a university organic chemistry class. *J Chem Educ* 91(11):1845–1850.
- Chyr, W. L., Shen, P. D., Chiang, Y. C., Lin, J. B., & Tsai, C. W. (2017). Exploring the Effects of Online Academic Help-Seeking and Flipped Learning on Improving Students' Learning. *Journal of Educational Technology & Society*, 20(3), 11-23.
- Clark, R. C., & Mayer, R. E. (2008). Learning by viewing versus learning by doing: Evidence-based guidelines for principled learning environments. *Performance Improvement*, 47(9), 5-13.
- Cohen, L. Manion, L. and Morrison, K. (2007). *Research methods in education* 6th edition. London: Routledge.
- Cole, J. E., & Kritzer, J. B. (2009). Strategies for success: Teaching an online course. *Rural Special Education Quarterly*, 28(4), 36-40.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.
- Creswell, J. W. (2017). *Karma yöntem araştırmalarına giriş* (M. Sözbilir, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.

- Creswell, J., & Plano Clark, V. L. (2014). *Karma yöntem araştırmalar: tasarımı ve yürütülmesi*. (Y. Dede ve S. B. Demir, çev. ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çağlayan, A. (2006). *Öğrenci Merkezli Eğitim*, İstanbul: Gülhane Yayınları
- Çakıroğlu, Ü., & Öztürk, M. (2017). Flipped classroom with problem based activities: exploring self-regulated learning in a programming language course. *Journal of Educational Technology & Society*, 20(1), 337-349.
- Çalışkan, H. ve Yiğittir, S. (2008). Sosyal bilgilerde ölçme ve değerlendirme. B. Tay ve A. Öcal, (Ed.). *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi içinde* (223-290). Ankara: Pegem Akademi.
- Çalışkan, H. ve Çerkez, S. (2012). Sosyal Bilgiler Derslerindeki Müzeyle Eğitim Uygulamalarının Öğrenci Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 41, 162-173.
- Çatak, M. (2016). Sosyal bilgiler programlarının tarihi gelişimi. S. Şimşek (Ed.), *Sosyal bilgiler ve Sınıf öğretmenleri için Sosyal bilgiler öğretimi içinde* (1-24). Ankara: Anı yayıncılık.
- Çelikkaya, T. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Araç-Gereç ve Materyal Kullanımının Önemi. R. Sever ve E. Koçoğlu, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde eğitim teknolojileri ve materyal tasarımı içinde* (39-68). Ankara: Pegem Akademi.
- Day, J. A., & Foley, J. D. (2006). Evaluating a web lecture intervention in a human–computer interaction course. *IEEE Transactions on education*, 49(4), 420-431.
- Demiralay, R. (2014). *Evde ders okulda ödev modelinin benimsenmesi sürecinin yeniliğin yayılımı kuramı çerçevesinde incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Demirkaya Gedik, H. (2008). *Sosyal bilgiler eğitiminde güncel olaylar*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Demirkaya Gedik, H. ve Altun, A. (2011) . Sosyal Bilgilerde Medya Okuryazarlığı ve Güncel Olaylar. B. Tay ve A. Öcal, (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi içinde* (512-553). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirkaya H. (2008) . Sosyal Bilgilerde düşünme ve soru sorma becerileri. B. Tay ve A. Öcal, (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi içinde* (399-436). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirkaya, H. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ders Kitabı. R. Sever ve E. Koçoğlu, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde eğitim teknolojileri ve materyal tasarımı içinde* (89-104). Ankara: Pegem Akademi.
- Deveci, H., ve Çengelci Köse, T. (2014). Değerler eğitiminde güncel olaylar ve belirli gün ve haftalardan yararlanma. R. Turan ve K. Ulusoy (Ed.), *Farklı yönleriyle değerler eğitimi içinde* (191-210), Ankara: Pegem Akademi.
- Doğanay, A. (2003). Sosyal bilgiler öğretimi. C. Öztürk ve D. Dilek (Ed.). *Hayat bilgisi ve Sosyal bilgiler öğretimi içinde* (15-46). Ankara: Pegem Akademi.
- Doolittle, P. E., & Hicks, D. (2003). Constructivism as a Theoretical Foundation for the Use of Technology in Social Studies. *Theory and Research in Social Education*, 31(1), 72-104.
- Doyle, L., Brady, A.-M., & Byrne, G. (2009). An overview of mixed methods research. *Journal of Research in Nursing*, 14(2),175-185.
- Dönmez, C. (2003), Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler, C.Şahin (Ed.) *Sosyal Bilgiler Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu içinde*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Duerdan, D. (2013). Disadvantages of a Flipped Classroom.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş: Nitel, Nicel ve Eleştirel Kuram Metodolojileri* (1.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Elrayies, G. M. (2017). Flipped Learning as a Paradigm Shift in Architectural Education. *International Education Studies*, 10(1), 93-108.
- Erden, M. (Tarihsiz). *Sosyal bilgiler öğretimi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Eryılmaz, Ö. (2015). *Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin sosyal problemlere duyarlılıklarına etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Evrekli, E., İnel, D., Balım, A. G., ve Kesercioğlu, T. (2009). Fen öğretmen adaylarına yönelik yapılandırmacı yaklaşım tutum ölçeği: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 6(2), 134-152.
- Fidan, N. K. (2008). İlköğretimde araç gereç kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 1(1), 48-61.
- Filiz, O., ve Kurt, A. A. (2015). Flipped learning: Misunderstandings and the truth. *Journal of Educational Sciences Research*, 5(1), 215-229.
- Fisher, R., Ross, B., LaFerriere, R., & Maritz, A. (2017). Flipped learning, flipped satisfaction, getting the balance right. *Teaching & Learning Inquiry*, 5(2), 114-127.
- Fosnot, C. T. (1996). *Constructivism: Theory, Perspectives, and Practice*. New York: Teacher College.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8. Baskı). New York: McGraw-Hill International Edition.
https://www.academia.edu/3642866/How_to_Design_and_Evaluate_Research_in_Education?auto=download Erişim tarihi: 08/06/2018
- Gabler, I. C., & Schroeder, M. (2002). *Constructivist Methods for the Secondary Classroom: Engaged Minds*. USA: Pearson education Inc.

- Gall, M.D., Gall, J.P. & Borg, W.R. (2003). *Educational research: An introduction* (7th ed.). Boston: Allynand Bacon.
- Gallagher, K. (2009). *LOEX conference proceedings 2007: From guest lecturer to assignment consultant: Exploring a new role for the teaching librarian*. Ypsilanti, MI: Eastern Michigan University.
- Gazel, A.A. (2015). Tarih öğretiminde sözlü tarih kullanımı. M. Demirel (Ed.), *Tarih öğretim yöntemleri içinde* (109-116). Ankara: Pegem Akademi.
- Geçer, A. (2013). Harmanlanmış Öğrenme Ortamlarında Öğretim Elemanı-Öğrenci İletişimi. *Educational Sciences: Theory & Practice* 13(1), 349-367.
- Gençer, B. G. (2015). *Okullarda ters-yüz sınıf modelinin uygulanmasına yönelik bir vaka çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- González-Gómez, David, Jin Su Jeong, & Diego Airado Rodríguez., (2016). Performance and perception in the flipped learning model: an initial approach to evaluate the effectiveness of a new teaching methodology in a general science classroom. *Journal of Science Education and Technology*, 25(3), 450-459.
- Gönenç, S. ve Açıkalın, M.(2017). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Bunlara Getirdikleri Çözüm Önerileri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1),21-41.
- Görü Doğan, T. (2015). Sosyal medyanın öğrenme süreçlerinde kullanımı: ters-yüz edilmiş öğrenme yaklaşımına ilişkin öğrenen görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 24-48.
- Greene, J. C., & Caracelli, V. J. (1997). Advances in mixed-method evaluation: The challenges and benefits of integrating diverse paradigms. *Jossey-Bass Publishers*.

- Güçlü, M. (2013). Eğitim Tarihi Araştırmalarında Sözlü Tarih Uygulaması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 100-113.
- Güllüpinar, F., Abdullah, K. U. Z. U., Dursun, Ö. Ö., Kurt, A. A., ve Gültekin, M. (2014). Milli eğitimde teknoloji kullanımı ve sonuçları: velilerin bakış açısından fatih projesi'nin pilot uygulamasının değerlendirilmesi. *SDÜ Fen Edebiyat Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 195-216.
- Gültekin, F., ve Berk, N. A. (2017). Sosyal bilgiler eğitiminde soru sorma. R. Turan ve H. Akdağ, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar III* içinde (222-238). Ankara: Pegem Akademi.
- Hazell, Will., (2017). Why teachers need to pause before falling for flipped learning, The Times Educational Supplement ; London Iss. 5274, (Nov 10)
- Herne, S., Jessel, J., & Griffiths, J. (1999). *Study to Teach: A Guide to Studying in Teacher Education*. London: Routledge.
- Hew, K. F., & Lo, C. K. (2018). Flipped classroom improves student learning in health professions education: a meta-analysis. *BMC medical education*, 18(1), 38.
- <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizcet%C3%BCrk%C3%A7e/learning> (01.03.2018 tarihinde erişilmiştir.)
- Hung, H. T. (2015). Flipping the classroom for English language learners to foster active learning. *Computer Assisted Language Learning*, 28(1), 81-96.
- Hwang, G. J., Lai, C. L., & Wang, S. Y. (2015). Seamless flipped learning: a mobile technology-enhanced flipped classroom with effective learning strategies. *Journal of Computers in Education*, 2(4), 449-473.
- İnan, S. (2014). Sosyal Bilgiler Eğitimi: Nedir, Ne Zaman ve Neden? S. İnan (Ed.) *Tanımlar, Tarihi Kökleri ve Açıklamalar* içinde (1-21). Ankara: Anı Yayıncılık.

- İnan, S. (2014). *Sosyal bilgiler eğitimine giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- İncegöl, S. (2010). *Sosyal bilgiler dersinde örnek bir sözlü tarih uygulaması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Jenny Eppard ve Aicha Rochdi, (2017). A Framework For Flipped Learning. *13th International Conference Mobile Learning*.
- Jensen, J. L., Kummer, T. A., & Godoy, P. D. D. M. (2015). Improvements from a flipped classroom may simply be the fruits of active learning. *CBE—Life Sciences Education*, 14(1), ar5.
- Joshua W. Winter, (2018). Performance and Motivation in a Middle School Flipped Learning Course, *TechTrends*, 62 (2), 176-183
- Jungić, V., Kaur, H., Mulholland, J., & Xin, C. (2015). On flipping the classroom in large first year calculus courses. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 46(4), 508-520.
- Kabapınar, Y. (2015). Sosyal bilgiler öğretim programlarında okul dışı öğrenmeye bakmak: bize her yer sınıf her yer öğrenme ortamı. A. Şimşek ve S. Kaymakçı(Ed.), *Okul dışı Sosyal bilgiler öğretimi içinde (43-74)*.Ankara: Pegem Akademi.
- Kablan, Z., Topan, B., ve Erkan, B. (2013). Sınıf içi öğretimde materyal kullanımının etkililik düzeyi: Bir meta-analiz çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1629-1644.
- Kara, C. O., (2016). Ters Yüz Sınıf. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 45, 12-26.
- Karaca, C., & Ocak, M. A. (2017). Effect of Flipped Learning on Cognitive Load: A Higher Education Research. *Journal of Learning and Teaching in Digital Age (JOLTIDA)*, 2(1), 20-27.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi; Kavramlar, İlkeler, Teknikler* (16.baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

- Karatekin K. (2011). Sosyal bilgilerde çevre eğitimi. R. Turan, A. M. Sümbül ve H. Akdağ, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar III* içinde (269-285). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*, Ankara: Pegem Akademi.
- Kaymakçı, S. (2009). Yeni Sosyal bilgiler programı neler getirdi? *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(5), 1530-1545
- Kılıçoğlu, G. (2012). Sosyal bilgiler tanımı, dünyada ve ülkemizde gelişimi ve önemi. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* içinde (3-16). Ankara: Pegem Akademi.
- Kılınçkaya M. D., (2010). Giriş, Türk İnkılabının arka planı. F. Acun (Ed.). *Atatürk ve Türk inkılap tarihi* içinde (17-58). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kocabatmaz, H. (2016). Ters yüz sınıf modeline ilişkin öğretmen adayı görüşleri. *Journal of Research in Education and Teaching*, 5(4), 14-24.
- Koç Başaran, Y. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(47), 480-495.
- Koçoğlu, E., Aydemir, H., ve Ekici, Ö. (2017). Görsel materyallerle sosyal bilgiler öğretimi. R. Sever, M. Aydın, E. Koçoğlu, (Ed.), *Alternatif yaklaşımlarla sosyal bilgiler öğretimi* içinde (29-102).Ankara: Pegem Akademi.
- Krueger, R. A.,& Casey, M. A. (2000). *Focus groups: A practical guide for applied research* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.
- Kuş, Z., ve Çelikkaya, T. (2010). Sosyal bilgiler öğretimi için sosyal bilgiler öğretmenlerinin beklentileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(7), 69-91.
- Kuzucu, C. (2018). *İlkokul 4. sınıf insan hakları, yurttaşlık ve demokrasi ile sosyal bilgiler ders kitaplarının temel insani değerler açısından karşılaştırılması*.

(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.

Lage, M. J., Platt, G. J., & Treglia, M. (2000). Inverting the classroom: A gateway to creating an inclusive learning environment. *Journal of Economic Education*, 31(1), 30-43.

Lee, J., & Choi, H.(tarihsiz). Rethinking the flipped learning pre-class: Its influence on the success of flipped learning and related factors. *British Journal of Educational Technology*.

Mala, N. (2011). *Cumhuriyetten günümüze ilköğretim programlarının faydacı ve ilerlemeci ekole uygunluğu bakımından değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.

MEB, (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler 4.-5. Sınıf Programı*. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.

MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7.sınıflar),Ankara.(<http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354> adresinden alınmıştır.)

Meydan, A., ve Akdağ, H. (2008). Sosyal Bilgiler Dersinde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı. B. Tay, A. Öcal, (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi içinde* (153-192) . Ankara: Pegem Akademi.

Miller, A. (2012). Five best practices for the flipped classroom. *Edutopia*. Posted online, 24, 02-12.

Moraros J, Islam A, Yu S, Banow R, & Schindelka B (2015) Flipping for success: evaluating the effectiveness of a novel teaching approach in a graduate level setting. *BMC Med Educ*. doi:10.1186/s12909-015-0317-2.

Murphy, E. (1997). Constructivism: From Philosophy to Practice. *To The Educationl Resources Information Center (ERIC)*, 1-18. ERIC: <https://eric.ed.gov/?id=ED444966> adresinden alındı.

- Nalçacı, A., ve Ercoşkun, M. H. (2005). İlköğretim sosyal bilgiler dersinde kullanılan materyaller. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 141-154.
- Nayci, Ö. (2017). *Sosyal bilgiler öğretiminde ters yüz sınıf modeli uygulamasının değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Network, F. L. (2014). The four pillars of FLIP. Flipped Learning Network.
- Okvuran, A. (2012). Müzede dramının bir öğretim yöntemi olarak Türkiye’de gelişimi. *Eğitim ve Bilim*, 37(166), 170-180.
- Özdemir, A. (2016). *Ortaokul matematik öğretiminde harmanlanmış öğrenme odaklı ters yüz sınıf modeli uygulaması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özdemir, S. M.. (2012). Sosyal bilgiler öğretimi programı ve değerlendirmesi. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi içinde* (17-48). Ankara: Pegem Akademi.
- Özden, B. (2012). *Yansıtıcı düşünme uygulamalarının sınıf öğretmeni adaylarının yapılandırmacı öğrenme ortamı hazırlama becerilerine etkisi*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Öztürk, C. (2012). Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış. C. Öztürk, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (3. Baskı), içinde (1-31). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, C. ve Deveci, H. (2011). Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Programlarının Değerlendirilmesi. C. Öztürk, (Ed.), *Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programları içinde* (1-40). Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, S. (2016). *Programlama öğretimindeki ters yüz öğretim yönteminin öğrencilerin başarılarına, bilgisayara yönelik tutumuna ve kendi kendine*

öğrenme düzeylerine etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Pettit, R. K., McCoy, L., & Kinney, M. (2017). What millennial medical students say about flipped learning. *Advances in medical education and practice*, 8, 487.

Pierce, R., ve Fox, J. (2012). Vodcasts and active-learning exercises in a "flipped classroom" model of a renal pharmacotherapy module. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 76 (10), 1-5.

Polat, F. (2006). *İlköğretim 7. Sınıf sosyal bilgiler öğretiminde öğretmenlerin kullandıkları yöntemler ve karşılaştıkları sorunlar (Afyonkarahisar örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Prawat, R. S., & Floden, R. E. (1994). Philosophical perspectives on constructivist views of learning. *Educational Psychologist*, 29(1), 37-48.

Ross, E. W., Mathison, S., ve Vinson, K. D. (2014). Social studies curriculum and teaching in the era of standardization. In E. W. Ross (Ed.). *The social studies curriculum: Purposes, problems, and possibilities* (4th Ed., pp. 25-49). Albany: State University of New York Press.

Safran, M. (2008), Sosyal Bilgiler Öğretimine Bakış. B. Tay, A. Öcal, (Ed) *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (1-18) Ankara: Pegem Akademi.

Sağlam, D. (2016). *Ters-yüz sınıf modelinin İngilizce dersinde öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.

Salkind, N.J. (2008). Statistics for people who (think they) hate statistics, (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications Ltd.

- Santosa, M. H. (2017). Learning approaches of Indonesian EFL Gen Z students in a Flipped Learning context. *Journal on English as a Foreign Language*, 7(2), 183-208.
- Sarı, İ. (2010). Tarih Öğretimi ve Sözlü Tarih M. Safran (Ed.), *Tarih Nasıl Öğretilir?* içinde İstanbul: Yeni İnsan.
- Savage, T. V., & Armstrong, D. G. (2007). Effective Teaching in Elementary Social Studies (6th Edition). New Jersey: Prentice-hall inc.
- Schullery, N., Reck, R. ve Schullery S. (2011). Toward solving the high enrollment, low engagement dilemma: A case study in introductory business. *International Journal of Business, Humanities and Technology*, 1 (2), 1-2, 9.
- Selanik Ay, T. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde sınıf dışı etkinlikler. S. Şimşek (Ed.), *Sosyal bilgiler ve Sınıf öğretmenleri için Sosyal bilgiler öğretimi* içinde (335-366). Ankara: Anı yayıncılık.
- Senemoğlu, N. (2009). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sfard, A. (2009, November). Moving Between Discourses: From Learning-As-Acquisition To Learning-As-Participation. In *AIP Conference proceedings* (Vol. 1179, No. 1, pp. 55-58). AIP.
- Shug, M. C., ve Berry, R. (1987). *Teaching Social Studies in the Elementary School, Glenview Illinois, Scott, Foresman*. Glenview Illinois: Scott, Foresman .
- Shyr, W. J., & Chen, C. H. (2018). Designing a technology-enhanced flipped learning system to facilitate students' self-regulation and performance. *Journal of Computer Assisted Learning*, 34(1), 53-62.
- Sırakaya, D. A. (2015). *Ters yüz sınıf modelinin akademik başarı, öz-yönetimli öğrenme hazırbulunuşluğu ve motivasyon üzerine etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Sletten, S. R. (2017). Investigating flipped learning: Student self-regulated learning, perceptions, and achievement in an introductory biology course. *Journal of Science Education and Technology*, 26(3), 347-358.
- Soner Yavuz ve A. Erdal Coşkun, (2008). Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceler, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 34: 276-286
- Sönmez, V. (1994). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sözer, E. (1998). Sosyal Bilgiler Kapsamında Sosyal Bilgilerin Yeri ve Önemi. G. Can (Ed) *Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (1-8). Eskişehir: Açık Öğretim Yayınları.
- Sözer, E. (2008). Sosyal bilgiler dersinin tanımı, kapsamı ve ilköğretim programındaki yeri. Ş. Yaşar (Ed.) *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi* içinde (41-55). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Şahin, S., ve Şahin, Z. (2016). Ters-düz sınıflar (flipped classroom) ve yeni nesil eğitim dijital öğrenci koçluğu. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE)*, 5(4).
- Şahin, S., ve Yılmaz, H. (2011). A confirmatory factor analysis of the teaching and learning conceptions questionnaire (TLCQ). *Journal of Instructional Psychology*, 38(3), 194-200.
- Şimşek, N. (2012). Güncel olaylarla sosyal bilgiler öğretimi. R. Sever, M. Aydın, E. Koçoğlu, (Ed.), *Alternatif yaklaşımlarla sosyal bilgiler öğretimi içinde (153-172)*.Ankara: Pegem Akademi.
- Şimşek, N. (2012). Sosyal bilgilerde ölçme ve değerlendirme. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi içinde (613-666)*. Ankara: Pegem Akademi.

- Şimşek, U., Küçük, B., ve Topkaya, Y. (2012). Cumhuriyet Dönemi Eğitim Politikalarının İdeolojik Temelleri. *Electronic Turkish Studies*, 7(4).
- Tahiroğlu, M. (2006). *İlköğretim okulları ikinci kademesinde sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin, sosyal bilgiler dersi öğretiminde karşılaştıkları güçlükler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Talbert, R. (2012). Inverted Classroom. *Colleagues*: 9(1), 7.
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tay, B. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminin dünü bugünü ve yarını. R. Turan ve K. Ulusoy (Ed.), *Sosyal bilgilerin temelleri içinde* (2-16). Ankara: Pegem Akademi.
- Tay, B. (2017). 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Öğretim Programının Karşılaştırması, *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 8 (27), 461-487.
- Torun, F., ve Dargut. T, (2015). Mobil öğrenme ortamlarında ters yüz sınıf modelinin gerçekleştirilebilirliği üzerine bir öneri. *Journal of Educational Sciences*, 6(2), 20-29
- Tuncel, G., ve Dolanbay, H. (2017). Sınıf dışı öğretim teknikleriyle sosyal bilgiler öğretimi. R. Sever, M. Aydın, E. Koçoğlu, (Ed.), *Alternatif yaklaşımlarla sosyal bilgiler öğretimi içinde* (357-418). Ankara: Pegem Akademi.
- Turan, Z. (2015). *Ters yüz sınıf yönteminin değerlendirilmesi ve akademik başarı, bilişsel yük ve motivasyona etkisinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Turan, Z. ve Göktaş, Y. (2015). Yükseköğretimde yeni bir yaklaşım: Öğrencilerin ters yüz sınıf yöntemine ilişkin görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(2), 156-164.

- Uğurlu, N. B. (2012). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Teknoloji Araçlarının Kullanımı. M. Safran, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (2. Baskı) içinde (243-265), Ankara: Pegem Akademi.
- Uzunkol, E. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde ölçme ve değerlendirme. S. Şimşek (Ed.), *Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenleri için sosyal bilgiler öğretimi* içinde (403–439). Ankara: Anı yayıncılık.
- Üğüten, Durak S., ve Balci Ö., (2017). ... Flipped Learning. *Journal of Suleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, 26,1.
- Ünsal, H. (2010). Yeni bir öğrenme yaklaşımı: Harmanlanmış öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 185, 130-137.
- Wolters CA., Pintrich PR. & Karabenick SA. (2005) Assessing academic self-regulated learning. In: Moore KA, Lippman LH (eds) What do children need to flourish: conceptualizing and measuring indicators of positive development. Springer Science Business Media, Berlin, New York, NY, pp 251–270.
- Xiu, Y., Moore, M. E., Thompson, P., & French, D. P. (2018). Student Perceptions of Lecture-Capture Video to Facilitate Learning in a Flipped Classroom. *TechTrends*, 1-7.
- Yalın, H. İ. (2008). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. (20. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yanpar Yelken, T. (2014). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*, (12. Baskı) Ankara: Anı yayıncılık.
- Yaşar, Ş. (1998). Yapılandırmacı kuram ve öğrenme-öğretme süreci. *Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1-2), 68 - 75.
- Yavuz, M. (2016). *Ortaöğretim düzeyinde ters yüz sınıf uygulamalarının akademik başarı üzerine etkisi ve öğrenci deneyimlerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

- Yavuz, S., ve Coşkun, E. A. (2008). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 276-286.
- Yazıcı, A. İ. (2001). *İlköğretim okulları birinci ve ikinci kademe sosyal bilgiler öğretiminin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Yazıcı, H. ve Koca, M. K. (2011) . Sosyal Bilgiler öğretim programı. B. Tay ve A. Öcal, (Ed.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi içinde* (20-37). Ankara: Pegem Akademi.
- Yazıcı, K. (2012). Sosyal bilgilerde Atatürkçülük konularının öğretimi. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi içinde* (669-718). Ankara: Pegem Akademi.
- Yeşiltaş, E. (2011). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilecek Bilgisayar Yazılımları. R. Turan, A. M. Sünbül ve H. Akdağ, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-II* içinde (203-216). Ankara: Pegem Akademi.
- Yeşiltaş, E. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretiminde İnteraktif Ortam ve Bilgisayar Kullanımı. R. sever ve E. Koçoğlu, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde eğitim teknolojileri ve materyal tasarımı içinde* (105-131).
- Yeşiltaş, E. (2010). *Sosyal bilgiler öğretimine yönelik geliştirilen bilgisayar yazılımının akademik başarı ve tutuma etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yeşiltaş, E. (2012). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretim Materyalleri ve Teknolojileri. M. Safran, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* (2. Baskı), içinde (225-241). Ankara: Pegem Akademi.
- Yeşiltaş, E. ve Sönmez, Ö. F (2009). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bilgisayar Kullanımı ve Bilgisayar Tabanlı Materyal Geliştirme. R. Turan, A. M. Sünbül ve H. Akdağ, (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-I* içinde (387-413). Ankara: Pegem Akademi.

- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M. (2017). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derslerinde Edebi Ürün Kullanma Durumları Erzurum Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Yıldız, D. G., Kıyıcı, G., ve Altıntaş, G. (2016). Ters-Yüz Edilmiş Sınıf Modelinin Öğretmen Adaylarının Erişileri ve Görüşleri Açısından İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 6(3), 186-200.
- Yıldız, Y. (2017). *Flüt eğitiminde ters yüz öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarıları motivasyonları ve performansları üzerine etkisinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yılmaz, A., ve Şeker, M. (2016) . Sosyal Bilgiler Öğretiminde Materyal Tasarımı. D. Dilek (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitimi içinde* (545-570). Ankara: Pegem Akademi.
- Yılmaz, K., ve Şeker, M. (2011). İlköğretim öğrencilerinin müze gezilerine ve müzelerin sosyal bilgiler öğretiminde kullanılmasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 1(3), 21-39.
- Yılmaz, K., ve Tepebaş, F. (2011). İlköğretim düzeyinde sosyal bilgiler eğitiminde karşılaşılan sorunlar: Mesleğine yeni başlayan sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 157-177.
- Yoon, S., Kim, S., & Kang, M. (2018). Predictive power of grit, professor support for autonomy and learning engagement on perceived achievement within the context of a flipped classroom. *Active Learning in Higher Education*, 1469787418762463.

Yükseköğretim Kurulu. (t.y.). Sosyal bilgiler öğretmenliği lisans programı. 11 Mayıs 2018 tarihinde http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/sosyal_bilgiler.pdf/5b46fcf9-d79c-46dc-a8e5-9b944c99ec6a adresinden indirilmiştir.

Zarrillo, J. J. (2016). *Sosyal bilgiler öğretimi: İlkeler ve uygulamalar*, (B. Tay ve S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.

EKLER DİZİNİ

	Sayfa
Ek 1: Öğrenme ve Öğretme Anlayışları Ölçeği	308
Ek 2: Yapılandırmacı Yaklaşım Tutum Ölçeği	311
Ek 3: Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Gözlem Formu.....	313
Ek 4: Odak Grup Görüşme Formu.....	315
Ek 5: Ölçek Kullanım İzni.....	316
Ek 6: Özgeçmiş.....	317

EK- 1. ÖĞRETME VE ÖĞRENME ANLAYIŞLARI ÖLÇEĞİ

Aşağıda öğrenme ve öğretme hakkında bazı görüşlere yer verilmektedir. Lütfen her ifadeyi dikkatle okuyunuz. İfadelere katılma derecenizi uygun seçeneği işaretleyerek gösteriniz.

	Çok Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1. Bir öğretmen için öğrencilerinin hislerini anlamak önemlidir.	()	()	()	()	()
2. Öğretim, öğrencileri bilgiyi keşfetmeye cesaretlendirmek değil, öğrencilere doğru ve tam bilgi sağlamaktır.	()	()	()	()	()
3. Öğrenme demek, öğrencilerin keşfetmek, tartışmak ve düşüncelerini ifade etmek için bol fırsatlara sahip olmaları demektir.	()	()	()	()	()
4. İyi sınıflar öğrencileri düşünmeye ve birbirleriyle etkileşmeye teşvik edecek demokratik ve özgür bir atmosfere sahiptir.	()	()	()	()	()
5. Öğrenme, öğretmenin öğrettiklerini hatırlamak demektir.	()	()	()	()	()
6. Etkili öğretim, öğrencileri daha fazla tartışmaları ve etkinliklere katılmaları için cesaretlendirir.	()	()	()	()	()
7. Öğretim için geleneksel ders verme yöntemi en iyi yöntemdir. Çünkü daha fazla bilgi içermektedir.	()	()	()	()	()
8. Öğretim, basitçe ders konularını anlatmak, sunmak ve açıklamaktır.	()	()	()	()	()
9. İyi öğretim, sınıfta en çok öğretmen konuştuğunda oluşur.	()	()	()	()	()
10. Öğrenme, aslında tekrar ve uygulamadan oluşur.	()	()	()	()	()
11. Öğrencilerin fikirleri önemlidir ve bu fikirler üzerinde dikkatle durulmalıdır.	()	()	()	()	()

12. Öğretmenler öğrencilerin yaptıkları şeyler üzerinde daima kontrol sahibi olmalıdırlar. () () () () ()
13. Bir öğretmenin başlıca görevi öğrencilere bilgi vermek, onlara tekrarlar ve uygulamalar yaptırmak ve ne hatırladıklarını test etmektir. () () () () ()
14. Ders süresince öğrencilerin ilgisini ders kitapları üzerinde tutmak önemlidir. () () () () ()
15. Her çocuk biriciktir ya da özeldir ve kendi özel gereksinimlerine uygun bir eğitim alma hakkına sahiptir. () () () () ()
16. İyi öğrenciler derste sessiz olurlar ve öğretmenin öğrettiklerini takip ederler. () () () () ()
17. Öğretimin odağı bilgi alışverişi değil, öğrencilerin kendi deneyimleri ile bilgiyi yapılandırmalarına yardım etmektir. () () () () ()
18. En iyisi öğretmenlerin sınıfta olabildiği kadar çok otorite uygulamalarıdır. () () () () ()
19. Farklı öğrencilere farklı amaçlar ve beklentiler uygulanmalıdır. () () () () ()
20. Öğrenme esas olarak, olabildiği kadar çok bilgiyi özümlemeyi içerir. () () () () ()
21. Öğrencilerin kontrol altında tutulmaları için daima azarlanmaları gerekir. () () () () ()
22. İyi öğretmenler, yanıtları kendi başlarına düşünüp bulmaları için öğrencilerini daima cesaretlendirirler. () () () () ()
23. Bir öğretmenin görevi, öğrencilerin yanlış öğrendikleri kavramları kendi kendilerine düzeltmelerini sağlamak değil, öğretmenin hemen düzeltmesidir. () () () () ()
24. Öğrenciler kontrol altına alınmadıkça, öğrenme gerçekleşemez. () () () () ()
25. İyi öğretmenler daima öğrencilerinin kendilerini önemli hissetmelerini sağlarlar. () () () () ()

26. Öğretmeyi öğrenmek, basitçe ders anlatanların fikirlerini sorgulamadan uygulamak demektir. () () () () ()
27. Bir şeyi daha sonra hatırlayabildiğimde onu gerçekten öğrenmişimdir. () () () () ()
28. Öğretim, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklara uyacak kadar esnek olmalıdır. () () () () ()
29. Bir öğretmenin başlıca rolü, öğrencilere bilgi aktarmaktır. () () () () ()
30. Öğrencilere fikirlerini ifade etmeleri için pek çok fırsat verilmelidir. () () () () ()

EK- 2. YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM TUTUM ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki yapılandırmacılığa yönelik bazı görüşlere yer verilmiştir. Lütfen her ifadeyi dikkatle okuyunuz. İfadelere katılma derecenizi uygun seçeneği işaretleyerek gösteriniz.

TUTUM MADDELERİ	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Yapılandırmacı yaklaşım Sosyal Bilgiler öğretim programını sıkıcı hale getirmiştir.					
2. Başkalarıyla yapılandırmacı yaklaşım hakkında konuşmak istemem.					
3. Yapılandırmacı yaklaşımı anlamaya çalışmak benim için zaman kaybıdır.					
4. Sosyal Bilgiler ders programının yapılandırmacı yaklaşıma yönelik olarak yenilenmesi bence gereksizdi.					
5. Yapılandırmacı yaklaşımın Sosyal Bilgiler derslerinde bana bir şeyler öğretebileceğim sanmıyorum.					
6. Yapılandırmacı yaklaşımın Sosyal Bilgiler konularını öğretmede etkili olacağını düşünmüyorum.					
7. Yapılandırmacı yaklaşımın benimsediği düşünceyi anlamsız buluyorum.					
8. Yapılandırmacı yaklaşıma yönelik sunumların olduğu sempozyumlara ya da kongrelere katılmak isterim.					
9. Yapılandırmacı yaklaşıma ilişkin bilgi edinmek hoşuma gider.					
10. Yapılandırmacı yaklaşımın bana göre ilgi çekici tarafı yoktur.					

11. Yapılandırmacılık önemle üstünde durulması gerekli bir yaklaşımdır.					
12. Yapılandırmacı yaklaşım benim öğrenme anlayışıma uymaktadır.					
13. Yapılandırmacı yaklaşımı öğrenmek için her türlü zahmete katlanırım.					
14. Yapılandırmacı yaklaşımı hayatım boyunca öğretmenlikte kullanmak isterim.					
15. Çevremdekileri yapılandırmacı yaklaşımı hakkında bilgilendirmek hoşuma gider.					
16. Yapılandırmacı yaklaşımı seviyorum.					
17. Yapılandırmacı yaklaşıma ilişkin kitaplar okumak hoşuma gider.					
18. Yapılandırmacı yaklaşımı ileride derslerimde kullanmak hoşuma gider.					
19. Yapılandırmacı yaklaşıma ilişkin araştırmalar yapmak isterim.					

EK- 3. YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMI GÖZLEM FORMU

YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMI GÖZLEM FORMU			
	A- ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİ HAZIRLAMA	Gözlendi	Gözlenemedi
1.	Etkinlikler büyük ölçüde birincil bilgi kaynaklarına dayalı.		
2.	Etkinlikler büyük öğrenci materyaller/ürünlerine dayalı.		
3.	Oluşturulan eğitim sorunları öğrencilerin kendi sorunları olarak algılayabilecekleri türdendi.		
4.	Yeni bilgi oluşturabilmeleri için öğrencilere çelişki yaratan sorun/sorunlar sunuldu.		
5.	Öğrencilere öğrenilen konu ile ilişkilendirebilecekleri gerçek sorun/sorunlar sunuldu.		
6.	Oluşturulan etkinlikler gerçek yaşamda karşılaşılan düzeyde karmaşıktı.		
7.	Oluşturulan öğrenme görevi/görevleri “belirlemek” gibi üst düzey bilişsel etkinlikleri içeriyordu.		
8.	Oluşturulan öğrenme görevi/görevleri “karşılaştırmak” gibi üst düzey bilişsel etkinlikleri içeriyordu.		
9.	Oluşturulan öğrenme görevi/görevleri “sınıflamak” gibi üst düzey bilişsel etkinlikleri içeriyordu.		
10.	Oluşturulan öğrenme görevi/görevleri “çözümlemek” gibi üst düzey bilişsel etkinlikleri içeriyordu.		
11.	Oluşturulan öğrenme görevi/görevleri “oluşturmak” gibi üst düzey bilişsel etkinlikleri içeriyordu.		
12.	Öğrencilere, kavramları tartışabilecekleri araştırma imkânları yaratıldı.		
13.	Öğrenme etkinlikleri öğrencilerin birbirleriyle etkileşimde bulunmalarına olanak sağlayacak şekilde oluşturuldu.		
14.	Öğrencilere kendilerine sunulan bilgilerle neler yapabileceklerini keşfetme olanağı sağlandı.		
15.	Öğrencilerin öğrendikleri bilgileri farklı alanlara transfer etmeleri sağlandı.		
B- ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ			
		Gözlendi	Gözlenemedi
16.	Sınıf içinde farklı bakış açılarının gelişmesine olanak sağlandı.		
17.	Tek bir düşünce doğru olarak yorumlanmadı.		
18.	Öğrenilen konu üzerinde konuşuldu.		
19.	Öğrenilen konu üzerinde nasıl konuşulacağı konuşuldu.		
20.	Öğrencilerin fikir ve farklı bakış açılarını doğru-yanlış olarak değerlendirilmedi.		
21.	Sınıf içinde farklılığa karşı hoşgörü geliştirildi.		
22.	Öğrenciler genellikle gruplar halinde çalıştı.		
23.	Öğrencilerin konu ile ilgili bilgiler arasında bağlantılar kurabilmeleri için yeterli süre verildi.		
24.	Öğrencilerin konu ile ilgili kendi düşüncelerini belirtebilmeleri için yeterli süre verildi.		
25.	Öğrencilerin konu ile ilgili bilgiler arasında bağlantılar kurabilmeleri için gerekli araç-gereç sağlandı.		

26.	Öğrencilerin konu ile ilgili kendi düşüncelerini belirtabilmeleri için gerekli araç-gereç sağlandı.		
27.	Öğrencilerin soruları kişiselleştirebilmeleri için olanak sağlandı.		
28.	Öğrencilere nasıl düşündüklerinin farkına varabilmeleri için olanak sağlandı.		
29.	Öğrenilecek konu ile ilgili görüşler öğrencilerle paylaşılmadan önce, öğrencilerin o konuya ilişkin görüşlerinin ve bakış açıları soruldu		
30.	Öğretimin başında öğrencilerin konu ile ilgili görüşlerine karşıt nitelikte öğrenme deneyimleri sunuldu		
31.	Öğrencilerin olabildiğince konuyu farklı açılardan düşünmeleri ve tartışmaları sağlandı.		
32.	Öğrencilere açık uçlu, düşündürücü, anlamlı ve derinliği olan sorular sorularak onların konuyu araştırmaları desteklendi		
33.	Öğrencilerin kendi arkadaşlarına sorular sorması özendirildi		
34.	Öğrencinin düşüncesini geliştirmek için daha fazla ve yönlendirici sorular soruldu		
35.	Her öğrenciye kendi çabaları hakkında geri bildirim verildi		
36.	Süreç değerlendirme gerçekleştirildi		
37.	Değerlendirme sürecinde sadece sınavlar değil, gözlem tekniği de kullanıldı		
38.	Değerlendirme sürecinde sadece sınavlar değil, görüşme tekniği de kullanıldı		
39.	Değerlendirme sürecinde sadece sınavlar değil, tartışma tekniği de kullanıldı		
40.	Değerlendirme sürecinde sadece sınavlar değil, portfolyo dosyalarının değerlendirilmesi tekniği de kullanıldı		
41.	Gerçek durumlara dayalı sorun çözme becerilerini ölçen performans değerlendirme yaklaşımları kullanıldı		
42.	Öğrencilere değerlendirme içermeyen geribildirimler verildi		

EK- 4. ODAK GRUP GÖRÜŞME FORMU

1. Dönem başında ve sonunda işlenen dersleri karşılaştırabilir misiniz?
2. Size göre ters yüz öğrenme etkili mi? Neden?
3. Ters yüz öğrenme Sosyal Bilgiler öğretiminde tercih edilmeli midir? Neden?
4. Yapılandırmacı yaklaşım ve ters yüz öğrenme uygulamaları ile ilgili ne düşünüyorsunuz?
5. Ters yüz öğrenmenin avantajları nelerdir?
6. Ters yüz öğrenmenin dezavantajları nelerdir?
7. Ters yüz öğrenmenin uygulama sürecinde öğretmen açısından karşılaşılabilecek sorunlar nelerdir?
8. Ters yüz öğrenmenin uygulama sürecinde öğrenci açısından karşılaşılabilecek sorunlar nelerdir?
9. Ters yüz öğrenmede yaşanabilecek sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?
10. Sosyal Bilgiler öğretmen yetiştirmede ters yüz öğrenme kullanımına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
11. Ters yüz öğrenmeyi uygulama süreci açısından 10 puan üzerinden değerlendirir misiniz? Puanlamanın gerekçesi nedir?
12. Ters yüz öğrenme hangi eğitim kademesinde kullanılabilir?

EK- 5. ÖLÇEK KULLANIM İZNİ

Ynt: Ölçek kullanım izni

Merhaba Abdullah,

Tez çalışmada öğretme ve öğrenme anlayışları ölçeğini kullanabilirsiniz. Ölçek formu ektedir. Çalışmada kolaylıklar dilerim.

Doç. Dr. Ayşe AYPAY
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Meselik Kampüsü 26480
Eskişehir, Türkiye
E-mail: ayseaypay@hotmail.com
Tel: +90 (222) 239 3750/1654
Faks: +90 (222) 229 3124

Gönderen: abdullah gökdemir <agokdemir0638@hotmail.com>

Gönderildi: 8 Eylül 2016 Perşembe 15:36:29

Kime: ayseaypay@hotmail.com

Konu: Ölçek kullanım izni

Hocam merhabalar!

Ben Abdullah GÖKDEMİR, Afyon kocatepe üniversitesinde araştırma görevlisi olarak görev yapmaktayım. Doktora tezimde Öğretme ve öğrenme anlayışları ölçeğini izniniz olursa kullanmak istiyorum. Ölçeğini gönderebilirseniz memnun olurum. Teşekkür ederim. Saygılarımla.

Ars. Gör. Abdullah GÖKDEMİR
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Re: Ölçek kullanım izni

B

bulent.ozden <bulent.ozden@marmara.edu.tr>

Cmt 10.09.2016, 00:45

Siz

↩ ↪ → ✓

 GÖZLEMFORMU.docx
17 KB

İndir OneDrive'a kaydet

Merhaba Abdullah bey,

Doktora tez çalışmanızda gözlem formunu kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar ve çalışmanızda kolaylıklar diliyorum...

2016-09-08 18:51, abdullah gökdemir yazmış:

Hocam merhabalar!

Ben Abdullah GÖKDEMİR, Afyon kocatepe üniversitesinde araştırma görevlisi olarak görev yapmaktayım. Doktora tezimde geliştirdiğiniz Yapılandırmacı öğrenme ortamı hazırlama becerileri gözlem formunu izniniz olursa kullanmak istiyorum. 42 maddelik gözlem formunu gönderebilirseniz memnun olurum. Teşekkür ederim. Saygılarımla.

Ars. Gör. Abdullah GÖKDEMİR
Afyon Kocatepe Üniversitesi

EK- 6. ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı: Abdullah GÖKDEMİR

Doğum Yeri ve Tarihi: KAYSERİ, 1986

EĞİTİM

2004-2008 Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

2009- 2013 Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim, Sosyal Bilgiler Eğitimi

İŞ DENEYİMİ

2011-2014 Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Araştırma Görevlisi

2014- Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Araştırma Görevlisi